

LEE CHILD

BESTSELER NEW YORK TIMESA

AFERA

»Knjiga koja vas
tjera na čitanje.«

The Wall Street Journal

OD AUTORA NAGRAĐENOG ROMANA 61 SAT

znanje

Lee Child

Afera

Naslov izvornika: The Affair

*Posvećeno sjećanju na
Davida Thompsona, 1971.- 2010.,
izvrsnom knjižaru i dobrom prijatelju*

1. POGLAVLJE

Pentagon je najveća uredska zgrada na svijetu. Ima više od 600.000 kvadratnih metara i gotovo 28 kilometara hodnika. U njoj radi trideset tisuća ljudi, ali ima samo troja ulazna vrata i svaka vode u predvorje. Odabrao sam jugoistočni ulaz, najprometniji i najbliži autobusnoj postaji i podzemnoj željeznici. Kroz njega je ulazilo najviše civilnih zaposlenika, a želio sam da ih bude što više, cijela gomila, ako je moguće, i to iz sigurnosnih razloga. Uglavnom zato da me ne bi ustrijelili na licu mjesta. Uhićenja često krenu po zlu. Ponekad slučajno, ponekad namjerno, pa sam želio svjedoke. Želio sam neovisne poglede na sebi, barem na početku. Sjećam se datuma, naravno. Bio je utorak, 11. ožujka 1997. i tad sam posljednji put ušao u tu zgradu kao zaposlenik onih koji su je izgradili.

Bilo je to davno.

Jedanaestog ožujka 1997. slučajno je bilo točno četiri i pol godine prije nego što se svijet promijenio, onog drugog, budućeg utorka. Kao i mnogo toga u to doba, osiguranje na glavnom ulazu bilo je ozbiljno, ali ne i histerično. No nisam želio histeriju. Ni izdaleka. Bio sam u svečanoj odori, čistoj, izglaćanoj i sjajnoj, prekrivenoj oznakama i odličjima stečenim tijekom trinaest godina službe. Imao sam trideset i šest godina. Bio sam visok i hodao sam uspravno. Pravi bojnik američke vojne policije u svakom pogledu, osim što mi je kosa bila preduga i nisam se brijao pet dana.

U to se doba osiguranje u Pentagonu nazivalo *Defense Protective Service*. S udaljenosti od četrdeset metara vidio sam deseticu njihovih ljudi u predvorju. To mi se učinilo previše i zapitao sam se jesu li neki od njih možda preruseni pripadnici vojne policije koji čekaju mene. Većinu takvih poslova obavljaju naši časnički namjesnici i to uglavnom pretvarajući se da su netko drugi. Prerusavaju se u pukovnike, generale ili obične vojnike, ili u koga god je potrebno, i dobri su u tome. Njima je sasvim uobičajeno odjenuti odoru obične policije i čekati svoju metu. S udaljenosti od trideset metara nisam mogao prepoznati nikoga od njih, no vojska je velika i odabrali bi ljude koje nisam poznao.

Hodao sam dalje, dio velike gomile koja je išla prema vratima. Neki su bili u odori, ili u svečanoj poput mene ili u starim maskirnim odorama kakve smo onda nosili. Drugi su očito bili vojnici, ali u civilnoj odjeći, poslovnim ili radnim odijelima. Neki iz obje skupine nosili su torbe, aktovke ili pakete, a baš svi su usporavali i premještali se s noge na nogu dok se široka rijeka ljudi sužavala u uski, gusto nagurani trokut, a zatim još dalje, hodajući u koloni jedno po jedno, ponegdje u paru, pripremajući se da uđu. Stao sam u red s ostalima, bez para, iza žene blijedih, glatkih ruku, a ispred čovjeka u odijelu koje se sjajilo na laktovima.

Oboje su bili civili. Očito su radili u Uredu. Vjerojatno nekakvi analitičari, a upravo takve sam želio. Neovisni pogledi. Bližilo se podne. Sjalo je sunce i bilo je prilično toplo, iako je bio tek ožujak. Proljeće u Virginiji. S druge strane rijeke trešnje su se spremale probuditi. Uskoro će se pojaviti poznati bijeli cvjetovi. Diljem cijele

nedužne nacije na stolovima su bile avionske karte i fotoaparati spremni za putovanje do prijestolnice radi razgledavanja.

Čekao sam u redu. Ispred mene su zaštitari u odorama obavljali svoj posao. Četvorica su ih bila zaokupljena provjerom, dvojica su bili za pultom informacija, a dvojica su provjeravali službene osobe sa značkama te ih propuštali.

Dvojica su stajala iza stakla, odmah pokraj vrata. Gledali su van, podignute glave, pogleda uprtih pred sebe, provjeravajući gomilu koja se približavala. Četvorica su stajala straga, u sjeni iza ulaza, blizu jedan drugom, razgovarajući. Sva deseterica bila su naoružana.

Najviše su me brinula četvorica iza vrata. Nema sumnje da je 1997. Ministarstvo obrane imalo mnogo previše ljudi s obzirom na postojeće prijetnje, ali čak je i tada bilo neobično vidjeti četvoricu ljudi na dužnosti koji nisu imali posla. Na većini zapovjednih mjesta trudili su se da njihov višak osoblja barem izgleda zaposleno. No ova četvorica nisu imali jasnu ulogu. Istegnuo sam se na prste i pogledao naprijed, pokušavajući im vidjeti cipele. Cipele vam mogu reći mnogo toga.

Prerušavanje obično ne dopre do njih, naročito kad je riječ o odorama. Zaštitari u Pentagonu zapravo su obavljali policijski posao pa su, kad god su mogli, nosili policijske cipele, krupne i udobne, prikladne za cjelodnevno stajanje i hodanje. Prerušeni vojni policajci mogli bi nositi svoje cipele, koje su bile malo drukčije.

No nisam im mogao vidjeti cipele. Unutra je bilo previše mračno i bili su predaleko.

Kolona se pomicala prilično brzo, tipično za doba prije 11. rujna. Nije bilo mrzovoljnog nestrpljenja, ni frustracije, ni straha. Samo ustaljena rutina. Žena ispred mene mirisala je na parfem. Osjećao sam ga kako dopire s njezinog zatiljka. Svidio mi se. Dvojica iza stakla primijetili su me s udaljenosti od deset metara. Premjestili su pogled sa žene na mene. Gledali su me trenutak dulje nego što je bilo potrebno, a zatim prešli na čovjeka iza mene.

A zatim se opet vratili na mene. Obojica su otvoreno zurili u mene, a pogledi su im se kretali gore-dolje i lijevo-desno. Trajalo je četiri ili pet sekunda, a zatim sam se pomaknuo naprijed, dok je njihova pozornost ostala iza mene. Nisu razmijenili ni riječi. Nisu ništa rekli ni ikomu drugom. Nije bilo ni upozorenja ni uzbune. Za to su postojala dva moguća objašnjenja.

U najboljem slučaju, bio sam im nepoznat. Ili sam se isticao jer sam bio najkrupniji u krugu od stotinu metara. Ili zato što sam nosio oznake pukovnika i imao prilično krupna odličja, poput Srebrne zvijezde, što me činilo hodajućom reklamom za vojsku, no zbog duge kose i brade doimao sam se poput pračovjeka. Ta je vizualna disonancija mogla biti dovoljan razlog da mi upute drugi pogled, iz puke znatiželje. Stražarenje može biti dosadno, a neobični prizori uvijek su dobrodošli.

U najgorem slučaju, samo su vizualno potvrdili da se ono što su očekivali dogodilo i da sve ide prema planu. Kao da su se pripremali i proučavali fotografije i sad su si rekli: *Dobro je, stigao je. Točno na vrijeme. Sad samo moramo pričekati još dvije minute da uđe, a zatim ćemo ga uhititi.*

Jer očekivali su me i stigao sam točno na vrijeme. Imao sam zakazani sastanak točno u podne. Trebao sam raspraviti nešto s određenim pukovnikom u njegovom

uredu na trećem katu u prstenu C, no bio sam siguran da nikad neću stići tamo. Ušetati direktno u ruke onima koji te žele uhititi, bila je prilično gruba taktika, ali ako želiš biti siguran je li peč vruća, ponekad je moraš dotaknuti.

Čovjek ispred žene koja je bila ispred mene, prošao je kroz vrata i podigao značku koja mu je visjela oko vrata. Mahnuli su mu da prođe. Žena ispred mene pomaknula se, a zatim naglo stala jer su upravo tada dvojica iza stakla odlučila izaći van. Žena je zastala i pustila ih da se proguraju ispred nje, dok ju je gomila pritiskala s leđa. Zatim je nastavila dalje i ušla unutra, a njih dvojica stali su točno na njezino mjesto, ali okrenuti prema meni.

Blokirali su ulaz. Gledali su ravno u mene. Bio sam prilično siguran da su pravi službenici osiguranja. Imali su policijske cipele, a odore su se od dugog nošenja prilagodile njihovim tijelima. Nisu bili prerušeni, u odorama koje su izvukli iz nekog ormarića i prvi put odjenuli tog jutra. Pogledao sam iza njih dvojice, prema četvorici njihovih kolega koji nisu radili ništa i usporedio odore koje su oni nosili. Bilo je teško reći.

Ispred mene desno čovjek u odori rekao je: "Gospodine, možemo li vam pomoći?"

"Oko čega?" pitao sam.

"Kamo ste se uputili?"

"Moram li vam to reći?"

"Ne, gospodine, ne morate", odgovorio je. "No mogli bismo vam pomoći da stignete brže."

Vjerojatno u neku malu, zaključanu prostoriju, pomislio sam. Zaključio sam da su i oni mislili na civilne svjedoke, kao i ja. "Nema potrebe. Mogu čekati", rekao sam. "Gotovo sam na redu."

Dvojica u odorama nisu ništa odgovorili na to. Pat pozicija. Amateri. Bilo je glupo pokušati uhititi me vani. Mogao sam se okrenuti i progurati se kroz gomilu te nestati u tren oka. A oni ne bi pucali. Ne vani. Ispred vrata je bilo previše ljudi. Bilo bi previše usputne štete. Ne zaboravite, bila je to 1997. 11. ožujka. Četiri i pol godine prije novih pravila. Bilo bi bolje da su pričekali da uđem. Dva bedaka mogla su svojim tijelima zapriječiti prolaz iza mene, a loše vijesti mogli su mi priopćiti za pultom informacija. I tada bih se, u teoriji, mogao okrenuti i probiti se između njih dvojice, ali za to bi mi trebalo sekunda ili dvije tijekom kojih bi me četvorica mogla ustrijeliti u leđa oko tisuću puta.

Ako bih pojurio prema njima, ustrijelili bi me u prsa. Kamo bih uopće otišao? Pobjeći u Pentagon nije bila nimalo dobra ideja. U najveću uredsku zgradu na svijetu. Trideset tisuća ljudi. Pet katova. Dva podruma. Dvadeset sedam kilometara hodnika. Između prstena nalazi se deset ravnih hodnika koji se šire iz sredine u obliku zvijezde. Kažu da čovjek može od jedne do druge nasumične točke stići za najviše sedam minuta, što su vjerojatno izračunali prema službenom brzom maršu vojnika od sedam kilometara na sat. To je značilo da bih trčeći mogao stići bilo kamo za tri minute. Ali kamo bih otišao? Mogao bih pronaći ostavu za metle i krasti vrećice s ručkom i tako izdržati dan ili dva, ali to bi bilo sve. Mogao bih uzeti taoce i pokušati pregovarati, ali to nikada ne uspije.

Stoga sam čekao.

Čovjek u odori desno rekao je: "Gospodine, želim vam ugodan dan", a zatim su obojica prošla pokraj mene, hodajući polako, kao da patroliraju, sretni što su izašli na zrak i maknuli se s mjesta. Možda i nisu toliko glupi. Radili su svoj posao i slijedili plan. Pokušali su me namamiti, no kad nisu uspjeli, nisu se uzrujavali. Samo su prešli na plan B. Pričekat će da se vrata zatvore, a zatim će zadržati gomilu ljudi koja je dolazila i zaštititi ih za slučaj da unutra bude ispaljenih hitaca. Pretpostavio sam da je staklo trebalo biti otporno na metke, no pametni vojnici uvijek računaju na to da ministarstvo možda nije dobilo što je platilo.

Vrata su bila ispred mene. Bila su otvorena. Udahnuo sam i ušao u hodnik. *Ako želiš hiti siguran je li peč vruća, ponekad je moraš dotaknuti.*

2. POGLAVLJE

Žena s parfemom i blijedim rukama već je ušla duboko u hodnik, iza rotirajućih vrata. Mahnuli su joj da prođe. Ravno ispred mene bio je pult za informacije za kojim su sjedila dvojica ljudi. S lijeve strane bila su dvojica koji su provjeravali značke. Rotirajuća vrata bila su između njih. Četvorica iza njih još nisu radila ništa. Još su stajali skupa, tihi i pozorni, poput zasebne ekipe. Još im nisam mogao vidjeti cipele.

Još jednom sam udahnuo i prišao pultu.

Poput janjeta na klanje.

Čovjek lijevo za pultom pogledao me i rekao: "Da, gospodine." U glasu su se čuli umor i rezignacija. Bio je to odgovor, a ne pitanje. Kao da sam već nešto rekao. Izgledao je mlado i prilično pametno. Vjerojatno je bio pravi pripadnik osiguranja. Časnički namjesnici vojne policije brzo uče, ali ne bi im dopustili da rade za pultom na ulazu u Pentagon, ma koliko važan bio tajni zadatak.

Čovjek za pultom pogledao me opet, s iščekivanjem, a ja sam rekao: "Imam sastanak u podne."

"S kim?"

"S pukovnikom Frazerom", rekao sam.

Čovjek za pultom pravio se da nije prepoznao ime. Radio je u najvećoj uredskoj zgradi na svijetu. Uz njega je u njoj radilo još trideset tisuća ljudi. Prolistao je knjigu veličine telefonskog imenika i pitao: "S pukovnikom Johnom Jamesom Frazerom? Naš časnik za vezu u Senatu?"

"Da", rekao sam.

Mogao sam reći i: *Priznajem krivnju.*

Slobodna četvorica s moje lijeve strane gledali su me, no nisu se micali. Još.

Čovjek za pultom nije me pitao za ime. Djelomično zato jer su mu ga već rekli, i pokazali mu moje fotografije, a djelomično i zato što sam na svečanoj odori nosio pločicu s prezimenom, na poklopcu desnog džepa na prsima, točno na sredini, točno pola centimetra ispod gornjeg šava, prema propisima.

Na njoj je bilo sedam slova: *REACHER.*

Moglo ih je biti i četrnaest; *Uhitite me odmah.*

Čovjek za pultom rekao je: "Pukovnik John James Frazer nalazi se u 3C315. Znae kako doći do tamo?"

"Znam", rekao sam. Treći kat, prsten C, najbliže trećem poprečnom hodniku, odjeljak 15. Bila je to pentagonska inačica koordinata za zemljovid koje su bile nužne, s obzirom na ukupno dvanaest hektara površine unutar zgrade.

"Želim vam ugodan dan, gospodine", rekao je čovjek i njegov pogled koji nije odavao ništa prešao je preko mog ramena na sljedećeg u redu. Na trenutak sam ostao stajati. Odlučili su staviti mašnu preko svega. Željeli su da bude savršeno. Općenito zakonsko određenje kaznene odgovornosti izražava se latinskim *actus non facit reum nisi mens sit rea*, što ugrubo znači da vas postupci ne moraju nužno dovesti u nevolju ako iza njih ne stoji namjera. Standard je bio kombinacija djela i namjere. Čekali su da

pokažem svoju namjeru. Čekali su da prođem kroz rotirajuća vrata i uđem u labirint. Zato su četvorica dodatnih ljudi bila s unutarnje, a ne s vanjske strane vrata. Kad pređem liniju, sve će postati stvarno. Možda je to bilo i pitanje jurisdikcije. Možda su se savjetovali s odvjetnicima. Frazer me se svakako želio riješiti, no želio je i pokriti sebe.

Opet sam udahnuo, prešao liniju i učinio to stvarnim. Prošao sam između dvojice koji su provjeravali značke i provukao se između hladnih šipki rotirajućih vrata. Šipka ispred mene sama se pomaknula. Nisam je morao gurnuti nogom. Prošao sam kroz vrata i zastao. Četvorica u odorama bila su mi s desne strane. Pogledao sam im cipele.

Vojni propisi iznenađujuće su nejasni glede cipela. Obične crne cipele s najmanje tri otvora za vezice, suzdržane, bez uzorka, zatvorene sprijeda i potpeticama od najviše pet centimetara. To je sve što piše. Četvorica s moje desne strane bili su unutar okvira propisa, ali nisu nosili policijske cipele. Za razliku od dvojice ispred vrata. Svaki je nosio svoju varijaciju klasičnog modela. Sve su bile ulaštene i čvrsto vezane. Tu i tamo vidjeli su se nabori i manji tragovi iznošenosti. Možda su bili pravi pripadnici osiguranja. Možda i nisu. Nisam mogao znati. Ne tada.

Gledao sam ih i oni su gledali mene, ali nitko nije progovorio. Zaobišao sam ih i ušao dublje u zgradu. Krenuo sam prstenom E u smjeru suprotnom od kazaljke na satu i skrenuo lijevo u prvi poprečni hodnik.

Četvorka me slijedila.

Držali su se dvadesetak metara iza mene, dovoljno blizu da me drže na oku, dovoljno daleko da ne vrše pritisak na mene. Najviše sedam minuta između svake dvije točke. Bio sam šunka u sendviču. Pretpostavljao sam da me još jedna takva ekipa čeka ispred 3C315 ili još prije, koliko su me već blizu namjeravali pustiti. Išao sam ravno prema njima. Nisam imao kamo pobjeći, niti se igdje skriti.

Stubama u prstenu D popeo sam se na drugi kat. Ovaj put sam pošao u smjeru kazaljke na satu, tek toliko, zabave radi, i prošao pokraj poprečnih hodnika broj 5 i 4. U prstenu D bila je gužva. Mnoštvo ljudi žurilo je prema svojim odredištima, ruku punih spisa kaki boje. Muškarci i žene u odorama hodali su žustro, praznih pogleda. Hodnik je bio prepun. Izbjegavao sam one koji su dolazili prema meni i nastavio dalje. Ljudi su me gledali na svakom koraku. Zbog kose i brade. Zaustavio sam se pokraj fontane s pitkom vodom i sagnuo se da popijem nekoliko gutljaja. Ljudi su prolazili pokraj mene. Četvorke koja me pratila, više nije bilo na vidiku. No nisu me trebali pratiti. Znali su kamo idem i kad bih trebao stići tamo.

Uspravio sam se, nastavio dalje i skrenuo desno u poprečni hodnik broj 3. Došao sam do prstena C. U zraku se osjećao miris odora i sredstva za laštenje linoleuma te vrlo slab miris cigara. Na zidu je bio debeli sloj boje, tipične za vladine institucije. Pogledao sam lijevo i desno. U hodniku je bilo ljudi, ali ispred odjeljka 15 nije bila gužva. Možda su me čekali unutra. Kasnio sam već pet minuta.

Nisam se okretao. Ostao sam u poprečnom hodniku 3, prošao prsten B i ušao u prsten A. U samo srce zgrade, gdje poprečni hodnici završavaju. Ili započinju. Ovisno o vašem činu i perspektivi. Iza prstena A nalazi se samo peterokutno dvorište površine dva hektara, poput rupe u uglatoj krafni. Nekoć su to nazivali *Ground Zero* jer su pretpostavljali da je najveći i najbolji sovjetski projektil bio stalno naciljan prema

njemu, kao prema središtu goleme mete. No mislim da su se prevarili. Mislim da je pet najvećih i najboljih sovjetski projektila stalno bilo umjereno prema njemu, za slučaj da prvi pogodak nije uspio. Razumno je pretpostaviti da ni Sovjeti nisu uvijek dobili ono što su platili.

Čekao sam u prstenu A dok nisam kasnio deset minuta. Neka se pitaju što se događa. Možda su me već počeli tražiti. Možda su ona četvorica već u nevolji zato što sam im pobjegao. Opet sam duboko udahnuo, odgurnuo se od zida i krenuo natrag niz poprečni hodnik 3. Prošao sam prsten B, skrenuo u hodnik C ne usporivši te se uputio prema odjeljku 15.

3. POGLAVLJE

Ispred odjeljka 15 nije me nitko čekao. Nije bilo posebne ekipe. Nije bilo nikoga. Hodnik je bio potpuno prazan, u oba smjera, sve dokle se pružao pogled. Vladala je tišina. Vjerojatno su svi bili gdje su trebali biti. Sastanci u podne bili su u punom jeku.

Vrata odjeljka 15 bila su otvorena. Pokucao sam jednom, iz pristojnosti, kao najava ili upozorenje, a zatim sam ušao. Izvorno je veći dio uredskog prostora u Pentagonu bio otvoren, podijeljen samo ormarićima i drugim namještajem, no s godinama su podignuti zidovi i stvoreni privatni prostori. Frazerov ured u 3C315 bio je tipičan. Bio je to mali kvadratni prostor s prozorom bez pravog pogleda, sagom na podu, fotografijama na zidu i standardnim metalnim stolom Ministarstva obrane, jednim stolcem s naslonima za ruke i dva bez naslona te dvokrilnim ormarom za spise.

U tom malom prostoru nije bilo ljudi, osim samog Frazera koji je sjedio za stolom. Podigao je pogled prema meni i nasmiješio mi se.

"Zdravo, Reacheru", rekao je.

Pogledao sam lijevo i desno. Nije bilo nikog. Zapravo, nije bilo ničega. Nije bilo vrata privatne kupaonice. Nije bilo velikog ormara. Nije bilo nikakvih vrata. Hodnik iza mene bio je prazan. Golema zgrada bila je tiha.

"Zatvori vrata", rekao je Frazer.

Zatvorio sam vrata.

"Sjedni ako želiš", rekao je Frazer.

Sjeo sam.

"Kasniš", rekao je Frazer.

"Ispričavam se", rekao sam. "Zadržao sam se."

Frazer je kimnuo glavom. "Ovdje je ludnica u podne. Pauza za ručak, smjena, svašta. Pravi zoološki vrt. Nikada ne izlazim oko podne. Jednostavno ostanem ovdje." Imao je nešto manje od sto osamdeset centimetara i nešto manje od stotinu kilograma, širok u ramenima, snažnih prsa, rumenog lica i crne kose.

Bio je u srednjim četrdesetima. U venama je imao mnogo škotske krvi, filtrirane kroz bogatu zemlju Tennesseeja, gdje je rođen. Još kao adolescent bio je u Vijetnamu, a u Zaljevu kao stariji muškarac. Bio je pun oznaka borbenih činova. Bio je staromodni ratnik, no na njegovu žalost govorio je i smiješio se jednako dobro kao što se borio, pa su ga postavili kao časnika za vezu u Senatu jer su pravi neprijatelji sad bili oni koji su u rukama držali uzicu na vreći s novcem.

"Što imaš za mene?"

Nisam rekao ništa. Nisam imao što reći. Nisam očekivao da ću stići tako daleko.

"Nadam se da imaš dobre vijesti", rekao je.

"Nemam vijesti", odvratio sam.

"Nikakvih?"

Kimnuo sam glavom. "Nikakvih."

"Rekao si da si saznao ime. To je pisalo u poruci."

"Nisam saznao ime."

"Zašto mi to nisi rekao? Zašto si tražio sastanak?"

Zastao sam na trenutak.

"Bio je to prečac", rekao sam.

"U kojem smislu?"

"Razglasio sam da znam ime. Želio sam vidjeti tko će ispuzati ispod kamena da me ušutka."

"No nitko nije?"

"Još nije. Ali prije deset minuta mislio sam drukčije. U predvorju su bila četiri čuvara viška. U odorama osiguranja. Slijedili su me. Mislio sam da me žele uhititi."

"Kamo su te slijedili?"

"Oko prstena E u prsten D. Umaknuo sam im na stubama."

Frazer se opet nasmiješio.

"Paranoičan si", rekao je. "Nisi im umakao. Rekao sam ti da je u podne smjena. Uđu na glavni ulaz kao i svi, malo razgovaraju u predvorju, a onda krenu u prostoriju svog odreda. Nalazi se u prstenu B. Uopće te nisu slijedili."

Nisam rekao ništa.

"Uvijek se nađe neka skupina čuvara koji samo stoje", rekao je. "Zapravo uvijek se nađe neka skupina svake vrste koja samo stoji. Imamo mnogo previše ljudi. Morat ćemo učiniti nešto. To je neizbježno. U Senatu samo o tome govore. Svaki dan, cijeli dan. Nikako to ne možemo izbjeći. Svi bismo to trebali imati na umu. Naročito ljudi poput tebe."

"Poput mene?" pitao sam.

"U ovoj je vojsci mnogo bojnika. Vjerojatno previše."

"Mnogo je i pukovnika", odvratio sam.

"Manje nego bojnika."

Nisam rekao ništa.

"Jesam li i ja bio na popisu tih koji bi mogli ispuzati ispod kamena?" pitao je.

Ti si bio cijeli popis, pomislio sam.

"Jesam li?" pitao je opet.

"Niste", lagao sam.

Opet se nasmiješio. "Dobar odgovor. Da sam te se htio riješiti, dao bih te ubiti dolje u Missisippiju. Možda bih i došao i sam se pobrinuo za to."

Nisam rekao ništa. Na trenutak me pogledao, a zatim mu se na licu pojavio osmijeh koji se pretvorio u smijeh, unatoč tome što se pukovnik silno potrudio zatomiti ga. Nije uspio i grohot je zazvučao gotovo poput laveža ili kašlja. Morao se nagnuti na leđa i zagledati se u strop.

"Što je?" upitao sam.

Spustio je pogled prema meni. Još se smiješio. "Oprosti", rekao je. "Sjetio sam se fraze koju često čujem. *Pogledaj ga, kažu. Ne bi ga ni uhitili.*"

Nisam rekao ništa.

"Izgledaš grozno", rekao je. "Ovdje imamo brijache. Otiđi se urediti."

"Ne mogu", rekao sam. "Trebam izgledati ovako."

Pet dana prije kosa mi je bila pet dana kraća, ali očito dovoljno duga da privuče pozornost. Leon Garber, koji je u to doba opet bio moj zapovjednik, pozvao me u svoj

ured i zahtijevao da dođem odmah, ne gubeći vrijeme ni na dotjerivanje. Pretpostavio sam da želi iskoristiti priliku i izgrditi me dok se dokaz još nalazi na mojoj glavi. Sastanak je upravo tako i počeo. "Koji propis regulira osobni izgled vojnika?" upitao me.

Bilo mi je vrlo zanimljivo čuti to iz njegovih usta. Garber je bez sumnje bio najneuredniji časnik kojeg sam ikada vidio. Mogao je zadužiti sasvim novu svečanu odoru i za jedan dan bi izgledala kao da je u njoj prošao dva rata, pa prespavao u njoj, a zatim preživio tri barske tučnjave, također u njoj.

"Ne sjećam se koji propis regulira osobni izgled vojnika."

"Ne sjećam se ni ja", odvratio je. "No ipak mi se čini da su standardi za duljinu kose i noktiju u prvom poglavlju, odjeljku osam. Mogu jasno vizualizirati tu stranicu. Sjećaš li se kako glasi propis?"

"Ne sjećam se", rekao sam.

"U njemu stoji da se valja držati standarda prilikom šišanja kose, kako bi se održala jednoobraznost među pripadnicima vojske."

"Jasno mi je to."

"Ti su standardi obvezni. Znaš li kako glase?"

"Bio sam vrlo zauzet", rekao sam. "Upravo sam se vratio iz Konje."

"Iz Japana, koliko sam čuo."

"Tamo smo samo stali usput."

"Na koliko dugo?"

"Dvanaest sati."

"Imaju li brijače u Japanu?"

"Sigurno imaju."

"Treba li japanskim brijačima više od dvanaest sati da ošišaju nekog?"

"Siguran sam da ne treba."

"u drugom članku osmog odlomka prvog poglavlja stoji da kosa na vrhu glave mora biti uredno ošišana te da njezina duljina i količina ne smije biti takva da ostavlja zapušten, neuredan ili ekstreman dojam. Stoga kosa mora biti ošišana tako da se sužava prema glavi."

"Nisam siguran da znam što to znači", rekao sam.

"To znači da oblik ošišane kose mora slijediti oblik vojnिकove glave i sužavati se do prirodne završne točke na potiljku."

"Pobrinut ću se za to", rekao sam.

"Mora ti biti jasno da je to obvezno. To nisu prijedlozi."

"Dobro", rekao sam.

"Članak dva također kaže da počesljana kosa ne smije padati preko ušiju ili obrva, niti ne smije dodirivati ovratnik."

"Dobro", rekao sam opet.

"Ne smatraš li da tvoja kosa trenutačno ostavlja zapušten, neuredan i ekstreman dojam?"

"U usporedbi s čim?"

"S obzirom na spomenuto češljanje te uši, obrve i ovratnik."

"Pobrinut ću se za to", rekao sam opet.

Zatim se Garber nasmiješio i ton sastanka u potpunosti se promijenio.

"Koliko ti brzo kosa zapravo raste?" upitao je.

"Ne znam", rekao sam. "Valjda normalnom brzinom. Kao i svima ostalima. Zašto?"

"Imamo problem", rekao je. "Dolje u Missisippiju."

4. POGLAVLJE

Garber je rekao da je problem u Missisippiju vezan uz dvadesetsedmogodišnju ženu po imenu Janice May Chapman. Problem je bio u tome što je bila mrtva. Netko ju je ubio iz zgrada na glavnoj ulici gradića zvanom Carter Crossing.

"Je li bila jedna od naših?" pitao sam.

"Nije", rekao je Garber. "Bila je civil."

"Zašto je to onda problem za nas?"

"Doći ću do toga", rekao je Garber. "No najprije moraš znati priču. To se dogodilo u pravoj zabiti. Sjeveroistočni kut države, blizu granice s Alabamom i Tennesseejem. Kroz gradić prolazi pruga u smjeni sjeverjug i neasfaltirana cesta u smjeru istokzapad. U blizini je i izvor. Nekoć su lokomotive tamo stajale i uzimale vodu, a putnici su izlazili na ručak pa je grad rastao. No nakon Drugoga svjetskog rata prolaze samo dva vlaka i oba su teretna, bez putnika, pa je gradić opet propadati."

"Dok?"

"Savezna ulaganja. Znaš kako je bilo. Washington nije mogao dopustiti da veliki dijelovi Juga postanu poput zemalja u razvoju, pa su uložili nešto novca. Zapravo, mnogo novca. Jesi li primijetio kako oni koji se najviše protive socijalnoj državi, obično dobivaju najveću pomoć od vlade? Bez socijalne države bi umrli."

"Što je Carter Crossing dobio?"

"Dobili su vojnu bazu zvanu Fort Kelham", odgovorio je Garber.

"Dobro", rekao sam. "Čuo sam za Fort Kelham. No nisam znao gdje je točno."

"Nekoć je bio golem", rekao je Garber. "Mislim da je izgradnja počela oko 1950. Baza je mogla biti velika poput Fort Hooda, no pokazalo se da je previše istočno od 155, a previše zapadno od 165 da bi bila korisna. Za dolazak do tamo potrebno je dugo voziti po malim cestama. Ili su možda političari iz Teksasa bili glasniji od političara iz Missisippija. Kako bilo, Hood je prigrabio svu pozornost, a Kelham je venuo. Nekako se držao do kraja Vijetnamskog rata, a zatim su ga pretvorili u školu za vojne rendžere. To je ostala do danas."

"Mislio sam da je obuka rendžera u Benningu."

"75. šalje svoje najbolje ljude u Kelham, na neko vrijeme. Nije daleko. Nešto zbog posebnog terena."

"75. je posebna postrojba."

"Tako kažu."

"Može li cijeli grad živjeti od jedne posebne postrojbe rendžera?"

"Gotovo", rekao je Garber. "To je mali gradić."

"Što to znači? Da je vojni rendžer ubio Janice May Chapman?"

"Sumnjam", rekao je Garber. "Vjerojatno netko od lokalnih brđana."

"Ima li brđana u Missisippiju? Ima li uopće brda?"

"Onda netko od ljudi iz šume. Imaju mnogo drveća."

"Zašto onda uopće razgovaramo o tomu?"

Nato je Garber ustao od stola, prošao preko prostorije, došao do vrata i zatvorio

ih. Bio je stariji od mene i, naravno, niži, ali jednako širok. I bio je zabrinut. Rijetko je zatvarao vrata, a još rjeđe bi na dulje od pet minuta propustio izreći neku jadnu mudrost, aforizam ili krilaticu koja je sažimala ono što je želio reći u lako pamtljivom obliku. Vratio se za stol i opet sjeo, uz šištanje zraka iz jastuka na stolcu, a zatim me upitao: "Jesi li ikad čuo za Kosovo?"

"Jesam", rekao sam. "Na Balkanu je. Kao i Srbija i Hrvatska."

"Tamo će doći do rata. Vjerojatno ćemo ga pokušati zaustaviti. Vjerojatno nećemo uspjeti te ćemo naposljetku samo bombardirati jednu ili drugu stranu."

"Dobro", rekao sam. "Uvijek je dobro imati plan B."

"Rat između Srba i Hrvata bio je katastrofa. Poput onog u Ruandi. Prava sramota. Ovo je dvadeseto stoljeće, za ime Božje."

"Meni se činilo da savršeno odgovara dvadesetom stoljeću." "Stvari bi danas trebale biti drukčije."

"Čekajte dvadeset i prvo stoljeće. To je moj savjet."

"Nećemo čekati. Pokušat ćemo to na Kosovu izvesti kako valja." "Sretno s tim. Nemojte tražiti pomoć od mene. Ja sam samo policajac."

"Već imamo ljude tamo. Povremeno. Dolaze i odlaze."

"Tko?" pitao sam.

"Mirovne snage", rekao je Garber.

"Što? Ujedinjeni narodi?"

"Ne baš. Samo naši ljudi."

"Nisam to znao."

"Nisi znao jer nitko ne bi trebao znati."

"Koliko dugo to već traje?"

"Dvanaest mjeseci."

"Cijelu godinu potajno šaljemo pješništvo na Balkan?"

"Nije to ništa strašno", rekao je Garber. "Djelomično je razlog izviđanje. Za slučaj da se poslije nešto dogodi. No uglavnom zato da bismo smirili situaciju. Tamo ima mnogo frakcija. Ako netko pita, uvijek možemo reći da su nas pozvali oni drugi. Tako svi misle da svi drugi imaju našu podršku. To smiruje situaciju."

"Koga smo poslali?" pitao sam.

"Vojne rendžere", rekao je Garber.

Garber mi je rekao da Fort Kelham još djeluje kao škola za obuku rendžera, ali da su tamo također smještene dvije cijele rendžerske satnije, s pomno odabranim ljudima iz 75. postrojbe rendžera. Imale su oznake prve i druge satnije. Potajno su se izmjenjivale na zadatku na Kosovu, po jedan mjesec. Relativna izoliranost Kelhama činila ga je savršenom tajnom lokacijom. Iako zapravo ništa ne bismo trebali skrivati.

Radi se o vrlo malo ljudi, a zadatak je humanitaran. Iza njega stoje čisti motivi. No Washington je bio kakav je bio i neke je stvari bilo bolje ostaviti neizrečenima.

"Ima li Carter Crossing policijsku postaju?" pitao sam.

"Ima", rekao je Garber.

"Pogodit ću. Njihova istraga umorstva ne vodi nikamo, pa je žele proširiti. Žele među osumnjičenike uključiti i osoblje Kelhama." "Upravo tako", rekao je Garber.

"A to obuhvaća i pripadnike 1. i 2. satnije."

"Da", rekao je Garber.

"Žele im postaviti razna pitanja."

"Da."

"Ali ne smijemo dopustiti da ih netko ispituje jer moramo prikriti potajne dolaske i odlaske."

"Točno."

"Imaju li opravdan razlog?"

Nadao sam se da će Garber reći ne, ali umjesto toga je rekao: "Temelji se na indicijama."

"Temelji?", upitao sam.

"Trenutak je nezgodan", rekao je. "Janice May Chapman ubijena je tri dana nakon što se 2. satnija vratila s Kosova, sa zadnjeg zadatka. Stižu direktno, avionom. Kelham ima pistu. Rekao sam ti da je to velika baza. Slijeću po mraku, zbog tajnosti. Nakon povratka satnija provede dva dana u bazi radi sastanaka i podnošenja prijavaka."

"A zatim?"

"Treći dan nakon povratka satnija dobije jedan tjedan slobodno." "I svi odu van u grad."

"Općenito."

"Naročito na mjesta oko glavne ulice."

"Tamo se nalaze barovi."

"A u barovima susreću lokalne žene."

"Kao i uvijek."

"A Janice May Chapman bila je lokalna žena."

"I poznata kao prijateljski nastrojena."

"Sjajno", rekao sam.

"Silovana je i unakažena", rekao je Garber.

"Na koji način?"

"Nisam pitao. Nisam želio znati. Imala je dvadeset i sedam godina. I Jodie ima dvadeset i sedam godina."

Njegova jedina kći. Njegovo jedino dijete. Silno je voli.

"Kako je ona?" pitao sam.

"Dobro je."

"Gdje je sad?"

"Odvjetnica je", rekao je. Kao da je riječ o mjestu, a ne zanimanju. Zatim je on upitao mene: "Kako ti je brat?"

Odgovorio sam: "Dobro je, koliko znam."

"Još radi za Riznicu?"

"Da, koliko znam."

"Bio je dobar čovjek", rekao je Garber, kao da je odlazak iz vojske jednak smrti.

Nisam rekao ništa.

"Što bi učinio da si dolje, u Mississippiju?"

Ne zaboravite da je to bilo 1997. "Ne možemo isključiti lokalnu policiju", odgovorio sam. "Ne u ovim uvjetima. No ne možemo ni pretpostavljati da imaju potrebne resurse ili stručnost. Stoga bismo im trebali ponuditi pomoć. Trebali bismo

poslati nekoga tamo dolje. Sve možemo obaviti u bazi. Ako je krivac netko iz Kelhama, dat ćemo im ga na pladnju. Na taj će način pravda biti zadovoljena, a mi ćemo moći skriti ono što moramo."

"Nije tako jednostavno", rekao je Garber. "Nešto je dodatno pogoršalo situaciju."

"Kako?"

"Zapovjednik 2. satnije čovjek je po imenu Reed Riley. Poznaješ li ga?"

"Ime mi zvuči poznato."

"I trebalo bi. Otac mu je Carlton Riley."

"Sranje", rekao sam.

Garber je kimnuo glavom. "Senator. Predsjednik Odbora za oružane snage. Bit će nam najbolji prijatelj ili najgori neprijatelj, ovisno o tome u kojem smjeru zapuše vjetar. Znaš kako je to s takvim ljudima.

To što mu je sin satnik pješaštva vrijedi mu milijun glasova. To što mu je sin junak, vrijedi dvostruko više. Ne želim ni razmišljati što će se dogoditi ako se pokaže da je jedan od Reedovih ljudi ubojica."

"Trebamo nekog svojeg u Kelhamu", rekao sam. "Odmah." "Zato sam te i pozvao na sastanak", rekao je Garber.

"Kad želite da budem tamo?"

"Ne želim te tamo", rekao je Garber.

5. POGLAVLJE

Garber mi je rekao da prvi izbor za slučaj u Kelhamu nisam bio ja. Bio je to nedavno unaprijeđeni bojničar vojne policije po imenu Duncan Munro. Iz vojne obitelji, odlikovan Srebrnom zvijezdom, Purpurnim srcem i tako dalje. Nedavno je dovršio dobar posao u Koreji i trenutačno mu je sjajno išlo na slučaju u Njemačkoj.

Bio je pet godina mlađi od mene i, po onome što sam upravo čuo, bio je upravo onakav kakav sam ja bio pet godina prije. Nisam poznavao.

"Noćas će odletjeti tamo", rekao je Garber. "Trebao bi stići rano prije podne."

"Vi odlučujete", rekao sam. "Valjda."

"To je osjetljiva situacija", dodao je.

"Očito", rekao sam. "Previše osjetljiva za mene, u svakom slučaju."

"Nemoj se uzrujavati. Tebe trebam za nešto drugo. Nadam se da ćeš shvatiti da je to jednako važno."

"Što to?"

"Tajni zadatak", rekao je. "Zato mi je drago zbog tvoje kose. Neuredna i zapuštena. U dvjema smo stvarima vrlo loši prilikom pre rešavanja. Kosa i cipele. Cipele možeš kupiti u *Goodwillu*. Neurednu kosu ne možeš kupiti."

"Kamo idem na tajni zadatak?"

"U Carter Crossing, naravno. U Missisippiju. Izvan baze. Kad stigneš u grad, pretvarat ćeš se da si bivši vojničar i lutalica bez cilja. Znaš takve. Pretvarat ćeš se da si čovjek koji se tamo osjeća kao kod kuće jer mu je takvo okruženje poznato. Neko ćeš vrijeme ostati tamo. Sprijateljiti ćeš se s pripadnicima lokalne policije i potajno to iskoristiti kako bi se pobrinuo da i oni i Munro sve rade u potpunosti kako valja."

"Želite da se pretvaram da sam civil?"

"Nije to tako teško. Svi smo mi pripadnici iste vrste, višemanje. Snaći ćeš se."

"Hoću li aktivno voditi istragu?"

"Nećeš. Samo ćeš promatrati i izvještavati. Poput procjene obuke. Već si to radio. Bit ćeš moje oči i uši. Ovo valja obaviti savršeno ispravno."

"Dobro", rekao sam.

"Još pitanja?"

"Kad krećem?"

"Sutra ujutro, s prvim svjetlom."

"Koja je vaša definicija savršeno ispravnog?"

Garber je zastao i promeškoltio se u svom stolcu, ali nije mi odgovorio na pitanje.

Otišao sam u svoju sobu i istuširao se, no nisam se brijao. Garber je imao pravo. Rad na tajnom zadatku bio je poput glume. Znao sam vrstu ljudi koje sam trebao oponašati. Svaki ih vojničar poznaje. Gradovi blizu vojnih baza puni su ljudi koji su iz nekog razloga napustili vojsku, no nikad nisu otišli dalje od kilometardva. Neki ostanu, a neki su primorani otići, no opet završe u nekom drugom gradu blizu vojne baze. Drukčijem, ali sličnom. To je sve što znaju.

Na to su navikli. Zadrže neku vrstu vojne discipline koja je usađena duboko u njih, poput starih navika, poput gena u njihovoj DNK, no odustanu od održavanja urednog izgleda. Drugi članak osmog odjeljka prvog poglavlja više ne vlada njihovim životima. Stoga se nisam obrijao. Nisam se ni očešljao. Samo sam pustio da se osuši.

Zatim sam stavio stvari na krevet. Nisam trebao ići u *Goodwill* po cipele. Imao sam par cipela koje će biti dobre. Dvanaest godina prije bio sam u Velikoj Britaniji i kupio par smeđih cipela u staromodnoj trgovini za gospodu, u nekom selu usred ničega. Bile su krupne i teške. Dobro sam se brinuo za njih, no bile su prilično pohabane i naborane. Potpetice su već bile prilično tanke.

Stavio sam ih na krevet i ostavio ih tamo, same. Nisam imao osobne odjeće. Nikakve. Čak ni čarape. Pronašao sam staru vojnu majicu u jednoj ladici. Bila je maslinaste boje, pamučna. Izvorno prilično debela, ali s vremenom i mnogim pranjima izbljedjela je te postala tanka poput svile. Mislio sam da bi je takav momak mogao zadržati. Stavio sam je pokraj cipela. Zatim sam otišao do trgovine u bazi i razgledao police koje obično izbjegavam. Pronašao sam par smeđih hlača i košulju dugih rukava. Košulja je bila boje trule višnje, no toliko je puta prethodno oprana da je izbljedjela gotovo do ružičaste. Nisam bio oduševljen, ali samo to su imali moje veličine. Bila je na sniženju, *što* je imalo smisla, a izgledala je prikladno za civile. Vidio sam ljude i u gorjoj odjeći. Usto, bila je višenamjenska. Nisam bio siguran kakva je temperatura biti u ožujku, u sjeveroistočnom kutu Mississippija. Ako bude toplo, mogu zavrnuti rukave. Ako bude hladno, mogu ih spustiti.

Odabrao sam bijelo donje rublje i kaki čarape, a zatim zastao uz policu s toaletnim priborom i odabrao putnu četkicu za zube, dvostruko manju od uobičajene. Svidjela mi se. Sama četkica bila je uvučena u prozirnu plastičnu kutijicu. Mogla se izvući, okrenuti i zataknuti na vrh kutijice pa bi postala pune duljine i spremna za uporabu. Očito je bila osmišljena za nošenje u džepu. Lako ju je nositi i četkica ostaje čista. Vrlo zgodna ideja.

Odmah sam poslao odjeću na pranje, da malo ostari. Odjeća ni od čega ne ostari kao od praonice u vojnoj bazi. Zatim sam otišao izvan baze na hamburger kao kasni ručak. U restoranu brze hrane susreo sam starog prijatelja. Kolegu vojnog policajca po imenu Stan Lowrey. Mnogo smo puta radili zajedno. Sjedio je za stolom, a na pladnju ispred njega bio je golemi hamburger i porcija prženih krumpirića. Kad sam dobio svoju hranu, sjeo sam pokraj njega. "Čuo sam da putuješ u Mississippi" rekao je.

"Od koga si to čuo?" pitao sam.

"Moj narednik čuo je to od narednika iz Garberova ureda."

"Kada?"

•Otprilike prije dva sata."

"Sjajno", rekao sam. "Prije dva sata nisam znao ni ja. Toliko o tajnovitosti."

"Moj narednik kaže da ćeš biti druga violina."

"Tvoj narednik ima pravo."

"Moj narednik kaže da će glavni istražitelj biti neki klinac."

Kimnuo sam glavom. "Bit ću dadilja."

"To je užas, Reacheru. Pravi užas."

"Samo ako klinac učini sve kako valja."

"A to je moguće."

Uzeo sam griz hamburgera i gutljaj kave. "Zapravo, ne znam bi li itko mogao to učiniti kako valja. To je osjetljiv slučaj. Možda nema pravog načina da se to učini. Možda Garber štiti mene i namjerava žrtvovati malog."

"Samo sanjaj, prijatelju", rekao je Lowrey. "Ti si stari konj i Garber te mijenja u odlučujućem trenutku. Uskoro će se roditi nova zvijezda. Ti si prošlost."

"Onda si i ti", rekao sam. "Ako sam ja stari konj, ti već čekaš na vratima tvornice ljepila."

"Upravo tako", rekao je Lowrey. "Zbog toga se i brinem. Još večeras ću početi pregledavati oglase za posao."

Tijekom ostatka poslijepodneva nije se dogodilo mnogo toga. Vratili su mi odjeću iz praonice, malo bljeđu i izudaranu golemim strojevima. Bila je izglačana, ali jedan dan na putu to će ispraviti. Ostavio sam odjeću na tlu, uredno složenu na cipelama. Zatim je telefon zazvonio i operater me povezao s pozivom iz Pentagona. Uskoro sam razgovarao s pukovnikom po imenu John James Frazer. Rekao je da je trenutno časnik za vezu u Senatu, ali prije te sramotne objave naveo je svoju cijelu borbenu prošlost kako ga ne bih odmah opisao kao seronju.

Zatim je rekao: "Moram odmah saznati ako čuješ i najsitniju ili najbeznačajniju glasinu o bilo komu iz 2. satnije. Odmah. Dobro? Bio dan ili noć."

"A mene zanima kako lokalna policija uopće zna da je 2. satnija smještena u Kelhamu. To bi trebala biti tajna."

"Dolijeću i odlijeću transporterima C5. To su bučni zrakoplovi."

"Uvijek se događa usred noći. Mogli bi to biti i letovi za opskrbu, što se mještana tiče. Mogli bi prevoziti grah i streljivo."

"Prošli mjesec bilo je problema s vremenskim prilikama. Iznad Atlantika su bile oluje. Zakasnili su. Sletjeli su nakon zore. Viđeni su. A ionako je riječ o gradu uz vojnu bazu. Znaš kako je. Mještani uoče njihovu rutinu. Poznaju lica vojnika. Jedan mjesec su tu, drugi ih nema. Ljudi nisu glupi."

"Već ima nagađanja i glasina", rekao sam. "Vrijeme zločina sugerira mnogo. Kao što ste rekli, ljudi nisu glupi."

"Vrijeme umorstva moglo bi se slučajno poklapati s njihovim povratkom."

"Moglo bi", rekao sam. "Nadajmo se da i jest tako."

Nato je Frazer rekao: "Moram odmah znati ako je satnik Riley mogao, trebao ili morao nešto znati. Bilo što. Dobro? Bez odgađanja." "Je li to zapovijed?"

"To je zahtjev od nadređenog časnika. Postoji li razlika?"

"Jeste li vi u mom zapovjednom lancu?"

"Smatraj da jesam."

"Dobro", rekao sam.

"Bilo što", rekao je opet. "Javi meni. Odmah i osobno. Samo meni. Bio dan ili noć."

"Dobro", rekao sam opet.

"Mnogo ovisi o ovome. Razumiješ li? Ulozi su vrlo visoki." "Dobro", rekao sam treći put.

Zatim je Frazer rekao: "Ali ne želim da učiniš nešto zbog čega bi ti bilo

nelagodno."

Otišao sam u krevet rano. Zapetljane kose i neobrijanog lica koje je zapinjalo za jastuk. Budilica u mojoj glavi probudila me u 5:00. Bila je nedjelja, 7. ožujka 1997. Prvi dan ostatka mog života.

6. POGLAVLJE

Istuširao sam se i odjenuo u mraku. Čarape, bokserice, staru majicu i novu košulju. Zavezao sam cipele i spremio četkicu u džep, zajedno s paketićem žvakaćih guma i svežnjem novčanica. Sve ostalo ostavio sam za sobom. Bez isprava, bez lisnice, bez ičega. Uživio sam se u ulogu. Zaključio sam da bih tako učinio kad bih to radio za stvarno.

Zatim sam krenuo. Uputio sam se niz glavni prolaz u bazi i došao da stražarske kućice na ulazu. Tamo je već bio Garber. Čekao me. Bilo je šest ujutro. Još se nije razdanilo. Garber je bio u borbenoj odori. Vjerojatno ju je obukao čistu prije manje od jednog sata, no izgledao je kao da je sve to vrijeme proveo valjajući se u blatu na nekoj farmi. Stali smo jedan pokraj drugog ispod žutog svjetla ulične rasvjete. Zrak je bio vrlo hladan.

"Nemaš torbu?" pitao je Garber.

"Zašto bih imao torbu?" odvratio sam.

"Ljudi nose torbe."

"Za što?"

"Za rezervnu odjeću."

"Nemam rezervne odjeće. I ovu sam morao posebno kupiti." "*Odabrao* si tu košulju?"

"Što ne valja s njom?"

"Ružičasta je."

"Samo na nekim mjestima."

"Ideš u Mississippi. Mislit će da si homoseksualac. Nasmrt će te prebiti."

"Sumnjam", odvratio sam.

"Sto ćeš kad ti se ta odjeća zaprlja?"

"Ne znam. Kupit ću drugu, valjda."

"Kako namjeravaš doći do baze Kelham?"

"Otići ću do grada i tamo sjesti na autobus do Memphisa. Ostatak puta ću stopirati. Tako to ljudi vjerojatno rade."

"Jesi li doručkovao?"

"Sigurno ću pronaći nešto u gradu."

Garber je na trenutak zastao, a zatim upitao: "Je li te sinoć nazvao John James Frazer? Časnik za vezu u Senatu?"

"Jest", odvratio sam.

"Kako je zvučao?"

"Kao da smo u velikoj nevolji ako Janice May Chapman nije ubio drugi civil."

"Onda se nadajmo da jest."

"Je li Frazer u mom zapovjednom lancu?"

"Najbolje bi bilo pretpostaviti da jest."

"Kakav je kao čovjek?"

"Trenutačno je čovjek pod velikim stresom. Pet godina rada moglo bi propasti

baš kad postaje važno."

"Rekao mi je da ne radim ništa od čega bih se osjećao nelagodno." "Glupost", rekao je Garber. "Nisi u vojsci da bi ti bilo lagodno." "Zapovjednik satnije nije odgovoran za ono što neki vojnik na izlasku učini nakon što popije previše."

"Samo u stvarnom svijetu", rekao je Garber. "Ali govorimo o politici." Zatim je utihnuo, samo na trenutak, kao da želi reći još toga i pokušava odlučiti što reći prvo. No naposljetku je samo rekao; "Sretan put, Reacheru. Javljaš se, dobro?"

Hod do autobusnog kolodvora bio je dug, ali ne i naporan. Samo je trebalo stavljati nogu pred nogu. Pokraj mene je prošlo nekoliko vozila.

Nijedan se vozač nije zaustavio i ponudio mi prijevoz. Da sam bio u odori, možda bi to učinili. Stanovnici gradova u čijoj se blizini nalaze vojne baze, prijateljski su nastrojeni prema vojnicima. Barem u unutrašnjosti SADA. Njihovo ignoriranje shvatio sam kao dokaz da je moja civilna odjeća uvjerljiva. Bilo mi je drago što sam prošao test. Nikada prije nisam se pretvarao da sam civil. Bio je to nepoznat teritorij. Nešto sasvim novo za mene. Zapravo, nikada nisam ni bio civil. Tehnički sam vjerojatno bio, barem tijekom osamnaest godina između rođenja i upisa na West Point, ali te sam godine proveo u bazama marinaca, jednoj iza druge, zbog karijere mog oca. Živjeti u bazi kao član vojne obitelji nije bilo nimalo nalik civilnom životu. Ni najmanje. Stoga mi je ta jutarnja šetnja ostavljala dojam svježine i eksperimenta. Sunce je izašlo iza mene, a zrak je postao topao i vlažan. Izmaglica se podigla s da do visine mojih koljena. Hodao sam kroz nju i razmišljao o svom starom prijatelju Stanu Lowreyju, koji je ostao u bazi. Pitao sam se je li pogledao oglase za posao. Pitao sam se bi li trebao. Pitao sam se bih li ja trebao.

Okolo kilometar prije centra grada naišao sam na zalogajnicu te sam svratio na doručak. Popio sam kavu i pojeo kajganu. Činilo mi se da sam se prilično dobro uklopio i izgledom i ponašanjem. Uz mene je u zalogajnici bilo još šestero gostiju. Svi su bili civili i svi su bili muškarci. I svi su izgledali neuredno i zapušteno s obzirom na standarde koji su održavali jednoobraznost među pripadnicima vojske. Svi su na glavama imali kape. Bile su to kape sa šiltovima sprijeda i mrežicama straga. Iznad šiltova su stajali natpisi koji su, pretpostavljao sam, predstavljali nazive proizvođača poljoprivredne opreme ili prodavača sjemena. Pitao sam se trebam li nabaviti takvu kapu. Nije mi to palo na pamet prije, a nisam ni vidio nijednu u *PX-u*.

Završio sam obrok, platio konobarici i gologlav otišao do mjesta na koje su stizali i s kojeg su kretali autobusi. Kupio sam putnu kartu i sjeo na klupu, a pola sata poslije bio sam u stražnjem dijelu autobusa i vozio se na jugozapad.

7. POGLAVLJE

Vožnja autobusom bila je fantastična, na neki način. Udaljenost nije bila prevelika. Tek djelić golemog kontinenta. Ni dva centimetra na zemljovidu od jedne stranice. No trajalo je šest sati. Pogled kroz prozor mijenjao se tako postupno da se činilo da se uopće ne mijenja, no ipak lje krajolik na kraju putovanja bio vrlo drukčiji od onog na početku. Memphis je bio ušminkani grad, ispresijecan mokrim ulicama skućenim među niskim zgradama zagasitih pastelnih boja, pun prikrivene i neobjašnjive aktivnosti. Izašao sam na postaji i na trenutak ostao stajati na jarkom poslijepodnevnom suncu, slušajući pulsirajući šum ljudi koji rade i zabavljaju se. Zatim sam krenuo prema jugoistoku, ostavljajući sunce za desnim ramenom. Prvi mi je prioritet bio pronaći široku cestu koja vodi van iz grada. Drugi mi je prioritet bio pojesti nešto.

Našao sam se u neuglednoj četvrti s mnogo zgrada. Bilo je tu mnogo zalagaonica, *sexshopova* i ureda za plaćanje jamčevine. Zaključio sam da će tu biti gotovo nemoguće pronaći prijevoz. Vozač koji bi me možda povezo na otvorenoj cesti, nikad se ne bi zaustavio u ovom dijelu grada. Stoga sam zamijenio redoslijed prioriteta, pojeo nešto u obližnjoj prčvarnici i pomirio se s tim da me čeka duga šetnja. Tražio sam skretanje s putokazom, velikim zelenim znakom u obliku strelice i natpisom *Oxford, Tupelo* ili *Columbus*. Iz iskustva sam znao da čovjek stoji ispod takvog znaka s podignutim palcem, ne ostavlja sumnju glede toga što želi i kamo se uputio. Nije bilo potrebe za objašnjenjima.

Vozač ne bi trebao stati i pitati, a to je bilo od velike pomoći. Ljudima je teško reći "ne" nekome u lice. Često samo prođu kako bi izbjegli tu mogućnost. Uvijek je bolje smanjiti mogućnost nesporazuma.

Nakon trideset minuta hoda pronašao sam skretanje i znak koje sam tražio, na rubu oronulog predgrađa. To je značilo da će devedeset posto vozača biti majke i domaćice na povratku kući, a one će me u potpunosti ignorirati. Nijedna majka iz predgrađa ne bi stala strancu koji stopira, niti bi ijedan vozač koji ima još kilometar do kuće, stao bilo komu. No nastaviti hodati bila bi samo iluzija napretka. Pogrešna ekonomija. Bolje trošiti vrijeme stojeći na mjestu nego trošiti energiju hodajući. Čak i ako me pogleda tek svaki deseti vozač, zaključio sam da ću se za jedan sat već voziti.

Tako je i bilo. Za manje od dvadeset minuta stari kamionet se zaustavio pokraj mene i vozač mi je rekao da ide u pilanu blizu Germantowna. Vjerojatno mu je bilo jasno da nisam upoznat s lokalnom geografijom pa mi je rekao da ću tako u potpunosti izaći iz grada i preda mnogom će biti samo ravna cesta prema sjeveroistoku Missisippija. Stoga sam ušao u kamionet i nakon još dvadeset minuta bio sam opet sam, na rubu prašnjave ceste s dvije trake koja je nedvosmisleno vodila u smjeru u kojem sam želio ići. Zatim me pokupio čovjek u starom Buicku i skupa smo prešli državnu granicu, pa se vozili još šezdeset kilometara na istok. Zatim me čovjek u velikom starom *Chevroletovom* kamionetu odveo još trideset kilometara na jug lokalnom cestom te me ostavio kod skretanja za koje je rekao da vodi u smjeru kojim

želim ići. Dotad je već bilo kasno poslijepodne i sunce je prilično brzo padalo prema obzoru. Cesta je bila potpuno ravna. S obje strane bila je niska šuma, a u daljini se vidjela samo tama. Pretpostavio sam da se Carter Crossing nalazi na toj cesti, možda još pedesetak kilometara prema istoku. Bio sam blizu ostvarivanja prvog dijela svog zadatka, a to je bilo jednostavno stići tamo. Drugi dio zadatka bio je stupiti u kontakt s lokalnom policijom što bi se moglo pokazati težim. Nije bilo uvjerljivog razloga zašto bi se skitnica u prolazu sprijateljila s ljudima u policijskim odorama. Nije bilo ni očitog načina, osim da me uhite, a to bi bio vrlo loš početak prijateljskog odnosa.

No dogodilo se da sam obje muhe ubio jednim udarcem jer je prvi auto koji je došao prema meni putujući na istok, bio policijski auto na putu kući. Podigao sam palac i policajac je stao. Volio je govoriti, a ja sam znao slušati pa sam već za nekoliko minuta saznao da su neke od informacija koje mi je prenio Garber bile pogrešne.

8. POGLAVLJE

Policajac se preživao Pellegrino, poput mineralne vode, iako to nije rekao. Imao sam dojam da ljudi u tom dijelu Mississippija piju vodu iz slavine. Zapravo me nije iznenadilo što me povezao. Policajce iz malih mjesta uvijek zanimaju stranci koji iz neobjašnjivih razloga na njihov teritorij. Najjednostavniji način da to sazna bio je da me jednostavno pita, a on je to odmah učinio. Rekao sam mu svoje ime i potrošio minutu pričajući mu svoju lažnu priču. Rekao sam mu da sam nedavno napustio vojsku te da idem u Carter Crossing potragu prijatelja koji bi mogao tamo živjeti. Rekao sam mu da je služio u Kelhamu te da je možda ostao u gradu. Pellegrino nije odgovorio na to. Samo je na trenutak skrenuo pogled s prazne ceste, pogledao me od glave do pete, procjenjujući me, a zatim kimnuo glavom i opet se okrenuo prema naprijed. Bio je nešto niži od prosjeka i vrlo pretio.

francuskog ili talijanskog podrijetla, kratko ošišane crne kose, malo tamnije puti i popucalih vena s obje strane nosa. Imao je između trideset i četrdeset godina. Pretpostavio sam da neće doživjeti mnogo više od pedeset ili šezdeset ako ne prestane jesti i piti u tolikoj mjeri. Kad sam završio svoju priču, on je počeo govoriti i odmah sam saznao da nije bio policajac iz malog grada. Garber se prevario, tehnički. Carter Crossing nije imao policije. Carter Crossing bio je dio okruga Carter koji je imao okružnog šerifa, s jurisdikcijom nad svim na područjima gotovo tisuću tristo kvadratnih kilometara. No unutar tih tisuću tristo kvadratnih kilometara gotovo da i nije bilo ničega osim baze Fort Kelham i grada, u kojem je bilo šerifovo sjedište, pa je Garber ipak imao pravo, na neki način. No nije bilo sumnje da je Pellegrino bio zamjenik šerifa, a ne policajac i činilo se da je na tu razliku vrlo ponosan.

"Koliko vas ima u šerifovom uredu?" upitao sam ga.

"Ne mnogo", odvratio je Pellegrino. "Tu je šerif, odnosno šef, zatim detektiv, ja i još jedan zamjenik u odori, civil koji radi na recepciji i žena koja se javlja na telefone, no detektiv je već dugo na bolovanju zbog bubrega, pa nas je zapravo samo troje."

"Koliko ljudi živi u okrugu Carter?" upitao sam.

"Oko tisuću dvjesto", rekao je. Pomislio sam da je to mnogo za tri policajca. Razmjerno, bilo bi to kao da dvostruko smanje broj policajaca u New Yorku. "Obuhvaća li to i Fort Kelham?"

"Ne, oni su zasebni", odgovorio je. "A imaju i svoje policajce."

"No ipak sigurno imate mnogo posla", rekao sam. "Mislim, tisuću dvjesto stanovnika, tisuću tristo kvadratnih kilometara."

"Trenutačno imamo vrlo mnogo posla", rekao je, no nije spominjao Janice May Chapman. Umjesto toga mi je ispričao o jednom novijem događaju. Noć prije netko je po mraku parkirao auto na željezničkim tračnicama. Garber se opet prevario. Rekao je da kroz grad prolaze dva vlaka dnevno, no Pellegrino mi je rekao da zapravo prolazi samo jedan. Projurio bi točno u ponoć. Golem, dug više od kilometra, prevezio je teret na sjever iz Biloxija na obali Meksičkog zaljeva. Ponoćni se vlak zaletio u parkirani auto i potpuno ga uništio. Odbacio ga je s tračnica u obližnju šumu. Vlak se nije

zaustavio. Koliko se čini, nije ni usporio. To je značilo da vlakovođa nije ni usporio.

Morao se zaustaviti ako udari u nešto na cesti. Tako je zahtijevala uprava željeznice. Pellegrino je smatrao da je svakako bilo moguće da vlakovođa nije primijetio. Dijelio sam njegovo mišljenje. Tisuće tona u pokretu, protiv jedne na mjestu. Auto nije imao izgleda. Činilo se da Pellegrina fascinira besmisao svega toga. "Tko bi učinio?" rekao je. "Tko bi parkirao automobil na tračnicama? I zašto?"

"Klinci?" pitao sam. "Za zabavu?"

"Ništa takvo se još nije dogodilo. A oduvijek imamo djece."

"U autu nije bilo nikoga?"

"Hvala Bogu, nije. Kao što sam rekao, bio je samo parkiran ta

"Ukraden?"

"Još ne znam. Nije mnogo ostalo. Mislimo da je možda bio plav. Zapalio se. Izgorjelo je nekoliko stabala."

"Nitko nije prijavio nestanak auta?"

"Još nije."

"Zbog čega još imate mnogo posla?" pitao sam.

Pellegrino je na to zašutio i nije ponudio odgovor, pa sam se upitao nisam li pretjerao. No ponovio sam razgovor u glavi i zaključio da je to bilo razumno pitanje. Obični razgovor. Ako čovjek kaže da ima mnogo posla, a spomene samo uništeni auto, njegov sugovornik ima pravo pitati je li se dogodilo još nešto? Naročito dok prijateljski razgovaraju tijekom vožnje u suton.

No pokazalo se da je Pellegrinovo oklijevanje bilo uvjetovano samo pristojnošću i staromodnom južnjačkom gostoljubivošću. To je bilo sve.

Rekao je: "Ne želim ostaviti loš dojam budući da ste ovdje prvi put, ali u gradu je ubijena jedna žena."

"Zaista?" pitao sam.

"Prije dva dana", rekao je.

"Kako je ubijena?"

Pokazalo se da su Garberove informacije još jednom bile neprecizne. Janice May Chapman nije bila unakažena. Grlo joj je bilo prerezano, to je sve. Smrtonosna rana nije bila isto što i unakaživanje.

Uopć nije bila isto. Ni približno.

"Od uha do uha", rekao je Pellegrino. "Vrlo duboko. Jednim velikim rezom. Nije izgledalo lijepo."

"Pretpostavljam da ste sami vidjeli ranu", rekao sam.

"Da, iz velike blizine. Vidio sam joj kosti u vratu. Sva joj je krv bila ispuštena. Lokva je bila poput jezera. Bilo je zaista loše. Bila je zgodna žena, zaista lijepa, dotjerana za večernji izlazak, besprijeekorna, ležala je na leđima u lokvi krvi. Zaista grozno."

Nisam rekao ništa, iz neke vrste poštovanja koje je Pellegrino, činilo se, zahtijevao.

"Također, bila je silovana", rekao je. "Doktor je to otkrio kad joj je skinuo odjeću i stavio je na stol za obdukciju. Osim ako je prije smrt bila toliko raspoložena za seks da je legla na šljunak i pustila da joj izgrebe stražnjicu i leđa. Ne mislim da je

to bio slučaj."

"Poznavali ste je?"

"Viđali smo je."

"Tko ju je ubio?" pitao sam.

"Ne znamo", odgovorio je. "Vjerojatno netko iz vojne baze. To i mi mislimo."

"Zašto?"

"Zbog toga što je s njima provodila najviše vremena."

"Ako je detektiv na bolovanju, tko radi na slučaju?" pitao sam.

"Šerif", odvratio je Pellegrino.

"Ima li on mnogo iskustva sa slučajevima umorstva?"

"Ona", rekao je Pellegrino. "Šerif je žena."

"Zaista?"

"Izabrana je na to mjesto. Dobila je najviše glasova." U glasu mu se čula rezignacija. Takvim tonom govore navijači čiji klub izgubi važnu utakmicu. *Tako je kako je.*

"Jeste li se i vi kandidirali?" pitao sam.

"Svi smo se kandidirali", rekao je. "Osim detektiva. On je tada već imao problema s bubrezima."

Nisam rekao ništa. Auto se zanosio i njihao. Pellegrinove gume zvučale su istrošeno i mekano. Ispuštale su dubok, monoton zvuk kotrljajući se po asfaltu. U daljini ispred njih već je bio potpuni mrak. Svjetla Pellegrinova auta osvijetljavala su pedeset metara ceste ispred njih. Iza toga nije bilo ničega osim tame. Cesta je bila ravna, poput tunela kroz drveće. Stabla su bila iskrivljena. Rasla su oportunistički, poput korova koji se nadmeće za svjetlo, zrak i minerale. Kao da su niknula prije stotinu godina na napuštenoj obradivoj zemlji. Prolazila su pokraj njih, obasjana bljeskovima svjetla, kao da su zamrznuta u pokretu. Uz rub sam vidio limeni prometni znak, nagnut, izbljedio i prošaran točkama hrđe veličine kovanice gdje se boja oljuštila. Bila je to reklama za hotel zvan *Toussaint*. Obećavao je pogodnost lokacije na glavnoj ulici i sobe najbolje kvalitete.

"Izabrali su je zbog prezimena", rekao je Pellegrino.

"Šerificu?"

"O njoj smo govorili."

"Zašto? Kako se preziva?"

"Deveraux", rekao je. "Ime joj je Elizabeth."

"Lijepo ime", rekao sam. "Ali nije ništa bolje od Pellegrino, na primjer."

"Prije nje je šerif bio njezin otac. Bio je voljen, u nekim dijelovima grada. Mislimo da su neki ljudi glasovali iz odanosti. Ili su možda mislili da glasuju za starog. Možda nisu znali da je mrtav. Ljudima treba vremena da se naviknu na nešto, u nekim dijelovima grada."

"Zar je Carter Crossing dovoljno velik da ima razne dijelove grada?" pitao sam.

"Zapravo su to više polovice", rekao je Pellegrino. "Dva dijela grada. Zapadno i istočno od pruge."

"Jesu li to prava i kriva strana grada?"

"Kao i svuda."

"S koje strane je Kelham?"

"S istočne. Morate se voziti pet kilometara. Kroz krivu stranu grada."

"S koje strane je hotel *Toussaint*?"

"Zar nećete prenoćiti kod svog prijatelja?"

"Hoću, kada ga pronađem. Ako ga pronađem. Dotad trebam hotelsku sobu."

"*Toussaint* 'je dobar", rekao je Pellegrino. "Ostavit ću vas tamo."

To je i učinio. Izašli smo iz tunela ispod stabala, cesta se proširila, a šuma se povukla te su s obje strane bile samo zakržljale mladice, zagušene korovom i smećem. Cesta je postala traka asfalta koja se pružala kroz široko i ravno područje veličine nogometnog igrališta. Nakon skretanja desno ušla je u ravnu ulicu između niskih zgrada. Vjerojatno glavna ulica. Nije bilo višekatnica. Samo jednokatnice, uglavnom stare, većinom izrađene od drveta, a ponegdje s kamenim prizemljem. Prošli smo pokraj zgrade na kojoj je pisalo Šerif okruga Carter, zatim praznu parcelu, pa zalogajnicu, a zatim smo stigli do hotela *Toussaint*. Nekoć je to bilo otmjeno mjesto. Zgrada je bila obojena u zeleno. Imala je ukrasne prozorske okvire, reljefe te čeličnu ogradu na balkonima na katu. Izgledala je poput kopije sličnih zgrada iz New Orleansa. Bila je tu i izbljedjela tabla s nazivom hotela i niz prigušenih vanjskih svjetiljki koje su osvjetljavale fasadu, osim tri koje nisu radile.

Pellegrino je polako zaustavio auto, a ja sam mu zahvalio na vožnji i izašao. Polukružno se okrenuo u širokom luku iza mene te krenuo u smjeru iz kojeg je došao, vjerojatno prema parkiralištu ispred šerifova ureda. Popeo sam se po istrošenim drvenim stubama i prešao klimavu drvenu verandu te ušao kroz hotelska vrata.

9. POGLAVLJE

Ušavši u hotel našao sam se u malom predvorju s recepcijom, no za pultom nije bilo nikoga. Pod je bio od istrošenih dasaka, djelomično prekrivenih izlizanim sagom s bliskoistočnim motivom. Pult je bio od punog drveta ulaštenog do visokog sjaja godinama uporabe. Na zidu iza pulta bila je prava mreža malih polica. Četiri po visini i sedam po širini. Dvadeset i osam soba. Na dvadeset i sedam polica visjeli su ključevi. Ni na jednoj se polici nisu nalazila nikakva pisma, ni bilješke niti bilo što takvo.

Na stolu je bilo malo zvonice, izrađeno od bakra. Po rubovima se nakupila zelena patina. Pozvonio sam dvaput i začuo se kratki i diskretni *ding*, no nije dao nikakve rezultate. Nitko nije došao. Pokraj polica su se nalazila zatvorena vrata koja se nisu otvorila. Vjerojatno su vodila u stražnji ured. Vjerojatno prazan. Nije bilo razloga zašto bi vlasnik namjerno izbjegavao udvostručenje broja svojih gostiju.

Na trenutak sam ostao stajati, a zatim provjerio vrata lijevo od hodnika. Vodila su u salon u kojem se osjetio miris vlage, prašine i plijesni. U mraku su se nazirali pognuti obrisi za koje sam pretpostavljao da su naslonjači. Nije bilo nikakve aktivnosti. Niti ljudi. Vratio sam se do recepcije i opet pozvonio.

Nije bilo odgovora.

"Ima li koga?" poviknuo sam.

Nije bilo odgovora.

Stoga sam privremeno odustao i opet izašao van, prešao natrag preko klimave verande, niz trošne stuba i stao na pločnik, u sjenu ispod jedne od razbijenih svjetiljki. Nisam mogao vidjeti mnogo toga. S druge strane glavne ulice nalazio se dugi niz zgrada. Vjerojatno trgovine. U svima je bio mrak. Iza njih je bio mrak. Noćni je zrak bio suh i čist te pomalo topao. Ožujak u Missisippiju. Meteorološki sam mogao biti bilo gdje. Čuo sam povjetarac u udaljenim krošnjama i sitne, zrnate zvukove, kao da se pomiče prašina ili kao da termite jedu drvo. Čuo sam i zujanje ventilatora ugrađenog u zid zalogajnice dalje niz ulicu. Osim toga, ništa. Nije bilo zvukova ljudi. Nisu se čuli glasovi. Nije se čuo smijeh, ni glazba, ni auti u prolazu.

Utorak navečer, blizu vojne baze.

To nije bilo uobičajeno.

Nisam ništa jeo još od ručka u Memphisu pa sam krenuo prema zalo gajnici. Bila je to uska no duga zgrada, postavljena okomito na glavnu ulicu. U kuhinju se vjerojatno ulazilo iz stražnje ulice. Odmah nakon ulaznih vrata nalazila se blagajna i prostor za konobaricu a pokraj toga telefonska govornica. Nakon toga se pružao dugi prolaz, sa stolovima za četvero s lijeve i stolovima za dvoje s desne strane. Bili su to stolovi, a ne separei, sa stolicama umjesto klupa. Kao u kafiću. Jedini gosti bili su stari bračni par. Sjedili su jedno nasuprot drugom, za stolom za četvero. Muškarac je čitao novine, a žena knjigu. Bili su opušteni, kao da su zadovoljni samo sjedeći tako nakon jela. Od osoblja sam vidio samo konobaricu. Bila je blizu dvokrilnih njišućih vrata koja su vodila u kuhinju. Vidjela me kako ulazim i prešla je cijelu dužinu zalogajnice kako bi

me pozdravila. Smjestila me za stol za dvoje, negdje na polovici prostorije. Sjeo sam okrenut prema naprijed, kuhinja mi je bila iza leđa.

Nažalost, nisam mogao vidjeti oba ulaza odjednom, što bih svakako preferirao.

"Želite li nešto za piće?" pitala me konobarica.

"Crnu kavu", rekao sam. "Molim vas."

Otišla je, a zatim se vratila, noseći šalicu kave i jelovnik.

"Nemate mnogo posla večeras", rekao sam.

Nezadovoljno je kimmula glavom, vjerojatno zbog napojnica koje neće dobiti.

"Zatvorili su bazu", rekla je.

"Kelham?" pitao sam. "Zatvorili su ga?"

Opet je kimmula glavom. "Danas poslije podne zabranjeni su izlasci. Večeras su svi tamo, jedu vojnu hranu."

"Događa li se to često?"

"Ovo je prvi put."

"Ispričavam se", rekao sam. "Što preporučujete?"

"Za što?"

"Za jelo."

"Ovdje? Sve je dobro."

"Cheeseburger", rekao sam.

"Pet minuta", rekla je. Konobarica je otišla, a ja sam ponio šalicu s kavom do javnog telefona. Iz džepa sam izvukao tri kovanice od dvadeset pet centi preostale od ručka. Bilo je to dovoljno za kratak razgovor. a upravo sam takve volio. Nazvao sam Garbera u ured i poručnik na dužnosti spojio me s njim. Odmah me upitao: "Jesi li stigao?"

"Jesam", rekao sam.

"Jesi li dobro putovao?"

"Nije bilo loše."

"Imaš li gdje prespavati?"

"Ne brini se za mene. Imam sedamdeset pet centi i četiri minute do večere. Moram te nešto pitati."

"Pucaj."

"Otkud ti informacije o ovom slučaju?"

Garber je zastao.

"Ne smijem ti reći", rekao je.

"Tko god bio, nije mu pretjerano stalo do pojedinosti."

"I to se događa."

"A Kelham je zatvoren."

"To je učinio Munro. Čim je stigao tamo."

"Zašto?"

Znaš kako je. Postoji opasnost od zahlađenja odnosa između grada i baze. Bio je to razuman postupak."

"Bio je to priznanje krivnje."

"Možda Munro zna nešto što ti ne znaš. Ne brini se za njega. Tvoj je jedini zadatak pratiti što radi lokalna policija."

"Već sam počeo. Policajac me dovezao u grad."

"Je li povjerovao da si civil?"

"Čini se da jest."

"Dobro. Isključit će te ako shvate da si povezan s nama."

"Moram znati je li tko iz 2. satnije vlasnik plavog automobila."

"Zašto?"

"Policajac je rekao da je netko parkirao plavi auto na tračnice. Ponoćni ga je vlak uništio. Možda je to bio pokušaj skrivanja dokaza."

"U tom bi ga slučaju spalio."

"Možda su dokazi takvi da ih spaljivanje ne bi uništilo. Možda je auto imao udubinu na braniku ili nešto takvo."

"Kakve to veze ima sa ženom koju su masakrirali u uličici?"

"Nije bila masakrirana. Grlo joj je prerezano. To je bilo sve. Rana je bila duboka i široka. Vjerojatno je učinjena jednim potezom. Policajac kaže da je vidio kost."

Garber je zastao na trenutak.

"Tako rendžere uče da to čine", rekao je.

Ja nisam rekao ništa.

"Ali kakve to veze ima s autom?" pitao je.

"Ne znam. Možda nema nikakve veze. No ipak saznajmo, dobro?"

"U 2. satniji ima dvjesto ljudi. Prema zakonu vjerojatnosti pede setorica ih imaju plave aute."

"I svih pedeset auta trebali bi biti parkirani u bazi. Saznajmo koji nije."

"Vjerojatno je to bilo civilno vozilo."

"Nadajmo se da jest. To ću ja provjeriti. No ipak moram znati."

"Ovo je Munroova istraga", rekao je Garber. "Ne tvoja."

Ja sam na to rekao: "I zanima me ima li tko ogrebotine od šljunka. Na dlanovima, koljenima, možda i laktovima. Od silovanja. Policajac je rekao da je Chapmanica imala takve ozljede."

"Ovo je Munroova istraga", opet je rekao Garber.

Nisam odgovorio na to. Vidio sam konobaricu kako dolazi iz kuhinje. Nosila je tanjur s golemim hamburgerom i hrpom prženih krumpirića koja je izgledala poput gnijezda. "Moram ići, šefe", rekao sam. "Nazvat ću vas sutra." Spustio sam slušalicu i odnio kavu natrag do stola. Konobarica je pomalo teatralno spustila moj tanjur. Jelo je izgledalo i mirisalo dobro.

"Hvala", rekao sam.

"Želite li još nešto?"

"Recite mi nešto o hotelu", rekao sam. "Trebam sobu, no nije nikog bilo."

Konobarica se napola okrenula, a ja sam pratio njezin pogled do starog para za stolom za četvero. Još su čitali. Konobarica je rekla: "Obično malo sjede ovdje, a onda odu natrag. Najbolje da ih tada uhvatite."

Zatim je otišla i ostavila me da jedem. Jeo sam polako i uživao u svakom zalogaju. Dvoje staraca sjedili su i čitali. Žena je okretala stranicu svakih nekoliko minuta. Muškarac mnogo rjeđe, ali vrlo naglašeno, izravnao je novine, a zatim ih opet preklopio kako bi pročitao sljedeći odlomak. Čitao je s velikom pozornošću.

Proučavao je svako slovo.

Poslije je došla konobarica, uzela moj tanjur i ponudila mi desert. Rekla je da imaju sjajne pite. "Prošetat ću", rekao sam. "Svratit ću pri povratku. Ako njih dvoje još budu ovdje, pojest ću jednu pitu. Nema ih smisla požurivati."

"Obično nema", rekla je konobarica.

Platio sam hamburger i kavu te dodao napojnicu koja se nije mogla mjeriti s onom koju bi ostavila puna prostorija gladnih rendžera, no bila je dovoljna da joj na lice izmami osmijeh. Zatim sam izašao na ulicu. Noć je postajala hladna, a u zraku je bilo malo magle. Skrenuo sam desno i prošao pokraj prazne parcele i šerifovog ureda. Ispred je bio parkiran Pellegrinov auto, a jedan je prozor bio osvijetljen sugerirajući da je netko unutra. Došao sam do mjesta gdje je glavna ulica izlazila na cestu kojom sam stigao. Lijevo je bila šuma kroz koju me Pellegrino dovezao. Desno se cesta nastavljala na istok, u tamu. Vjerojatno je prelazila preko pruge te nastavljala prema Kelhamu kroz krivu polovicu grada. Garber ju je opisao kao neasfaltiranu poljsku stazu, što je nekoć možda i bila. Sad je to bila standardna seoska cesta od šljunka povezanog asfaltom. Bila je sasvim ravna i neosvijetljena. Sa svake strane bio je po jedan duboki jarak. Na nebu je bio tanak mjesec pa sam imao malo svjetla. Skrenuo sam desno i ušao u mrak.

10. POGLAVLJE

Dvije minute i dvjesto metara poslije pronašao sam željezničku prugu. Najprije sam uz cestu vidio znak upozorenja. Dvije letvice postavljene dijagonalno, okomito jedna na drugu. Na jednoj je pisalo ŽELJEZNIČKI, a na drugoj prijelaz. Na stup znaka bila su pričvršćena crvena svjetla, a s druge strane sigurno se nalazila metalna kutija sa zvoncem upozorenja. Nakon još dvadeset metara jarci s obje strane ceste naglo su završili i počinjala je mala uzvisina vrhom koje su prolazile tračnice, ponegdje svjetlucajući na mjesecini, pomalo nagnute i ne baš točno položene u smjeru sjeverjug. Izgledale su staro i istrošeno, kao da dugo nisu održavane. Šljunak ispod i između tračnica bio je neravan, čvrsto nabijen i zarastao u korov. Stao sam na jedan prag između tračnica, a zatim pogledao na jednu pa na drugu stranu. Dvadeset metara sjeverno, s lijeve strane, vidio sam obris ruševnog starog tornja za vodu. Na njemu je još bila pričvršćena široka cijev za dolijevanje. Nalikovala je slonovoj surli. Spremnik tornja vjerojatno je bio povezan s izvorom vode i nekoć je sigurno stajao spreman da utaži žeđ parnih lokomotiva koje su se zaustavljale tamo.

U mraku sam napravio puni krug oko sebe. Posvuda je vladao potpuni mir i tišina. U noćnom zraku osjetio se miris paljevine, možda s mjesta gdje su se od olupine auta zapalila stabla. S istoka se osjetio miris roštilja. U tom se smjeru nalazila druga polovica grada, ona s pogrešne strane tračnica. No u tom sam smjeru vidio samo mrak. Samo naznaku otvora u šumi, kuda je prolazila cesta, a zatim više ništa.

Okrenuo sam se u smjeru iz kojeg sam došao. Pod nogama sam osjećao tvrdu cestu, a u mislima mi je bila pita koja me čekala, kad sam u daljini ugledao svjetla automobila. Ili možda kamioneta. Kako bilo, kretao se prema meni, prilično sporo. U jednom se trenutku učinilo da će skrenuti u glavnu ulicu, a zatim kao da je promijenio mišljenje. Možda me vozač ugledao u snopu svjetala svog automobila. Izravnao se i nastavio prema meni. Ja sam nastavio hodati. Bio je to kamionet ravno odrezanog prednjeg dijela. Spuštao se i podizao preko izbočina na cesti. Snopovi svjeda poskakivali su kroz izmaglicu. Čuo sam dubok i vlažan zvuk istrošenog V8 motora.

Kamionet je prešao u suprotnu traku, zaustavio se dvadeset metara ispred mene i nastavio raditi u praznom hodu. Nisam vidio tko je u kamionetu. Svjetla su previše blještala. Nastavio sam hodati. Nisam namjeravao skrenuti u travu, a jarak je ionako počinjao gotovo odmah uz cestu, pa sam zadržao smjer. Vidio sam da će me to dovesti blizu vozačevih vrata. Vozač je vidio da dolazim. Kad sam l)io na tri metra od kamioneta, spustio je svoj prozor i izbacio lakat, prepriječivši mi tako put. Dotad je već bio dovoljno osvijetljen da ga mogu razaznati. Bio je to krupni bijelac, civil. Nosio je majicu kratkih rukava koje je zavrnuo do ramena, pokazujući ruku prekrivenu dlakama i tetovažama. Imao je dugu kosu koja nije bila oprana barem jedan tjedan.

Imao sam tri mogućnosti.

Prva je bila stati i razgovarati.

Druga je bila skrenuti u travu između ceste i jarka te proći pokraj njega.

Treća je bila slomiti mu ruku.

Odabrao sam prvu mogućnost. Stao sam. No nisam razgovarao. Ne odmah. Samo sam stajao.

Na suvozačkom sjedalu također je bio muškarac. Iste vrste. Brada, tetovaže, kosa, prljavština, masnoća. No nisu bili identični. Vjerojatno su bili rođaci, a ne braća. Obojica su gledali izravno u mene, podmuklom, tihom drskošću kojom se gledaju stranci određene vrste u barovima određene vrste. Ja sam im uzvraćao istom mjerom. Nisam takva vrsta stranca.

"Tko si ti i kamo ideš?" pitao je vozač.

Nisam rekao ništa. Dobar sam u tomu. Ne volim razgovarati. Da moram, mogao bih provesti ostatak života ne progovorivši ni riječi.

"Pitao sam te nešto", rekao je vozač.

Zapravo, bila su to dva pitanja pomislio sam. No nisam rekao ništa. Nisam ga želio udariti. Barem ne rukama. Nisam opsjednut higijenom, ali da udarim takvog nekog, morao bih se dobro oprati sapunom, naročito ako namjeravam jesti pitu. Stoga sam ga namjeravao udariti nogom.

Vidio sam pokrete u svojoj glavi: on otvara vrata, izlazi van, zaobilazi vrata i kreće prema meni, a zatim pada, držeći se za međunožje, iskašljavajući sadržaj želuca i sluz.

Nikakav problem.

"Govoriš li engleski?" pitao je.

Nisam rekao ništa.

"Možda je Meksikanac", rekao je onaj na suvozačkom mjestu.

"Jesi li Meksikanac?" pitao me vozač.

Nisam odgovorio.

Vozač je rekao: "Ne izgleda poput Meksikanca. Prekrupan je."

Općenito, to je bila istina, iako sam čuo za Josea Calderona Torresa iz Meksika, koji je bio visok dvjesto dvadeset osam centimetara. Cijelih trideset centimetara viši od mene. Sjećao sam se i Meksikanca Josea Garcesa s Olimpijade u Los Angelesu koji je na trzaj dizao više od dvjesto dvadeset kilograma, vjerojatno više nego što su obojica u kamionetu bila zajedno teška.

"Dolaziš li iz Kelhama?" pitao je vozač.

Postoji opasnost od zahlađenja odnosa između grada i baze, rekao je Garber. Ljudi se uvijek skupljaju u plemena kad zagusti. Možda su poznavali Janice May Chapman. Možda im nije bilo jasno zašto je izlazila s vojnicima, a ne s njima. Možda se nikad nisu pogledali u ogledalo.

Nisam rekao ništa. Ali nisam ni nastavio dalje. Nisam želio da kamionet bude iza mene. Ne na usamljenom mjestu, na mračnoj seoskoj cesti. Samo sam stajao tamo, gledajući ravno u njih dvojicu, u njihova lica, najprije jedno pa drugo, a na mom licu vidjelo se samo da nisu ostavili pretjerani dojam na mene i da me to zabavlja.

Takav pogled obično upali. Obično isprovocira određenu vrstu ljudi.

Najprije je isprovocirao suvozača.

On je spustio svoj prozor i podigao se kroz njega, gotovo do struka, okrenuvši se i nagnuvši se tako da me gleda preko poklopca motora. Držao se za stup jednom rukom, a drugom zamahnuo prema meni, kao da me želi udariti bičem. "Govorimo ti

nešto, seronjo!" rekao je.

Nisam rekao ništa.

"Postoji li razlog zašto ne bih izašao iz kamioneta i prebio te?"

"Ima ih dvije stotine i šest", rekao sam.

"Što?" pitao je.

"Toliko kostiju imaš u svom tijelu. Mogao bih ih sve slomiti prije nego što me dotakneš."

To je pokrenulo njegovog kompanjona. Instinkt mu je govorio da podrži prijatelja i suoči se s izazovom. Nagnuo se još kroz prozor i rekao: "Misliš?"

"Ponekad cijeli dan", rekao sam. "To je dobra navika." To ga je ušutkalo, dok je pokušavao povezati što sam rekao. Ponavljao je razgovor u glavi. Usne su mu se pomicale.

"Pođimo svaki svojim putem i ostavimo jedni druge na miru", rekao sam. "Gdje živite?"

Sad sam ja postavljao pitanja, a oni nisu odgovarali.

"Izgledalo je kao da ćete skrenuti u glavnu ulicu", nastavio sam. "Kuća vam je u tom smjeru?"

Bez odgovora.

"Što je, beskućnici ste?" pitao sam.

"Imamo kuću", rekao je vozač.

"Gdje?"

"Kilometar i pol nakon glavne ulice."

"Onda otiđite tamo. Gledajte TV, pijte pivo. Ne brinite se za mene."

"Jesi li iz Kelhama?"

"Ne", rekao sam. "Nisam iz Kelhama."

Dvojica u kamionetu su zašutjela. Doimali su se pomalo ispuhano, poput balona za paradu. Povukli su se kroz prozore natrag u kabinu i spustili se na sjedala. Čuo sam zvuk mijenjanja brzine, a zatim je kamionet jurnuo natrag, zanijevši se dok se polukružno okretao. Podigla se prašina i gume su cviljele, a zatim je kamion odjurio, pa naglo zakočio i oštro skrenuo u glavnu ulicu. Nakon toga mi je nestao s vidika iza zgrade šerifovog ureda. Ispustio sam zrak iz pluća i opet počeo hodati. Nije učinjena nikakva šteta. *Najbolje su borbe one koje izbjegneš*, rekao mi je jednom jedan mudar čovjek. Nisam uvijek slijedio taj savjet no taj mi je put bilo drago što sam otišao čistih ruku. I doslovno i figurativno.

Zatim sam vidio još jedan automobil kako ide prema meni. Učinio je isto što i kamionet. Počeo je skretati, a zatim zastao, izravnao se i uputio prema meni. Bio je to policijski auto. Zaključio sam to po obliku i veličini, a na krovu su se nazirali obrisi rotirajućih svjetala. Isprva sam mislio da je to Pellegrino u patroli, no kad se auto približio i isključio svjetla, vidio sam da je za upravljačem žena i Mississippi je iznenada postao mnogo zanimljiviji.

11. POGLAVLJE

Auto je prešao u suprotnu traku i zaustavio se pokraj mene. Bio je to starinski policijski *Chevy Caprice*, u bojama šerifovog ureda okruga Carter. Žena za upravljačem imala je dugu i neobuzdanu crnu kosu, nešto između valovite i kovrčave, koju je vezala u neku vrstu repa. Lice joj je bilo blijedo i besprijeckorno. Sjedila je nisko u sjedalu što je značilo da je niska ili da se sjedalo udubilo od dugogodišnje uporabe. Zaključio sam da je sjedalo sigurno udubljeno jer je imala duge ruke i njezina ramena nisu odavala nisku osobu. Pretpostavio sam da je u srednjim tridesetima, dovoljno stara da ima iskustva, a dovoljno mlada da se još može zabaviti u ovom životu. Na usnama joj je bio jedva primjetan smiješak koji je dopirao i do njezinih očiju, krupnih, tamnih i vlažnih. Činilo se da imaju neku vrstu sjaja. Iako je to mogao biti i odraz s ploče s instrumentima.

Spustila je prozor i pogledala ravno u mene. Najprije u moje lice, a zatim me detaljno proučila, gore-dolje i lijevo-desno, od moje kose do mojih cipela. U pogledu sam joj vidio samo otvorenost i iskrenost. Prišao sam bliže da me bolje vidi i da ja bolje pogledam nju. Bila je više nego besprijeckorna. Bila je spektakularna. U futroli na desnom boku imala je revolver, pokraj njega, na nosaču montiranom između sjedala, nalazila se sačmarica. Na suvozačkoj strani nalazio se veliki radijski primopredajnik, ugrađen u ploču s instrumentima. Na nosaču pokraj upravljača nalazio se mikrofona iz kojeg se pružala spiralna žica i vodila natrag do radija. Auto je bio star i istrošen, gotovo sigurno kupljen rabljen, od policije nekog bogatijeg grada.

"Vi ste onaj kojeg je Pellegrino doveo", rekla je.

Glas joj je bio tih, ali jasan, topao, ali ne blag, a naglasak se doimao lokalno.

"Jesam, gospođo", rekao sam.

"Reacher, zar ne?" rekla je.

"Tako je, gospođo", rekao sam.

"Ja sam Elizabeth Deveraux", rekla je. "Ovdašnja šerifica."

"Vrlo mi je drago što sam vas upoznao", rekao sam.

Zatim je zastala i rekla: "Jeste li već večerali?"

Kimnuo sam glavom. "Ali nisam pojeo desert", dodao sam. "Zapravo sam upravo krenuo u zalogajnicu pojesti pitu."

"Obično hodate između jela?"

"Čekao sam ljude iz hotela. Nisu izgledali kao da im se žuri."

"Tamo ćete odsjesti noćas? U hotelu?"

"Nadam se da hoću."

"Nećete prespavati kod prijatelja kojeg ste došli pronaći?"

"Još ga nisam pronašao."

Ovaj put je ona kimnula glavom. "Moramo razgovarati", rekla je. "Vidimo se u zalogajnici za pet minuta. Dobro?"

U glasu joj se čuo autoritet, ali ne i prijatnja. Nikakva skrivena namjera. Samo pomalo zapovjedni ton koji je vjerojatno stekla time što je najprije bila šerifova kći, a

zatim i sama postala šerifica.

"Dobro", rekao sam. "Za pet minuta."

Opet je podigla prozor, krenula unatrag i polukružno se okrenula, u sporijoj verziji istog manevra kakav su izveli dvojica u kamionetu. Opet je uključila svjetla i odvezla se. Vidio sam kako svjetla kočnica bljeskaju crveno, a zatim je skrenula u glavnu ulicu. Slijedio sam je pješke, hodajući po travi između ceste i jarka.

Došao sam do zalogajnice za manje od pet minuta. Policijski auto Elizabeth Deveraux već je bio parkiran ispred. Sjedila je za stolom za kojim sam ja sjedio prije. Stari par iz hotela napokon je otišao. U zalogajnici su bili samo konobarica i Deveraux.

Ušao sam, a Deveraux nije ništa rekla nego je samo nogom malo gurnula stolac nasuprot sebe. Bio je to poziv da sjednem. Gotovo zapovijed. Konobarica je shvatila poruku. Nije me pokušala smjestiti drugdje. Deveraux je očito već naručila. Rekao sam konobarici da mi donese krišku najbolje pite koju ima i još jednu šalicu kave. Kad je otišla u kuhinju, prostorijom je zavladała tišina.

Vidjevši je izbliza, bio sam spreman priznati da je Elizabeth Deveraux vrlo privlačna žena. Istinski lijepa. Kad nije sjedila u autu, bila je prilično visoka, a kosa joj je izgledala fantastično. Dio vezan u rep sigurno je bio težak više od dva kilograma. Svi dijelovi njezina tijela bili su pravih proporcija. Izgledala je sjajno u odori. No meni su se općenito sviđale žene u odori. Možda i zato što sam ih poznavao malo druge vrste. No najbolje od svega bila su njezina usta. I njezine oči. Zajedno su stvarale ironičan i zabavan izraz na njezinom licu, koji kao da je govorio da će ostati mirna i pribrana ma što joj se dogodilo, a onda će pronaći i razlog da se nasmiješi. U očima joj se još vidio sjaj. Nije to bio samo odsjaj brzinomjera u autu.

"Pellegrino mi je rekao da ste bili u vojsci", započela je.

Zastao sam na trenutak. Tajni zadaci temelje se na Imanju, a meni nije smetalo lagati Pellegrinu. No iz nekog nepoznatog razloga nisam želio lagati Elizabeth Deveraux. Stoga sam rekao: "Prije šest tjedana sam još bio u vojsci." Tehnički je i to bila istina.

"Koji rod?"

"Uglavnom sam bio u 110. postrojbi", rekao sam. Također istina.

"Pješaštvo?"

"Posebna postrojba. Zapravo, kombinirane operacije." Tehnički je i to bila istina.

"Kako se zove prijatelj kojeg tražite?"

"Preziva se Hayder", rekao sam. Izmislio sam to na licu mjesta.

"On je vjerojatno bio pješaštvo", rekla je Deveraux. "U Kelha inu je samo pješaštvo."

Kimnuo sam glavom. "75. rendžerska postrojba", rekao sam.

"Je li bio instruktor?" pitala je.

"Jest", rekao sam.

Kimnula je glavom. "Samo oni su dovoljno dugo tu da poslije požele ostati."

Nisam rekao ništa.

"Nikad nisam čula za njega", rekla je.

"Možda je onda ipak otišao."

"Kad je to mogao učiniti?"

"Nisam siguran. Koliko dugo ste šerifca?"

"Dvije godine", rekla je. "U svakom slučaju dovoljno dugo da upoznam mještane."

"Pellegrino je rekao da ste ovdje proveli cijeli život. Glede upoznavanja mještana, mislim."

"Nije tako", rekla je. "Nisam ovdje provela cijeli život. Bila sam ovdje kao dijete, i sad sam ovdje. No bilo je godina između toga."

U njezinom je glasu bilo nešto melankolično. *Bilo je godina između toga..* "Kako ste proveli te godine?" pitao sam je.

"Imala sam bogatog ujaka", rekla je. "Putovala sam svijetom o njegovu trošku."

U tom sam trenutku posumnjao da sam u nevolji. U tom sam trenutku posumnjao da moj zadatak neće uspjeti. Jer sam taj odgovor već čuo prije.

12. POGLAVLJE

Konobarica je zajedno donijela jelo za Elizabeth Deveraux i moj desert. Deveraux je naručila isto što sam jeo i ja. Veliki *cheeseburger* i pravo gnijezdo krumpirića. Pita je bila od breskve i velika poput polovice tanjura koji dobiva pobjednik prvenstva u bejzbolu. Svakako je bila veća od tanjura na kojem se nalazila. Moja kava bila je u velikoj šalici. Deveraux je pila običnu vodu iz okrhnutе čaše.

Hladna pita ukusnija je od hladnog *cheeseburgera* pa sam odlučio Iskoristiti priliku i govoriti dok Deveraux nije imala izbora nego jesti i slušati te možda samo kratko komentirati. "Pellegrino je rekao da ste vrlo zauzeti" rekao sam.

Deveraux je žvakala i kimala glavom.

"Razbijeni auto na pruzi i ubijena žena", rekao sam.

Opet je kimnula glavom i vrhom malog prsta vratila kap majoneze u usta. Elegantan pokret za nimalo elegantan postupak. Imala je kratke nokte, uredno podrezane i manikirane. Imala je tanke ruke, no čvrste i potamnjele od sunca. Lijepa koža. Nije nosila prstenje. Nikakvo. Naročito ne na četvrtom prstu lijeve ruke.

"Jeste li ostvarili neki napredak?" pitao sam.

Progutala je zalogaj, nasmiješila se i podigla ruku poput prometnika. *Stani. Čekaj.* Rekla je: "Dajte mi trenutak, dobro? Dosta je razgovora."

Poslušao sam je i počeo jesti pitu, koja je bila vrlo dobra. Kora je bila slatka, a breskve su bile mekane. Vjerojatno su bile uzgojene u blizini. Ili su ih možda uvezli iz Georgije. Nisam znao mnogo o uzgoju voća. Jela je držeći *cheeseburger* u desnoj ruci, a lijevom uzimala jedan po jedan krumpirić iz tanjura, gledajući me stalno u oči. Od masnoće iz mesa sjajile su joj se usne. Bila je vitka. Vjerojatno je imala metabolizam poput nuklearnog reaktora. Povremeno je pila duge gutljaje vode. Ispraznio sam šalicu. Kava je bila dobra, ali ne koliko i pita.

"Zar vas kava ne održava budnim?" pitala je.

Kimnuo sam glavom. "Dok ne poželim spavati. Tomu kava i služi."

Popila je posljednji gutljaj vode i ostavila rub peciva te šest sedam krumpirića na tanjuru. Ubrusom je obrisala usta, a zatim i ruke. Presa vila je ubrus i spustila ga pokraj tanjura. Večera je završila.

"Dakle, napredujete li?" pitao sam.

Nasmiješila se nečemu o čemu je razmišljala, a zatim se nagnula ukoso unatrag od stola. Podbočila se rukama tako da se još više udalji, a zatim me opet pogledala. Polako, krivudajući pogledom od mojih stopala do moje glave. "Prilično ste dobri", rekla je. "Nemate se čega sramiti, zaista. Niste vi krivi."

"Za što?" pitao sam.

Opet je sjela uspravno i naslonila se. I dalje me gledala u oči. "Moj otac bio je ovdje šerif prije mene", rekla je. "Bio je šerif i prije nego što sam se rodila. Pobijedio je na izborima dvadesetak puta zaredom. Bio je strog, ali pravedan. I pošten. Nikoga se nije bojao niti je komu radio usluge. Bio je dobar javni službenik."

"Siguran sam da je bio", rekao sam.

"Ali nije mi se naročito svidjelo ovdje. Ne kao djevojčici. Možete li zamisliti kako mi je bilo? Ovo je prava zabit. Knjige smo dobivali poštom. Znala sam da je tamo vani veliki svijet. Morala sam otići."

"Ne krivim vas", rekao sam.

"No neke ideje ostanu usađene", rekla je. "Poput javne službe. Poput provođenja zakona. To postaje obiteljsko zanimanje, kao i svako drugo koje se provlači generacijama."

Kimnuo sam glavom. Imala je pravo. Djeca slijede roditelje u policijskom poslu mnogo više nego u drugim zanimanjima. Osim bejzbola. Sin profesionalnog igrača bejzbola ima osamsto puta veće izgleda da uđe u prvu ligu od nekog običnog klinca.

"Pogledajte to iz moje perspektive", rekla je. "Što mislite, što sam učinila kad sam napunila osamnaest godina?"

"Ne znam", rekao sam, iako sam tada već uglavnom znao i nije mi bilo drago zbog toga.

"Otišla sam u Južnu Karolinu i pristupila Marincima", rekla je.

Kimnuo sam glavom. Gore nego što sam očekivao. Iz nekog sam razloga očekivao da će biti Zrakoplovstvo.

"Koliko ste dugo bili u vojsci", pitao sam je.

"Šesnaest godina."

Znači imala je trideset i šest godina. Osamnaest godina kod kuće, šesnaest godina u vojsci i dvije kao šerifica okruga County.

Imala je godina koliko i ja.

"U kojem rodu Marinaca?" pitao sam.

"Ured zapovjednika vojne policije."

Skrenuo sam pogled. "Bila si vojna murjakinja", rekao sam.

"Javna služba i provođenje zakona", rekla je. "Ubila sam dvije muhe jednim udarcem."

Opet sam je pogledao, poražen. "Koji vam je bio završni čin?"

"CW05", rekla je.

Bila je to oznaka za časničkog namjesnika pete razine. Stručnjak na stručnom području. Najbolje mjesto, tamo gdje se zaista radi.

"Zašto ste otišli?" pitao sam je.

"Previranja", rekla je. "Sovjeta više nema. Sprema se smanjenje broja vojnika. Zaključila sam da je bolje otići sama nego da me izbace. K tome, otac mi je umro, a nisam mogla dopustiti da neka budala poput Pellegrina preuzme ured."

"Gdje ste služili?" pitao sam je.

"Posvuda", rekla je. "Moj bogati ujak bio je Ujak Sam. Pokazao mi je svijet. Neke je dijelove vrijedilo vidjeti, a neke nije."

Nisam rekao ništa. Konobarica se vratila i odnijela naše prazne tanjure.

"Kako bilo", rekla je Deveraux. "Očekivala sam vas. Iskreno, to bismo i mi učinili u tim okolnostima. Ubojstvo iza bara u gradu pokraj baze? Tajnovita ili osjetljiva događanja u bazi? Odmah bismo tamo poslali istražitelja, a još jednog bismo poslali u grad, s lažnim identitetom."

Ona je nastavila. "Naravno, onaj s lažnim identitetom trebao bi držati sve na oku i

spriječiti da Marinci budu osramoćeni. Ako bi to bilo nužno, to jest. Nekoć sam podržavala takav pristup, naravno. No sad sam s druge strane pa ga više ne mogu podržavati."

Nisam rekao ništa.

"Nemojte se uzrujavati", rekla je. "Išlo vam je bolje nego nekima od naših. Sviđaju mi se cipele, na primjer. I kosa. Prilično ste uvjerljivi. Jednostavno niste imali sreće, budući da sam ja šerifica. Iako niste odabrali baš najbolji trenutak. No trenutak nikad nije pravi. Mislim da niti ne može biti. K tome i niste baš najbolji lažljivac, da budem iskrena. Niste trebali spomenuti 110. jedinicu. Čula sam za 110. jedinicu, naravno. Bili ste dobri gotovo koliko i mi. Ali, Hayder? To je previše neuobičajeno ime. *Kaki* čarape također su bile pogreška. Očito su kupljene u *PXU*. Vjerojatno ste ih kupili jučer. I ja sam imala takve."

"Nisam vam želio lagati", rekao sam. "Nije mi se činilo ispravno. Moj je otac bio marinac. Možda sam to osjetio u vama."

"Otac vam je bio marinac, a vi ste se prijavili u kopnenu vojsku? Što je to bilo? Pobuna?"

"Ne znam što je to bilo", odvratio sam. "Ali tada mi se doimalo ispravno."

"Kako vam se sada čini?"

"Ovog trenutka? Ne baš dobro."

"Nemojte se uzrujavati", rekla je opet. "Potrudili ste se."

Nisam rekao ništa.

"Koji ste čin?" pitala me.

"Bojnik", rekao sam.

"Da vam salutiram?"

"Samo ako želite."

"Još ste u 110. postrojbi?"

"Privremeno. Trenutačna baza mi je 396. postrojba vojne policije. U odjelu za kaznene istrage."

"Već koliko godina?"

"Trinaest. I još četiri u West Pointu."

"Počasćena sam. Možda bih *trebala* salutirati. Koga su poslali u Kelham?"

"Nekog Munroa. Ima godina koliko i ja."

"To je zbunjujuće", rekla je.

"Napredujete li?" pitao sam opet.

"Vi ne odustajete, zar ne?" pitala je.

"Odustajanje nije u opisu zadatka. Znae kako je."

"Dobro", rekla je. "Mijenjajmo se. Jedan odgovor za jedan odgovor. A zatim odlazite odavde. Krenut ćete u zoru. Zapravo, naredit ću Pellegrinu da vas odveze tamo gdje vas je pokupio. Dogovoreno?" Kakvog sam izbora imao? "Dogovoreno", rekao sam.

"Ne", rekla je. "Ne napredujemo. Nimalo."

"Dobro", rekao sam. "Hvala. Vi ste na redu."

"Očito bi mi bilo korisno znati jeste li vi glavni ili je onaj kojeg su poslali u Kelham glavni. Mislim, kako to vojska trenutačno vidi. Kakva su im očekivanja?"

Misle li da je problem u bazi ili izvan nje? Znači, jeste li vi glavni igrač? Ili je to onaj drugi?"

"Iskren odgovor?"

"Samo to očekujem od sina kolege marinca."

"Iskren odgovor je da ne znam", rekao sam.

13. POGLAVLJE

Elizabeth Deveraux platila je svoj *cheeseburger* i moju pitu, što je bilo velikodušno, pa sam ja ostavio napojnicu i još jednom izmamio osmijeh konobarice. Izašli smo skupa na pločnik i na trenutak stajali pokraj starog policijskog auta. Mjesec je postao sjajni. Tanki sloj oblaka otišao je dalje. Izašle su i zvijezde.

"Mogu li vas pitati još nešto?" rekao sam.

Deveraux je odmah zauzela obrambeni stav. "O čemu?" pitala je.

"O kosi", rekao sam. "Muškarcima u vojsci vanjski rub ošišane kose mora slijediti oblik glave. Mora se sužavati prema kraju. Do prirodne završne točke na potiljku. Što je sa ženama?"

"Petnaest sam godina bila ošišana do kože", rekla je. "Počela sam puštati kosu kad sam znala da odlazim."

Pogledao sam je na mjesecini i svjetlu koje je dopiralo iz zalogaj nice. Zamislio sam je s kratkom kosom. Sigurno je izgledala fantastično. "Drago mi je što to sad znam", rekao sam. "Hvala."

"Nisam mogla drukčije", rekla je. "Još od početka. Propisi u Marincima zahtijevaju da žene imaju frizuru koja >nije ekscentrična<, kako to oni kažu. Rub kose smije dodirivati ovratnik, ali ne smije padati preko njegovog donjeg ruba. Smjela sam je podići i pričvrstiti kopčom, ali onda nisam mogla staviti kapu."

"Žrtve su neizbježne", rekao sam.

"Vrijedilo je", rekla je. "Voljela sam biti marinac."

"Još uvijek ste", rekao sam. "Jednom marinac, uvijek marinac."

"To vam je govorio otac?"

"Nije dobio priliku. Umro je dok je još bio u službi."

"Je li vaša majka još živa?" pitala je.

"Umrkla je nekoliko godina nakon njega."

"Moja je umrkla dok sam bila na obuci. Karcinom."

"Zaista? I moja. Od karcinoma, hoću reći. Ne dok sam bio na obuci."

"Žao mi je."

"Niste vi krivi", rekao sam automatski. "Bila je u Parizu."

"Ja također. Na otoku Parris. Odselila se tamo?"

"Bila je Francuskinja."

"Govorite li francuski?"

"*Un peu, mais doucement*", rekao sam.

"Što to znači?"

"Malo i polako."

Kimnula je glavom i stavila ruku na vrata policijskog automobila. Shvatio sam što insinuira i rekao: "Laku noć, šerifice Deveraux. Bio je užitak upoznati vas."

Samo se nasmiješila.

Skrenuo sam lijevo i uputio se prema hotelu. Čuo sam kako se veliki *Chevroletov* motor pokreće i kako se gume počinju okretati. Potom je auto polako prošao pokraj

mene, a zatim se polukružno okrenuo i stao s druge strane ulice, ispred hotela Toussaint, tek nekoliko metara od mene i okrenut u mom smjeru. Nastavio sam hodati i došao do auta kad je Deveraux otvorila vrata i opet izašla. Naravno, pretpostavio sam da mi želi još nešto reći, pa sam zastao i pristojno čekaao.

"Živim ovdje", rekla je. "Laku noć."

Popela se stubama prije nego što sam ušao u predvorje. Starac kojeg sam vidio u zalagajnici, bio je za pultom recepcije. Hotel je bio otvoren za poslovanje. Vidio sam da ga je zbunilo to što nisam imao prtljage, ali plaćao sam u gotovini, pa je uzeo mojih osamnaest dolara i dao mi ključ sobe 21. Rekao mi je da je soba na katu, s prednje strane zgrade i s pogledom na ulicu. Naglasio je da je u tim sobama tiše nego u onima straga, što nije imalo smisla dok se nisam sjetio pruge.

Stube su izlazile na sredinu dugog hodnika na katu koji se pružao u smjeru sjeverjug. Na podu nije bilo saga, a osvijetljavale su ga samo četiri slabe žarulje. U njemu je bilo osam vrata koja su vodila u sobe sa stražnje strane i devet vrata koja su vodila u sobe s prednje strane. Ispod vrata sobe 17, koja se nalazila s ulične strane, vidjela se žuta traka jačeg svjetla. Bila je to Deveraux koja se vjerojatno spremala u krevet. Četiri vrata dalje prema sjeveru bila je moja soba. Otključao sam vrata i ušao u nju. Upalio sam svjetlo i osjetio nepomični zrak i prašnjavu hladnoću koji ukazuju da soba dugo nije korištena. Bio je to četverokutni prostor visokog stropa. Bio bi ugodnih proporcija da prije desetak godina nisu u kut ugurali montažnu kupaonicu. Umjesto prozora bila su tu dvostruka staklena vrata koja su vodila na balkon sa željeznom ogradom koji sam vidio s ulice. U sobi su bili krevet, stolac i toaletni stolić, a na podu perzijski sag, istrošen od uporabe i čišćenja.

Navukao sam zavjese i raspakirao se, što se svodilo na sastavljanje četkice za zube koju sam zatim postavio uspravno na policu u kupaonici. Nisam imao paste za zube, ali oduvijek sam mislio da je pasta za zube samo sredstvo za podmazivanje ugodnog okusa. Jedan mi se vojni zubar zakleo da je trljanje četkicom dovoljno za savršenu zubnu higijenu. Svježinu mogu održavati žvakaćom gumom. Još sam imao sve svoje zube, osim jednog gornjeg kutnjaka koji su mi izbili u uličnoj tučnjavi u Clevelandu, u Ohiju.

Sat u glavi govorio mi je da je 23:20. Neko sam vrijeme sjedio na krevetu. Rano sam ustao i bio prilično umoran, ali ne i iscrpljen. Imao sam posla, no nisam imao mnogo vremena pa sam čekaao koliko bi prosječnoj osobi bilo dovoljno da zaspe, a zatim opet izašao u hodnik.

Svjetlo u Deverauxinoj sobi bilo je ugašeno. Ispod njezinih vrata nije se vidjelo ništa. Sišao sam stubama u predvorje. Recepcija je opet bila prazna. Izašao sam na ulicu i skrenuo lijevo, prema dotad neistraženom teritoriju.

14. POGLAVLJE

Pogledom sam proučio glavnu ulicu koliko je to bilo moguće pod svjetlom mjesečine. Pružala se na jug oko dvjesto metara, postupno ravna, a zatim se suzila i počela krivudati. Tu je već počinjalo predgrađe. S obje strane ulice bile su razbacane skromne kuće, na većoj ili manjoj udaljenosti. S desne strane gradskog dijela ulice nalazile su se trgovine i poslovni prostori. Između njih su se vidjeli počeci uskih uličica od kojih su se neke pružale skroz među stabla, a s obje njihove strane bile su male kuće. Istočna strana glavne ulice bila je gotovo identična, samo što su se na njoj nalazili još i šerifov ured i zalogajnica, a umjesto uličica bili su tu široki prolazi koji su vodili do sljedeće, jednostrane ulice koja se pružala paralelno s glavnom. Ta je jednostrana ulica vjerojatno bila cijela svrha gradića u njegovim ranim danima, a svakako je bila razlog mog noćnog izlaska.

Pružala se u pravcu sjeverjug i u njoj su se nalazile brojne uslužne radnje, okrenute prema tračnicama od kojih ih je dijelila samo prazna traka utabane zemlje. Zamislio sam stare putničke vlakove kako se zaustavljaju. Zadihane lokomotive malo naprijed, ispod tornja s vodom, a vagoni, bokova prekrivenih prozorima, pružaju se iza njih prema jugu. Zamišljao sam zaposlenike restorana i vlasnike kafića kako trče preko utabane zemlje i stavljaju prijenosne drvene stepenice pred vrata vagona. Zamišljao sam putnike s obje strane kako silaze i raspršuju se uokolo, gladni i žedni nakon dugog putovanja. Stotine njih, užurbano prelaze uski pojas utabane zemlje, a zatim jedu i piju do mile volje. Zamišljao sam zveckanje kovanica, zvonjavu blagajni pa zvižduk lokomotive nakon kojeg se putnici vraćaju, vlak kreće dalje, drvene stepenice se odnose i na jedan sat nastupa mir. A zatim se zaustavlja sljedeći vlak i cijeli se postupak ponavlja bez kraja i konca.

Ta jednostrana ulica pokretala je mjesno gospodarstvo, a tako je bilo i danas.

Naravno, putničkih vlakova već odavno nije bilo, kao ni kafića i restorana. No potonje su zamijenili barovi i trgovine autodijelova i barovi i zalagaonice i barovi i trgovine oružjem i barovi i trgovine rabljene stereoopreme i barovi. A vlakove su zamijenile kolone automobila koje su stizale iz Kelhama. Zamišljao sam automobile kako se parkiraju na utabanoj zemlji i male skupine rendžera na obuci kako izlaze i troše novac Ujaka Sama posvuda po jednostranoj ulici. Zatočeno tržište, kilometrima daleko od svega ostalog, baš kao što je Garber rekao, baš kao s željezničkim putnicima nekoć. Vidio sam isto to u stotinama vojnih baza diljem svijeta. Automobili su mogli biti stari modeli *Ford Mustanga* ili *Grand Torina* ili *GTO-a*, ili rabljeni *BMW-i* i *Mercedesi* u Njemačkoj, ili pak neobična *Toyota Crown* ili *Datsun* na Dalekom istoku, pivo je moglo biti druge marke ili jačine, u zalagaonicama su mogli isplaćivati u drugim valutama, oružje se punilo streljivom drugog kalibra, a stereooprema je radila na drugom naponu, ali ponuda i potražnja posvuda je bila ista.

Lako sam pronašao mjesto gdje je ubijena Janice May Chapman. Pellegrino je rekao da je lokva krvi bila poput jezera, što je značilo da su je morali posuti pijeskom. Lako sam pronašao svježe nanesen pijesak u popločanoj uličici pokraj stražnjeg

desnog ugla bara *Brannan*. Bar je bio negdje u sredini jednostrane ulice, a uličica u kojoj sam bio, prolazila je uz lijevi rub bara, a zatim dvaput skretala prije izlaska na glavnu ulicu između stare ljekarne te trgovine alata i materijala. Možda su iz potonje donijeli pijesak. Tri ili četiri vreće od trideset kilograma bile bi dovoljne. Pijesak je bio raširen po glatkom pločniku u hrpi visokoj desetak centimetara koja je oblikom nalikovala suzi.

Mjesto nije bilo izravno uočljivo. Stražnja vrata *Brannanova* bara bila su udaljena oko pet metara, a bar je imao prozore samo na prednjoj strani. Stražnji dio ljekarne bio je samo goli zid. Pokraj bara nalazio se ured *Western Uniona* koji je imao stražnji prozor, no poslovnica je sigurno bila zatvorena noću. Nije bilo svjedoka. No ne bi imali ni mnogo toga vidjeti. Nije potrebno mnogo vremena da se prereže grlo. Uz dobar nož i dovoljnu snagu, to traje koliko vam je potrebno da po maknete ruku dvadeset centimetara. To je bilo sve.

Izašao sam iz uličice i stao na utabanoj zemlji na pola puta do pruge i provjerio ima li dovoljno svjetla. Nema smisla tražiti nešto ako to neću moći vidjeti. No mjesec je još bio visoko, a nebo je bilo vedro, pa sam nastavio dalje, prekoračio prvu tračnicu i skrenuo lijevo, prema sjeveru, hodajući po pragovima kao što su to ljudi nekoć činili kad su napuštali svoju zemlju i odlazili u Chicago ili New York. Prošao sam pokraj cestovnog prijelaza pruge, a zatim i pokraj starog tornja za vodu.

Tada se zemlja počela tresti.

Isprva slabo, blago, ali stalno podrhtavanje, poput ruba dalekog potresa. Zaustavio sam se. Prag pod mojim nogama podrhtavao je. Obje su tračnice počele zujati. Okrenuo sam se i ugledao malu točku svje tlosti u daljini. Bilo je to prednje svjetlo na lokomotivi. Ponoćni vlak, nekoliko kilometara južno od mene. Dolazio je brzo.

Ostao sam stajati. Tračnice su zujale i brujale. Pragovi su poskakivali u mikroskopskim udaljenostima. Šljunak ispod njih škljocao je i skakutao. Podrhtavanje zemlje pretvorilo se u duboke trzaje basa. Udaljeno svjetlo treperilo je poput zvijezde i neznatno poskakivalo lijevo desno, unutar čvrsto ograničenih okvira.

Sišao sam s tračnica, vratio se do tornja za vodu i naslonio se na jedan njegov drveni potporanj premazan katranom. Tresao se uz moje rame. Pod nogama mi se treslo do. Tračnice su zavijale. Lokomotiva je zviždala dugo i glasno, izgubljeno u daljini. Dvadesetak metara od mene zvona upozorenja uz cestu počela su zvoniti. Crvena su svjetla počela bljeskati.

Vlak je jurio prema meni, dugo ostajući daleko da bi se iznenada pojavio pokraj mene, na meni, golem, suludo velik i nemoguće bučan. Zemlja se tresla tako snažno da je stari toranj za vodu nijemo plesao pokraj mene, a ja sam poskakivao goredolje po nekoliko centimetara. Vrtlozi zraka šibali su me i udarali. Lokomotiva je projurila pokraj mene, a zatim je krenuo beskonačan niz vagona. Udarali su i tresli se, bljeskali na mjesečini, jurili na sjever bez zaustavljanja, njih deset, pedeset, sto. Držao sam se za drveni stup jednu dugu minutu, šezdeset dugih sekunda, gluh od cviljenja metala, zatupio od podrhtavanja tla, išiban vjetrom.

A onda vlaka više nije bilo.

Kraj posljednjeg vagona cisterne prošao je pokraj mene brzinom od stotinu

kilometara na sat i zavijanje vjetra postalo je za poluton niže, potres se pretvorio u blago podrhtavanje pa nestao, a zavijanje se utišalo u jedva čujni šum. Luđačka je zvonjava naglo prestala.

Vratila se tišina.

Prvo što sam učinio, bila je promjena mišljenja glede toga koliko ću morati hodati dok ne naiđem na olupinu plavog auta. Prije sam pretpostavljao da je tu negdje blizu, ali nakon ove zapanjujuće manifestacije moći, zaključio sam da bi mogla biti u New Jerseyju. Ili u Kanadi.

15. POGLAVLJE

Naposljetku sam veći dio automobila pronašao dvjestotinjak metara sjeverno. Olupini je prethodio dugačak prostor zasut djelićima auta koji se pružao većim dijelom te udaljenosti. Prije svega, bili su tu komadići razbijenog vjetrobranskog stakla, koji su sjajili na rosi i mjesečini. Staklo je bilo razbacano u dugim, nasumičnim krivuljama, kao da ga je razbacala neka golema ruka. Bio je tu i kromirani odbojnik, otrgnut i presavijen napola, u obliku slova V, nalik slamki za pijenje. Zabio se u zemlju poput strelice.

Vidio sam i kotač bez naplatka. Udar je morao biti strašan. Auto je poletio naprijed poput loptice kad je udari palica. Trenutačno ubrzanje od 0 do 100 km/h.

Pretpostavio sam da je bio parkiran na tračnicama, oko dvjesto metara sjeverno od tornja za vodu. Tu sam naišao na prve komadiće stakla. Lokomotiva je udarila auto koji je odletio pa se prizemljio nakon sto pedeset metara, a zatim se počeo okretati. Možda bočno, a možda i uzdužno. Pretpostavio sam da je prvotni udar višemanje uništio auto. Poput eksplozije. Okretanje olupine po tlu, nakon eksplozije, razbacalo je dijelove posvuda. Posvuda je prskalo i gorivo, koje se zapalilo. U posljednjih pedesetak metara sve je bilo puno crnih jezika spaljene šikare, a ono što je ostalo od vozila, bilo je ugniježđeno među stablima u epicentru crnog, zvjezdolikog traga eksplozije te pocrnjelih stabala i grana. Neki istražitelji požara koje sam poznao, mogli su izračunati brzinu rotacije samo po tragovima prskanja goriva.

Pellegrino je vidio olupinu po danu i nazvao je plavom. Meni je po mjesečini izgledala sivo poput pepela. Nisam uspio pronaći nijedan djelić površine premazan bojom. Nisam mogao pronaći ništa netaknuto veće od nekoliko centimetara. Bio je to izgorjeli nered, zdrobljen i izgužvan do neprepoznatljivosti. Bio sam spreman prihvatiti da je riječ o automobilu, ali samo zato što nisam mogao zamisliti što bi to drugo moglo biti.

Ako je nečija namjera bila prikriti dokaze, onda je taj netko u potpunosti i u svakom smislu uspio.

Vratio sam se u hotel točno u jedan iza ponoći i otišao ravno u krevet. Namjestio sam budilicu u svojoj glavi na sedam ujutro jer sam pretpostavljao da će Deveraux tada ustati i krenuti na posao. Vjerojatno je s poslom počinjala u osam. Očito nije zanemarivala svoj izgled, ali bila je marinac i praktična osoba, pa joj neće biti potrebno više od jednog sata da se spremi. Namjeravao sam se istuširati kad i ona te je pronaći u zalogajnici za doručkom. Moji planovi nisu išli dalje od toga. Nisam bio siguran što ću joj reći.

No nisam spavao do sedam ujutro. Probudio sam se u šest. Zapravo, netko me probudio, glasno kucajući na moja vrata. Nisam bio oduševljen. Izvukao sam se iz kreveta, navukao hlače i otvorio vrata. Bio je to starac. Vlasnik hotela.

"Gospodin Reacher?" pitao je.

"Da?" odvratio sam.

"Dobro", rekao je on. "Drago mi je da sam dobio pravu osobu. S obzirom na

doba dana, mislim. Uvijek je bolje biti siguran."

"Što želite?"

"Kao što sam rekao, najprije sam želio potvrditi da ste to vi."

"Iskreno se nadam da je više od toga. S obzirom na doba dana. Imate samo dva gosta. A drugi nije nikakav *gospodin*."

"Imate telefonski poziv."

"Od koga?"

"Od vašeg ujaka."

"Mog *ujaka*?"

"Vašeg ujaka Leona Garbera. Rekao je da je hitno. Sudeći po njegovu tonu, također je i važno."

Odjenuo sam majicu i slijedio ga niz stube, bos. Proveo me kroz bočna vrata u ured iza pulta recepcije. U uredu je bio istrošen stol od mahagonija, a na njemu telefon. Slušalica je bila podignuta i ležala je na površini stola.

"Osjećajte se kao kod svoje kuće", rekao je starac i izašao, zatvarajući za sobom vrata. Sjeo sam u njegov stolac i uzeo slušalicu u ruke. "Što je?" upitao sam.

"Jesi li dobro?" odvratio je Garber.

"Dobro sam. Kako si me pronašao?"

"Pomoću telefonskog imenika. U Carter Crossingu samo je jedan hotel. Sve ide dobro?"

"Sjajno."

"Siguran si?"

"U potpunosti."

"Trebao bi mi se javiti svako jutro u šest."

"Zbilja?"

"Tako smo se dogovorili."

"Kada?"

"Razgovarali smo jučer u šest. Dok si odlazio."

"Znam", rekao sam. "Sjećam se. Ali nismo se dogovorili da ću se javiti svaki dan u šest."

"Zvao si me jučer. U vrijeme večere. Rekao si da ćeš danas opet zvati."

"Nisam naveo vrijeme."

"Mislim da jesi."

"E, pa varaš se, ti stara ludo. Što hoćeš?"

"Jutros si razdražljiv."

"Sinoć sam kasno legao."

"Što si radio?"

"Gledao uokolo."

"I?"

"Pronašao sam nekoliko stvari", rekao sam.

"Kakvih?"

"Zapravo, pronašao sam dva predmeta. Mogli bi biti zanimljivi."

"Predstavljaju li napredak?"

"Trenutačno su to samo pitanja. Odgovori na njih mogli bi predstavljati napredak."

S vremenom. Ako ih dobijem."

"Munro nije ostvario nikakav napredak u Kelhamu", rekao je Garber. "Bar ne još. Sve bi ovo moglo biti složenije nego što smo mislili."

Nisam odgovorio na to. Garber je šutio nekoliko trenutaka.

"Čekaj", rekao je nakon toga. "Kako to misliš, *ako* ikada dobiješ odgovore?"

Nisam odgovorio.

"I zašto si istraživao okolicu po mraku?" pitao je opet Garber. "Zar ne bi bilo bolje da si čekao prvo jutarnje svjetlo?"

"Upoznao sam ovdašnjeg šerifa", rekao sam.

"I?"

"Nije ono što bi očekivao."

"Kako to?" pitao je Garber. "Zar je pošten?"

"Žensko je", rekao sam. "Prije nje je šerif bio njezin otac."

Garber je opet zastao.

"Nemoj mi red", rekao je. "Pročitala te."

Nisam odgovorio.

"Isuse dragi", rekao je. "To je novi svjetski rekord. Koliko joj je trebalo? Deset minuta? Pet?"

"Bila je vojna policajka u Marincima", rekao sam. "Gotovo jedna od nas. Znala je cijelo vrijeme. Očekivala me. Njoj je to bilo predvidljivo."

"Što ćeš učiniti?"

"Ne znam."

"Hoće li te isključiti iz svega?"

"Još gore. Želi me izbaciti iz grada."

"Ne smiješ joj to dopustiti. Ni slučajno. Moraš ostati tamo. To je sigurno. Zapravo, naređujem ti da se ne vratiš. Čuješ li me? Imaš zapovijed da ostaneš. Ionako te ne smije izbaciti. Riječ je o tvojim građanskim pravima. To je Prvi amandman ili nešto. Sloboda udruživanja. Mississippi je dio Unije, kao i sve ostalo. Ovo je slobodna zemlja. Zato ostani tamo, dobro?"

Spustio sam slušalicu i ostao sjediti u malom uredu nekoliko trenutaka. Pronašao sam novčanicu od jednog dolara u džepu i stavio je na stol kako bih pokrio troškove odlaznog poziva, i nazvao Pentagon. U Pentagonu imaju mnogo brojeva i mnogo operatera. Odabrao sam one koji se uvijek javljaju. Okušavajući sreću, tražio sam da me spoje s Johnom Jamesom Frazerom. Časnikom za vezu u Senatu. Nisam očekivao da će biti u uredu tako brzo nakon šest ujutro, ali bio je. To mi je nešto govorilo. Predstavio sam se i rekao mu da nemam vijesti.

"Moraš imati nešto", rekao je. "Inače ne bi nazvao."

"Imam upozorenje", rekao sam.

"Kakvo?"

"Vidio sam nekoliko stvari i to je dovoljno da vidim kako će ovo ispasti loše. Ispast će loše i neobično i bit će u svim novinama sljedeći mjesec. Čak i ako slučaj nema veze s Kelhamom, mogli bismo završiti okaljanog ugleda. Samo zato što je baza u blizini."

Frazer je zastao. "Koliko je situacija bolesna?"

"Potencijalno vrlo bolesna."

"Što ti kaže instinkt? *Ima* li to ikakve veze s Kelhamom?"

"Prerano je da bih mogao reći."

"Pomogni mi, Reacheru. Nagađaj."

"U ovom bih trenutku rekao da vojska nije umiješana."

"To mi je drago čuti."

"Samo nagađam", rekao sam. "Nemojte još zapaliti cigaru."

Nisam se vratio u krevet. Nema smisla. Prekasno je za to. Samo sam oprao zube, istuširao se, odjenuo i stavio u usta žvakaću gumu. Zatim sam stao pokraj prozora i gledao zoru. Danje svjetlo koje je polako dolazilo, povećalo je svijet. Vidio sam svaku pojedinost na glavnoj ulici. Vidio sam grmlje, polja i šume kako se pružaju u svakom smjeru.

Zatim sam sjeo u stolac i čekao. Pretpostavljao sam da ću čuti kad Deveraux uđe u svoj auto. Bio je parkiran uz pločnik, gotovo točno i ispod mene.

16. POGLAVLJE

Čuo sam kako Deveraux izlazi iz hotela točno u 7:20. Najprije su vrata hotela zaškripala i zatvorila se, a zatim su zaškripala i zatvorila se vrata njezinog auta. Ustao sam i pogledao kroz prozor. Sjedila je za upravljačem, nisko u sjedalu, u odori koja je izgledala poput čiste inačice one koju je nosila sinoć. Razbarušena kosa još joj je bila mokra od tuširanja. Razgovarala je putem radija. Vjerojatno je govorila Pellegrinu da mu je jedan od današnjih zadataka odvesti me barem pola puta do Memphisa.

Sišao sam niza stube i stao na pločnik. Jutarnji je zrak bio svjež i hladan. Pogledao sam niz ulicu i vidio da je Deverauxin auto opet parkiran, točno ispred zalogajnice. Zasad je dobro. Krenuo sam u tom smjeru, prošao kroz vrata zalogajnice, pokraj telefonske govornice i mjesta gdje je sjedila konobarica. Unutra je bilo šestero gostiju, uključujući Deveraux. Ostala petorica bili su muškarci. Četvorica su bila u radnoj odjeći, a peti u blijedom odijelu. Profesionalni džentlmen. Možda seoski odvjetnik ili seoski liječnik. Ili je radio u podružnici za zajmove pokraj Brannanova bara. Konobarica je bila ista kao i prethodne večeri. Bila je zauzeta noseći tanjure s hranom, pa je nisam čekao. Otišao sam do Deverauxinog stola i rekao: "Smijem li vam se pridružiti?"

Pijuckala je kavu. Još nije dobila hranu. Nasmiješila se i rekla; "Dobro jutro."

Glas joj je bio topao. Činila se veselom što me vidi.

"Da, dobro jutro", odvratio sam.

"Došli ste se pozdraviti?" rekla je. "Vrlo pristojno od vas. I vrlo formalno."

Nisam odgovorio na to. Opet je nogom gurnula slobodan stolac prema meni. Sjeo sam. "Jeste li dobro spavali?" upitala je.

"Jesam", odgovorio sam.

"Nije vas probudio vlak u ponoć? Treba neko vrijeme da se čovjek navikne."

"Još sam bio budan", rekao sam.

"Što ste radili?"

"Svašta pomalo", rekao sam.

"Unutra ili vani?"

"Vani", rekao sam.

"Pronašli ste mjesto zločina?"

Kimnuo sam glavom.

Ona je odvratila kimanjem.

"Pronašli ste dvije stvari vrijedne pozornosti", rekla je. "Pa ste odlučili svratiti i skrenuti moju pozornost na njih prije nego što odete. Zaista vam je stalo do dobrobiti javnosti."

Došla je konobarica i spustila na stol tanjur pun prženog kruha. Zatim se okrenula prema meni, a ja sam naručio isto i uz to kavu. Devoraux je čekala da konobarica ode, a zatim upitala: "Ili je to bilo samo za vlastitu dobrobit? Posljednji pokušaj da zaštitite vojsku prije nego odete?"

"Neću otići", rekao sam.

Opet se nasmiješila. "Sad ćete mi održati govor o građanskim pravima? Ovo je slobodna zemlja i sva ta sranja?"

"Nešto takvo."

Zastala je na trenutak.

"I ja se zalažem za građanska prava", rekla je. "A i ne mogu vam zaniijekati gostoprimstvo u gradu. Stoga, svakako ostanite. Uživajte. U okolici ima staza za planinarenje, možete i u lov, a možete i razgledati prirodne ljepote. Ne dajte se smetati. Radite što hoćete. Samo me nemojte ometati u mojoj istrazi."

"Kako objašnjavate te dvije stvari?"

"Zar moram? Vama?"

"Dvije glave pametnije su od jedne."

"Ne mogu vam vjerovati", rekla je. "Došli ste me navesti na pogrešan put, ako to bude potrebno."

"Ne, ovdje sam kako bih upozorio vojsku ako se situacija počne doimati loše. To ću i učiniti ako to bude potrebno. No daleko smo od bilo kakvog zaključka. Tek smo počeli. Prerano je da bilo koga navodim u bilo kojem smjeru, čak i kad bih to namjeravao. A ne namjeravam."

"Mi?" rekla je. "*Mi* smo daleko od zaključka? Što je ovo? Demokracija?"

"Dobro, vi", rekao sam.

"Da", rekla je. "Ja."

U tom se trenutku konobarica vratila s mojim jelom. I mojom kavom. Dugo sam mirisao kavu, a zatim popio dug gutljaj. Moj mali ritual. Ništa nije bolje od svježe kave rano ujutro. S druge strane stola Deveraux je nastavila jesti. Gotovo je ispraznila tanjur. Imala je metabolizam poput nuklearke.

"Dobro, samo malo", rekla je. "Uvjeri me. Stavi karte na stol. Ispričaj mi za prvu stvar koju si primijetio i prikaži to tako da ispadne loše za vojsku. A tako doista i izgleda, ma kako ti to prikazao."

Pogledao sam je u oči. I ja sam prešao na "ti". "Jesi li bila ikad u bazi?"

"Jesam. Vidjela sam je cijelu."

"Ja nisam. Stoga ti očito znaš ono što ja samo nagađam."

Kimnula je glavom. "Imaj to na umu. Budi oprezan. Nemoj prodavati maglu."

"Janice May Chapman nije silovana u onoj uličici", rekao sam.

"Jer?"

"Jer je Pellegrino rekao da je na truplu bilo ogrebotina od šljunka. U uličici nema šljunka. Niti igdje u blizini, koliko sam vidio. Posvuda uokolo je utabana zemlja, asfalt ili pločnik."

"Između tračnica ima šljunka", rekla je.

Bio je to test. Željela je da se odmah uhvatim toga.

"To nije pravi šljunak", rekao sam. "Kamenje između tračnica je krupnije. Željezničari ga nazivaju balastom. To su komadići granita. Veći od šljunka, manji od šake. Ozljede bi izgledale sasvim drukčije. Ne bi izgledale poput ogrebotina od šljunka."

"Ceste su posute šljunkom."

Još jedan test.

"Pomiješan je sa smolom i utisnut valjkom", rekao sam. "To nije to.

"Pa?"

Završni test.

Prikaži to tako da ispadne loše za vojsku.

"Kelham je za elitu", rekao sam. "Tamo pripadnici 75. imaju završnu obuku, a oni su posebne postrojbe. Baza je velika. Sigurno simuliraju različite vrste terena na vježbalištu. Pijesak, koji simulira pustinju. Beton, poput smrznutih stepa. Cijela lažna sela i tomu slično. Sigurno imaju i mnogo šljunka, iz ovog ili onog razloga."

Deveraux je opet kimnula glavom. "Imaju stazu za trčanje prekrivenu šljunkom. Za izdržljivost. Deset krugova po njoj je poput deset sati na asfaltu. K tomu, oni koji su najsporiji, moraju grabljati stazu svake večeri. Za kaznu. Dvije muhe jednim udarcem."

Nisam rekao ništa.

"Silovana je u bazi", rekla je Deveraux.

"Moguće je", odvratio sam.

"Iskren si, Reacheru", rekla je Deveraux. "Pravi sin marinca."

"Marinci nemaju nikakve veze s tim. Ja sam časnik kopnene vojske Sjedinjenih Država. I mi imamo standarde."

Počeo sam jesti doručak baš kad je ona završila svoj. Rekla je: "Druga je stvar problematičnima. Nikako se ne uklapa."

"Zaista?" rekao sam. "Nije li zapravo jednaka prvoj?"

Pogledala me bezizražajno.

"Ne shvaćam kako", rekao sam.

Prestao sam jesti i uzvratilo joj pogled.

"Onda mi ispričaj", rekao sam.

"Pitanje je jednostavno", rekla je. "Kako je stigla tamo? Ostavila je auto kod kuće, ali nije išla pješke. Imala je potpetice od deset centimetara. Osim toga, ovdje više nitko ne ide pješke. No nitko nije došao po nju. Njezine su susjede najgora postojeća zabadala i obje se kunu da nitko nije došao po nju. Vjerujem im. Nitko je nije vidio kako dolazi u grad s vojnikom. Hi s civilom, što se toga tiče. Ili sama. Vjeruj mi, barmeni prate tko dolazi i odlazi. Svi barmeni. To im je navika. Žele znati hoće li sutradan zaraditi dovoljno da se prehrane. Jednostavno se stvorila u toj uličici. Neobjašnjivo."

Na trenutak sam šutio.

Zatim sam rekao: "To nije druga stvar na koju sam ja mislio." "Nije?"

"Tvoje dvije stvari i moje dvije stvari ne podudaraju se. Što znači da ukupno imamo tri stvari."

"Koja je tvoja druga stvar?"

"Nije ni ubijena u toj uličici", rekao sam.

17. POGLAVLJE

Prije nego što sam ponovno progovorio, pojeo sam cijeli doručak. Prženi kruh, javorov sirup i kava. Bjelančevine, vlakna i ugljikohidrati. I kofein. Sve osnovne hranjive skupine osim nikotina, no tad sam već prestao pušiti. Spustio sam pribor za jelo i rekao: "Zapravo, postoji samo jedan očit način da se ženi prereže grlo. Staneš iza nje, jednom je rukom uhvatiš za kosu i povučeš joj glavu unatrag. Ili je prstima uhvatiš za očne duplje ili je, ako su ti ruke dovoljno mirne, dlanom uhvatiš ispod brade. Kako bilo, trebaš joj izložiti grlo i napeti ligamente i krvne žile. Zatim zarežeš nožem. Nauče te da očekuješ snažan otpor rezanju jer u vratu ima vrlo čvrstog tkiva. Također te uče da počneš barem centimetar prije i završiš centimetar poslije nego što misliš da je nužno. Kako bi bio sasvim siguran."

"Pretpostavljam da se upravo to dogodilo u uličici", rekla je Deveraux. "No nadam se da je bilo iznenadno. I da je sve bilo gotovo prije nego što je shvatila što se događa."

"To se nije dogodilo u uličici", rekao sam. "Nije se moglo dogoditi"

"Zašto nije?"

"Jedna od pogodnosti prilaženja straga je i to što te krv neće poprskati. A uvijek bude mnogo krvi. Nož prereže arteriju i venu, a mlada i zdrava osoba bit će uznemirena, otimati se, možda se i boriti. Krvni tlak sigurno joj je bio vrlo visok."

"Znam da bude mnogo krvi. Vidjela sam. Na tlu je bila velika lokva. U potpunosti je iskrvarila. Bila je bijela poput plahte. Vidio si pijesak. Tolika je bila lokva. Izgledalo je oko pet litara, možda i više."

"Jesi li ikada nekome prerezala vrat?"

"Nisam."

"Jesi li to ikada vidjela?"

Odmahnula je glavom. "Nisam", rekla je.

"Krv ne teče kao kad si prerežeš vene u kadi. Prska kao iz šmrka. Bude je posvuda uokolo, krupni mlazovi štrcaju do tri metra pa i dalje. Ponekad i na stropu. Vidio sam to. Lude šare, kao da je netko bacio kantu punu boje. Poput onog Jacksona Pollocka. Slikara."

Deveraux nije rekla ništa.

"Krv je trebalo biti po cijeloj uličici", rekao sam. "Na zidu ureda za zajmove, svakako. I na zidu bara. Možda čak i na zidu ljekarne. Na tlu također, metrima daleko. Lude, tanke šare. Ne uredna lokva točno ispod nje. To nije moguće. Nije ubijena tamo."

Deveraux je sklopila ruke na stolu i nagnula glavu nad njih. Još nisam vidio da netko to radi. Ne doslovno. Držala je glavu spuštenu na ruke. Udahnula je, ispuštila zrak iz pluća i pet sekunda poslije podigla glavu i rekla: "Ja sam budala. Vjerojatno sam sve to znala, ali nisam se sjetila. Jednostavno nisam shvatila."

"Nemoj se kriviti", rekao sam. "Nisi to nikad vidjela pa se nemaš čega sjetiti."

"Ne, to su osnove", rekla je. "Budala sam. Protratila sam dane."

"To nije sve", rekao sam. "A postaje još gore."

Nije htjela čuti više. Nije željela saznati kako postaje gore. Ne odmah. Ne u tom trenutku. Još je razbijala glavu oko toga kako je propustila to s krvlju. Vidio sam tu reakciju mnogo puta. I sam sam mnogo puta reagirao tako. Pametni, savjesni ljudi ne vole griješiti. Ne samo zbog povrijeđenog ega. Nego i zato što određene pogreške imaju posljedice s kakvima savjesni ljudi ne vole živjeti.

Mrštila se, škripala zubima i gundala oko minutu, a zatim zatresla glavom, prestala se gristi i smogla snage za hrabri smiješak, iako uži i smrknutiji od njezine uobičajene veselosti. "Dobro, reci mi još", rekla je. "Reci mi kako postaje još gore. Ali ne ovdje. Tu jedem tri puta dnevno. Ne želim loše asocijacije."

Tako smo platili doručak i izašli na pločnik. Zastali smo pokraj njezinog auta jedan dugi trenutak, ne govoreći ništa. Po njezinom sam držanju vidio da me neće pozvati u svoj ured. Nije me željela ni blizu šerifovog ureda. Ovo nije bila demokracija. Naposljetku je rekla: "Vratimo se u hotel. Možemo razgovarati u salonu. Tamo nam je zajamčena privatnost. Budući da smo jedini gosti."

Vratili smo se niz ulicu, uz trošne stube i preko stare verande. Ušli smo u hotel i prošli kroz vrata lijevo od hodnika. Osjetio se miris vlage, prašine i plijesni, baš kao noć prije. Na danjem je svjetlu bilo jasno da su zgrbljeni obrisi u mraku zaista naslonjači, kao što sam i mislio. Bilo ih je dvanaest, u različitim kombinacijama, po dva i po četiri. Odabrali smo dvije, svaku s jedne strane hladnog ognjišta.

"Zašto živiš ovdje?" pitao sam je.

"Dobro pitanje", rekla je. "Mislila sam da će trajati mjesec ili dva. Ali odužilo se."

"Što je s kućom tvog oca?"

"Bila je unajmljena", rekla je. "Najam je istekao kad je umro."

"Mogla si unajmiti drugu. Ili je kupiti. To ljudi rade, zar ne?"

Kimnula je glavom. "Razgledala sam neke kuće. Nisam mogla povući okidač. Jesi li vidio kako izgledaju ovdašnje kuće?"

"Neke izgledaju dobro", rekao sam.

"Meni ne", rekla je. "Ionako nisam bila spremna. Tada još nisam odlučila koliko ću dugo ostati. Zapravo, nisam ni sad. Naposljetku ću sigurno ostati cijeli život, ali ne želim to sebi priznati. Valjda bih radije da to shvaćam polako, dan po dan."

Sjetio sam se svog prijatelja Stana Lowreyja i njegovih oglasa za posao. Otići iz vojske nije značilo samo zaposliti se. Bile su tu kuće, auti, odjeća. Stotine neobičnih, nepoznatih pojedinosti, poput običaja dalekog i stranog plemena viđenih samo u prolazu i nikad u potpunosti shvaćenih.

"Da čujem, onda", rekla je Deveraux.

"Grlo joj je prerezano, zar ne?" rekao sam. "U tomu se slažemo?"

"Svakako. Tu nema sumnje."

"Je li to bila jedina rana?"

"Liječnik kaže da jest."

"Znači, negdje je posvuda krv. Tamo gdje je zaista ubijena. U nekoj prostoriji ili možda vani, u šumi. Nije ju moguće isprati u potpunosti. To je doslovno nemoguće. Znači, negdje vani su dokazi koji te čekaju."

"Ne mogu pretražiti bazu podataka. Neće mi dopustiti. To je pitanje jurisdikcije."

"Ne možeš sa sigurnošću znati da je ubijena u bazi."

"Silovana je u bazi."

"Nije nemoguće da je silovana u bazi. To nije isto."

"Ne mogu ni pretražiti područje veće od tisuću kvadratnih kilometara."

"Onda ga smanji. Usredotoči se na mogućeg počinitelja."

"Kako?"

"Nitko ne može iskrvariti dvaput", rekao sam. "Grlo joj je prerezano na nekoj nepoznatoj lokaciji, krv je prskala posvuda, umrla je i to je bilo sve. Zatim joj je tijelo bačeno u uličici. Ali u čijoj je krvi ležala? Nije u svojoj jer ona je ostala na nepoznatoj lokaciji."

"O, Bože", rekla je Deveraux. "Nemoj mi reći da ju je ubojica prikupio i ponio sa sobom."

"Moguće", rekao sam. "Ali malo vjerojatno. Bilo bi teško prerezati nekomu grlo i istodobno skakutati oko njega, pokušavajući prikupiti krv koja prska."

"Možda su bila dvojica."

"Moguće", rekao sam opet. "Ali i dalje malo vjerojatno. Kažem ti, prska kao iz vatrogasnog crijeva, posvuda. Doslovno posvuda. Taj drugi bio bi sretan da uspije prikupiti pola litre."

"Što želiš reći? Čija je to krv bila?"

"Vjerojatno životinjska. Možda od jelena. Svježe zaklanog, ali ne dovoljno svježe. Ipak je prošlo neko vrijeme. Krv se već počela koagu lirati. Pet litara tekuće krvi napravilo bi mnogo veću lokvu od prostora koji prekriva pijesak. Malo je dalekosežno, kad je riječ o krvi."

"Lovac?"

"I ja tako mislim."

"Ali nemaš mnogo razloga za to. Nisi vidio krv. Nisi je testirao. Mogla je to biti lažna krv. Ili njezina. Možda je netko smislio kako je skupiti. Ako ti ne vidiš način, to ne znači da načina nema. Ili su joj mogli najprije ispustiti krv, a onda joj prerezati grlo."

"Ipak je lovac", rekao sam.

"Zašto?"

"To nije sve", rekao sam. "Postaje još i gore."

18. POGLAVLJE

U tom je trenutku starica koju sam vidio u restoranu, provirila kroz otvorena vrata. Suvlasnica hotela. Pitala je može li nam što donijeti. Elizabeth Deveraux odmahнула je glavom. Ja sam zatražio kavu. Starica je rekla da joj je žao, ali da je nema. Rekla je da u zalogajnici mogu uzeti kavu za van, ako zaista želim. Pitao sam se što nam uopće nudi, ako uopće ima što. No nisam pitao. Starica je opet otišla, a Deveraux je upitala: "Zašto si tako zapeo za lovce?"

"Pellegrino mi je rekao da je bila dotjerana za večernji izlazak, besprijeckorna, i da je ležala na leđima u lokvi krvi. Bile su to njegov riječi. Je li to dobar opis?"

Deveraux je kimnula glavom. "Upravo sam to i ja vidjela. Pellegrino je idiot, ali pouzdan."

"To je još jedan dokaz da nije ubijena tamo. Pala bi na lice, a ne na leđa."

"Da, i to sam propustila. Nemoj mi to nabijati na nos."

"Što je nosila?"

"Tamnoplavu haljinu s niskim bijelim ovratnikom. Rublje i hu lahopke. Tamnoplave cipele s vrlo visokim potpeticama."

"Odjeća je bila neuredna?"

"Nije. Izgledala je besprijeckorno. Baš kako ti je Pellegrino rekao."

"Znači nisu je odjenuli nakon smrti. To se uvijek vidi. Odjeća nikada ne pristaje dobro kad se odjene na truplo. Naročito ne hulahopke. Znači, još je bila odjevena kad je ubijena."

"To mogu prihvatiti."

"Je li na bijelom ovratniku bilo krvi? Sprijeda?"

Deveraux je zatvorila oči, vjerojatno zato da se prisjeti mjesta zločina. "Ne, bila je besprijeckorna", rekla je.

"Je li bilo krvi igdje sprijeda?"

"Nije."

"Dobro", rekao sam. "Znači, grlo joj je bilo prerezano na nepoznatom mjestu, dok je bila odjevena u tu odjeću. No na njoj nije l)ilo krvi, sve dok je nisu plegli na leđa u lokvu krvi koja je donesena zasebno. Reci mi kako to nije lovac."

"Ti meni reci kako jest. Ako možeš. Možeš pomagati vojsci koliko želiš, ali ne moral vjerovati u svoje laži."

"Ne pomažem vojsci. I vojnici mogu biti lovci. Mnogi od njih jesu."

"Zašto uopće mora biti lovac?"

"Reci mi kako možeš prerezati ženi grlo na način da joj nijedna kap ne padne na prednji dio tijela."

"Ne znam kako."

"Tako da je objesiš na okvir za jelene. Eto kako. Za gležnjeve. Naglavce. Vežeš joj ruke na leđa. Povučesh je za ruke prema gore tako da joj se leđa saviju prema van, a grlo bude na najnižoj točki tijela."

Oko jedne minute sjedili smo u sjenovitoj tišini, ne govoreći ni riječi.

Pretpostavljao sam da je Deveraux zamišljala scenu. Ja sigurno jesam. Čistina negdje u šumi, na osami, ili prostorija negdje daleko od svega, s improviziranom opremom, ili obična koliba, šupa s izloženim krovnim gredama i Janice May Chapman koja visi naglavce ruku zavezanih na leđima, podignutih prema nogama, napetih ramena, bolno svijenih leđa. Vjerojatno su joj i usta bila vezana i to trećim užetom, pričvršćenim za vrh okvira. To je treće uže vjerojatno bilo čvrsto zategnuto i podizalo joj glavu gore i unatrag, držeći je podalje i ostavljajući joj grlo potpuno dostupno.

"Kakvu je kosu imala?" pitao sam.

"Kratku", rekla je Deveraux. "Ne bi smetala."

Nisam rekao ništa.

"Misliš li da su to zaista tako učinili?" pitala je Deveraux.

Kimnuo sam glavom. "Na nijedan drugi način ne bi u potpunosti iskrvarila. Ne bi bila bijela poput plahte. Umrla bi, srce bi joj prestalo tjerati krv i nešto krvi ostalo bi u njoj. Možda litra, litra i pol. Posao je dovršilo to što je visjela naglavce. Jednostavno gravitacija."

"Užad bi ostavila trag, zar ne?"

"Što je rekao mrtvozornik? Dobili ste njegovo izvješće?"

"Nemamo mrtvozornika. Samo mjesnog liječnika. Jedan korak otkad smo imali samo mjesnog pogrebnika, ali ne vrlo velik korak."

Ovo nije demokracija. "Trebala bi ići pogledati sama."

"Hoćeš li poći sa mnom?" pitala je.

Vratili smo se do zalogajnice, ušli u Deverauxin auto koji je bio parkiran uz pločnik, okrenuli se i uputili natrag niz glavnu ulicu, natrag pokraj hotela, pokraj ljekarnice i trgovine alata te prema mjestu gdje se glavna ulica pretvarala u vijugavu seosku cestu. Liječnik se nalazio gotovo kilometar južno od grada. Bila je to uobičajena kuća od drvenih dasaka, obojena bijelo. Nalazila se u velikom neurednom dvorištu s poštanskim sandučićem na početku prilaza. Na poštanskom sandučiću pisalo je Merriam, jasnim crnim slovima na bijelom pravokutniku svježije obojenom od površine koja ga je okruživala. Liječnik je bio pridošlica. Bio je tek kratko u gradu, nov u zajednici.

Prizemlje kuće bilo je posvećeno liječnikovom zanimanju. U dnevnoj sobi bila je čekaonica, a u stražnjoj sobi pregledavali su se i liječili pacijenti. Pronašli smo Merriama tamo. Sjedio je za stolom, radeći na papirima. Bio je to rumeni šezdesetogodišnjak. Možda nov u gradu, ali ne nov u svom zanimanju. Pozdravio nas je bezvoljno i hodao sporo. Stekao sam dojam da svoj posao u Carter Crossingu shvaća kao djelomično umirovljenje, možda nakon naporene karijere u velikom gradu. Nije mi se svidio. Možda je to bio naprečac donesen zaključak, ali takvi obično nisu ništa lošiji od ostalih.

Deveraux mu je rekla što želimo vidjeti, a on je polako ustao i poveo nas kroz kuću do prostorije koja je jednom mogla biti kuhinja. Sad je bila cijela prekrivena hladnim bijelim pločicama i posvuda su bili jednostavni umivaonici i ormarići medicinskog izgleda. Na sredini poda bio je metalni stol za obdukciju, a na njemu se nalazilo truplo. Svjetlo iznad stola bilo je jarko.

Truplo je pripadalo Janice May Chapman. Na nožnom palcu imala je cedulju na

kojoj je urednim rukopisom pisalo njezino ime i prezime. Truplo je bilo nago. Deveraux je rekla da je truplo bijelo poput plahte, ali dotad je već bilo blijedoplavo i svijedoljubičasto, te prekriveno uzorkom nalik mramoru, tipičnom za one u kojima više nema ni kapi krvi. Bila je visoka oko sto sedamdeset centimetara i teška oko pedeset pet kilograma, nije bila debela, ali ni pretjerano mršava. Imala je kratku i crnu kosu. Bila je gusta i teška, uredno podšišana i dobro održavana, Pellegrino ju je nazvao lijepom, a meni nije trebalo mnogo mašte kako bih se složio. Lice joj je bilo upalo i prazno, ali imala je dobru strukturu kostiju. Zubi su joj bili bijeli i pravilni.

Grlo joj je bilo uništeno. Bio je otvoreno cijelom širinom, a rana se sasušila i po rubovima izgledala kao od gume. Meso i mišići povukli su se, tetive i ligamenti se smotali, a prazne vene i arterije su se stisnule. Bijela je kost bila vidljiva, a na njoj jedan rez od noža.

Nož je očito bio krupan i oštar, ubojiti rez bio je snažan, siguran i brz.

Deveraux je rekla: "Moramo pregledati njezine zglavke i gležnjeve."

Liječnik je napravio gestu *samo izvolite*.

Deveraux je uhvatila Chapmaničinu lijevu ruku, a ja desnu. Kostu u njezinim zglavcima bile su lagane i doimale se krhko. Na koži iznad njih nije bilo oštećenja. Nikakvih ozljeda od užadi. No vidio se blijedi trag. Bio je širok oko pet centimetara i malo više plav od ostatka tijela. Samo malo više. Gotovo nevidljiv, no ipak je bio tu. I malo natekao, u odnosu na ostatak podlaktice. Bez sumnje je bio viši. Poput izvrnutog otiska.

Pogledao sam Merriama i upitao ga: "Što mislite o ovomu?"

"Uzrok smrti bilo je istjecanje krvi kroz prekinute vratne arterije", rekao je. "Plaćen sam toliko da to utvrdim."

"Koliko ste plaćeni?"

"Naknadu su dogovorili moj prethodnik i okrug."

"Je li veća od pedeset centa?"

"Zašto?"

"Jer taj zaključak toliko vrijedi. Uzrok smrti u potpunosti je očit. Sad imate priliku zaraditi plaću tako da nam malo pomognete."

Deveraux me pogledala, a ja sam slegnuo ramenima. Bolje da sam to rekao ja nego ona. Ona je poslije morala živjeti s njim. Ja nisam.

"Ne sviđa mi se vaš stav", rekao je Merriam.

"A ja ne volim vidjeti djevojke od dvadeset sedam godina mrtve na stolu za obdukciju", odvratio sam. "Želite li pomoći ili ne?"

"Nisam patolog", rekao je.

"Nisam ni ja", odvratio sam.

Liječnik je stajao mirno nekoliko trenutaka, a zatim udahnuo i napravio korak naprijed. Uzeo je mlohavu i beživotnu ruku Janice May Chapman iz moje. Pogledao je zglavak izbliza, blago prešao prstima preko njega, goredolje, od nadlanice do sredine podlaktice, opipavajući oteklinu. "Imate li hipotezu?" pitao je.

"Mislim da je bila čvrsto vezana", odgovorio sam. "Za zglavke i gležnjeve. Od spona su počele nastajati masnice, ali nije živjela dovoljno dugo da bi se razvile. No bez sumnje su počele nastajati. Malo je krvi ušlo u tkivo i tamo je ostala kad je ostatak

iscurio. Zato se tragovi spona vide kao otekline."

"Čime je bila vezana?"

"Užetom nije", rekao sam. "Možda remenjem ili trakama. Nečim širokim i ravnim. Možda svilenim šalom. Možda nečim podstavljenim. Kako bi se prikrili tragovi."

Merriam nije rekao ništa. Prošao je pokraj mene i otišao do kraja stola te pogledao Chapmaničine gležnjeve. "Kad su je donijeli, na sebi je imala hulahopke", rekao je. "Nisu bile poderane. Čak ni oštećene."

"Zbog podstave. Možda spužvene. Ili slične. Ali bila je vezana."

Merriam je šutio još trenutak.

Zatim je rekao: "To nije nemoguće."

"Je li uvjerljivo?" pitao sam.

"Obdukcija ima svojih ograničenja. Ne možemo biti sigurni bez svjedoka."

"Kako objašnjavate to što je u potpunosti iskrvarila?"

"Možda je bolovala od hemofilije."

"Što ako nije?"

"Onda je jedino objašnjenje gravitacija. Bila je obješena naglavce."

"Za remenje ili trake ili užad s nekom podstavom?"

"To nije nemoguće", opet je rekao Merriam. "Okrenite je", rekao sam.

"Zašto?"

"Želim vidjeti ozljede od šljunka."

"Morat ćete mi pomoći", rekao je, a to sam i učinio.

19. POGLAVLJE

Ljudsko tijelo ima veliku sposobnost samozacjeljenja i pritom ne trati , vrijeme. Ako se koža probije, prereže ili ždere, na tom mjestu odmah poteče krv, a crvena krvna zrnca počinju se zgušnjavati i povezivati dva razdvojena dijela te prekriti ranu, dok će bijela krvna zrnca napasti i uništiti patogene bacile ispod tog pokrova. Taj postupak započinje već nakon nekoliko minuta i traje mnogo sati i dana, koliko je već potrebno da se koža vrati u prvobitno, neoštećeno stanje. Postupak također uzrokuje upalu čiji se vrhunac poklapa s vrhuncem širenja krvi, kad je krasta na rani najveća, a borba protiv infekcije najžešća.

Donji dio leđa Janice May Chapman bio je prekriven sitnim posjekotinama, kao i cijela njezina stražnjica i stražnji dio ruku odmah iznad laktova. Posjekotine su bile vrlo male i imale su na sebi tanak sloj zgrušane krvi, a svaku je okruživalo malo područje zdrobljene kože koja je bila bezbojna jer u trupu više nije bilo krvi. Posjekotine su se pružale u nasumičnim smjerovima, kao da su ih nanijeli raspršeni objekti slične veličine i naravi, sitni i tvrdi, ne pretjerano oštri, ali ne ni sasvim tupi.

Tipično za ogrebotine od šljunka.

Pogledao sam Merriama i upitao ga: "Što mislite, koliko su ove ozljede stare?"

"Nemam pojma", odgovorio je.

"Ma dajte, doktore", rekao sam. "Već ste liječili posjekotine i ogrebotine. Ili niste? Što ste radili prije ovoga? Bili psihijatar?"

"Ne, bio sam pedijatar", rekao je. "Nemam pojma što radim. Ni približno. Ne na ovom polju medicine."

"Posjekotine i ogrebotine vrlo su česte u djece. Vjerojatno ste ih vidjeli stotine."

"Ovo je vrlo ozbiljno. Ne mogu riskirati nagađanjem."

"Nagađanje stručnjaka dovoljno je dobro."

"Četiri sata", rekao je.

Kimnuo sam glavom. Četiri sata bilo je otprilike točno, sudeći po krastama, koje su bile u nastajanju, ali ne još u potpunosti formirane. Razvijale su se na uobičajen način, no njihov je razvoj naglo prekinut kad joj je grlo prerezano, srce se zaustavilo, mozak prestao funkcionirati i cjelokupni je metabolizam prekinut.

"Jeste li utvrdili vrijeme smrti?" pitao sam.

"To je vrlo teško utvrditi", rekao je Merriam. "Zapravo, nemoguće. Istjecanje krvi ometa uobičajene biološke procese."

"Slobodno nagađajte."

"Nekoliko sati prije nego što su je donijeli k meni."

"Koliko sati?"

"Više od četiri."

"To je očito zbog ogrebotina od šljunka. Koliko više od četiri?"

"Ne znam. Manje od dvadeset i četiri. To je najbolje što mogu reći."

"Drugih ozljeda nema", rekao sam. "Ni modrica. Ni tragova borbe."

"Slažem se", rekao je Merriam.

"Možda se nije borila", rekla je Deveraux. "Možda joj je netko prislonio pištolj uz glavu. Ili nož uz grlo."

"Možda", rekao sam. Opet sam pogledao Merriama i upitao: "Jeste li obavili vaginalni pregled?"

"Naravno."

"I?"

"Zaključio sam da je nedugo prije toga imala seksualni odnos."

"Ima li kakvih ozljeda u tom području?"

"Nema ih vidljivih."

"Zašto ste onda zaključili da je silovana?"

"Mislite da je pristala? Biste li vi legli na šljunak i vodili ljubav?"

"Možda bih", rekao sam. "Ovisno o tomu s kim sam."

"Imala je kuću", rekao je Merriam. "A u njoj krevet. I auto, sa stražnjim sjedalom. Svaki potencijalni momak također bi imao kuću i auto. U gradu ima i hotel. Ima i drugih gradova, oni također imaju hotele. Nitko nije prisiljen na seks vani."

"Naročito ne u ožujku", rekla je Deveraux.

Mala je prostorija utihnula i ostala tiha dok Merriam nije upitao: "Jesmo li završili?"

"Jesmo", rekla je Deveraux.

"Sretno, šefice", rekao je Merriam. "Nadam se da ćete s ovom imati više sreće nego s prethodna dva."

Deveraux i ja hodali smo niz liječnikov prilaz, pokraj poštanskog sandučića i van na pločnik gdje smo stali pokraj Deverauxinog auta. Znao sam da me neće povesti. Nije to bila demokracija. Još ne. Rekao sam: "Jesi li ikad vidjela žrtvu silovanja s netaknutim hulahopkama?"

"Misliš da je to važno?"

"Naravno da jest. Ako je bila silovana na šljunku, hulahopke su joj trebale biti poderane."

"Možda su je prisilili da se najprije razodjene. Polako i oprezno."

"Ogrebotine nisu bile po cijelom tijelu. Imala je nešto odjeće na sebi. Povukla ju je gore ih spustila dolje, kako bilo, ali bila je djelomično odjevena. Nakon toga se presvukla. To je moguće. Imala je četiri sata."

"I ne pokušavaj", rekla je Deveraux.

"Što to?"

"Pokušavaš smanjiti krivnju vojnika samo na silovanje. Onda ćeš reći da ju je ubio netko drugi, poslije."

Nisam rekao ništa.

"Uostalom, to neće proći", rekla je Deveraux. "Naletjela je na nekog tko ju je silovao, a zatim je za četiri sata naletjela na nekog sasvim drugog tko joj je prerezao grlo? To je vrlo loš dan, zar ne? Najlošiji dan ikad. Previše slučajno. Ne, počinitelj je bio isti. No priuštio si je cjelodnevnu zabavu. Imao je dovoljno vremena. Imao je opremu i sve je isplanirao. Bila mu je dostupna njezina odjeća. Natjerao ju je da se presvuče. Sve je točno isplanirao."

"Moguće", rekao sam.

"U vojsci uče učinkovito taktičko planiranje. Barem tako tvrde."

"Istina", rekao sam. "Ali ne dopuštaju baš često cjelodnevne izlaske. Ne dok su na obuci. Obično ne."

"Ali u Kelhamu nije samo obuka, zar ne?" rekla je Deveraux. "Ne prema onomu što sam uspjela povezati. Tamo su dvije satnije koje se stalno izmjenjuju. Kad se vrate, dobiju izlazak. Od više dana. Više nego dovoljno. I to zaredom. Jedan za drugim."

Nisam rekao ništa.

"Nazovi svog zapovjednika", rekla je Deveraux. "Reci mu da ne izgleda dobro."

"Već zna", rekao sam. "Zato sam ovdje."

Zastala je jedan dugi trenutak, a zatim rekla: "Učini mi uslugu."

"Kakvu?"

"Otiđi opet do olupine auta. Pokušaj pronaći tablice ili identificirati vozilo. Pellegrino nije postigao ništa."

"Zašto bi mi vjerovala?"

"Jer si sin marinca. I zato što znaš da ću te strpati u zatvor ako skriješ ili uništiš dokaze."

"Na što je Merriam mislio kad ti je zaželio bolju sreću nego s prethodne dvije?"

Nije odgovorila.

"S kakve prethodne dvije?" rekao sam.

Na trenutak je zastala, a njezino se lijepo lice malo objesilo, a za liin je rekla: "Prošle su godine ubijene još dvije djevojke. Na isti način. Prerezanog grla. Nisam ih uspjela riješiti. To su sad stari slučajevi. Janice May Chapman treća je u devet mjeseci."

20. POGLAVLJE

Elizabeth Deveraux nije rekla ništa više. Samo je ušla u svoj auto i odvezla se. Okrenula se polukružno ispred mene i uputila na sjever, natrag prema gradu. Kad je zašla za prvi zavoj, više je nisam vidio. Stajao sam još jedan dugi trenutak, a zatim sam počeo hodati. Deset minuta poslije prošao sam posljednji zavoj i cesta se proširila i izravnala ispred mene. Bila je to zaista glavna ulica, kako joj je i ime govorilo. Neke dnevne aktivnosti već su počinjale. Otvarale su se trgovine. Vidio sam dva auta i dva prolaznika. Ali to je bilo sve. Carter Crossing nije bio užurbani velegrad. To je bilo sigurno.

Hodao sam pločnikom s desne strane ulice. Prošao sam trgovinu alatima, ljekarnu, hotel, zalogajnicu i praznu parcelu pokraj nje. Deveraux nije parkirala auto na parkiralištu šerifovog ureda. Uopće nije bilo policijskih vozila. Vidio sam samo dva civilna kamioneta, oba stara, istrošena i skromna. Vjerojatno su pripadali čovjeku za recepcijom i ženi na radiocentrali. Oboje su bili mještani. Nisu imali sindikata, ni pogodnosti. Sjetio sam se svog prijatelja Stana Lowreyja i njegovih oglasa za posao. On bi tražio nešto bolje, pretpostavljao sam. Morao bi. Imao je ljubavnice. Više njih. Imao je usta koja je valjalo nahraniti.

Došao sam do raskrižja u obliku slova T i skrenuo desno. Cesta se pružala ispred mene, potpuno ravna, s dubokim jarcima s obje strane, odmah uz rub. Objе su se prometne trake uspinjale na željezničkom prijelazu, a zatim se opet spuštale i jarci s obje strane su se nastavili, a cesta se gubila među drvećem.

S moje strane bio je parkiran kamionet. Bio je okrenut prema meni. Imao je krupan i širok prednji dio. Bio je ručno obojen u tamnu boju. U kamionetu su sjedila dvojica. Zurili su u mene. Brada, tetovaže, kosa, prljavština, masnoća.

Moja dva prijatelja od prethodne večeri.

Hodao sam dalje, ni brzo, ni sporo. Došao sam na dvadesetak metara od njih. Dovoljno blizu da vidim pojedinosti na njihovim licima.

Dovoljno blizu da oni vide pojedinosti na mom licu.

Ovaj su put izašli iz kamioneta. Oboja su se vrata otvorila u istom trenutku, kao jedna, i njih su dvojica izašli. Obišli su kamionet svaki sa svoje strane i stali zajedno ispred njega. Jednako visoki, jednako građeni. Poput rođaka. Obojica su bili visoki oko sto devedeset centimetara i teški nešto manje od stotinu kilograma. Imali su duge, mišićave ruke i krupne šake. Na nogama su im bile radne čizme.

Nastavio sam hodati. Zaustavio sam se na tri metra od njih. Od tamo sam osjetio njihov smrad. Pivo, cigarete, znoj, prljava odjeća.

Onaj meni zdesna rekao je: "Zdravo opet, vojniče."

On je bio glavni. Oba je puta on vozio i oba je puta on prvi progovorio. Osim ako je drugi bio vođa iz sjene, no to se nije činilo vjerojatnim.

Ja nisam rekao ništa, naravno.

"Kamo ćeš?" upitao me onaj zdesna.

Nisam odgovorio.

On je nastavio. "Ideš u Kelham? Kamo drugamo uopće vodi ova cesta?"

Okrenuo se i zamahnuo rukom u ekstravagantnoj gesti, pokazujući cestu, njezinu nepopustljivu pravocrtnost i nedostatak alternativnih smjerova. Okrenuo se i rekao: "Sinoć si nam rekao da nisi iz Kelhama. Iagao si nam."

"Možda živim u onom dijelu grada", rekao sam.

"Ne živiš", rekao je on. "Da si pokušao živjeti u tom dijelu grada, već bismo te posjetili."

"Zašto?"

"Da ti objasnimo neke stvari. Različita su mjesta za različite ljude." Došao je malo bliže. Njegov ga je kompanjon pratio. Smrad je postao jači.

"Dečki, vama treba kupanje", rekao sam. "Ne nužno zajedničko."

Onaj s desne strane odvratio je pitanjem. "Što si radio jutros?"

"Ne želite znati", odgovorio sam.

"Da, želimo."

"Ne, zbilja ne želite."

"Nisi dobrodošao ovdje. Ne više. Nitko od vas nije."

"Ovo je slobodna zemlja", rekao sam.

"Nije za ljude poput tebe." Zatim je zastao i njegov se pogled naglo usredotočio na nešto u daljini iza mog ramena. Najstariji trik uopće. No ovaj put to nije bio trik. Nisam se okrenuo, ali sam čuo auto na cesti iza sebe. Daleko iza sebe. Velik auto, ali tih. Sa širokim gumama za autocestu. To nije bio policijski auto, jer pogled čovjeka nasuprot mene nije odavao prepoznavanje. Bio je to auto koji još nije vidio. Nije mogao objasniti što radi tu.

Čekao sam i auto je prošao pokraj nas. Išao je brzo. Bila je to crna limuzina. Gradski auto. S tammim prozorima. Poskočio je popevši se na prugu, a zatim još jednom kad se spustio s nje. Nakon toga je samo nastavio ravno. Minutu poslije bio je samo daleka točka u izmaglici. Zapravo, izgubljena iz vida.

Službeni posjetitelj, na putu za Kelham. Rang i prestiž.

Ili panika.

Onaj s desne strane rekao je: "Vrati se u bazu. I ostani tamo."

Nisam rekao ništa.

"No najprije nam moraš reći što si radio. I koga si viđao. Možda bismo trebali provjeriti je li još živa."

"Nisam iz Kelhama", rekao sam.

Napravio je korak naprijed. "Lažljivče", rekao je.

Duboko sam udahnuo, pretvarajući se da ću nešto reći. Zatim sam ga glavom udario u lice. Bez upozorenja. Samo sam se upro nogama, naglo se nagnuo naprijed i udario ga čelom u nos. *Bum!* Izveo sam to savršeno. Pravi trenutak, snaga, udarac. Sve je bilo tu, kako je i trebalo. K tomu i iznenađenje. Nitko ne očekuje udarac glavom. Ljudi obično ništa ne udaraju glavom. Neki im urođeni atavistički instinkt to brani. Udarac glavom sve mijenja. Dodaje element divljaštva u cijelu priču, iznenadni udarac glavom je poput sačmarice u borbi noževima.

Pao je poput vreće govana. Njegov je mozak javio koljenima da više ne radi, ona su se savila i čovjek je pao na leđa. Bio je u nesvijesti prije nego što je dodirnuo do.

Vidio sam to po načinu na koji je njegova glava udarila o površinu ceste. Bez pokušaja ublažavanja udarca. Začuo se snažan udarac. Možda je taj udarac dodao nekoliko fraktura straga da upotpune one koje sam mu napravio sprijeda. Nos mu je obilno krvario. Već je počinjao naticati. Ljudsko tijelo ima veliku sposobnost samozalječivanja i pritom ne trati vrijeme.

Drugi je samo ostao stajati. Vođa iz sjene. Ili samo podložni član dvojca. Zurio je u mene. Napravio sam dug korak ulijevo te i njega udario glavom. *Bum!* Poput dvostrukog blefa. Bio je u potpunosti ne pripremljen. Očekivao je udarac šakom. Pao je i složio se u hrpu. Ostavio sam ga da leži na leđima, dva metra od svog kompanjona. Uzeo bih im kamionet da si uštedim vrijeme i trud, ali nisam mogao podnijeti smrad u kabini. Stoga sam nastavio hodati. Popeo sam se na prugu, skrenuo lijevo i po tračnicama se uputio na sjever.

Sišao sam s pruge malo prije nego prethodne noći i slijedio djeliće razbijenog auta od mjesta gdje su počinjali. Manji i lakši komadići nisu letjeli daleko. Manje inercije, valjda. Manje kinetičke energije. Ili više otpora zraka. Ili nešto. Kako bilo, najprije sam naišao na najmanje kuglice stakla i komadiće metala. Usporili su u letu, počeli se zanositi, a zatim pali na tlo, mnogo prije težih dijelova koji su nastavili letjeti dalje.

Bio je to prilično star auto. Od udara je eksplodirao i razletio se na sve strane, no neki dijelovi nisu pružili velik otpor. Na tlu je bilo komadića i komada hrđe koji su otpali s donjeg dijela karoserije. Bile su ljuskaste, slojevite i prekrivene prljavštinom.

Bio je to star automobil koji je mnogo vremena provodio u hladnoj klimi gdje zimi posipaju ceste solju. Očito nije bio iz Mississippija. Taj je auto vjerojatno bio premještan iz baze u bazu, šest mjeseci tu i šest mjeseci tamo. Redovito i nepredvidljivo.

Auto, koji je vjerojatno pripadao vojniku.

Nastavio sam hodati, okrenuo se i pokušao odrediti opći smjer. Područje zasuto djelićima automobila širilo se u obliku lepeze. Najprije je bilo usko, a zatim se širilo. Zamislio sam registarske tablice, mali pravokutnik od tanke i lagane slitine, kako se otkidaju sa svojih držača i lete kroz noćni zrak, usporavaju i padaju, možda vrteći se oko vodoravne osi. Pokušao sam pretpostaviti gdje su mogle sletjeti. Nisam ih vidio nigdje, ni unutar područja pokrivenog dijelovima, niti na njegovim rubovima, niti izvan njih. Zatim sam se sjetio zavijajućeg vjetra koji je pratio prolazak vlaka i proširio područje pretraživanja. Zamislio sam tablicu uhvaćenu u minijaturni tornado, kako se vrti i okreće kroz uzburkani zrak, podiže, možda i leti unatrag.

Naposljetku sam je pronašao i dalje pričvršćenu za kromirani odbojnik koji sam vidio noć prije. Odbojnik se savio tik pokraj tablice i tako je nastao oštar vrh koji se dopola zabio u zemlju. Poput koplja. Uhvatio sam odbojnik i povukao ga nekoliko puta naprijednatrag, a zatim ga izvukao i okrenuo. Vidio sam da tablica još visi na jednom crnom vijku.

Bile su to tablice iz Oregona. U pozadini broja bio je crtež lososa. Nekakva inicijativa za zaštitu životinja i prirodnog okoliša. Tablice su bile nove i važeće. Zapamtio sam broj i ponovno zakopao svijeni odbojnik u njegovu rupu. Zatim sam nastavio hodati, do mjesta gdje je olupina izgorjela uz stabla.

Pri punom danjem svjetlu složio sam se s Pellegrinom. Auto je bio plav, svijetle nijanse poput zimskog neba. Možda je takav bio od izlaska iz tvornice, a možda je i pomalo izbljedio s godinama. Kako bilo, pronašao sam dovoljno netaknute boje da budem siguran. Jedan netaknuti djelić nalazio se u onome što je nekoć bio pretinac za rukavice. Samo jedna obojena traka ispod rastopljene plastične obloge na jednim od vrata. Osim toga nije preživjelo mnogo. Nije bilo nikakvih osobnih stvari. Ni papira. Ni odbačenog materijala. Ni dlaka ili vlakana. Ni užadi, remenja, traka ili noževa.

Obrisao sam ruke o hlače i vratio se putem kojim sam i došao. Dvojice mojih napadača i njihovog kamioneta više nije bilo. Pretpostavio sam da je vođa iz sjene prvi došao k svijesti. Onaj podložni. Njega sam udario slabije. Vjerojatno je uvukao svog kompanjona u kamionet, a zatim se odvezao. Polako i nesigurno. Nije bila učinjena nikakva šteta. Nikakva veća šteta. Ništa trajno. Barem ne za njega. Drugi će imati glavobolje. Oko šest mjeseci.

Stao sam na mjestu gdje sam ih srušio i vidio još jedan crni auto kako mi se približava sa zapada. Još jedna limuzina, brza i s ciljem, ljuljajući se i zanoseći na neravnoj cesti. Bila je ulaštena i imala tamna stakla. Brzo je projurio pokraj mene, poskočio popevši se na prugu, Zatresao se prelazeći preko nje, spustio se i opet poskočio te pojurio dalje prema Kelhamu. Okrenuo sam se i gledao za njim, a zatim se okrenuo natrag i opet nastavio hodati. Nisam imao određeni cilj, ali već sam bio gladan pa sam krenuo prema Glavnoj ulici i zalogajnici. Bila je sasvim prazna. Ja sam bio jedini gost. Opet je radila ista konobarica. Dočekala me sjedeći na svom mjestu, no upitala je: "Je li vaše ime Jack Reacher?"

"Jest", rekao sam.

"Prije jedan sat ovdje je bila neka žena", rekla je. "Tražila je vas."

21. POGLAVLJE

Konobarica je bila tipičan očevidac. Nije bila sposobna opisati ženu koja me tražila. Visoka, niska, krupna, vitka, stara, mlada. Ničega se nije pouzdano sjećala. Nije zapamtila njezino ime. Nije stekla nikakav dojam o ženinom statusu, zanimanju ili vezi sa mnom. Nije vidjela njezin auto ili neko drugo prijevozno sredstvo. Sjećala se samo osmijeha i pitanja. Je li se u gradu pojavio netko nov. Vrlo krupan, vrlo visok, po imenu Jack Reacher?

Zahvalio sam joj na informaciji, a ona me posjela za moj uobičajeni stol. Naručio sam krišku pite i šalicu kave te sam je zatražio da mi da kovanice za telefon. Otvorila je kasu i dala mi kovanice pakirane u smotuljku u zamjenu za novčanicu od pet dolara. Donijela mi je kavu i rekla da će ubrzo donijeti pitu. Prešao sam preko utihle sobe do telefona pokraj vrata, otvorio smotuljak s kovanicama i birao broj Garberova ureda. Odmah se javio na telefon, i to osobno.

"Jesi li poslao još jednog agenta ovamo?" upitao sam ga.

"Nisam", rekao je. "Zašto?"

"Ovdje je bila žena koja se raspitivala za mene, imenom i prezimenom."

"Tko?"

"Ne znam tko. Još me nije pronašla."

"Nije jedna od mojih", rekao je Garber.

"I vidio sam dva auta kako idu prema Kelhamu. Limuzine. Ljudi iz ministarstva ili političari, vjerojatno."

"Postoji li razlika?"

"Jesi li čuo što iz Kelhama?" pitao sam.

"Ništa o ljudima iz ministarstva ili političarima", rekao je. "Čuo sam da Munro istražuje nešto vezano uz medicinu."

"Medicinu? U kojem smislu?"

"Ne znam. Postoji li medicinska dimenzija slučaja?"

"Vezano uz potencijalnog počinitelja? Ne, koliko sam vidio. Osim ogrebotina od šljunka o kojima sam pitao. Truplo žrtve ih je prepuno. I počinitelj bi ih trebao imati."

"Svi imaju ogrebotine od šljunka. Čini se da tamo imaju nekakvu ludu obuku. Trče dok ne padnu s nogu."

"Čak i 2. satnija, odmah nakon što se vrate?"

"Naročito 2. satnija, odmah nakon što se vrate. Imaju vrlo snažnu sliku o sebi. To su vrlo čvrsti ljudi. Ili barem tako vole misliti."

"Pronašao sam registarsku tablicu s olupine. Svijetloplavi auto, iz Oregona." Rekao sam mu broj koji sam zapamtio i čuo kako ga zapisuje.

"Nazovi me za deset minuta", rekao je. "Dotad ne razgovaraj Ili sa kim. Ni sa kim, dobro? Ni riječi."

Ignorirao sam zapovijed i razgovarao s konobaricom. Zahvalio sam joj za pitu i kavu. Zadržala se trenutak dulje nego što je to bilo potrebno. Nešto ju je kopkalo. Pokazalo se da je bila zabrinuta je li me uvalila u nevolju time što je rekla nekoj

stranoj ženi da me vidjela. Bila je pripremljena na to da se osjeća krivom. Imao sam dojam da je Carter Crossing mjesto u kojem osobne stvari ostaju osobne. I mjesto u kojem mali dio populacije nije želio biti pronađen.

Rekao sam joj da se ne brine. Tad sam već bio prilično siguran da znam tko je tajanstvena žena. Do toga sam došao postupkom eliminacije. Tko bi drugi imao potrebne informacije i dovoljno mašte da me pronađe?

Pita je bila dobra. Borovnica, tijesto, šećer i šlag. Ništa zdravo. Nema biljnih vlakana. Sjajno mi je prijala. Jeo sam je punih deset minuta, malopomalo. Popio sam kavu. Zatim sam opet otišao do telefona i nazvao Garbera.

"Pronašli smo auto", rekao je.

"I?" odvratio sam.

"I što?"

"Komu pripada?"

"Ne smijem ti to reći", rekao je.

"Zbilja?"

"Od prije pet minuta to su povjerljivi podaci."

"2. satnija, zar ne?"

"Ne smijem ti reći. Ne smijem ni potvrditi ni zaniijekati. Jesi li zapisao broj?"

"Nisam."

"Gdje je tablica?"

"Ostavio sam je gdje sam je i pronašao."

"Komu si rekao?"

"Nikomu."

"Sigurno?"

"Sasvim sigurno."

"U redu", rekao je Garber. "Ovo su tvoje zapovijedi. Ponajprije, nemoj, ponavljam, nemoj davati taj broj pripadnicima lokalne policije. Ni u kojem slučaju. Kao drugo, vrati se do olupine i odmah uništi tablice."

22. POGLAVLJE

Prvi dio Garberove naredbe poslušao sam, time što nisam odmah otrčao do šerifovog ureda i prenio im vijesti. Drugi dio nisam poslušao, time što nisam odmah otišao natrag do olupine. Samo sam sjedio u zalogajnici, pio kavu i razmišljao. Nisam bio siguran ni kako uništiti registarsku tablicu. Ako je spalim, prikrit ću iz koje je države, ali ne i sam broj koji je bio utisnut. Naposljetku sam zaključio da je mogu dvaput presaviti, izgaziti je nogama i zakopati je.

No nisam to otišao učiniti. Samo sam sjedio. Zaključio sam da će me moja tajanstvena žena pronaći ako budem sjedio u zalogajnici dovoljno dugo, pijuci kavu.

Nakon pet minuta to je i učinila.

Vidio sam je prije nego što je ona vidjela mene. Ja sam gledao van, na sunčanu ulicu, a ona unutra, u polumračnu prostoriju. Išla je pješke. Nosila je crne hlače i crne kožne cipele, crnu majicu i kožnu jaknu boje i teksture stare rukavice za bejzbol. Nosila je torbu za spise od istog materijala. Bila je vitka, graciozna i gipka. Činilo se da se kreće sporije od ostatka svijeta, kao što to snažni ljudi u formi uvijek čine. Kosa joj je još bila tamna i kratko podšišana, a lice još pametno te je upućivala brze poglede na sve strane. Frances Neagley, narednica američke vojske. Mnogo smo puta radili skupa. Na teškim i lakim slučajevima, u SADu i na drugoj strani svijeta. Bila je najbliže prijateljici što sam imao 1997. i nisam je vidio više od jedne godine.

Ušla je pogledom tražeći konobaricu, spremna upitati ima li što novo. Kad me ugledala za stolom, odmah je promijenila smjer. Na licu joj nije bilo iznenađenja. Samo brzo usvajanje novih podataka i zadovoljstvo što se njezina metoda pokazala uspješnom. Znala je u kojoj sam državi i u kojem sam gradu. Znala je da pijem mnogo kave i da će me sigurno pronaći u zalogajnici.

Nogom sam gurnuo stolac nasuprot svojem prema njoj, kao što je Deveraux dvaput učinila za mene. Neagley je sjela, polako i glatko. Spustila je torbu na pod pokraj nogu. Bez pozdrava, bez salutiranja, bez rukovanja, bez poljupca u obraz. Trebalo je znati dvije stvari o Neagley. Unatoč svojoj toplini, nije podnosila da je se dodiruje, a unatoč nadarenosti, odbijala je postati časnicom. Nikada nije navela razlog ni za jedno. Neki su ljudi mislili da je pametna, a neki da je luda, ali svi su se slagali da s Neagley nikada neće biti sigurni.

"Grad duhova", rekla je.

"Baza je zatvorena", rekao sam ja.

"Znam. U tijeku sam. Zatvaranje baze bila im je prva pogreška. To je gotovo priznanje."

"Govori se da su bili zabrinuti zbog mogućih napetosti s građanima. "

Neagley je kimnula glavom. "Ne bi bilo teško započeti sukob, s bilo koje strane. Vidjela sam ulicu iza ove. Sve one trgovine, poredane poput zuba, okrenute prema bazi. Vrlo grabežljivo. Našim je ljudima sigurno već dosta toga da im se smiju i pljačkaju ih."

"Jesi li vidjela još što?"

"Vidjela sam sve. Tu sam već dva sata."

"Kako si, uopće?"

"Nemamo vremena za ćaskanje."

"Što trebaš?"

"Ništa", rekla je. "Riječ je o tomu što ti trebaš."

"Što trebam?"

"Trebaš doći k sebi", rekla je. "Ovo je samoubilačka misija, Re acheru. Stan Lowrey me nazvao. Zabrinut je. Raspitala sam se. Lowrey je imao pravo. Trebao si odbiti ovaj zadatak."

"Pripadnik sam vojske", rekao sam. "Idem kamo mi kažu da idem."

"I ja sam pripadnica vojske", odvrtila je. "No izbjegavam sama stavljati glavu u omču."

"Kelham je omča. Munro je taj koji riskira glavu. Ja sam na margini."

"Ne znam tko je Munro", rekla je. "Nisam ga upoznala. Nisam Ili čula za njega. No sigurna sam da on radi što mu kažu. Prikrit će sve i zakleti se da je crno bijelo. Ali ti nećeš."

"Jedna je žena ubijena. Ne možemo to zanemariti."

"Tri su žene ubijene."

"Već znaš za to?"

"Rekla sam ti da sam tu već dva sata. U tijeku sam sa svime."

"Kako si saznala?"

"Upoznala sam šerificu Deveraux."

"Kada?"

"Kad je svratila u ured. Slučajno sam se našla tamo. Raspitivala sam se o tebi."

"I sve ti je rekla?"

"Uputila sam joj pogled."

"Kakav pogled?"

Neagley je žmirnula i pribrala se, a zatim malo nagnula glavu i podigla pogled prema meni, gledajući me u oči, ozbiljno, iskreno, sa suosjećanjem, razumijevanjem i ohrabrenjem. Usne je malo raširila, kao da će upravo ispustiti zvuk pun empatije, a cijelim je držanjem davala do znanja koliko je zapanjena i zadivljena načinom na koji hrabro podnosim brojne i teške terete što mi ih je život natovarilo na leđa. Rekla je; "Ovaj pogled. Uvijek pali kod žena. Pomalo je zavjerenički, zar ne? Kao da smo na istoj strani."

Kimnuo sam glavom. Bio je to vraški pogled. No bio sam pomalo razočaran što je Deveraux našjela. Baš je bila pravi marinac. "Što ti je još rekla?" pitao sam.

"Nešto o nekom autu. Smatra da je ključan za slučaj i da pripada ni komu iz Kelhama."

"Ima pravo. Upravo sam pronašao registarsku tablicu. Garber ju je provjerio i rekao mi da je nikomu ne spominjem."

"Što ćeš učiniti?"

"Ne znam. Možda to nije zakonita zapovijed."

"O tomu govorim. Izvršit ćeš samoubojstvo. Znala sam. Ostat ću ovdje i paziti da ne upadneš u nevolju. Zato sam ovdje."

"Zar nisi nigdje raspoređena?"

"U uredu sam u Washingtonu. Neću im nedostajati dan ili dva." Odmahnuo sam glavom. "Ne", rekao sam. "Ne trebam pomoć. Znam što radim. Znam kako se igra ova igra. Neću se jeftino prodati. No ne želim te povući za sobom, ako na kraju ipak ispadne tako." "Ništa ne mora ispasti tako, Reacheru. Imaš izbor."

"Zapravo ne vjeruješ u to."

Napravila je grimasu. "Barem biraj s kim i kad ćeš se boriti." "Uvijek to činim. Ova je bitka dobra koliko i svaka druga."

U tom je trenutku konobarica došla iz kuhinje. Vidjela je mene i Neagleyjevu, prepoznala ju je, vidjela je da se ne valjamo po podu pokušavajući jedno drugome iskopati oči, pa je njezin raniji izraz krivnje nestao. Ponovno je napunila moju šalicu kavom. Neagley je naručila čaj, *Liptonov*, vrući. Sjedili smo u tišini dok konobarica nije donijela čaj. Zatim je konobarica opet otišla, a Neagley je rekla: "Šerifca Deveraux vrlo je lijepa žena."

"Slažem se", rekao sam.

"Jesi li već spavao s njom?"

"Naravno da nisam."

"Namjeravaš li?"

"Valjda mogu sanjati o tomu. Nada umire posljednja, zar ne?"

"Nemoj. Nešto nije u redu s njom."

"Što to?"

"Nije joj stalo. Ima tri nerazriješena umorstva, no kao da spava zimski san."

"Bila je vojna policajka u Marincima. Cijeli je život radila isti posao kao i mi. Koliko tebe uznemire troje mrtvih?"

"Uznemire me profesionalno."

"Misli da je ubojica netko iz Kelhama. Nad njima nema nikakvih ovlasti. Stoga nema ni ulogu. Stoga je to ne može profesionalno uznemiriti."

"Kako bilo, osjećam loše vibracije. To je sve. Vjeruj mi."

"Ne brini se."

"Spomenula sam tvoje ime, a ona me pogledala kao da joj duguješ novac."

"Ne dugujem joj ništa."

"Onda je luda za tobom. Vidjela sam to."

"To kažeš za svaku ženu koju poznajem."

"Ali ovaj put je to istina. Zaista to mislim. Njezino je hladno srce počelo kucati brže. Upozorila sam te. Dobro?"

"Hvala ti", rekao sam. "Ali ovaj put mi ne treba starija sestra da me čuva."

"To me podsjetilo", rekla je. "Garber se raspituje o tvom bratu."

"Mom bratu?"

"Čula sam glasine od drugih narednika. Garber nadgleda tvoj ured. Zanimaju ga poruke i pozivi od tvog brata. Zanima ga jeste li u stalnom kontaktu."

"Zašto ga zanima?"

"Zbog novca", rekla je Neagley. "To je jedino što mi pada na pamet. Tvoj brat još radi za Riznicu, zar ne? Možda ima nekih financijskih problema s Kosovom. Vjerojatno s tamošnjim ratnim vođama gangsterima. Možda 2. satnija donosi njihov

novac ovamo. Možda ga peru. Ili ga krađu."

"Kakve to veze ima sa ženom po imenu Janice May Chapman, iz zabiti Mississippija?"

"Možda je saznala za to. Možda je željela dio za sebe. Možda je lula djevojka nekog iz 2. satnije."

Nisam odgovorio.

"Posljednja prilika", rekla je Neagley. "Da ostanem ili da odem?"

"Idi", rekao sam. "Ovo je moj problem, a ne tvoj. Živi dugo i napreduj."

"Dar na rastanku", rekla je. Nagnula se naprijed, otvorila torbu i iz nje izvadila tanku zelenu mapu sa spisima. Na mapi je bilo otisnuto *Ured šerifa okruga Carter*.

Stavila je mapu na stol i položila dlan na nju, spremna da je gurne prema meni. "Ovo će ti biti zanimljivo", rekla je.

"Što je to?" pitao sam.

"Fotografije tri mrtve žene. Sve imaju nešto zajedničko."

"Deveraux ti je to dala?"

"Ne baš. Ostavila je to bez nadzora."

"Ukrala si to?"

"Posudila. Možeš joj to vratiti kad pogledaš. Sigurno ćeš pronaći način." Gurnula je spis prema meni, ustala i otišla. Bez rukovanja, bez poljupca, bez dodira. Gledao sam je kako izlazi kroz vrata, skreće u Glavnu ulicu, a zatim mi nestaje iz vida.

Konobarica je čula zatvaranje vrata kad je Neagley otišla. Možda je u kuhinji imala zvonce koje ju je upozoravalo na to. Izašla je provjeriti je li došao novi gost i vidjela da nije. Zadovoljila se time što mi je opet napunila šalicu kavom, a zatim se ponovo vratila u kuhinju. Postavio sam zelenu mapu pred sebe i otvorio je.

Tri žene. Tri žrtve. Tri fotografije. Sve snimljene u posljednjim tjednima ili mjesecima njihovih života. Ništa nije tužnije od toga. Policajci traže što noviju fotografiju, a shrvana rodbina odnosi im što ima. Obično su to vesele fotografije na kojima se žrtve smiješe. Fotografije s maturnih zabava ili godišnjih odmora, portreti iz fotostudija. Čuvaju te fotografije jer se žele sjećati veselja i osmijeha. Žele ublažiti dugo i bolno tugovanje slikama punim života i energije.

Janice May Chapman imala je napretek i jednog i drugog. Fotografija u boji prikazivala ju je od struka nagore. Činilo se da je snimljena na nekakvoj zabavi. Bila je napola okrenuta prema fotoaparatu, gledajući izravno u objektiv, smiješeći se u spontanoj pozi. Fotograf je pritisnuo okidač u pravom trenutku. Nije više bila iznenađena, ali još nije počela ni svjesno pozirati.

Pellegrino se prevario. Nazvao ju je zaista lijepom, ali to je kao da je nazvao Ameriku prilično velikom. Reći da je bila zaista lijepa, bilo je podcjenjivanje. Dok je bila živa. Chapman je izgledala spektakularno. Bilo je teško zamisliti ljepšu ženu. Kosa, oči, lice, osmijeh, ramena, stas, sve. Na Janice May Chapman sve je bilo lijepo, to je bilo sigurno.

Premjestio sam fotografiju na dno hrpe i pogledao sljedeću ženu. Ona je ubijena u studenom 1996. Prije četiri mjeseca. To je pisalo na papiriću zalijepljenom u donjem uglu fotografije. Fotografija je bila jedna od onih polufornalnih portreta u boji kakve izrađuju fakultetski fotografi na početku akademske godine ili pak oni na krstarenjima,

umorno i na brzinu. Pozadina od tamnog platna, stolac, nekoliko reflektora, tri, dva, jedan, *klik*, hvala. Žena na fotografiji bila je crnkinja, vjerojatno u srednjim dvadesetim, i izgledala je jednako spektakularno kao i Janice May Chapman. Možda čak i više. Imala je besprijekornu kožu i osmijeh od kojeg krv teče brže. Imala je oči zbog kojih bi mogli započeti ratovi. Tamne, vlažne, sjajne. Nije gledala u fotoapararat. Gledala je ravno kroz njega. Ravno u mene. Kao da sjedi u stolcu nasuprot mene.

Treća je ubijena u lipnju 1996. Prije devet mjeseci. Također je bila crnkinja. Također je bila mlada. Također je izgledala spektakularno. *Zbilja* spektakularno. Bila je fotografirana vani, na dvorištu, u hladu, a popodneвно se sunce odbijalo od bijelog drvenog zida i kupalo je svojim sjajem. Imala je kratku kovrčavu kosu i bijelu bluzu s tri otkop i'.ina gumba. Imala je sjajne oči i stidljiv osmijeh. Imala je fantastične jagodice. Samo sam zurio u fotografiju. Da je neki momak u bijeloj kuti, u nekom laboratoriju ubacio u superračunalo sve što smo ikad znali o ljepoti, od Kleopatre do danas, računalni bi sklopovi zujali oko jedan sat i onda izbacili upravo ovu sliku.

Pomaknuo sam šalicu s kavom i stavio sve tri fotografije na stol, jednu pokraj druge. *Sve imaju nešto zajedničko*, rekla je Neagley. Sve su bile približno istih godina. Razlika je bila najviše dvije ili tri godine. No Chapman je bila bjelkinja, a druge dvije bile su crnkinje. Chapman je barem uživala ekonomsku udobnost, sudeći po njezinoj haljini i nakitu. Prva crnkinja izgledala je manje imućno, a druga je ostavljala dojam kao da je na rubu siromaštva, na seoski način, sudeći po njezinoj odjeći, nedostatku nakita i dvorištu u kojem je sjedila.

Tri života odvijala su se u neposrednoj blizini, ali su bila odvojena golemim provalijama. Možda se nikada nisu susrele niti razgovarale. Možda se nikada nisu ni vidjele. Nisu imale ništa zajedničko.

Osim što su sve tri bile zapanjujuće lijepe.

23. POGLAVLJE

Vratio sam slike u mapu te je gurnuo u stražnji dio hlača pod košulju. Platilo sam račun, ostavio napojnicu i izašao na ulicu. Odlučio sam otići do šerifovog ureda. Bilo je vrijeme za izviđanje. Za prvi potez. Za istraživački proboj. Za stavljanje nožnog prsta u vodu. Ovo nije bila demokracija, ali šerifov ured je javna zgrada. A imam i opravdani razlog otići tamo. Morao sam vratiti izgubljeno vlasništvo. Ako Deveraux bude vani, mogu ostaviti mapu kod čovjeka za recepcijom. Ako Deveraux bude tamo, uvijek mogu improvizirati.

Bila je tamo.

Njezin stari automobil bio je ispred, uredno parkiran na mjestu najbliže vratima. Valjda je to bio privilegij koji je donosio njezin rang. Svi uredi funkcioniraju na jednak način. Prošao sam pokraj auta, otvorio teška staklena vrata i našao se u sumornom i otrcanom predvorju. Na podu su bile plastične pločice, na zidovima ispucala boja, a ispred mene je bio stol recepcije za kojim je sjedio stariji čovjek. Bio je ćelav i imao je bezubo, upalo lice. Nosio je prsluk bez kaputića, poput starih novinara. Čim me ugledao, podigao je slušalicu telefona, pritisnuo gumb i rekao: "Ovdje je." Poslušao je odgovor, a zatim pokazao štapom kao dirigentskom palicom, razvlačeći kabel, i rekao: "Do kraja hodnika pa desno. Očekuje vas."

Prošao sam hodnikom i kroz odškrinuta vrata na trenutak ugledao krupnu ženu na telefonskoj centrali, a zatim stigao do Deverauxi nog ureda. Vrata su bila otvorena. Pokucao sam jednom iz pristojnosti, zatim ušao.

Bio je to običan pravokutni prostor u nimalo boljem stanju od predvorja. Iste pločice, ista ispucala boja, ista prljavština. Ured je bio pun stvari jeftino kupljenih krajem prošle geološke ere. Stol, stolice, ormarići. Sve je bilo obično, kupljeno iz državnog proračuna i zastarjelo. Na zidu su bile fotografije starijeg čovjeka u odori, vjerojatno Deverauxinog oca, prethodnog šerifa, kako se smiješi i rukuje s raznim ljudima. Mila je tu i samostojeća vješalica na kojoj je visio stari pleteni džemper. Činilo se da visi tamo tako dugo da je izgledao ukočeno i kruto.

Na prvi pogled to baš nije bila divna soba.

Ali u njoj je bila Deveraux. Na leđima me žuljala mapa s foto grafijama tri predivne žene, ali ona se mogla nositi sa svakom od njih. Nije izgledala ništa lošije od njih. Možda je izgledala čak i bolje. *Vrlo lijepa žena*, rekla je Neagley. Bilo mi je drago da je nečija objektivnost potvrdila moju subjektivnost.

Izgledala je sitno sjedeći za stolom, vitka u ramenima, graciozna i opuštena. Smiješila se kao i obično.

"Jesi li saznao o čijem je autu riječ?" upitala me.

Nisam odgovorio na to pitanje, a njezin je telefon zazvonio. Po digla je slušalicu, poslušala na trenutak, a zatim rekla: "Dobro, ali to je ipak napad, kazneno djelo. Neka to bude prioritet, dobro?" Zatim ji spustila slušalicu i rekla; "Pellegrino", kao da objašnjava.

"Imaš mnogo posla danas?" pitao sam je.

"Dvojicu ovdašnjih momaka prebio je netko za koga se kunu da je bio vojnik iz Kelhama. No vojska tvrdi da je baza još zatvorena. Ne znam što se događa. Liječnik radi prekovremeno. Kaže da obojica imaju potres mozga. Sad će i moj proračun doživjeti potres."

Nisam rekao ništa.

Deveraux se opet nasmiješila i rekla: "Najprije mi pričaj o svojoj prijateljici."

"Svojoj prijateljici?"

"Upoznala sam je. Frances Neagley. Pretpostavljam da je narednica pod tvojim zapovjedništvom. Prava je vojnkinja."

"Nekoć je bila narednica pod mojim zapovjedništvom. Tijekom mnogo godina i u više navrata."

"Pitam se zašto je došla."

"Možda sam je pozvao."

"Nisi. U tom bi slučaju znala gdje i kada da se sastane s tobom. Dogovorili biste se. Ne bi se trebala raspitivati po cijelom gradu."

Kimnuo sam glavom. "Došla me upozoriti. Kaže da sam u bezizlaznoj situaciji. Nazvala je to samoubilačkim zadatkom."

"Ima pravo", rekla je Deveraux. "Pametna je. Svidjela mi se. Bila je dobra. Napravila je neki izraz lica. I uputila mi neki poseban pogled, kolegijalan i povjerljiv. Sigurno je vrlo uspješna u ispitivanju osumnjičenih. Je li ti dala fotografije?"

"Željela si da ih uzme?"

"Nadala sam se da hoće. Ostavila sam joj ih nadohvat ruke i nakratko se maknula."

"Zašto?"

"Složeno je", rekla je Deveraux. "Željela sam da ih ti vidiš, sam i kad ti bude zgodno. Poput kontroliranog eksperimenta. Bez mog pritiska, a naročito bez mog utjecaja. Bez konteksta. Željela sam sasvim iskren prvi dojam."

"Moj?"

"Da."

"Je li sad ovo demokracija?"

"Još nije. Ali u nevolji je svaka pomoć dobrodošla."

"Dobro", rekao sam.

"Onda, kakav je? Tvoj prvi dojam?"

"Sve tri bile su izuzetno lijepe."

"Je li to sve što im je bilo zajedničko?"

"Vjerojatno. Osim što su sve bile žene."

Deveraux je kimnula glavom.

"Dobro", rekla je. "Slažem se. Sve su bile izuzetno lijepe. Vrlo mi je drago što sam dobila neovisnu potvrdu. Bilo mi je to vrlo teško artikulirati, čak i samoj sebi. Ni u kome slučaju to ne bih rekla naglas. Zvučalo bi to vrlo čudno. Kao da sam homoseksualka."

"Smeta li ti to?"

"Živim u Missisippiju", rekla je. "Bila sam u Marincima i nisam udana."

"Dobro", rekao sam.

"Trenutačno ni sa kim ne izlazim."

"Dobro", rekao sam. "Shvaćam."

"Osim toga, nije dobro da policajka ostavi dojam kako joj je va žan izgled ubijene žene."

"Shvaćam", rekao sam opet. Nagnuo sam se naprijed kako bih se odmaknuo od naslona stolca i izvukao mapu iz hlača. Stavio sam je na stol.

"Zadatak ispunjen", rekao sam. "Lijepo izvedeno. Rijetki mogu pobijediti Neagley u nadmetanju umova."

"Slični umovi razmišljaju slično", rekla je. Privukla je mapu, prešla dlanom preko nje, lijevo pa desno, a zatim zaustavila ruku na jednom kraju i zadržala je tamo. Možda je to mjesto još bilo toplo od mojih leđa.

"Jesi li saznao o čijem je autu riječ?" upitala je.

24. POGLAVLJE

Držala je dlan na mapi s fotografijama i gledala ravno u mene. Njezino je pitanje visjelo u zraku između nas. *Jesi li saznao o čijem je autu riječ?* U glavi sam čuo emfatični Garberov glas kako mi zvonu u uhu, putem telefonske slušalice u zalognici: *nemoj, ni slučajno nemoj davati taj broj pripadnicima lokalne policije.*

Moj nadređeni.

Zapovijed je zapovijed.

"Jesi li?" pitala je Deveraux opet.

"Jesam", rekao sam.

"I?"

"Ne smijem ti reći.

"Ne smiješ ili ne želiš?"

"Oboje. To su postali povjerljivi podaci pet minuta nakon što sam javio broj registracije."

Nije odgovorila.

"Što bi ti učinila u ovakvoj situaciji?" pitao sam je.

"Sada?"

"Ne sada. Prije. Kad si bila u Marincima."

"Kao marinac učinila bih upravo ovo što ti radiš."

"Drago mi je što razumiješ."

Kimnula je glavom. I dalje je držala dlan na mapi. "Nisam ti rekla istinu prije", rekla je. "Barem ne cijelu. Glede kuće mog oca. Nije bila uvijek unajmljena. On je bio vlasnik još otkad se vjenčao. No kad mi se majka razboljela, otkrili su da nemaju osiguranje. Trebali su ga imati. On ga je trebao dobiti uz posao. No okružni administrator odgovoran za to našao se u nevolji i počeo krasti premije. Trajalo je to samo dvije godine, ali baš kad se moja majka razboljela. Nakon toga, cijela se premija vratila na prvotno stanje. Moj je otac opet uplatio osiguranje, situacija se pogoršala i izgubio je hipoteku za kuću. Banka je uzela kuću, ali su mu dopustili da je unajmi. Poštujem postupke obje strane. Banka je učinila najviše što je mogla, a tata je nastavio služiti zajednici koja ga je iznevjerila. Cijenim čast i ispunjavanje obveza."

"Uvijek vjerni", rekao sam.

"Mo'š se kladit. Ionako si odgovorio na moje pitanje, a sigurna sam da si to i namjeravao. Ako je identitet vlasnika povjerljiv, onda je riječ o nekome iz Kelhama. Zapravo, to je sve što trebam znati."

"Samo ako postoji veza", rekao sam. "Između auta i ubojstva."

"Nije vjerojatno da je riječ o slučajnosti."

"Zao mi je zbog tvog oca", rekao sam.

"I meni. Bio je dobar čovjek i zaslužio je bolje."

"Ja sam prebio one civile", rekao sam.

"Zbilja?" odvrátila je Deveraux. "Kako si došao tamo?"

"Pješke."

"To nije moguće. Nisi imao dovoljno vremena. Mjesto je udaljeno gotovo dvadeset kilometara. Gotovo iza sjeverne granice Kelhama. Na samom rubu Tennesseeja."

"Što se dogodilo tamo?"

"Neka su dvojica tamo radila nešto. Možda su bili samo u šetnji.

Vidjeli su šumu koja okružuje ogradu Kelhama, ali joj nisu bili naročito blizu. Neki je čovjek izašao iz šume i pokušao ih otjerati, oni su se opirali, pa ih je udario. Tvrde da je taj koji ih je udario, bio vojnik."

"Je li bio u odori?"

"Nije. Ali izgledao je vojnički i imao je pušku *M16*."

"Zvuči bizarno."

"Znam. Kao da su uspostavili izolacijsku zonu i čuvaju je."

"Zašto bi to učinili? Ionako imaju pola milijuna hektara samo za sebe."

"Ne znam zašto. Ali što još rade? Tjeraju svakog tko se imalo približi ogradi."

Nisam rekao ništa.

"Samo malo", rekla je Deveraux. "Koga si *ti* pretukao?"

"Neku dvojicu u kamionetu. Gnjavili su me sinoć. I opet jutros. To je jednom previše."

"Kako su izgledali?"

"Prljavi, masni, obrasli i tetovirani."

"Vozili su stari crni kamionet obojen običnom četkom?"

"Da."

"To su bratići McKinney. U idealnom svijetu netko bi ih prebio jednom tjedno, točno kao sat. Hvala ti na potpunom i iskrenom priznanju, no neću ništa poduzimati, ništa glede toga."

"Ali?"

"Nemoj to više raditi. I čuvaj leda. Sigurna sam da upravo sada planiraju okupiti cijelu obitelj i potražiti te."

"Ima ih još?"

"Ima ih na desetke. Ali ne moraš se brinuti. Barem ne još. Trebat će im neko vrijeme da se okupe. Nitko od njih nema telefon. Nitko od njih ne zna koristiti telefon."

U tom su trenutku posvuda u zgradi počeli zvoniti telefoni. Čuo sam užurbane glasove preko radija, iz prostorije u kojoj je krupna žena sjedila za centralom. Deset sekunda poslije pojavila se na vratima, bez daha, držeći se za oba dovratka kako bi uhvatila ravnotežu, i rekla: "Pellegrino se javlja s mjesta blizu Clancyjevih. Blizu raskoljenog hrasta. Kaže da imamo još jedno umorstvo."

25. POGLAVLJE

Deveraux i ja instinktivno smo pogledali prema mapi na njezinu stolu. Tri fotografije. Uskoro će ih biti četiri. Još jedan tužan posjet ožalošćenim rođacima. Još jedan zahtjev za što novijom fotografijom. Najgori dio posla.

Zatim me Deveraux pogledala, oklijevajući. *Ovo nije demokracija.* •Duguješ mi to", rekao sam. "Moram ovo vidjeti. Moram znati zbog čega ću izvršiti samoubojstvo."

Oklijevala je još sekundu, a zatim rekla "Dobro" i oboje smo potrčali prema autu.

Pokazalo se da je kuća Clancyjevih gotovo dvadeset kilometara sjeveroistočno od grada. Prešli smo preko utihle pruge i vozili prema Kelhamu oko kilometar i pol, ulazeći duboko u skrivenu polovicu Carter Crossinga. S pogrešne strane tračnica. Tu više nije bilo jarka s obje strane ceste, pa gotovo niti ruba ceste. Jarci su se s vremenom zatrpali, a rubovi ceste su preorani. Polja su se pružala do samog kolnika. Vidio sam starinske kuće s drvenim gredama, niske štagljeve u dvorištima, nagnute i ruševne šupe. Vidio sam stare žene na verandama i odrpanu djecu na biciklima. Vidio sam spore stare kamionete u prolazu, žene u slamnatim šeširima kako idu u kupnju, noseći pletene košare. Svako lice koje sam vidio, bilo je crno. *Različita su mjesta za različite ljude*, rekli su mi rođaci McKinney. Ruralni Mississippi, 1997.

Zatim je Deveraux skrenula na sjever po neravnoj cesti s dvije trake i naselja su ostala iza nas. Naglo je dodala gas. Auto je reagirao. Postojao je razlog zašto je *Chevy Caprice* omiljeni auto svakog policajca. Bila je to savršena *što ako* ideja. Što ako uzmemo prostrani i udobni auto i stavimo motor *Corvette* u njega? Što ako još malo ojačamo ovjes? Što ako stavimo četiri disk kočnice? Što ako mu možemo povećati brzinu na dvjesto deset kilometara na sat? Deverauxin primjerak bio je rabljen i istrošen, ali još je mogao povući. Gruba površina klopotala je pod gumama, a cijela se karoserija ljuljala i tresla, ali prilično smo brzo stigli kamo smo trebali.

Pokazalo se da je to odredište bilo velika, ali siromašna farma, s trošnom kućom u sredini. Skrenuli smo na stazu s dvije utabane kolotečine koja je postala običan seoski puteljak dok je prolazila pokraj kuće. Deveraux je uključila sirenu na trenutak, u znak pozdrava. Vidio sam kako joj s prozora netko odzdravlja mašući. Neki starac. Crnog lica. Išli smo dalje, preko ravne i puste zemlje. Daleko ispred nas vidio sam usamljeno drvo. Grom ga je raskolio okomito, do dvije trećine njegove visine. Polovice su se nagnule svaka na svoju stranu, u obliku dramatičnog slova Y. Na obje polovice krošnje bilo je blijedozelenog proljetnog lišća. Pretpostavio sam da je to bio raskoljeni hrast. Još je bio živ. Još je radio svoje. Još se držao. Pokraj njega, na goljoj zemlji, bio je parkiran policijski auto. Pellegrinov, pretpostavio sam.

Deveraux je parkirala auto pokraj njegovog te smo izašli. Pellegrino je bio udaljen pedesetak metara. Samo je stajao tamo, u stavu "na mjestu odmor", okrenut prema nama, s rukama prekriženim na leđima.

Poput stražara.

Deset metara dalje, na tlu je ležao neki oblik.

Prešli smo preko pedeset metara gole zemlje. Zrakom iznad nas lijeno su kružila

tri lešinara, čekajući da odemo. Daleko sa svoje desne strane vidio sam liniju stabala. Na mjestima gustu, na mjestima rijetku. Kroz rijetke dijelove vidio sam žičanu ogradu. Sjeverozapadna granica Kelha ma, pretpostavio sam. Lijevi rub golemog područja koje je Ministarstvo obrane prisvojilo pedeset godina prije. I mali dio onoga što su nekom i izvođaču s dobrim vezama previše platili da bi postavio.

Na pola puta do Pellegrina vidio sam neke pojedinosti u obliku iza njega. Leđa, okrenuta prema meni. Kratka smeđa jakna. Nazirala se i tamna kosa te svijetla koža. Prazna pogrbljenost trupla. Apsolutna ne pomičnost nedavno umrlog. Nemoguća opuštenost. Nije bilo sumnje.

Deveraux se nije ni zaustavila da bi čula usmeno izvješće. Prošla je pokraj Pellegrina i nastavila hodati. Zaobišla je polegnuti oblik u širokom luku i prišla mu sa suprotne strane. Zastao sam pet metara od nje i čekao. Bio je to njezin slučaj. A ovo nije bila demokracija.

Prišla je bliže obliku na du, polako i oprezno, gledajući kamo će stati. Došla je dovoljno blizu da ga dodirne pa čučnula, oslonivši lakto ve na koljena, i sklopila ruke. Gledala je slijeva nadesno. Glavu, torzo, ruke, noge. Zatim ga je pregledala slijeva nadesno. Istim redoslijedom, ali unatrag.

Zatim je podigla pogled i rekla: "Koji se vrag događa?"

26. POGLAVLJE

Slijedio sam dugu zaobilaznu putanju kojom je prošla i Deveraux i prišao truplu sa sjeverne strane. Čučnuo sam pokraj nje. Stavio sam laktove na koljena. I sklopio ruke.

Pregledao sam truplo zdesna nalijevo, a zatim slijeva nadesno.

Bilo je to truplo muškarca.

Bijelca.

Imao je oko četrdeset i pet godina. Možda malo više, možda malo manje.

Visok oko sto osamdeset centimetara, težak oko devedeset kilograma. Tamne kose koja je počela sijedjeti. Trodnevna brada, koja je na mjestima već bila bijela. Zelena radnička košulja, jakna od smeđeg platna. Hlače od *jeansa*. Smeđe građevinarske čizme. Iznošene i ispucale, bez laštila i prepune osušenog blata.

"Poznaješ li ga", pitao sam Deveraux.

"Nikad ga nisam vidjela", rekla je.

Iskrvario je do smrti. Metak iz puške velike brzine pogodio ga je u desno bedro. Hlače su mu natopljene krvlju. Gotovo sigurno mu je probio bedrenu arteriju. Bedrena arterija ima veliki kapacitet. Vrlo je važna. Svako veće oštećenje uzrokovat će smrt već za nekoliko minuta, bez brzog i učinkovitog liječenja.

No najzanimljivije je bilo to što je ubijenom netko zbilja pokušao pružiti brzu i učinkovitu medicinsku pomoć. Netko mu je nožem razrezao nogavicu. Rana je bila djelomično prekrivena zavojem.

Zavoj je bio standardni vojni.

Deveraux je ustala i napravila nekoliko sitnih koraka unatrag, držeći pogled na truplu, dok se nije udaljila oko tri metra. Učinio sam isto i stao pokraj nje. Govorila je tiho, kao da bi buka značila nedostatak poštovanja. Kao da bi nas truplo moglo čuti. "Što misliš?" upitala je.

"Došlo je do prepirke", rekao sam. "Ispaljen je hitac. Možda hitac upozorenja koji je zalutao. Ili hitac pod noge koji je došao preblizu."

"Zašto ne hitac koji ga je trebao ubiti na mjestu, ali je promašio?"

"Jer bi strijelac odmah pokušao opet. Prišao bi bliže i pogodio ga u glavu. No nije to učinio. Umjesto toga, pokušao mu je pomoći." "I?"

"Vidio je da neće uspjeti. Uхватила ga je panika i pobjegao je. Ostavio je ovog da umre. Nije trajalo dugo."

"Pucao je vojnik."

"Ne nužno."

"Tko drugi sa sobom nosi standardne vojničke zavoje?"

"Svi koji kupuju u prodavaonicama vojnih viškova."

Deveraux se okrenula. Okrenula je leđa truplu. Podigla je ruku i pokazala prema obzoru s naše desne strane. Kratko je zamahnula rukom.

"Što vidiš?" pitala je.

"Ogradu Kelhama", odgovorio sam.

"Kao što sam ti rekla, uspostavili su izolacijsku zonu."

Deveraux se vratila po nešto u auto, a ja sam ostao stajati i gledati u do pod svojim nogama. Zemlja je bila mekana i posvuda su bili otisci stopala. Mrtvačevi su tragovi bili krivudavi i isprekidani, neki su se kretali unatrag, poput staromodne sheme za ples. Njihova vrludajuća putanja završavala je tamo gdje je ležao. Oko cijelog njegovog donjeg dijela tijela bila su udubljena od vrhova cipela i okrugli tragovi koljena gdje je napadač najprije čučnuo, a zatim kleknuo, pokušavajući mu pomoći. Ti su se tragovi nalazili na kraju duge, ravne linije djelomičnih otisaka stopala, dubljih na prstima i slabo vidljivih na peti, široko razmaknutih. Strijelac je brzo dotrčao. Bio je prilično visok.

No nije bio div. Nije bio ni pretjerano težak. Identičan niz tragova vodio je i u suprotnom smjeru, kuda je strijelac pobjegao, Nisam prepoznao uzorak đona. Nije bio nalik nijednim vojnim čizmama koje sam vidio.

Deveraux se vratila noseći iz auta fotoaparat. Bio je to digitalni SLR u kućištu metalik boje. Spremala se za fotografiranje scene zločina, pa sam slijedio tragove paničnog bijega i udaljio se. Hodao sam jedan metar lijevo od tragova i slijedio ih oko stotinu metara dok nisu nestali na širokom pojasu sasušene zemlje tvrde poput kosti. Možda je uzrok bio geološki ili je do toga došlo zbog navodnjavanja ili sam jednostavno došao do ruba zemljišta koje je stari Clancy orao. Nisam vidio razlog zašto bi čovjek u bijegu na tom mjestu promijenio smjer kretanja pa sam nastavio ravno, nadajući se da ću opet naići na otiske stopala, ali nisam. Nakon pedesetak metara tlo je prekrila neka vrsta niskog, žilavog korova. Nekoliko metara dalje korov je bio još viši, a zatim se stopio s grmljem koje je raslo u dnu ograde oko Kelhama. Nisam vidio polomljene stabljike, no bila je to žilava vegetacija, pa nisam ni očekivao da bi se na njoj vidjela oštećenja.

Okrenuo sam se, napravio jedan korak i sam ugledao odsjaj oko četiri koraka od sebe. Doimao se metalno. Bakreno. Skrenuo sam prema njemu, sagnuo se i ugledao čahuru na tlu. Bila je sjajna i svježe ispaljena. Nova. Duga, za pušku. U najboljem slučaju *Remington* kalibra .223, za sportske puške. U najgorem slučaju, 5,56 milimetarski NATO metak, za vojne puške. Golim ih okom nije lako razlikovati. *Remingto nova* čahura ima tanju stijenku. NATOva čahura je teža.

Podigao sam je i u dlanu probao koliko je teška.

Mogao bih se kladiti da je vojna.

Podigao sam pogled i vidio Deveraux, Pellegrina i truplo u daljini. Bili su udaljeni oko sto četrdeset metara. Nikakva udaljenost za čovjeka s puškom. NATOv metak od 5,56 milimetara bio je izrađen tako da] može probiti čeličnu kacigu s udaljenosti od šesto metara. Truplo je bilo četiri puta bliže. Lak pogodak. Zapravo, bilo je teško promašiti. To mi je bila jedina utjeha. Vojnik kojeg pošalju iz Benninga u Kelham na elitnu obuku, obično neće promašiti iz takve blizine. No bilo je očito da je pogodak slučaj.

Zavoj je to dokazivao. Bio je to hitac upozorenja koji je pošao po zlu. Ili hitac pod noge. No vojnik kojeg pošalju iz Benninga u Kelham, sigurno je odavno riješio svoje probleme s testosteronom. Pucnjeve upozorenja sigurno je upućivao dovoljno visoko i ustranu. Isto je vrijedilo i za pucnjeve pod noge. Nisko i daleko. Dovoljno je

da onaj drugi vidi bljesak cijevi i čuje buku pištolja. To je sve što je potrebno u takvoj situaciji. Nijedan vojnik ne radi više nego što mora. Nijedan vojnik nikada nije, još otkad je Aleksandar Veliki prvi put okupio svoju vojsku. Inicijativa među običnim vojnicima donosi samo nevolje. Naročito kad je riječ o pravom streljivu. I civilima.

Stavio sam čahuru u džep i krenuo natrag. Nisam vidio više ništa važno. Deveraux je ispucala cijeli film, namotala ga, izvadila ga iz fotoaparata i poslala Pellegrina da ga razvije u drogeriji. Rekla mu je da traži žurnu uslugu, a zatim mu rekla da se vrati s liječnikom, i mrtvozornikovim kolima. Odmah ju je poslušao, pa smo Deveraux i ja ostali sami, okruženi s tisuću hektara praznine u kojoj su nam društvo pravili samo truplo i raskoljeno stablo.

"Je li netko čuo hitac?" pitao sam.

"Mogao ga je čuti samo gosp. Clancy", rekla je. "Pellegrino je već razgovarao s njim. Tvrdi da nije čuo ništa."

"A viku? Hicu upozorenja obično prethode uzvici."

"Ako nije čuo hitac, sigurno nije čuo ni povike."

"Jedan hitac ispaljen u daljini, na otvorenom nije nužno glasan. Vika je mogla biti glasnija. Naročito ako su obje strane vikale. A to je bilo moguće. Štoviše, nekoliko puta. Ako je došlo do prepirke ili svađe."

"Znači, priznaješ da je to bio vojni metak?"

Zavukao sam ruku u džep i izvukao čahuru. Držao sam je u otvorenom dlanu. "Pronašao sam je sto četrdeset metara odavde. Četiri metara desno od linije po kojoj je strijelac dotrčao i otrčao. Točno gdje bi se našla čahura izbačena iz puške M16."

Deveraux je rekla: "To bi mogao biti i *Remington .223*." Bilo je to lijepo od nje. Zatim je uzela čahuru. Nokti su joj bili oštri na koži mog dlana. Tada smo se prvi put dodirnuli. Bio je to prvi tjelesni kontakt. Nismo se rukovali kad smo se sreli.

Učinila je isto što i ja. Probala je težinu čahure na dlanu. Nije to bila znanstvena metoda, ali dugotrajna navika može biti precizna koliko i laboratorijski instrument. "Sigurno je NATOva. Ispalila sam ih mnogo i zatim ih podigla."

"I ja", rekao sam.

"Dignut ću veliku galamu", rekla je. "Vojnici protiv civila, na američkom tlu? Ići ću skroz do Pentagona. Skroz do Bijele kuće, ako treba."

"Nemoj", rekao sam.

"Zašto ne?"

"Samo si okružna šerifica. Zgnječit će te poput kukca."

Nije rekla ništa.

"Vjeruj mi", rekao sam. "Ako su otišli tako daleko da šalju vojnike na civile, sigurno su smislili kako se riješiti mjesne policije."

27. POGLAVLJE

Čovjek je napokon proglašen mrtvim pola sata poslije, u 13:00, kad je s Peliegrinom stigao liječnik. Pellegrino je stigao svojim policijskim autom, a liječnik u prastarim mrtvačkim kolima koja su izgledala kao da su iz povijesne knjige. Bila su to mrtvačka kola iz 1960ih, ali *Chevroletova*, ne *Cadillacova*, ali bez stražnjih i bočnih prozora te bilo kakvih drugih pogrebnih dekoracija. Izgledala su poput upola nižeg kombija, obojenog prljavobijelo.

Merriam je provjerio puls na ruci te na grudima poslušao ima li otkucaja srca, a zatim malo petljao oko rane. Reкао je: "Ovaj je čovjek iskrvario kroz bedrenu arteriju. Uzrok smrti je pogodak metkom." Bilo je to očito, ali zatim je dodao nešto zanimljivo. Povukao je rub nogavice ubijenoga i rekao: "Nije lako rezati vlažnu *jeans* tkaninu. Netko je imao vrlo oštar nož."

Pomogao sam Merriamu staviti truplo na platnena nosila, a zatim smo ga ubacili u stražnji dio kamioneta. Merriam je odvezao truplo, a De veraux je pet minuta razgovarala putem radija iz auta. Ostao sam stajati uz Pellegrina. Nije rekao ništa, a nisam ni ja. Zatim je De veraux izašla iz auta i poslala ga da ide svojim poslom. Odvezao se, a De veraux i ja smo opet ostali sami, osim raskoljenog stabla i tamne mrlje na tlu gdje je mrtvačeva krv natopila zemlju.

De veraux je rekla: "Butler tvrdi da jutros nitko nije izašao kroz glavna vrata Kelhama."

"Tko je Butler?" rekao sam.

"Moj drugi zamjenik. Pellegrinova suprotnost. Postavila sam ga ispred baze. Želim da me odmah upozori u slučaju da otvore bazu. Bit će raznih napetosti. Ljudi su vrlo uzrujani zbog umorstva Chapmanice."

"Ali ne zbog prva dva umorstva?"

"Ovisno o tomu koga pitaš i gdje. Ali vojnike tračnice ne zaustavljaju. Svi barovi su s druge strane."

Nisam rekao ništa.

Rekla je: "Sigurno ima još vrata. Ili rupa u ogradi. Mora ih biti, zar ne? Duga je pedeset kilometara. I stara pedeset godina. Mora imati slabih točaka. Netko je morao nekuda izaći, to je sigurno."

"I opet se vratiti", rekao sam. "Ako imaš pravo, naravno. Netko se vratio krvav do lakta, s prljavim nožem, i barem jednim metkom manje u spremniku."

"Imam pravo", rekla je.

"Nikad nisam čuo za izolacijsku zonu", rekao sam. "Barem ne u Sjedinjenim Državama. Jednostavno ne vjerujem u to."

"Ja vjerujem", rekla je.

Bilo je nešto u njezinu tonu. Nešto na njezinom licu.

"Što je?" upitao sam. "Jesu li Marinci to već činili?"

"Nije to bilo ništa strašno."

"Ispričaj mi o čemu je riječ."

"To su povjerljive informacije", rekla je.

"Gdje se to dogodilo?"

"Ne smijem ti reći."

"Kad se to dogodilo?"

"Ne smijem ti ni to reći."

Nakratko sam zastao i pitao; "Jesi li već razgovarala s Munroom? Onim kojeg su poslali u bazu?"

Kimnula je glavom. "Nazvao je ured i ostavio poruku kad je stigao. To je bilo prvo što je učinio. Iz pristojnosti. Dao mi je broj na koji ga mogu nazvati."

"Dobro", rekao sam. "Jer sad ja moram razgovarati s njim."

Odvezli smo se natrag, preko Clancyjeve zemlje, kroz njegova vrata pa na jug po grbavoj cesti, a zatim na zapad kroz crnački dio grada dalje od Kelhama, prema željezničkoj prazi. Vidio sam iste starice na verandama, istu djecu na istim biciklima i ljude raznih životnih dobi kako se polako kreću između nepoznatih polazišta i odredišta. Kuće su bile nagnute i oronule. Vidjela su se napuštena građevinska zemljišta. Temelji su bili postavljeni, ali na njima nije bilo građevina. Hrpe zahrđalog željeza za armirani beton. Hrpe cigala i pijeska obrasle korovom. Svuda uokolo je bila obrađena zemlja i stabla. U zraku se osjećala pospana atmosfera beznađa, kao vjerojatno i svaki dan tijekom prethodnih stotinu godina.

"To su moji ljudi", rekla je Deveraux. "Moje glasačko tijelo. Svi su glasali za mene. Gotovo sto posto. Zbog mog oca. Bio je pravedan prema njima. Zapravo su glasovali za njega."

"Kako si prošla kod bijelaca?"

"I od njih sam dobila gotovo sto posto. No sve to će se promi iciiiti, na obje strane. Ako ne pronađem neke odgovore za sve njih."

"Pričaj mi o prva dva umorstva."

Na to je odgovorila tako da je naglo zakočila, okrenula se na sjedalu i vratila auto nekoliko metara. Zatim je skrenula na stazu pokraj koje smo prošli nekoliko trenutaka prije. Bila je to zemljana staza, dobro utabana i ogoljena. U sredini je bio mali brežuljak, a lijevo i desno od njega bila je po jedna kolotečina. Staza je išla ravno prema jugu. S obje strane bile su kolibe koje su nekoć mogle biti robovske. Deveraux je prošla prvih desetak, zatim prazan prostor na kojem je jedna izgorjela, a onda skrenula u dvorište koje sam prepoznao s fotografije. Kuća siromašne djevojke. Bez nakita oko vrata ili na ušima. Zapanjujuća ljepota. Prepoznao sam stablo u čijem je hladu sjedila i bijeli zid od kojeg "I sunce na zalasku difuzno reflektiralo na njezino lice.

Parkirali smo na komadiću zemlje prekrivenom travom i izašli. Negdje je zalajao pas, a njegov je lanac zazveketao. Prošli smo ispod krošnje stabla i pokucali na stražnja vrata. Kuća je bila mala, ne mnogo veća od kolibe, ali bila je dobro održavana. Vanjske daske nisu bile nove, no bile su redovito bojene. Zidovi su pri dnu bili smeđi gdje su ih teške kiše zaprljale blatom koje su podizale.

Stražnja je vrata otvorila žena koja nije bila mnogo starija od Deveraux i mene. Bila je visoka i mršava i kretala se sporo, kao u letargiji izazvanoj sunčanicom, i s čeličnim stoicizmom koji su, vjerojatno, dijelili svi njezini susjedi. Reznirano se

nasmiješila i rukovala s Deveraux, a zatim je upitala: "Ima li novosti o mojoj djevojčici?"

"Još radimo na tomu", rekla je Deveraux. "Riješit ćemo slučaj prije ili poslije."

Ožalošćena je majka bila previše pristojna da bi odgovorila na to. Samo se opet bljedelo nasmiješila i okrenula prema meni. "Mislím da se nismo upoznali", rekla je.

"Jack Readier, gospođo", rekao sam i rukovao se s njom.

"Ja sam Emmeline McClatchy", rekla je. "Vrlo mi je drago što smo se upoznali. I vi ste iz šerifova ureda?"

"Vojska me poslala da im pomognem."

"Sad su vas poslali", rekla je. "Prije devet mjeseci nisu."

Nisam odgovorio na to.

Žena je rekla: "Imam nešto jelenjeg mesa u loncu. I malo čaja. Želite li ručati sa mnom?"

Deveraux je rekla: "Emmeline, to ti je sigurno večera, a ne ručak. Ne brini se za nas. Jest ćemo u gradu. Ipak, hvala ti."

Činilo se da je žena očekivala takav odgovor. Opet se nasmiješila i povukla u polumrak iza sebe. Vratili smo se do auta. Deveraux je unatrag izašla na ulicu, a zatim smo se odvezli. Dalje u nizu bila je koliba nalik ostalima, ali je na prozorima imala svjetleće reklame za pivo. Bio je to nekakav bar. Možda s glazbom. Vozili smo kroz mrežu neasfaltiranih ulica. Vidio sam još jedan napušteni građevinski projekt. Temelji su bili izrađeni od blokova i visoki do koljena. U kutovima su bila postavljena četiri okomita stupa. U svakom kutu po jedan. Ali to je bilo sve. Građevinski je materijal bio razbacan po cijeloj parceli i ležao u neurednim hrpama. Bilo je tu viška blokova, bilo je i cigala, kao i hrpa pijeska i vreća cementa koji se stvrdnuo od rose i kiše.

Bila je tu i hrpa šljunka.

Okrenuo sam se i pogledao je dok smo prolazili pokraj nje. Hrpa je bila duga oko dva metra. Šljunak je bio sitan i oštar, kakav se miješa s cementom i pijeskom da bi se dobio beton. Hrpa se raširila u uzvišenje veličine bračnog kreveta, obraslo korovom. Površina je bila puna tragova, kao da su djeca hodala po njoj.

Nisam ništa rekao. Deveraux je ionako već donijela odluku. Vozila je dalje i uskoro skrenula desno u širu ulicu. Veće kuće, veća dvorišta. Ograde od drvenih stupića, a ne od obične žice. Do vrata su vodik betonske staze, a ne utabana zemlja. Usporila je, a zatim i stala ispred kuće dvostruko veće od kolibe iz koje smo upravo otišli. Pristojna prizemnica. Da je bila u Kaliforniji, bila bi skupa. No bila je trošna. Sa zidova se gulila boja, a oluci su bili svijeni. Neke od krovnih ploča pomaknule su se sa svojeg mjesta. U dvorištu je stajao dječak. Imao je oko šesnaest godina. Stajao je tamo ne radeći ništa. Samo nas je gledao.

"Ovo je kuća druge žrtve", rekla je Deveraux. "Ime joj je bilo Shawna Lindsay. Onaj tamo što zuri u nas joj je mlađi brat."

Mlađi brat nije bio baš ljepotan. Nije imao sreće na lutriji gena. To je bilo sigurno. Nije bio nalik svojoj sestri. Ni najmanje. Kao da je pao s drveta ružnih i pritom udario o svaku granu. Glava mu je bila poput kugle za *bowling*, a oči poput rupa za prste. I otprilike toliko blizu smještene.

"Hoćemo li ući?" pitao sam.

Deveraux je odmahнула glavom. "Shawnina mi je majka rekla da se ne vraćam dok ne budem znala tko je prerezao grlo njezinu pr vorodenom djetetu. Bile su to njezine riječi. Ne mogu je kriviti zbog njih. Grozno je izgubiti dijete. Naročito za ljude koji ovako žive. Nisu očekivali da će njihove kćeri postati manekenke te da će im kupiti kuću na Beverly Hillsu. No mnogo im je značilo imati nešto posebno. Budući da nikad nisu imali ništa."

Dječak je još zurio. Tiho, mrko i strpljivo.

"Hajdemo onda", rekao sam. "Moram telefonirati."

28. POGLAVLJE

Deveraux mi je dopustila da telefoniram iz njezinog ureda. Još to nije bila demokracija, ali približavali smo se tomu. Pronašla je broj koji joj je ostavio Munro te ga nazvala. Onomu tko joj se javio, rekla je da šerifca Elizabeth Deveraux treba bojnika Duncana Munroa. Zatim mi je predala slušalicu, ustala iz stolca i izašla iz sobe.

Sjeo sam na njezin stolac i osjetio njezinu tjelesnu toplinu na svojim leđima. Iz slušalice je dopirala samo tišina. Čekao sam. Tišina je i dalje šumjela iz slušalice. Vojska u to doba nije puštala glazbu pozivima na čekanju. Barem ne 1997. Minutu poslije začuo se plastični "klik" i buka podizanja slušalice sa stola. Glas je rekao: "Šerifice Deveraux? Ovdje vojnik Munro. Kako ste?"

Glas je bio tvrd, odrješit i odavao vrlo kompetentnu osobu, no osjećala se i nota dobrog raspoloženja. Pretpostavio sam da bi svakomu bilo drago da ga nazove Elizabeth Deveraux.

Rekao sam: "Munro?"

Odvratio je: "Žao mi je, očekivao sam Elizabeth Deveraux."

"Nažalost, niste je dobili", rekao sam. "Moje ime je Reacher. Zovem vas s njezinog telefona. Iz 396. postrojbe sam, no privremeno sam u 110. Imamo isti čin."

"Jack Reacher?" rekao je Munro. "Čuo sam za vas, naravno. Kako vam mogu pomoći?"

"Je li vam Garber rekao da će poslati nekog na tajni zadatak u grad?"

"Nije, ali sam pretpostavio da će to učiniti. To ste vi? Zadatak vam je špijunirati lokalce? Vjerojatno vam ide vrlo dobro budući da me zovete s šerifičinog telefona. To mora da je zabavno, na neki način. Ljudi kažu da je vrlo lijepa. No također govore da je lezbijka. Imate li mišljenje o nečemu od toga?"

"To vas se ne tiče, Munro."

"Duncan, može?"

"Ne, hvala. Zvat ću te Munro."

"Svakako. Kako ti mogu pomoći?"

"Ovdje se događaju svakakva sranja. Jutros je ustrijeljen jedan čovjek, blizu ograde vaše baze, na sjeverozapadnom rubu. Napadač je nepoznat, ali je vjerojatno pucano vojnim metkom, nakon čega je uslijedio jadni pokušaj prematanja rane vojnim zavojem."

"Što? Netko je nastrijelio čovjeka, a zatim mu pružio prvu pomoć? Zvuči mi poput civilne nesreće."

"Nadao sam se da nećeš biti toliko predvidljiv. Kako objašnjavaš metak i zavoj?"

"Remington .223 i trgovina vojnih zaliha."

"Također, neku dvojicu je prebio čovjek za kojeg se kunu da je bio vojnik."

"Sigurno nije bio vojnik iz Kelhama."

"Zbilja? Za koliko njih iz Kelhama možeš jamčiti? Kad je riječ o tome gdje su bili jutros?"

"Za sve njih", rekao je Munro.

"Doslovno?"

"Da, doslovno"; rekao je. "Prva je satnija na zadatku već pet dana, a svi ostali su u spavaonicama ili u blagovaonici, odnosno časničkom klubu. Ovdašnji vojni policajci su sposobni. Nadgledaju sve, a istodobno jedni druge. Mogu jamčiti da nitko nije izašao iz baze jutros. Zapravo, otkad sam stigao u bazu."

"To ti je standardni postupak?"

"To je moje tajno oružje. Natjeram ih da sjede cijeli dan. Nema čitanja, ni gledanja televizije, ničega. Prije ili poslije netko progovori, iz čiste dosade. Uvijek uspijeva. Više nikomu neću lomiti ruke. Naučio nam daje vrijeme moj prijatelj."

"Ponovi to", rekao sam. "Ovo je vrlo važno. Sasvim si siguran da nitko nije izašao iz baze jutros? Ili sinoć? Čak ni uz tajne naredbe? Možda lokalne ili iz Benninga ili čak iz Pentagona? Ozbiljan sam. I nemoj ni pokušati muljati muljatoru."

"Siguran sam", rekao je. "Jamčim to. Kunem se majčinim grobom. Znam raditi svoj posao. Barem mi to priznaj."

"Dobro", rekao sam.

"Tko je ubijeni?" pitao je Munro.

"Još ga nismo identificirali. Gotovo sigurno civil."

"Blizu ograde?"

"Kao i oni koje je netko prebio. Poput izolacijske zone."

"To je smiješno. Ništa takvo se ne događa. Znam to sigurno."

Obojica smo na trenutak šutjeli, a zatim sam ja upitao: "Što još znaš sigurno?"

"Ne smijem ti reći. Imam zapovijedi da ne smijem ni pisnuti."

"Zaigrajmo Dvadeset pitanja."

"Nemojmo."

"Onda skraćenu verziju. Tri pitanja. Odgovori *s da ne*."

"Ne stavljam me u takav položaj."

"Već si u nezgodnom položaju. Zar ne shvaćaš? Uvalili smo se u nevolju. Uzrok svega je ili s tobom unutra ili sa mnom vani. Prije ili kasnije jedan će morati pomoći drugom. Možemo početi odmah."

Tišina. A tada: "Dobro, Isuse. Tri pitanja."

"Jesu li ti rekli za auto?"

"Jesu."

"Je li itko spominjao novac s Kosova kao mogući motiv?"

"Jest."

"Jesu li ti rekli za druge dvije ubijene žene?"

"Nisu. Koje druge ubijene žene?"

"Od prošle godine. Također u ovom gradu. Na isti način. Prerezana grla."

"Postoji veza?"

"Vjerojatno."

"Isuse. Ne, nitko nije rekao ni riječi."

"Imaš li zapise kretanja Druge satnije? Za lipanj i studeni prošle godine?"

"To je četvrto pitanje."

"Sad samo razgovaramo. Dva časnika, jednakog čina, neobvezno brbljamo. Igra

je završena."

"Ovdje nema nikakvih zapisa kretanja Druge satnije. Rade prema protokolu za posebne operacije. Stoga se sve šalje u Fort Bragg. Za samo jedan pogled u taj ormarić sa spisima bio bi ti potreban najveći sudski nalog koji si vidio."

"Ostvaruješ li ikakav napredak tamo u bazi?" pitao sam.

Bez odgovora.

"Koliko je obično potrebno da tvoje tajno oružje proradi?" pitao sam.

"Obično upali mnogo brže", odgovorio je.

Nisam ništa rekao nato, čulo se još malo šuštanja linije, a onda je Munro rekao; "Slušaj, Reacheru, vjerojatno nema smisla to govoriti jer ćeš misliti da to moram reći budući da su me poslali samo da nekog zaštitim. No nisam takav. Nikad nisam bio."

"I?"

"Po onomu što sam dosad saznao, nitko od vojnika iz baze nije libio nikakvu ženu. Ni ovaj mjesec, ni u studenom, ni u lipnju. Tako se to trenutačno čini."

29. POGLAVLJE

Spustio sam slušalicu i Deveraux se odmah vratila u ured. Možda je promatrala lampicu na kontrolnoj ploči. "I?" pitala je.

"Nema izolacijske zone ni patrola. Nitko nije izašao iz Kelhama otkad je Munro stigao."

"Za očekivati je da će to reći, zar ne?"

"Kaže da ništa ne može nanjušiti. Misli da počinitelj nije u bazi."

"I to se moglo očekivati."

Kimnuo sam glavom. Iluzije i trikovi. Politika i stvarni svijet. Potpuni kaos. Pitao sam: "Želiš li na ručak?"

"Poslije", rekla je.

"Poslije čega?"

"Imaš problem koji moraš riješiti. Rođaci McKinney vani su na ulici. Čekaju te. Dovedi su pojačanje."

Deveraux me povela preko hodnika do polumračne sobe u kutu koja je imala prozore na dva zida. Kroz jedan se prozor vidjela prazna glavna ulica. Ništa se nije događalo. No na sjeveru, u smjeru raskrižja, vidjele su se četiri ljudske figure. Dva moja stara prijatelja i još dvojica njima sličnih. Prljavština, kosa, brada i tetovaže. Stajali su na širokom prostoru na kojem su se spajale dvije ulice, s rukama u džepovima, i nogama udarali prašinu, ne radeći ništa.

Prva mi je reakcija bila zbunjeno divljenje. Udarac glavom nije šala, naročito moj. Bilo ih je dojmljivo vidjeti kako hodaju samo nekoliko sati poslije. Druga mi je reakcija bila uzrujanost. Naljutio sam se na sebe. Bio sam previše blag. Previše nov u gradu, previše neodlučan, previše pristojan, previše spreman pronaći olakšavajuće okolnosti u pukoj životinjskoj gluposti. Pogledao sam Deveraux i upitao: "Što želiš da učinim?"

"Mogao bi im se ispričati, pa bi otišli", rekla je.

"Koja mi je druga mogućnost?"

"Možeš ih pustiti da te udare prvi. Mogla bih ih uhititi za bezrazložni napad. Voljela bih dobiti priliku za to."

"Uopće me neće udariti ako ti budeš tamo."

"Maknut ću se s vidika."

"Nisam siguran želim li učiniti ijedno od toga."

"Jedno ili drugo, Reacheru. Biraj."

Izašao sam na glavnu ulicu poput glumca u nekom starinskom filmu. Trebala je svirati glazba. Okrenuo sam se nadesno, prema sjeveru. Stajao sam mirno. Četvorka me ugledala. Na trenutak su se iznenadili, a zatim počeli pokazivati znakove veselog iščekivanja. Stali su u vrstu, jedan pokraj drugog, udaljeni oko metar, u smjeru istokzapad. Napravili su korak prema meni, a zatim stali i čekali. Desno iza njih, na cesti za Kelham, bila su parkirana dva kamioneta. Kamionet obojen četkom koji sam već vidio, a ispred njega još jedan, u jednako lošem stanju.

Nastavio sam dalje, poput ribe prema mreži. Sunce je bilo na najvišoj točki koju može doseći u ožujku. Zrak je bio topao. Osjećao sam toplinu na koži. Osjećao sam površinu ceste pod potplatima svojih cipela. Stavio sam ruke u džepove. U njima nisam imao ništa, osim većeg dijela smotuljka s kovanicama koji sam dobio u zalogajnici. Sklopio sam šaku oko papirnatom smotuljka. Udarac od pet dolara, minus ono što sam potrošio na telefon.

Hodao sam dalje i stao tek kad sam bio tri metra od četvorke u vrsti. Dvojica koje sam već znao, bili su s lijeve strane. Voda iz sjene bio je s vanjske strane, a alfa mužjak pokraj njega. Obojica su imali nosove poput patlidžana. Obojica su imali velike crne kolutove oko očiju. Obojica su imala sasušene krvi na usnicama. Nijedan se nije doimao naročito pribran ili u ravnoteži. Desno od alfamužjaka bio je momak malo niži od ostalih, a pokraj njega krupan momak u motociklističkoj jakni.

Pogledao sam alfamužjaka i rekao: "Ovo je vaš plan?"

Nije odgovorio.

"Četvorica?" rekao sam. "To je sve?"

Nije odgovorio.

"Čuo sam da vas ima na desetke."

Bez odgovora.

"Pretpostavljam da su logistika i komunikacije bili otežani. Stoga ste se odlučili za lake snage, brzo okupljene i brzo odaslane. To je vrlo moderno. Trebali biste otići na neki seminar u Pentagon. Njihovo bi vam razmišljanje bilo vrlo blisko."

Jedan od novih momaka, drugi zdesna, bio je pijan. Bio je pripit. To mu je izlazilo iz pora. Gotovo sam to mogao nanjušiti. Pivo za doručak. Možda i nešto žestoko nakon toga. Sudeći po njegovu izgledu, bila mu je to dugogodišnja prehrana. Dakle, sporo će reagirati, a nakon toga će biti divalj i lako promašivati. Nikakav problem. Novog momka u motociklističkoj jakni očito su mučili bolovi u leđima. Nisko dolje, pri dnu kraljeznice. Zaključio sam to jer je stajao zdjelice izbačene prema naprijed, kako bi smanjio pritisak na leđa. Bilo je to nekakvo napuknuće ili istegnuće. Razloga je moglo biti mnogo. Bio je momak sa sela. Možda je podigao pretešku balu sijena ili pao s konja. Ni on nije bio opasan. Pobijedio bi sam sebe. Jedan entuzijastični zamah i svašta će mu se pokidati unutra. Odhramat će poput bogalja. Njegov će pijani prijatelj dotad već biti na podu. Druga su dvojica već ionako bila u lošem stanju. Poznavao sam ih. I oni mene. Alfamužjak bio mi je malo slijeva, a ja sam dešnjak. Dobrovoljno se nudio da ga udarim prvog.

Sve u svemu, ohrabrujuća situacija.

"Šteta što jedan od vas nije veći", rekao sam. "Ili dvojicatrojica. Ili svi vi, zapravo."

Bez odgovora.

"Ali dobro, barem imate nekakav plan", rekao sam. "Je li vam trebalo dugo da ga smislite?"

Bez odgovora.

"Znaš li što smo govorili o planovima na West Pointu?" "Što?"

"Svatko ima plan dok ne dobije šakom u zube."

Bez odgovora. Bez pokreta. Pustio sam smotuljak kovanica iz ruke. Neće mi

trebati. Izvukao sam ruke iz džepova. "Problem s lakim snagama je taj da, kad stvari krenu loše, to se dogodi vrlo brzo", rekao sam. "Pogledaj što se dogodilo u Somaliji. Trebali biste vrlo pomno razmisliti o svojoj odluci. Nalazite se na raskrižju. Morate odlučiti kojim ćete putem. Mogli biste odmah zagaziti u vodu, samo vas četvorica. Ali u tom ćete slučaju završiti u bolnici. Obećavam vam to. Jamčim vam to čeličnom sigurnošću. Udarit ću vas jače nego što vas je itko ikada udario. Bit će slomljenih kostiju. Ne mogu vam obećati oštećenje mozga. Čini se da me netko već pretekao."

Bez odgovora.

"Ili biste mogli pokušati taktičko povlačenje", rekao sam. "I odvojiti još vremena kako biste skupili jače snage. Mogli biste se vratiti za nekoliko dana. Nekoliko desetaka vas. Mogli biste ponijeti djedovu pušku za štetočine. Mogli biste unaprijed uzeti lijekove protiv bolova."

Bez odgovora. Barem bez verbalnog. No ramena su im se malo opustila i počeli su se prebacivati s noge na nogu.

"Dobra odluka", rekao sam. "Jače su snage uvijek bolje. Zbilja biste trebali otići u Pentagon. Mogli biste im objasniti svoj način razmišljanja. Poslušali bi vas. Slušaju svakoga osim nas."

"Vratit ćemo se", rekao je alfamužjak.

"Bit ću ovdje", rekao sam. "Kad god budete spremni."

Otišli su, trudeći se izgledati opušteno, nadmeno, spasiti nešto dostojanstva. Ušli su u svoje kamionete i razmetljivo turirali motore te se okrenuli u uskom polukrugu uz cviljenje guma. Odvezli su se na zapad i zašli u šumu, vozeći prema Memphisu, prema ostatku svijeta. Gledao sam ih kako odlaze, zatim se vratio do šerifovog ureda.

Deveraux je sve promatrala kroz prozor polumračne sobe u kutu. Kao da gleda nijemi film. Bez dijaloga. Rekla je: "Otišli su. Ispričao si se. No mogu vjerovati."

"Nisam baš", rekao sam. "Odgodio sam tučnjavu. Vratit će se poslije, nekoliko desetaka njih."

"Zašto si to učinio?"

"Moći ćeš ih uhititi više. To će biti dobro za tvoj ponovni izbor." "Lud si."

"Hoćemo li sad na ručak?"

"Već imam dogovor za ručak", rekla je.

"Odkad to?"

"Od prije pet minuta. Bojnik Duncan Munro pozvao me da ručam s njim u časničkom klubu u Kelhamu."

30. POGLAVLJE

Deveraux je krenula prema Kelhamu svojim autom, a ja sam ostao sam na pločniku. Prošao sam pokraj prazne parcele i ušao u za logajnicu. Ručak za jednog. Opet sam naručio *cheeseburger*, a zatim otišao do telefona pokraj vrata i nazvao Pentagon. Pukovnika Johna Jamesa Frazera. Časnika za vezu u Senatu. Javio se nakon prvog zvona. "Koji je genij odlučio proglasiti identitet vlasnika auta povjerljivim?" pitao sam ga.

"Ne smijem ti to reći", rekao je.

"Tko god je to učinio, silno je pogriješio. Time je samo potvrdio da auto pripada nekome iz Kelhama. Bilo je to poput javne obavijesti."

"Nije bilo alternative. Nismo mogli objaviti identitet. Novinari bi ga saznali pet minuta nakon lokalne policije. Nismo to smjeli dopustiti."

"Sad zvuči kao da je to bio auto nekoga iz Druge satnije."

"Neću ti ništa reći. Vjeruj mi, nisam imao izbora. Posljedice bile katastrofalne."

Bilo je nešto u njegovu glasu.

"Recite mi da se šalite", rekao sam. "Sad zvučite kao da je to bilo osobno vozilo Reeda Rileyja."

Bez odgovora.

"Jeli bilo?" pitao sam.

Bez odgovora.

"Je li?"

"Ne smijem ni potvrditi ni zaniijekati", rekao je Frazer. "I ne pitaj me to više. I ne spominji to ime više. Ne na nesigurnoj liniji."

"Ima li časnik o kojemu je riječ, neko objašnjenje?"

"Ne mogu to komentirati."

"Ovo izmiče kontroli, Frazeru", rekao sam. "Dobro razmislite. Prikrivanje je uvijek gore od samog zločina. Prekinite to odmah."

"Ne može, Reacheru. Imamo plan i nastavit ćemo ga slijediti."

"Obuhvaća li taj plan i izolacijsku zonu oko Kelhama? Naročito za novinare?"

"O čemu, dovraga, govoriš?"

"Postoje indicije da ima vojnika i izvan ograde Kelhama. Dio tih indicija je i truplo. Kažem vam, ovo se otelo kontroli."

"Čije je to truplo?"

"Zapušteni sredovječni muškarac."

"Novinar?"

"Ne znam kako prepoznati novinara na prvi pogled. Možda uče pješaštvo kako se to radi, ali nas u vojnoj policiji nisu učili."

"Nije imao isprave?"

"Nismo ih još pronašli. Mrtvozornik još nije završio s njim."

"Nema izolacijske zone oko Kelhama", rekao je Frazer. "To bi bila velika promjena u našoj politici."

"K tomu bi bilo i protuzakonito."

"Slažem se. I glupo. I kontraproduktivno. To se ne događa. Takvo što se nikada nije dogodilo."

"Mislim da su to Marinci jednom učinili."

"Kada?"

"Nekad u zadnjih dvadeset godina."

"Marinci. Oni rade svašta."

"Provjerite to."

"Kako? Misliš da su to spomenuli u svojoj službenoj povijesti?"

"Učinite to neizravno. Potražite časnika koji je iznenada dobio otkaz, bez objašnjenja. Možda pukovnika."

Završio sam razgovor s Frazerom, pojeo *cheeseburger* i popio kavu te se uputio učiniti ono što mi je Garber naredio još ujutro. Krenuo sam prema olupini kako bih uništio kobnu registarsku tablicu. Skrenuo sam na istok po cesti za Kelham, a zatim na sjever po tračnicama. Prošao sam pokraj starog tornja za vodu. Cijev za dolijevanje bila je izrađena od crnog gumiranog platna. Bila je istrošena i razderana od starosti. Pomalo se njihala na južnom povjetarcu. Hodao sam još pedesetak metara, a zatim sišao s tračnica te krenuo prema mjestu gdje sam vidio napola zakopani odbojnik.

Odbojnika više nije bilo.

Nije ga bilo nigdje na vidiku. Netko ga je iskopao i odnio. Rupa koju je napravio njegov zašiljeni vrh, bila je ispunjena zemljom koja je zatim bila utabana donovima čizama i poravnata lopatama.

Otisci čizama nisu izgledali poput vojničkih. No tragovi na zemlji mogli su odgovarati lopaticama za kopanje rovova kakve je rabilo pješaštvo. Nisam mogao biti siguran. Nisam to mogao isključiti, ali niti potvrditi.

Hodao sam dalje i zalazio dublje u polje djelića automobila. Svi su bili pomicali. Bili su pročešljani, pregledani, okrenuti, provjereni i procijenjeni. U duljini od gotovo dvjesto metara. Možda i tisuću dijelova olupine bilo je pomaknuto. Barem deset puta toliko manjih djelića je samo pregledano. Bilo je to veliko područje. Velik zadatak. Mnogo posla. Sporog i mukotrpnog posla. Šestorica ljudi, zaključio sam. Možda osmorica. Zamislio sam ih kako napreduju u vrsti, pod učinkovitim zapovjedništvom, radeći vrlo precizno.

Vojnički precizno.

Vratio sam se istim putem kojim sam i došao. Došao sam do sredine prijelaza preko pruge i vidio automobil kako dolazi s istoka, iz smjera Kelhama. Još je bio u daljini, na ravnoj cesti. Izgledao je sitan u daljini, ili vidjelo se da je to velik auto. Isprva sam pomislio da se to Deveraux vraća nakon ručka, ali nije bilo tako. Bio je to crn auto, krupan, brz i elegantan. Prava limuzina. Vozio je sredinom ceste, ne mareći za liniju, držeći se podalje od trošnih rubova. Naginjao se, ljuljao i krivudao.

Sišao sam s tračnica sa strane Kelhama i stao nasred ceste, raširenih nogu i ruku, krapan i jasno uočljiv. Pustio sam da se auto približi na stotinu metara, a zatim sam počeo mahati rukama iznad glave, za univerzalni znak nevolje. Znao sam da će vozač stati. Bila je to 1997., ne zaboravite. Četiri i pol godina prije novih pravila. Davno. Mnogo manje sumnjičav svijet.

Automobil je usporio i zaustavio se ispred mene. Krenuo sam na desnu stranu, zaobišao prednji dio automobila pa niz njegov bok došao do vozačeva prozora. Malo sam se udaljio od auta, pokušavajući pronaći što bolji kut. Želio sam vidjeti putnika. Pretpostavio sam da će sjediti straga, na suprotnoj strani od vozača tako da se suvozačko sjedalo može pomaknuti što više naprijed i napraviti mjesta za noge. Znao sam kako se to radi. Vozio sam se limuzinom. Jednom ili dvaput.

Vozačev se prozor spustio. Nagnuo sam se prema naprijed. Pogledao sam. Vozač je bio krupan i debeo, s golemim trbuhom zbog kojeg je morao držati raširene noge. Nosio je crnu šofersku kapu, crni kaputić i crnu kravatu. Imao je vodnjikave oči. "Možemo li vam pomoći?" pitao je.

"Oprostite", rekao sam. "Pogriješio sam. Mislio sam da ste netko drugi. Ipak, hvala vam što ste stali."

"Svakako", rekao je. "Nema problema." Podignuo je prozor, ja sam stao ustranu i auto je nastavio dalje.

Putnik je bio muškarac, stariji od mene, sijed, imućan, u skupom vunenom odijelu. Na sjedalu pokraj njega bila je kožna torba za spise.

Zaključio sam da je odvjetnik.

31. POGLAVLJE

Bio sam okrenut prema istoku, prema crnačkom dijelu grada. Više toga sam tamo želio opet vidjeti pa sam krenuo u tom smjeru. Bilo je ugodno osjetiti cestu pod nogama. Pretpostavljao sam da je nekoć, u dane kad je željeznica bila na vrhuncu slave, to bila obična zemljana staza, ali odonda je bila obnavljana. Gotovo sigurno tijekom 1950ih, gotovo sigurno o trošku Ministarstva obrane. Postavljeni su betonski temelji na koje je stavljen asfalt, kako bi transporter lakše prevozili oklopna vozila. Također su sigurno izravnali cestu jer kad vojni inženjer vidi ravnu crtu na nacrtu, onda se ravna crta pojavi i na tlu. Hodao sam po mnogim cestama koje je napravilo Ministarstvo obrane. Ima ih mnogo, posvuda po svijetu, sve su izgrađene prije cijelog životnog vijeka, tijekom dugog i spektakularnog bljeska američke vojne moći i samopouzdanja, kad nije bilo ničega što nismo mogli ili nismo željeli učiniti. Bio sam proizvod tog doba, ali ne i njegov dio. Bio sam nostalgičan za nečime što nikada nisam doživio.

Opet sam pomislio na svog starog prijatelja Stana Lowreyja, kako govori o oglasima za posao u restoranu brze hrane blizu naše baze. Promjene su dolazile, ali nisam bio nesretan. U tome mi je pomagala ta ravna cesta koja je vodila kroz nisku šumu Mississippija. Sunce je izašlo i zrak je bio topao. Ispred i iza mene bilo je mnogo kilometara ceste, a vremena sam imao dovoljno. Ambicija nisam imao, a potreba vrlo malo. Snaći ću se ma što uslijedilo. Morat ću. Nisam imao drugog izbora.

Skrenuo sam na istom mjestu gdje je Deveraux skrenula autom, na jug po zemljanoj cesti između dva jarka i brojnih robovskih koliba. Prema kući Emmeline McClatchy. Hodajući sam vidio više nego iz auta. Uglavnom siromaštvo i to izbliza. Ispred kuća se sušila zakrpana odjeća, oprana toliko puta da je postala gotovo prozirna. Nije bilo novih automobila. U nekim je dvorištima bilo kokoši i koza, a tu i tamo i pokoja svinja. Vidio sam šugave pse na lancima. Posvuda su se vidjeli popravci ljepljivom trakom i čeličnom žicom. Na električnim vodovima, na odvodima kišnice, na vodovodnim cijevima. A vidio sam i sumnjičave poglede, do neke mjere. Bosonogu djecu koja su zurila u mene s prstima u ustima, brzo bi sklonile uplašene majke koje su izbjegavale moj pogled.

Nastavio sam dalje i prošao pokraj kuće Emmeline McClatchy. Nisam je vidio. Nisam vidio nikoga na tom dijelu ceste. Ni djece, ni odraslih. Nikoga. Prošao sam pokraj kuće s reklamama za pivo na prozorima. Slijedio sam rutu kojom me Deveraux prije vozila autom, lijevo pa desno, dok nisam došao do napuštenog gradilišta i hrpe šljunka.

Kuća koja je trebala biti izgrađena, bila je mala, a njezini su temelji bili postavljeni u skladu s drevnom praksom i mudrošću, kako bi se iskoristio uobičajeni smjer vjetrova i izbjegao izravan udar sunca s jugozapada ljeti. Temelji su bili izgrađeni od recikliranih blokova i betona s mnogo pijeska. U betonu je bio grub otvor za kanalizacijsku i vodovodnu cijev. Stupovi na uglovima već su bili istrošeni od vremenskih prilika. Ništa drugo nije bilo dovršeno. Ponestalo je novca, pretpostavio

sam.

Pretpostavljao sam da je šljunak na hrpi trebao poslužiti za miješanje betona. Možda je pod prizemlja trebao biti betonska ploča, a ne sastavljen od podnih dasaka. Možda je to imalo svojih prednosti, vjerojatno vezanih uz termite. Nisam imao pojma. Nikad nisam gradio kuću. Nikada nisam morao ni razmišljati o problemima vezanim uz gradnju kuće.

Sama hrpa se raširila i slegla tijekom mjeseci mirovanja. Na rubovima gdje je sloj šljunka bio tanak, probijao se korov. U svom većem dijelu hrpa mi je bila do koljena, a zauzimala je prostor veličine bračnog kreveta. Tragovi na površini nalikovali su Rorschachovom testu. Bilo ih je moguće protumačiti kao djelo nedužne dječice koja su trčala i skakala po šljunku. No jednako je tako bilo moguće u njima vidjeti tragove napada na odraslu ženu koja je bačena na šljunak i silovana, u zbrci koljena, laktova i leđa.

Čučnuo sam i prošao vrhom prstiju preko sitnih kamenčića. Bilo ih je iznenađujuće teško pomaknuti. Bili su čvrsto nagurani, a sitna prašina na njima pomiješala se s kišom ili rosom te je nastala neka vrsta vezivnog sredstva. Napravio sam udubljenje dimenzija 2,5 puta 2,5 centimetra, a zatim okrenuo ruku.

Pritisnuo sam nadlanicu u šljunak i držao je tako neko vrijeme. Zatim sam pogledao rezultat. Mali bijeli tragovi, ali bez udubljenja jer na nadlanci zapravo nije bilo mesa. Stoga sam podigao rukav i pritisnuo unutarnju stranu podlaktice na šljunak. Naslonio sam drugu ruku na nju i snažno je pritisnuo. Nekoliko sam puta udario podlakticom i protrljao njome uokolo. Zatim sam je pogledao.

Rezultat je bio malo crvenih tragova i malo bijelih tragova te mnogo prašine, prljavštine i blata. Pljunuo sam na ruku i obrisao je o hlače. Čista pruga koja je tako nastala bila je prilično slična, ali i prilično različita od onog što sam vidio na leđima Janice May Chapman. Još jedan Rorschachov test. Nije bilo moguće donijeti zaključak.

No ipak sam donio jedan manji. Očistio sam ruku što sam bolje mogao, što nije bilo savršeno, te se uvjerio da Janice May nije bila samo odjevena nakon silovanja na šljunku, nego ju je netko i istuširao.

Hodao sam dalje i došao do ulice u kojoj je živjela Shawna Lindsay. Druga žrtva. Djevojka iz srednje klase, u usporedbi s prvom žrtvom. Njezin je mlađi brat još bio u dvorištu. Imao je šesnaest godina. Ružan dječak. Samo je tamo stajao. Nije radio ništa. Samo je gledao ulicu. I mene kako se približavam. Njegove su me oči pratile cijelim putem. Skrenuo sam na rub ceste i stao licem u lice s njim. Između nas je bila samo njegova niska drvena ograda.

"Kako život, mali?" pitao sam.

"Moja mama nije kod kuće", rekao je.

"Dobro je to znati", odvratio sam. "Ali nisam to pitao."

"Život je sranje", rekao je.

"A onda umreš", rekao sam ja. No odmah sam to požalio. Bilo je to bezosjećajno, s obzirom na njegovu nedavnu obiteljsku prošlost. No nije se obazirao na to. Bilo mi je drago što je tako. Rekao sam; Moramo razgovarati."

"Zašto? Dobit ćeš bjelačku značku za zasluge? Moraš danas razgovarati s nekim

crncem?"

"Ja sam u vojsci", rekao sam. "To znači da su polovica mojih prijatelja crnci. Sto je još važnije, polovica mojih šefova su crnci. Stalno razgovaram s crncima i oni razgovaraju sa mnom. Zato mi nemoj prodavati te fore iz geta."

Dječak je bio tih na trenutak. Zatim je upitao: "Koji ste rod vojske?"

"U vojnoj policiji."

"Je li to teško?"

"Nema težeg", rekao sam. "Razmisli o tomu. Tebe može prebiti svaki vojnik, a ja mogu prebiti svakog vojnika."

"Stvarno?"

"Više nego stvarno", rekao sam. "Stvarno je za druge ljude. Ne za nas."

"O čemu ste željeli razgovarati?" pitao je.

"Imam osjećaj."

"Kakav?"

"Mislim da nitko nije razgovarao s tobom o smrti tvoje sestre" rekao sam.

Spustio je pogled.

"Kad se dogodi umorstvo, obično razgovaraju sa svima koji su poznavali žrtvu", rekao sam. "Pitaju ih za njihova mišljenja i zaključke. Zanima ih što je radila, kamo je išla, s kim se družila. Je li itko razgovarao s tobom o nečemu takvome?"

"Nije", rekao je. "Nitko nikad ne razgovara sa mnom."

"Trebali bi", rekao sam. "Ja bih to učinio. Jer braća znaju svašta o sestrama. Naročito u dobi u kojoj ste vi. Sigurno si znao nešto o Shawni što nitko drugi nije. Sigurno ti je govorila ono što ni majci Sigurno si nešto i sam shvatio."

Dječak se počeo prebacivati s noge na nogu. Bilo ga je sram, ali je bio i malo ponosan.

Kao da želi reći: *Da, možda i jesam shvatio nešto*. No naglas je rekao: "Sa mnom nitko nikad ne razgovara ni o čemu."

"Zašto ne?"

"Jer sam deformiran. Misle da sam i glup."

"Tko kaže da si deformiran?"

"Svi."

"Čak i tvoja mama?"

"Ne govori, ali misli tako."

"Čak i tvoji prijatelji?"

"Nemam prijatelja. Tko bi želio biti prijatelj sa mnom?" "Nitko od njih nema pravo", rekao sam. "Nisi deformiran. Ružan si, ali nisi deformiran. Postoji razlika."

Nasmiješio se. "To mi je i Shawna govorila."

Zamišljao sam njih dvoje zajedno. Ljepotica i zvijer. Težak život za oboje. Težak za njega zbog stalnih impliciranih usporedbi. Težak za nju zbog stalne potrebe za taktom i strpljenjem. "Trebao bi pristupiti vojsci", rekao sam mu. "Pored polovice mojih kolega izgledao bi poput filmske zvijezde. Trebao bi vidjeti onoga koji me poslao ovamo."

"Namjeravam otići u vojsku", rekao je. "Već sam razgovarao s nekim o tomu."

"S kim si razgovarao?"

"S posljednjim Shawninim momkom", rekao je. "On je bio vojnik."

32. POGLAVLJE

Dječak me pozvao u kuću. Majke mu nije bilo, no u hladnjaku je imao vrč ledenog čaja. Žaluzine su bile zatvorene i u kući je vladao polumrak. Osjećao se ustajali miris. U kući je bilo neugledno i skućeno, ali bilo je mnogo prostorija. Kuhinja s blagovaonicom, dnevna soba i tri spavaće sobe straga. Dovoljno prostora za roditelje i dvoje djece, no od oca nisam vidio ni traga, a Shawna više nikad neće doći kući.

Dječak mi je rekao da mu je ime Bruce. Uzeli smo svaki svoju čašu s ledenim čajem i sjeli za kuhinjski stol. Pokraj hladnjaka je bio starinski I zidni telefon. Bio je od blijedožute plastike i imao kabel dug gotovoj četiri metra. Na kuhinjskoj radnoj površini nalazio se televizor. Malih] dimenzija, ali u boji, s kromiranim detaljima. Bio je to gotovo antikvit. Vjerojatno je spašen s nekog smetlišta i ulašten poput starog *Cadillaca*.

Klinac izbliza nije izgledao ništa bolje nego vani. No, ako biste mu zanemarili glavu, ostatak tijela bio je u prilično dobrom stanju. Sav je bio mišići i kosti. Širok u prsima i ramenima, snažnih ruku. Doimao se strpljivim i vedrim. Sve u svemu, svidao mi se.

"Bi li mi zbilja dopustili da stupim u vojsku?" pitao me.

"Tko to?"

"Mislim, ljudi iz vojske. Sama vojska. Bi li me primili?"

"Jesi li osuđivan zbog kaznenih djela?"

"Nisam."

"Jesi li uhićivan?"

"Nisam."

"Naravno da bi te primili. Primili bi te odmah da nisi premlad." "Ostali bi mi se smijali."

"Vjerojatno", rekao sam. "Ali ne zbog toga na što misliš. Vojnici nisu takvi. Pronašli bi nešto drugo. Nešto na što nikad ne bi ni pomislio."

"Mogao bih stalno nositi kacigu."

"Ako pronađu dovoljno veliku za tvoju glavu."

"I naočale za noćni vid."

"Možda odijelo za razminiranje", rekao sam. Pretpostavio sam da je razminiranje budućnost. Mali ratovi i mine. No nisam to rekao. Nije to bila poruka kakvu bi potencijalni regrut želio čuti. Srknuo sam čaj. Momak me upitao: "Gledate li televiziju?"

"Ne baš", odgovorio sam. "Zašto?"

"Na televiziji se prikazuje mnogo reklama", rekao je. "Zbog toga priču koja traje jedan sat, moraju nagurati u četrdeset i pet minuta. Sloga odmah prijeđu na stvar."

"Misliš da bih i ja to trebao učiniti?"

"Upravo to želim reći."

"Što misliš, tko ti je ubio sestru?"

Dječak je popio gutljaj čaja, ozbiljno udahnuo, a zatim počeo govoriti o svemu o

čemu je razmišljao i o čemu ga nitko nije pitao. Brzo je sve ispričao, ali zvučao je smisljeno i promišljeno te spreman na pitanja. "Grlo joj je bilo prerezano", rekao je. "Valja razmisliti o tomu tko ima iskustva u tomu ili je uvježban za to ili oboje."

Takvo što. Govorio je o prerezanom grlu svoje sestre.

"Tko bi to bio?" upitao sam.

"Vojnici", rekao je. "Naročito ovdašnji. I bivši vojnici, naročito ovdašnji. U Kelhamu uvježbavaju posebne postrojbe. Oni imaju te vještine. I lovci. I većina ljudi u gradu, da budem iskren. Uključujući mene."

"Tebe? Ti si lovac?"

"Nisam, ali moram jesti. Ljudi drže svinje."

"1?"

"Mislite da se svinje ubijaju same? Prerežemo im grlo."

"Radio si to?"

"Mnogo puta. Ponekad dobijem dolar."

"Kada i gdje si posljednji put vidio Shawnu živu?"

"Onaj dan kad je ubijena. Bio je petak u studenom. Otišla je od kuće oko 19:00. Već je bio mrak. Bila je dotjerana."

"Kamo je išla?"

"S druge strane tračnica. Vjerojatno u Brannanov bar. Tamo je obično išla."

"Je li Brannanov bar najpopularniji?"

"Svi su popularni. Ali većina ih započne i završi u Brannanovom baru."

"S kim je Shawna otišla te večeri?"

"Otišla je sama. Vjerojatno se trebala naći sa svojim momkom u baru."

"Je li stigla tamo?"

"Nije. Pronašli su je dvije ulice odavde. Na mjestu gdje je netko počeo graditi kuću."

"Tamo gdje je hrpa šljunka?"

Dječak je kimnuo glavom. "Našli su je polegnutu na toj hrpi. Poput ljudske žrtve u povijesnoj knjizi."

Ustali smo od stola i malo se motali po kuhinji. Uzeli smo još čaja i opet sjeli. "Pričaj mi o posljednjem Shawninom momku", rekao sam.

"Bio je prvi bijelac s kojim je bila."

"Sviđao joj se?"

"Prilično."

"Jesu li se slagali?"

"Prilično."

"Nije bilo problema?"

"Nisam ih primijetio."

"Je li je on ubio?"

"Moguće je."

"Zašto to kažeš?"

"Ne mogu ga isključiti."

"Što ti kaže instinkt?"

"Želio bih reći >ne<, ali netko ju je ubio. Mogao je to biti on."

"Kako mu je bilo ime?"

"Reed. Shawna je samo to rekla. Reed ovo, Reed ono. Reed, Reed, Reed."

"Prezime?"

"Ne znam."

"Mi vojnici nosimo trake s prezimenima", rekao sam. "Na odori, iznad desnog džepa na prsima."

"Nikad ga nisam vidio u odori. Svi nose *jeans* i majice kad izlaze u grad. Ponekad i jakne."

"Je li bio časnik ili običan vojnik?"

"Ne znam."

"Razgovarao si s njim. Zar ti nije rekao?"

Dječak je odmahnuo glavom. "Rekao je da mu je ime Reed. To je bilo sve."

"Jeli bio seronja?"

"Pomalo."

"Je li izgledao kao da naporno radi za život?"

"Nije baš. Nije baš ozbiljno shvaćao stvari."

"Znači, vjerojatno je časnik", rekao sam. "Što ti je rekao o pristupanju vojsci?"

"Rekao je da je časno služiti svojoj zemlji."

"Onda je sigurno časnik."

"Rekao je da bih mogao naučiti steći neku vještinu. Da bih mogao postati specijalist."

"Mogao bi i bolje od toga."

"Rekao je da će mi sve objasniti u uredu za novačenje. Rekao je da ima dobar ured u Memphisu."

"Nemoj ići tamo", rekao sam. "Previše opasno. U takvim su uredima predstavnici sva četiri roda vojske. Marinci bi te mogli zgrabiti prvi. To je sudbina gora od smrti."

"Kamo da odem?"

"Idi izravno u Kelham. U svakoj bazi ima predstavnika za novajlije."

"Hoće li to uspjeti?"

"Naravno da hoće. Čim im doneseš nešto čime im možeš dokazati da ti je osamnaest godina, pustit će te unutra i više nikad te neće pustiti van."

"No kažu da će smanjiti broj vojnika."

"Hvala ti što me podsjećaš, mali."

"Zašto bi onda htjeli mene?"

"Još će trebati stotine tisuća ljudi. Deseci tisuća odlazit će svake godine. Uvijek će ih netko trebati zamijeniti."

"Što ne valja s Marincima?"

"Ništa posebno. To je tradicionalno rivalstvo. Oni govore svašta o nama, a mi o njima."

"Oni rade amfibijska iskrcavanja."

"Povijest pokazuje da ih je vojska izvela mnogo više."

"Šerifica Deveraux bila je u Marincima."

"Još je u Marincima", rekao sam. "Nikada ne prestaju biti Marinci, čak ni kad odu. To je jedan od njihovih običaja."

"Ona vam se sviđa", rekao je dječak. "Vidio sam to. Vidio sam kako se vozite u njezinom autu."

"Nije ona loša", rekao sam. "Je li Reed imao auto? Shawnin momak?"

Dječak je kimnuo glavom. "Svi oni imaju aute. I ja ću imati auto, kad budem u vojsci."

"Kakav je auto imao Reed?"

"*Chevrolet BelAir* iz 1957. s dvoja vrata i običnim krovom. Nije baš bio klasik. Bio je pomalo izubijan."

"Koje je boje bio?"

"Plave", rekao je dječak.

33. POGLAVLJE

Dječak mi je pokazao sobu svoje sestre. Bila je čista i uredna. Nije bila sačuvana poput hrama, ali još je bila namještena kao kad je Shawna živjela u njoj. Govorila je o gubitku, zbunjenosti i nedostatku energije. Krevet je bio namješten, male hrpe odjeće bile su uredno složene. Još nije bila donesena odluka o budućnosti njezinih stvari i sobe.

U sobi se nije vidjelo ništa od Shawnine osobnosti. Bila je odrasla žena, a ne adolescentica. Na zidu nije bilo slika popularnih osoba, niti su se igdje vidjeli suveniri ili pak dnevnik. Nije bilo sitnih uspomena. Imala je nešto odjeće i cipela te dvije knjige. To je bilo sve. Jedna je knjiga bila tanka i sadržavala je savjete o tomu kako postati javni bilježnik. Druga je bila zastarjeli turistički vodič Los Angelesa.

"Jeli željela postati glumica?" pitao sam.

"Nije", odgovorio je dječak. "Željela je putovati, to je bilo sve."

"Baš u Los Angeles?"

"Bilo kamo."

"Je li imala posao?"

"Radila je honorarno u uredu za zajmove. Pokraj Brannanovog bara. Bila je dobra s brojkama."

"Što je rekla tebi, a nije mogla reći majci?"

"Da joj je bilo grozno ovdje. Da je željela otići."

"Tvoja majka nije željela čuti takvo što?"

"željela je da Shawna bude na sigurnom. Moja se majka boji svijeta."

"Gdje radi tvoja majka?"

"Čistačica je. U barovima u gradu. Uređuje ih prije navale gostiju."

"Što još znaš o Shawni?"

Dječak je zaustio da će nešto reći, ali onda je stao. Naposljetku je samo slegnuo ramenima i nije rekao ništa. Pomaknuo se prema sredini četverokutnog prostora sobe i ostao stajati tamo, kao da nešto upija. Nešto iz nepomičnog zraka. Imao sam osjećaj da je rijetko bio u toj prostoriji. I prije Shawnine smrti i nakon nje.

"Znam da mi zbilja nedostaje", rekao je.

Vratili smo se u kuhinju, a ja sam ga upitao: "Misliš li da bi tvojoj majci smetalo ako nazovem nekog telefonom i ostavim ti novac za to?"

"Trebate zvati nekog telefonom?" odvratio je dječak pitanjem, kao da je to nešto vrlo neuobičajeno.

"Zapravo, dvojicu", rekao sam. "Jednog moram, a jednog želim nazvati."

"Ne znam koliko to stoji."

"Jedan poziv na govornici stoji četvrt dolara", rekao sam. "Što kažeš na to da ti ostavim dolar po pozivu?"

"To bi bilo previše."

"Pozivi će biti međugradski", rekao sam.

"Učinite kako mislite da je ispravno. Ja idem opet van."

Čekao sam dok nisam vidio kroz prozor kako se pojavljuje u dvorištu. Zauzeo je položaj blizu ograde. Samo je stajao tamo i gledao ulicu, beskrajno strpljiv. Bilo je to njegovo trajno bdijenje. Gurnuo sam novčanicu između plastičnog kućišta telefona i zida te uzeo slušalicu u ruku. Birao sam broj koji sam morao nazvati.

Zvao sam Stana Lowreyja, u našoj zajedničkoj bazi. Javio se njegov narednik, a malo poslije dobio sam i njega na liniju.

"Kakvo iznenađenje", rekao sam. Još si tamo. Još imaš posao."

"Mislim da sam trenutačno sigurniji od tebe. Frances Neagley upravo se vratila."

"Ona se previše brine."

"Ti se ne brineš dovoljno."

"Radi li Karla Dixon još na financijama?"

"Mogu saznati."

"Pitaj je nešto za mene. Želim znati trebamo li se brinuti zbog novca koji stiže s mjesta zvanog Kosovo. Na primjer, zbog pranja ma fijaškog novca. Nešto takvo."

"Nije baš vjerojatno. To je Balkan, zar ne? Oni su srednja klasa ako imaju kozu. Ako imaju dvije, bogati su. Tamo nije kao u Americi."

Pogledao sam kroz prozor i rekao; "Nije toliko različito od nekih dijelova Amerike."

"Da barem ja radim na financijama", rekao je Lowrey. "Mogao bih steći neke korisne vještine. Na primjer, kako imati ušteđevinu."

"Ne brini se", rekao sam. "Dobivat ćeš pomoć za nezaposlene. Harem neko vrijeme."

"Zvučiš veselo."

"Imam mnogo razloga za veselje."

"Zašto? Što se događa tamo dolje?"

"Svašta divno", rekao sam i spustio slušalicu. Zatim sam stavio drugu novčanicu između telefona i zida te birao broj koji sam želio zvati. Nazvao sam centralu Riznice i javila mi se žena koja je zvučala sredovječno i elegantno. "Kako vam mogu pomoći?" pitala je.

"Joea Reachera, molim vas", rekao sam.

Čuo sam nekoliko škljocaja, a zatim je uslijedila minuta tišine. Ni Riznica nije imala glazbu za pozive na čekanju 1997. Zatim se javila žena i rekla: "Ured gosp. Reachera." Zvučala je mlado i inteligentno. Vjerojatno je diplomirala na nekom uglednom sveučilištu, imala sjajne oči i bila puna ideala. Vjerojatno je bila i zgodna. Vjerojatno je nosila kratku kariranu suknju i dolčevitu. Moj ih je brat znao izabrati.

"Je li gosp. Reacher tu?" pitao sam.

"Bojim se da nekoliko dana nije u uredu. Morao je otputovati u Georgiju." Rekla je to kao da je riječ o Saturnu ili Neptunu. O nečemu nepojmljivo dalekom i pustom.

"Želite li ostaviti poruku?" pitala je.

"Recite mu da ga je zvao brat."

"Baš zanimljivo. Nikada nije spomenuo da ima braće. Zapravo, zvučite upravo poput njega, znate li to?"

"Mnogi mi to kažu. Nemam nikakvu poruku. Recite mu da sam mu se samo želio javiti. Pozdraviti ga. Čuti kako je."

"Hoće li znati koji brat?"

"Nadam se", rekao sam. "Ima samo jednog."

Otišao sam odmah nakon toga. Shawnin brat nije prekinuo svoje samotno bdijenje. Mahnuo sam mu i on je mahnuo meni, ali nije se pomaknuo. Samo je gledao daleki obzor. Hodao sam natrag do ceste za Kelham i skrenuo lijevo prema gradu. Prešao sam dio puta prema tračnicama kad sam iza sebe začuo auto i kratak zvuk sirene, poput pozdrava. Okrenuo sam se i vidio Deveraux kako zaustavlja svoj auto pokraj mene, precizno i glatko. Trenutak poslije već sam sjedio na suvozačkom sjedalu, pokraj nje, a između nas je bila samo njezina sačmarica u navlaci.

34. POGLAVLJE

Prvo što sam rekao bilo je: "Ručak je dugo trajao", što je trebala biti samo usputna primjedba, no ona je to shvatila kao nešto više. "Ljubomorani?" pitala je.

"Ovisi o tome što ste ručali. Ja sam jeo *cheeseburger*."

"A mi goveđi odrezak u umaku od hrena. I pečene krumpire. Bilo je vrlo ukusno. Ali ti to sigurno znaš. Vjerojatno stalno jedeš u časničkom klubu."

"Kakav je bio razgovor?"

"Zahtjevan."

"U kom smislu?"

"Najprije mi ispričaj što si ti radio."

"Ja? Učio se poniznosti. Metaforički, barem."

"Na koji način?"

"Vratio sam se do olupine automobila. Dobio sam zapovijed da uništim registarske tablice. Ali više ih nije bilo ondje. Područje po kojem su se razasuli dijelovi olupine, vrlo je temeljito pregledano. Jutros je ondje bilo mnogo vojnika. Stoga mi se čini da imaš pravo. Ima vojnika izvan ograde Kelhama i stvaraju izolacijsku zonu. Njima je zapovjedbano da uklone tablicu. Netko u Pentagonu nije vjerovao da ću ja to učiniti."

Deveraux nije odgovorila.

"Zatim sam krenuo u dugu šetnju", rekao sam.

Deveraux me upitala: "Jesi li išao do one hrpe šljunka?"

"Vidio sam je još jutros", rekao sam. "Vratio sam se da je поближе pogledam."

"Razmišljajući o Janice May Chapman?"

"Naravno."

"To je slučajnost", rekla je. "Silovanja u kojima su bjelkinje žrtve crnaca, iznimno su rijetka u Missisippiju, bez obzira na to što ljudi željeli vjerovati."

"I neki ju je bijelac mogao dovući onamo."

"Nije baš vjerojatno. Previše bi odudarao od ostalih. Riskirao bi da ga primijeti barem stotinu svjedoka."

"Tijelo Shawne Lindsay pronađeno je ondje. Razgovarao sam s njezinim mlađim bratom."

"A gdje bi ga drugdje i mogli pronaći? To je prazna parcela. Na takvim se mjestima ostavljaju trupla."

"Je li ubijena tamo?"

"Ne bih rekla. Nije bilo tragova krvi."

"A blizu mjesta zločina? Ili na njezinom tijelu?"

"Nigdje."

"Što zaključuješ iz toga?"

"Isti počinitelj."

"I?"

"Ovisan je o riziku", rekla je. "Lipanj, studeni, ožujak; dno društvene ljestvice,

zatim sredina i na kraju vrh. Po standardima okruga Carter, naravno. Na početku je igrao sigurno, a onda je sve više riskirao. Nikome nije stalo do siromašnih mladih crkinja. Chapmanica je bila prva istinski uočljiva žrtva."

"Tebi je stalo do siromašnih mladih crkinja."

"Znaš i sam kako to ide. Istraga ne može održavati samu sebe. Potreban joj je vanjski izvor energije. Potrebno joj je zgražanje javnosti."

"A toga nije bilo?"

"Bilo je boli, naravno. I tuge, i patnje. Ali uglavnom je prevladavalo mirenje sa sudbinom. I osjećaj da je sve to već viđeno. Mnogo puta. Kad bi sve ubijene žene iz Mississippija noćas ustale iz groba i prošle gradom, dvije bi ti činjenice upale u oči. Bila bi to vrlo duga povorka i većina bi žena bile crkinje. Ovdje su oduvijek ubijali siromašne mlade crkinje, a imućne bjelkinje mnogo rjeđe."

"Kako se zvala kći McClatchyjevih?"

"Rosemary."

"Gdje je pronađeno njezino tijelo?"

"U jarku blizu željezničkog prijelaza, sa zapadne strane pruge."

"Je li bilo krvi?"

"Ni kapi."

"Je li silovana?"

"Nije."

"A Shawna Lindsay?"

"Ni ona."

"Dakle, Janice May Chapman bila je druga vrsta eskalacije?"

"Očito."

"Je li Rosemary McClatchy imala ikakve veze s Kelhamom?"

"Naravno da jest. Vidio si njezinu fotografiju. Dečki iz Kelhama stajali su u redu pred njezinim vratima, isplaženih jezika. Izlazila je s mnogo njih u nizu."

"S crncima ili s bijelcima?"

"I s jednima i s drugima."

"S časnicima ili s običnim vojnicima?"

"I s jednima i s drugima."

"Je li netko od vojnika bio osumnjičen?"

"Nisam imala dovoljan razlog ni da ispitam nekoga od njih. Gotovo dva tjedna prije nego što je ubijena, nije viđena ni sa kim iz Kelhama. Moja nadležnost završava kod ograde Kelhama. Ne bi mi dopustili ni da prođem kroz glavna vrata."

"Danas su ti to dopustili."

"Da", odvrtila je. "Jesu."

"Kakav je Munro?" upitao sam.

"Težak", ponovno je rekla.

Auto je poskočio prešavši tračnice i zaustavio se neposredno iza njih, tako da se pred nama pružala ravna cesta na zapad. Jarak u kojem je pronađena Rosemary McClatchy, bio nam je zdesna, a skretanje u glavnu ulicu ispred nas, s lijeve strane. Uobičajeni policijski instinkt. Ako se dvoumiš, zaustavi vozilo negdje uz rub ceste i parkiraj tamo gdje te svi mogu vidjeti. To ostavlja dojam kao da nešto radiš, čak i kad

nije tako.

Deveraux je rekla: "Očito sam krenula od temeljne pretpostavke da će Munro lagati čim zine. Njegov je zadatak prije svega štititi vojsci dupe. Razumijem ga i ne krivim ga zbog toga. Slijedi zapovijedi, baš kao i ti."

"I?"

"Pitala sam ga za izolacijsku zonu. Naravno, zanijekao je njezino postojanje."

"Morao bi to učiniti i da postoji", odvratio sam.

Kimnula je glavom. "Ali tada je nastavio, trudeći se dokazati mi da tomu doista jest tako. Pokazao mi je cijelu bazu. Zato me tako dugo nije bilo. Munro ih sve drži na vrlo kratkoj uzici. Vojnici ne smiju napuštati spavaonice. Posvuda je vojna policija. Pripadnici vojne policije nadziru jedan drugoga, kao i sve ostale. Oružarnica je pod stražom. A u zapisnicima nema evidencije o tome da je u zadnja dva dana izdano] ili zaprimljeno bilo kakvo oružje."

"I?"

"Naravno, pretpostavila sam da je riječ o nekoj složenoj prijevari, i zbilja, vidjela sam dvije stotine praznih kreveta. Logično je da sam pomislila kako imaju skrivene postrojbe koje logoruju negdje u šumi, No Munro je to zanijekao, rekavši da nedostaje cijela satnija koja je razmještena drugdje na cijeli mjesec. Kleo se da je tako. Naposljetku sam mu povjerovala jer sam, kao i svi ostali, čula da avioni slijeću i uzlijeću te vidjela da određeni vojnici redovito odlaze i vraćaju se."

Kimnuo sam glavom. *Prva satnija*, pomislio sam. *Kosovo*.

"Tako se na kraju sve posložilo", nastavila je. "Munro mi je po kazao mnogo dokaza i sve je izgledalo vrlo dosljedno. A nitko ne može tako savršeno muljati. Čini se da nema izolacijske zone. Pogriješila sam. A i ti griješiš glede ostataka olupine automobila. Sigurno su lokalna djeca kopala po njima tražeći korisni otpad."

"Ne bih rekao", odvratio sam. "Izgledalo je poput vrlo dobru organizirane potrage."

Na trenutak je zastala. "Možda 75. postrojba šalje ljude izravno iz Benninga, što je sasvim moguće. Možda oni logoruju u šumi blizu ograde. Munro mi je dokazao samo to da nitko nije napuštao Kelham. Možda je jedan od onih koji ti kažu malu istinu kako bi prikrili veću laž."

"Čini se da ti se baš nije svidio."

"Dovoljno mi se svidio. Pametan je i odan vojsci. No da smo bili "kupa u vojnoj policiji u Marincima, bila bih zabrinuta. Smatrala bih ga ozbiljnim suparnikom. Nešto mi kod njega nije leglo. Jedan je od onih tipova koje nitko ne želi u svom uredu. Previše je ambiciozan. I previše sposoban."

"Što je rekao o Janice May Chapman?"

"Dao mi je nešto nalik vrlo stručnom sažetku onoga što je navodno bila vrlo stručna istraga kojom se, čini se, dokazalo da nitko iz Kelhama nikada nije bio umiješan ni u što."

"Ali nisi mu povjerovala?"

"Gotovo jesam", rekla je.

"Ali?"

"Nije mogao sakriti rivalstvo. To je bilo očito. On je na jednoj, a |a na drugoj

strani. Vojska protiv mjesnog šerifa. A to je izazov. Želi da svi misle kako se negativac nalazi s moje strane ograde. No nisam ni ja od jučer. Što bi uopće drugo i htio da ljudi pomisle?"

"Što ćeš, dakle, učiniti?"

"Nisam još odlučila."

"Što želiš učiniti?"

"Ne poštuje ni Marince. Munro protiv mene znači vojska protiv Marinaca. A nije baš mudro započeti takvu bitku. Prema tome, ako želi nadmetanje, upravo to će i dobiti. Želim mu se suprotstaviti. Želim ga prebiti kao vola u kupusu. Želim na bilo koji način otkriti istinu i nabiti mu je na nos."

"Misliš da to možeš učiniti?"

"Mogu, ako mi pomogneš", odgovorila je.

35. POGLAVLJE

Neko smo vrijeme sjedili bez riječi u policijskom automobilu, s motorom u praznom hodu. Taj je automobil vjerojatno odradio već više od deset tisuća sati na zadacima nadzora sumnjivaca. Još u svom prošlom životu, u Chicagu, New Orleansu ili gdje već. Svaka je unutrašnja površina odavala tragove znoja, smrada i iscrpljenosti. Prljavština je bila posvuda. Podni prostirači raspali su se na tvrde nakupine vlakana, svaka nalik spljoštenom biseru.

"Moram ti se ispričati", rekla je Deveraux.

"Zbog čega?" upitao sam.

"Zbog toga što sam te zamolila da mi pomogneš. To nije bilo u redu. Zaboravi da sam išta rekla."

"Dobro."

"Mogu li te nekamo odvesti?"

"Porazgovarajmo sa znatiželjnim susjedama Janice May Chapman", rekao sam.

"Ne", odvratila je ona. "Ne mogu ti to dopustiti. Ne mogu dopustiti da se okreneš protiv svojih."

"Možda se neću okrenuti protiv svojih", rekao sam. "Možda ću učiniti upravo ono što moji od početka žele. Možda ću pomoći Munrou, a ne tebi. On bi mogao imati pravo, znaš. Mi još ne znamo što se dogodilo ovdje."

Mi. Nije me ispravila. Umjesto toga, upitala me: "A što se po tvom mišljenju najvjerojatnije dogodilo?"

Razmišljao sam o limuzinama koje jure prema Fort Kelhamu i jednako se brzo vraćaju iz njega, a u njima sjede skupi odvjetnici. Razmišljao sam o izolacijskoj zoni, o paničnom strahu u glasu Johna Jamesa Frazera, na telefonu iz Pentagona. Časnik za vezu u Senatu.

"Mislim da je počinitelj najvjerojatnije netko iz Kelhama."

"Jesi li siguran da želiš riskirati kako bi to provjerio?"

"Rizik je razgovarati s naoružanim čovjekom. Postaviti nekomu nekoliko pitanja baš i nije."

Tada, 1997. godine, vjerovao sam u to.

Kuća Janice May Chapman nalazila se stotinjak metara od željezničke pruge, a bila je jedna od posljednje tri u slijepoj ulici, udaljenoj oko kilometar i pol jugoistočno od glavne ulice. Bila je to mala kuća, smještena u dnu dvorišta trokutastog oblika, uz kružno proširenje gdje su se vozila mogla okrenuti kad bi stigla do kraja ulice. Nalazila se nasuprot drugih dviju kuća, kao da pokazuje devet sati, dok su one bile na dva i četiri sata. Bila je stara pedesetak godina, no na zidovima su bile nove daske, imala je novo krovište i brižno uređen vrt. Obje susjedne kuće su u dobrom stanju, obnovljene na sličan način, upravo kao i sve ostale kuće u ulici. Očito je bila riječ o četvrti srednje klase Carter Crossinga. Na zelenim travnjacima nije rastao korov, a na kolnim prilazima bio je asfalt bez napuklina. Sandučići za poštu stajali su sasvim uspravno. Jedina nepogodnost tog naselja bila je željeznička pruga,

ali vlak je prolazio samo jednom dnevno. To je samo jedna od tisuću četirsto i četrdeset minuta. Nisu loše prošli.

Cijelim prednjim dijelom Chapmaničine kuće pružala se natkrivena veranda zaštićena od sunca, ograđena pomodnim vretenastim drvenim stupićima. Na njoj su se nalazila dva potpuno jednaka bijela stolica za ljuljanje i šarena podna prostirka zagasitih boja. Verande dviju susjednih kuća bile su namještene na identičan način, s jedinom razlikom što je na svakoj od njih bila po jedna sijeda starica odjevena u haljinu cvjetna uzorka. Obje su sjedile u svojim stolcima za ljuljanje, uspravne poput svijeća, i zurile u nas.

Nakratko smo sjedili u automobilu, a onda se Deveraux odvezla malo naprijed i parkirala točno na sredini okretišta. Izašli smo iz auta zastavši trenutak na poslijepodnevnom suncu.

"Koju ćemo prvu?" upitao sam.

"Nije važno", rekla je Deveraux. "Od koje god krenuli, ona druga će nam se pridružiti za manje od pola minute." Tako je i bilo. Odabrali smo kuću s naše desne strane, onu na četiri sata, i prije nego što smo se približili na tri koraka do njezine verande, susjeda iz kuće na dva sata već je bila iza nas. Deveraux nas je oboje predstavila. Rekla je gospođama moje ime, objasnivši im da sam istražitelj kojeg šalje vojska. Ovako iz blizine gledajući, žene su se ipak malo razlikovale jedna od druge. Prva je bila starija, druga mršavija. No uglavnom su bile vrlo slične. Tanki vratovi, stisnute usnice, aureole sijede kose. Pozdravile su me s poštovanjem. Pripadale su generaciji koja je voljela vojsku i znala ponešto o njoj. Sigurno su imale muževe, braću ili sinove koji su nosili odoru u Drugome svjetskom ratu, u Koreji ili u Vijetnamu.

Okrenuo sam se da vidim kakav se pogled pruža s verande. Chap maničina kuća bila je na vrhu trokuta koji je sačinjavala s druge dvije, poput žarišta ili mete. Verande dviju susjeda bile su upravo ona mjesta na koja bi pješaštvo postavilo gnijezda sa strojnicama za učinkovito polje paljbe.

Okrenuo sam se natrag, a Deveraux je ponovila sve ono o čemu je već razgovarala sa stamicama. Tražila je potvrdu njihovih prijašnjih odgovora i dobila je. Svi su odgovori bili niječni. Ne, niti jedna od njih nije vidjela da Chapmanica napušta kuću onoga dana kad je ubijena. Ni ujutro, ni poslijepodne, ni navečer. Ni pješice, ni u svom automobilu, ni u bilo kojem drugom automobilu. Ne, nijedna od njih nije se sjetila ničega novog. Nijedna nije imala ništa dodati onome što su prije izjavile. Sljedeće je pitanje bilo prilično osjetljivo, pa ga je Deveraux prepustila meni.

"Je li bilo trenutaka kada se moglo dogoditi nešto što vi niste vidjele?" upitao sam. To je, drugim riječima, značilo: "*Koliko ste vas dvije zapravo znatiželjne? Ima li uopće trenutaka kada ne zurite u svoju susjedu?*"

Obje su to gospođe shvatile, naravno, pa su malo uzdisale, mrštile se i vrpaljile nekoliko trenutaka, ali im je ozbiljnost situacije bila važnija od povrijeđenih osjećaja. Stoga su priznale da su gotovo sve vrijeme imale situaciju pod nadzorom. Obje vole sjediti na verandi kad nemaju drugog posla, a nastoje nemati drugog posla istodobno. Obje imaju spavaće sobe s prednje strane kuće i nijedna od njih i ne pokušava zaspiti prije nego što prođe ponoćni vlak. Osim toga, obje imaju lak san, pa im ni noću ne

promakne mnogo toga.

"Je li netko često dolazio i odlazio?" upitao sam.

Gospođe su najprije kratko vijećale, a zatim započele dugu priču koja je prijetila da će se razvući sve do Američke revolucije. Pokušavao sam se isključiti dok nisam shvatio da zapravo opisuju prilično buran kalendar društvenog života Janice Chapman koji se otprilike prije pola godine pretvorio u obrazac mjesec aktivnosti, mjesec pasivnosti. Najprije mjesec intenzivnog društvenog života, a zatim mjesec potpune neaktivnosti. Gozba ili post. Ili je bila stalno kod kuće, ili je stalno izlazila. Četiri ili pet tjedana ponašala se na jedan, a sljedećih četiri ili pet tjedana na drugi način.

Druga satnija, na Kosovu.

Druga satnija, kod kuće.

"Jeli imala momka?"

"Imala ih je nekoliko", odgovorile su starice s naglašenim zadovoljstvom. Ponekad i više njih istodobno. Zapravo, bio ih je cijeli niz. Nabrajale su redom sva svoja letimična zapažanja o pristojnim mlađićima kratko ošišane kose, o mladićima u hlačama koje su nazivale radničkim, u majicama koje su nazivale potkošuljama, u jaknama koje su nazivale kaputima za motocikliste.

Traperice, majice kratkih rukava, kožne jakne.

Sasvim sigurno, vojnici koji nisu bili na dužnosti.

To nije bilo dobro.

"Je li se među njima itko isticao? Je li imala nekoga posebnog?" upitao sam.

Starice su ponovno vijećale, a zatim se složile da je razdoblje određene postojanosti započelo tri ili četiri mjeseca prije. Povorka udvarača prorjedila se. Još su pomalo kapali, a onda je i to u potpunosti prestalo. Umjesto njih Janice je dobila pozornost jednog čovjeka, kojeg su starice opisale kao pristojnog mladića kratke kose, ali uvijek neprimjereno odjevena, a vidjele su ga mnogo puta. Traperice, majica kratkih rukava, kožna jakna. U njihovo su doba gospoda posjećivala svoje dame u odijelu s kravatom.

"Što su radili zajedno?" pitao sam.

"Izlazili su nekamo", odgovorile su starice. Ponekad poslije podne, ali najčešće navečer. Najvjerojatnije su išli u barove. U ovom kutku Mississippija nije bilo mnogo drugih oblika zabave. Najbliže kino nalazilo se u gradiću po imenu Corinth. Nekoć je u Tupelu bio vodvilj, no zatvoren je prije mnogo godina. Par se obično vraćao kući vrlo kasno, ponekad tek poslije ponoći, nakon što je vlak već prošao. Ponekad bi udvarač ostajao još sat ili dva, ali bile su sigurne da nikada nije prenoćio.

"Kad ste posljednji put vidjeli Chapmanicu?" pitao sam.

"Dan prije nego što je ubijena", odgovorile su. "Napustila je kuću u sedam sati navečer. Isti je udvarač, točno u sedam, došao po nju, na prilično formalan način."

"Kako je Janice te večeri bila odjevena?" pitao sam.

"Imala je žutu haljinu, ne kraću od koljena", odvratile su starice, "ali s dubokim dekolteom."

"Je li njezin prijatelj stigao svojim automobilom?"

"Jest", potvrdile su.

"Kakav je to automobil bio?"

"Bio je plave boje", rekle su starice.

36. POGLAVLJE

Ostavili smo gospođe na verandi i prešli ulicu kako bismo izbliza pogledali Chapmaničinu kuću. Gotovo se nije razlikovala od susjednih kuća. Bilo je to klasično, brzo izgrađeno naselje identičnih kuća na jednakim parcelama, koje su odmah nakon Drugoga svjetskog rata naselili ratni veterani sa svojim brzorastućim obiteljima. Kuće su se s godinama počele razlikovati jedne od drugih, baš kao što se i tri jednojajčana blizanca mogu različito razviti kako rastu. Chapmaničina je skromna i umjerena, ali ugodna oku. Netko je na prednju stranu postavio rezbarene ornamentacije i zamijenio ulazna vrata.

Kad smo stigli na verandu, zavirio sam kroz prozor i ugledao malu dnevnu sobu pravokutna oblika, punu namještaja koji se doimao prilično novim. Bili su tu dvosjed i naslonjač, i mali TV prijemnik na niskoj komodi. Također i videorekorder, a pokraj njega nekoliko kasete.

Vrata dnevne sobe bila su otvorena, pa sam kroz njih mogao vidjeti dio uskog hodnika. Pomaknuo sam se i nakrivio vrat kako bih bolje vidio. "Uđi, ako želiš", rekla je Deveraux iza mene.

"Ozbiljno?"

"Vrata nisu zaključana. Bila su otvorena i kad smo došli prvi put."

"Je li to uobičajeno?"

•Nije neuobičajeno. Nikada nismo pronašli ključ od kuće."

"Čak ni u njezinoj torbici?"

"Nije imala torbicu sa sobom. Čini se da ju je ostavila u kuhinji."

"Je li *to* uobičajeno?"

"Nije pušila", rekla je Deveraux. "Sasvim sigurno nije plaćala piće. Zbog čega bi uopće nosila torbicu?"

"A šminka?" pitao sam.

"Dvadesetsedmogodišnjakinje ne pudraju nos u pola večeri. Nekad jesu. Ali više to ne rade."

Otvorio sam ulazna vrata i ušao u kuću. Sve je djelovalo uredno i čisto, ali je zrak bio ustajao i težak. Parketi i sagovi, boja na zidovima i namještaj, sve novo, iako ne po zadnjoj modi. Iz dnevne sobe dolazilo se hodnikom do kuhinje s blagovaonicom, iza koje su bile dvije spavaće sobe, a vjerojatno i kupaonica.

"Lijepa kuća", rekao sam. "Mogla bi je kupiti. Bila bi bolja od Toussaintovog hotela."

"S onim starim babama prekoputa koje bi sve vrijeme gledale što radim?" odvrtila je Deveraux. "Poludjela bih već prvi tjedan."

Nasmiješio sam se. Shvatila je na što ciljам.

"Ne bih je kupila ni da njih nema", rekla je. "Ne bih voljela živjeti ovako. Nisam navikla na to."

Kimnuo sam glavom. Nisam rekao ništa.

No ona je nastavila: "Ne bih mogla kupiti tu kuću čak i da hoću. Ne znamo ima li

rodbine ili nasljednika. Ne bih znala komu se obratiti."

"Nema oporuke?"

"Bilo joj je samo dvadeset i sedam godina."

"Niti ikakve dokumentacije?"

"Ne, ništa nismo pronašli do sada."

"A hipoteka?"

"Ništa nije registrirano."

"Što je s obitelji?"

"Nitko se ne sjeća da je spominjala obitelj."

"I što ćeš sad?"

"Zaista ne znam."

Krenuo sam dalje hodnikom.

"Pogledaj malo uokolo", doviknula je Deveraux za mnom. "Slobodno, kao kod kuće. I javi mi ako pronađeš nešto što bih trebala vidjeti."

Hodao sam iz prostorije u prostoriju, osjećajući se, kao i uvijek kad bih se našao u kući preminule osobe, poput uljeza koji ne bi smio biti ovdje. Tu i tamo bilo je malih znakova neurednosti, sitnica koje bi sigurno bile sklonjene ili pospremljene prije dolaska nekog očekivanog gosta. One su unijele malo ljudskosti u taj prostor, no u cjelini bilo je to bezlično mjesto, bez imalo duše. Bilo je previše jednoliko. Svi dijelovi namještaja savršeno su se uklapali kao da su kupljeni u isto vrijeme kod istog proizvođača iz istog asortimana. Sagovi su se odlično slagali jedan s drugim. Sve je bilo oličeno istom bojom. Na zidovima nije bilo slika, na policama nije bilo fotografija, ni knjiga. Ni suvenira ili vrijednih predmeta.

Kupaonica je bila čista. Kada i ručnici suhi. Ormarić za lijekove nad umivaonikom imao je vrata sa zrcalom, a u njemu su se nalazili lijekovi protiv bolova koji se mogu kupiti bez recepta, pasta za zube, tmponi, zubni konac, rezervni sapun i šampon za kosu. U glavnoj spavaćoj sobi nije bilo ničeg zanimljivog, osim kreveta, koji je bio namješten, ali ne baš sasvim uredno. U drugoj spavaćoj sobi bio je nešto uži krevet koji je ostavljao dojam kao da nitko nikada nije spavao na njemu. U kuhinji je bilo mnogo korisnog pribora, ali sve u svemu, sanjao sam da je Chapmanica bila vrsna kuharica. Njezina je torbica bila uredno odložena na radnoj površini, u uspravnom položaju, naslonjena na hladnjak. Bila je to mala kožna torbica s preklopom koji se zatvarao pomoću magneta. Njezina tamnoplava boja, mogla je, ali nije morala, biti razlog zbog kojeg je nije ponijela. Nisam bio siguran kakva pravila trenutačno vrijede, slaže li se plava torba sa žutom haljinom. Možda to nije dopušteno, iako mnoge medalje imaju na svojim vrpcama plavu i žutu boju, a žene vojnici koje poznajem, bile bi spremne doslovno ubiti za njih.

Otvorio sam torbicu i pogledao što je u njoj. Unutra je bila tanka kožna lisnica tamnocrvene boje, jedan neotvoren paketić papirnatih maramica, jedna penkala, nekoliko kovanica, nešto mrvica hrane te ključ od automobila. Ključ je imao dugački nazubljeni držak i crnu plastičnu glavu oblikovanu tako da dobro pristaje između palca i kažiprsta. Na njoj je bilo urezano veliko slovo H.

"Honda", rekla je Deveraux, stojeći pokraj mene. "*Honda Civic*. Kupljena nova prije tri godine u autosalonu u Tupelu. Redovito održavana."

"Gdje je sada?" pitao sam.

Deveraux je pokazala na jedna od vrata. "U garaži."

Izvadio sam lisnicu iz torbice. U njoj nije bile ničega osim nešto gotovine i vozačke dozvole izdane u Missisipiju, tri godine ranije. Fotografija na vozačkoj oduzela je Chapmanici bar pola od njezine zavodljivosti, ali još ju je vrijedilo pogledati. Ukupna vrijednost gotovine bila je manja od trideset dolara.

Vratio sam lisnicu u torbicu, a torbicu stavio tamo gdje je bila, odmah do hladnjaka. Otvorio sam vrata koja mi je Deveraux pokazala, i iza njih našao usku prljavu prostoriju u kojoj su se nalazila još dvojna vrata. Jedna su vodila u stražnje dvorište s moje lijeve strane, a druga u garažu točno preda mnom. Garaža je bila potpuna prazna. U njoj se nalazio samo automobil. *Honda*. Uvoz na malo, srebrne boje, čist i neoštećen, stajao je ondje hladno i strpljivo, pomalo mirišući na ulje i nesagoreni ugljikovodik. Oko njega nije bilo ničega do uredno pometenoga betonskog poda. Nije bilo neotvorenih kutija, ni stolaca poderanih presvlaka, ni nedovršenih projekata, ni smeća, ni neuredno nabacanih stvari.

Nije bilo ničega.

Neobično.

Otvorio sam vrata koja su vodila van, na stražnje dvorište i izašao. Deveraux je krenula za mnom.

"Je li unutra bilo nešto što sam trebala vidjeti?" pitala me.

"Jest", rekao sam. "Unutra je bilo nečega što je svatko morao vidjeti."

"Dakle, što sam to propustila?"

"Ništa", rekao sam. "Toga što smo trebali vidjeti nije bilo unutra. To je moje mišljenje. Određene stvari smo morali vidjeti, ali nismo, Jer ih nije bilo."

"Kakvih stvari?" pitala je.

"Poslije", rekao sam jer sam dotad već uočio nešto drugo.

37. POGLAVLJE

Stražnji dio dvorišta Janice May Chapman nije bio tako pomno održavan kao prednji. Zapravo, gotovo i nije bio održavan. Bio je prilično zanemaren. Najvećim je dijelom to bio travnjak, pomalo turoban i uvenuo. Bio je pokošen, no zapravo je odstranjen samo korov, a trava je ostala. Na stražnjem kraju dvorišta bila je niska ograda od divenih ploča koje su vapile za bojom ili zaštitom. Središnja je ploča otpala i ležala sa strane.

S vrata sam vidio jedva vidljivu usku stazu kroz pokošenu travu.

Bila je gotovo neprimjerna. Gotovo je nije bilo. Tek ju je popodnevnu sunce učinilo vidljivom. Svjetlost je dopirala nisko s jedne strane otkrivajući fantomsku stazu na kojoj je trava bila malo razmaknuta, zgnječena i polegnuta. Malo tamnija nego na ostatku travnjaka. Staza je zakrivljenom putanjom vodila točno prema otvoru na ogradi. Utrla ju je ljudska noga, netko je došao i vratio se istim putem. Krenuo sam stazom dva koraka i zastao. Zemlja je zaškripala pod mojim nogama. Pogledao sam prema dolje. Deveraux se zaletjela u moja leđa.

Drugi put što smo se uopće dotakli.

"Što je?" upitala je.

Podigao sam pogled.

"Riješimo najprije ovo", rekao sam i krenuo dalje.

Staza je vodila preko travnjaka, kroz otvor na ogradi, do pustog širokog oko devedeset metara. S druge strane polja bila je željeznička pruga. Na polovici desnog ruba oranice bila su dva srušena stupa koja su nekoć podupirala vrata, a iza njih blatna cesta u smjeru istokzapad. Pretpostavljao sam da je prema zapadu vodila do ulaza na nekadašnja polja gdje se povezivala sa zavojitim produžetkom glavne ulice, a prema istoku do željezničke pruge gdje je završavala.

Polje je bilo puno tragova automobilskih guma. Prolazili su između srušenih stupova i skretali u širokom luku te vodili točno do otvora u Chapmaničinoj ogradi. Završavali su vrlo blizu mjesta na kojem sam stajao i oblikovali širok trokutasti obrazac. Tu su se automobili okretali na odlasku. Napravili bi kratki luk unatrag, a zatim se izravnali i odvezli.

"Dojadile su joj one stare babe", rekao sam. "Poigravala se s njima. Ponekad je izlazila na prednja vrata, a ponekad na stražnja. I kladio bih se da su neki od mladića ponekad rekli laku noć, a onda se vratili sa stražnje strane po još malo."

"Sranje", rekla je Deveraux.

"Ne zamjeram joj. Ni mladićima. Ni onim starim babama, zaista. Ljudi su jednostavno takvi."

"Ali to znači da je svjedočenje starica beznačajno."

"Tako je ona htjela. Nije znala da će to jednom biti važno."

"Sad ne znamo kad je došla, a kad otišla tog posljednjeg dana."

Stajao sam šutke i gledao uokolo. Nije bilo nigdje ničega. Ni kuća, ni ljudi. Prazan krajobraz. Potpuna privatnost.

Zatim sam se okrenuo i pogledao u smjeru dijela dvorišta zaraslog u korov koji je prolazio kao travnjak.

"Što je?" upitala je ponovno Deveraux.

"Kupila je kuću prije tri godine, zar ne?"

"Da."

"Onda je imala dvadeset i četiri godine."

"Da."

"Je li to uobičajeno? Dvadesetčetverogodišnjakinja, vlasnica nekretnine?"

"Možda ne vrlo uobičajeno."

"Bez ikakvog kredita?"

"To sasvim sigurno nije uobičajeno. Ali kakve to veze ima s njezinim dvorištem?"

"Nije baš bila neka vrtlarica."

"To nije zločin."

"Ni prethodni vlasnik nije baš bio neki vrtlar. Jesi li ga poznavala? Ili nju?"

"Prije tri godine još sam bila u Marincima."

"Možda neki starosjedilac kojeg se sjećaš iz vremena dok si bila klinka? Možda neka treća stara baba koja se savršeno uklapala u društvo?"

"Zašto pitaš?"

"Bez razloga. Nije važno. Ali o komu god bila riječ, taj nije volio kositi travnjak. Pa ga je prekopao i zamijenio nečim drugim."

"Čime?"

"Idi pogledaj."

Vratila se istim putem do otvora na ogradi i prošla pola staze te čučnula. Razdvojila je vlasi trave i gurnula prste u zemlju. Kopala je njima amotamo i zatim podigla pogled, rekavši: "Šljunak."

Prethodni vlasnik umorio se od brige oko travnjaka i odlučio se za vrtni šljunak. Nešto kao japanski vrt, možda, ili kao oni vrtovi koje ne treba mnogo zalijevati, kakve su počeli uređivati savjesni stanovnici Kalifornije. Možda je ovdje nekoć bilo nekoliko glinenih posuda punih šarenog cvijeća. A možda i nije. To nije bilo moguće reći. No bilo je jasno da šljunak nije bio naročito uspješan. Nije bio lijek za sve koji otklanja potrebu rada u vrtu. Bio je posipan u tankom sloju. Tlo ispod šljunka bilo je potpuno obraslo korjenčićima trave. Zahtijevalo je stalnu primjenu herbicida.

Janice May Chapman nije nastavila s tim. To je bilo očito. U garaži nije bilo gumene cijevi za zalijevanje. Nije ni mogla zalijevati. Ruralni Mississippi. Zemljoradnički kraj. Kiša i sunce. Korov je posvuda bujao kao lud. Neki od njezinih mladića donio bi motornu kosilicu i pokosio ga. Neki dobar momak s mnogo elana. Od onih koji ne vole prljavštinu i nered. Vojnik, gotovo sigurno. Od onih koji rade usluge drugima, koji mogu dovesti stvari u red i održavati ih takvima.

"Što želiš reći? Da je silovana ovdje?" pitala je Deveraux.

"Možda uopće nije silovana."

Deveraux nije odgovorila.

"Moguće je da nije", rekao sam. "Razmisli malo. Sunčano poslijepodne, potpuna privatnost. Sjede vani, ali straga. Ne žele sjediti ispred kuće, na verandi, zbog starih

baba koje bi pratile svaki njihov pokret. Tu su, na trijemu, osjećaju se dobro, i prijeđu na stvar."

"Na travnjaku?"

"Ti ne bi?"

Pogledala me ravno u oči i rekla: "Baš kao što si rekao liječniku, ovisi s kime bih bila."

Sljedećih nekoliko trenutaka proveli smo razgovarajući o ozljedama. Opet sam ponovio ono s podlakticom. Pritisnuo sam je o tlo i trljao njome uokolo. Simulirao sam strastveno valjanje. Kad sam je podigao, podlaktica mi je bila puna zelenih mrlja od trave i zaprljana komadima stvrdnutog blata. Kad sam obrisao prljavštinu, oboje smo ugledali sitne crvene tragove kakvi su se vidjeli i na truplu Janice May Chapman. Bili su površinski i koža nigdje nije bila probijena, ali oboje smo se složili da je Chapmanica vjerojatno dulje ležala na tlu te da je bila pritisnuta većom snagom i težinom koja je bila na njoj.

"Moramo opet unutra", rekao sam.

U kupaonici smo pronašli Chapmaničinu košaru za prljavo rublje. Bila je to pravokutna pletena košara s poklopcem. Obojena u bijelo. U njoj je na vrhu hrpe rublja bila kratka ljetna haljina. Imala je rukave na preklop i uzorak od vrlo tankih crvenih i bijelih pruga. Bila je naborana i izgužvana oko struka. Na gornjem dijelu sa stražnje strane vidjele su se mrlje od trave. Sljedeći na hrpi rublja bio je mali ručnik, a onda bijela bluza.

"Nema donjeg rublja", rekla je Deveraux.

"Očito", rekao sam.

"Silovatelj je zadržao suvenir."

"Nije nosila rublje. Dolazio joj je dečko."

"Ožujak je."

"Kakvo je bilo vrijeme toga dana?"

"Bilo je toplo", rekla je Deveraux. "I sunčano. Bio je to lijep dan."

"Rosemary McClatchy nije silovana", rekao sam. "A ni Shawna Lindsay. Eskalacija je jedno, a potpuna promjena načina ubijanja nešto sasvim drugo."

Deveraux nije ništa odgovorila. Izašla je iz kupaonice na hodnik u središnji dio male kuće. Osvrnula se svuda oko sebe. "Sto sam pustila ovdje? Što je trebalo biti ovdje, a nije?"

"Nešto starije od tri godine", rekao sam. "Ona se odnekuda doselila ovamo i morala je donijeti stvari sa sobom. Bar nekoliko njih. Knjige, na primjer. Ili fotografije. Možda svoj najdraži naslonjač, ili nešto takvo."

"Dvadesetčetverogodišnjakinje nisu baš sentimentalne."

"Ali zadržavaju neke sitnice."

"Što si ti čuvao u njezinim godinama?"

"Ja sam drukčiji. Ti si drukčija."

"Što, dakle, želiš reći?"

"Čini mi se da se prije tri godine pojavila ovdje niotkuda i da ništa nije donijela sa sobom. Kupila je kuću i automobil i dobila lokalnu vozačku dozvolu. Kupila je nov namještaj za cijelu kuću. Sve za gotovinu. A nema bogatog taticu jer bi inače njegova

fotografija bila u srebrnom okviru pokraj televizora. Želim saznati tko je ona bila."

38. POGLAVLJE

Slijedio sam Deveraux iz prostorije u prostoriju dok ih je ona pregledavala. Svježe oličeni zidovi. Još novi dvosjed i naslonjač. Nedavni model TV aparata. Moderni videorekorder. Čak ni lonci i tave te noževi i vilice u kuhinji nisu imali oštećenja ili ogrebotine nastale od dugotrajne upotrebe.

U ormaru nije bilo odjeće starije od nekoliko sezona. Nije bilo starih haljina sa školskog plesa prekrivenih najlonom. Ni stare odore navijačice. Ni obiteljskih fotografija. Ni uspomena. Ni starih pisama. Ni pehara iz *softballa*, ni kutijice za nakit s oštećenom figuricom balerine. Ni ofucanih plišanih životinjica sačuvanih iz djetinjstva.

"Je li to važno?" pitala je Deveraux. "Ona je, naposljetku, bila samo slučajna žrtva."

"Ona je slučaj koji se ne uklapa u sliku", rekao sam. "A ja ne volim takve slučajeve."

"Već je živjela ovdje kad sam se vratila u grad. Nikad nisam razmišljala o njoj. Mislim, ljudi stalno dolaze i odlaze. Ovo je Amerika."

"Jesi li išta čula o njezinom podrijetlu?"

"Ni riječi."

"Nekakva govorkanja ili nagađanja?"

"Baš ništa."

"Je li imala kakav posao?"

"Nije."

"Naglasak?"

"Srednji Zapad, možda. Ili čak nešto južnije. Iz unutrašnjosti, svakako. Samo sam jednom razgovarala s njom."

"Jeste li uzeli otiske prstiju s trupla?"

"Nismo. Zašto bismo? Znali smo tko je ona."

"Jeste li zbilja znali?"

"Sad je prekasno."

Kimnuo sam. Dotad bi se koža s Chapmaničinih prstiju već skidala poput mekane stare rukavice. Bila bi naborana i kidala se lako poput mokre papirnate vrećice.

"Imaš li u kolima torbu s priborom za uzimanje otisaka prstiju?" upitao sam.

Odmahnula je glavom. "Kod nas Butler uzima otiske. On je moj drugi zamjenik. Bio je na tečaju u Jacksonu, u njihovoj policijskoj upravi."

"Pozovi ga da dođe ovamo. Može uzeti njezine otiske iz kuće."

"Neće svi biti njezini."

"Devet od deset njih će biti. Morao bi početi od kutije s tamponima."

"Nećeš je pronaći ni u jednoj bazi. Nema razloga za to. Bila je mlada. Nije radila za vojsku ni za policiju."

"Tko ne riskira, ne profitira", odvratio sam.

Deveraux ga je pozvala radijem iz svog automobila parkiranom na sredini

okretišta. Morala je pomicati šahovske figure. Pellegrino je morao zamijeniti Butlera na ulazu u Kelham. Vratila se k meni i rekla: "Doći će za dvadeset minuta. Ja se moram vratiti u ured. Imam posla. Ti čekaj ovdje. Nemoj se brinuti. Butler će to dobro obaviti. Prilično je pametan momak."

"Pametniji od Pellegrina?"

"Svatko je pametniji od Pellegrina. Moj je auto pametniji od Pellegrina."

"Hoćeš li sa mnom na večeru?" upitao sam.

"Morat ću prilično dugo raditi", rekla je.

"Koliko dugo?"

"Do devet sati, možda."

"To mi odgovara."

"Ti plaćaš?"

"Naravno."

Zastala je na tren.

"Je li to spoj?"

"Možemo to i tako nazvati", rekao sam. "U gradu je samo jedan restoran. Vjerojatno bismo na kraju ionako večerali zajedno." "Dobro", rekla je. "Večera. U devet sati. Hvala ti."

Zatim je dodala: "Nemoj se brijati, dobro?"

"Zašto?" pitao sam.

"Dobro izgledaš ovako", rekla je.

A zatim je otišla.

Čekao sam na prednjoj verandi Janice May Chapman, u jednom od njezinih stolaca za ljuljanje. Obje su me starice promatrale s druge strane ulice. Zamjenik Butler pojavio se unutar predviđenih dvadeset minuta. Imao je automobil nalik Pellegrinovom. Ostavio ga je na istom mjestu kao i Deverauxica svoj, pa izašao iz njega i zaobišao ga na putu prema prtljažniku. Bio je to visok momak, dobro građen, u srednjim tridesetima. Imao je dugu kosu za policajca i četvrtasto, čvrsto lice. Na prvi pogled, nije to bio čovjek s kojim bi se lako dalo izaći na kraj. Ali nije bilo ni nemoguće.

Butler je iz prdjažnika uzeo crnu plastičnu vrećicu i krenuo Chap maničnim kolnim prilazom prema meni. Ustao sam sa stolca i ispružio ruku. Uvijek je bolje biti pristojan. "Jack Reacher. Drago mi je što smo se upoznali."

"Geezer Butler", rekao je.

"Zbilja?"

"Da, zbilja."

"Sviraš bas gitaru?"

"Nisi prvi koji me to pita."

"Tvoj je tata bio obožavatelj *Black Sabbath*?"

"I mama također."

"A ti?"

Kimnuo je. "Imam sve njihove ploče."

Uveo sam ga unutra. Zastao je u hodniku, gledajući uokolo.

"Ovdje će biti izazov uzeti samo njezine otiske, a ne nečije druge", rekao sam.

"Da se izbjegne zbrka?" pitao je.

Ne, mislio sam. Da se izbjegne frka u Drugoj satnji. Bolje spriječiti, nego liječiti.

"Da", rekao sam. "Da se izbjegne zbrka."

"Šefica je rekla da bih morao početi u kupaonici."

"Dobar plan", rekao sam. "Četkica za zube, zubna pasta, kutija za tampone i slične osobne stvari. Stvari koje su kupljene spakirane u kutiju ili omotane u celofan. One koje nitko drugi nije dirao."

Zaostao sam za njim kako mu ne bih smetao, ali prilično sam ga pažljivo promatrao. Bio je izuzetno sposoban. Trebalo mu je dvadeset minuta da uzme dvadeset dobrih otisaka. Sve su to bili mali, uredno oblikovani ovali. Svi očito ženski. Složili smo se da je to sasvim dovoljno te je on spakirao svoju opremu i odvezao me kući.

Izašao sam iz Butlerovog automobila pred zgradom šerifovog ureda i krenuo na jug, prema hotelu, no zastao sam na pločniku ispred, u nedoumici. Osjećao sam kako bih morao otići kupiti novu košulju, ali nisam želio da Deveraux pomisli kako je ta večera nešto više od obične večere. Zapravo, želio sam da osjeti kako bi ta večera mogla biti nešto više od obične večere, ali nisam želio da ona vidi kako to želim. Nisam želio da se osjeti prisiljenom na nešto niti sam se želio doimati previše zainteresiranim.

No na kraju sam odlučio da je košulja samo košulja, pa sam prešao na suprotnu stranu glavne ulice i krenuo obični trgovine. Većina od njih tek što se nije zatvorila. Već je prošlo pet sati. Nešto južnije od mjesta odakle sam krenuo, našao sam trgovinu muške odjeće. Nije izgledala obećavajuće. U izlogu je bila jakna od nekakvog umjetnog *jeansa*. Iskrila je i sjajila se na svjetlu. Izgledala je kao da je izrađena od atomskog otpada. Ali jedini drugi izbor bila je ljekarna, a nisam se želio pojaviti na večeri u jeftinoj majici. Stoga sam ušao u trgovinu i počeo razgledavati.

Unutra je bilo još mnogo komada odjeće raznih tkanina sumnjivog izgleda, ali bilo je i dosta obične odjeće. Za pultom je stajao neki starac koji se doimao sretnim zbog toga što njuškam uokolo. Imao je krojački metar prebačen oko vrata. Poput oznake zanata. Poput liječnika koji nosi stetoskop. Nije rekao ništa, no činilo se da je shvatio kako tražim košulju jer se mrštio i coktao ili se zadovoljno smiješio i kimao, dok sam se ja kretao od jedne do druge hrpe odjeće, kao da se igramo vruće hladno, a on mi daje upute prilikom traženja.

Naposljetku sam pronašao bijelu košulju na kopčanje od grubog platna. Ovratnik je bio dug oko četrdest šest, a rukavi devedeset četiri centimetra, što je otprilike odgovaralo mojoj veličini. Donio sam to što sam izabrao na pult i upitao: "Bi li to bilo dobro za uredski posao?"

Starac je rekao: "Da, gospodine, bilo bi."

"Bi li ostavilo dobar dojam na osobu s kojom ću večerati?"

"Čini mi se da bi vam za to bilo potrebno nešto mrvicu elegantnije, gospodine."

"Dakle, ne biste ovu košulju nazvali svečanom?"

"Ne, gospodine. Nipošto."

"U redu, uzet ću je."

Košulju sam platio manje nego ružičastu majicu kratkih rukava u vojnom dućanu.

Starac ju je zamotao u smeđi papir i svezao vrpcom u mali zavežljaj. Nosio sam ga u ruci, vraćajući se ulicom prema hotelu. Namjeravao sam ga ostaviti u svojoj sobi. Stigao sam u hotelsko predvorje upravo na vrijeme da vidim kako je vlasnik hotela krenuo uza stube u velikoj žurbi. Okrenuo se kad je začuo vrata i zaustavio se vidjevši da sam to ja. Nije mogao doći do daha. Rekao je: "Vaš je ujak ponovno zvao."

39. POGLAVLJE

Kao i prošli put, poziv sam preuzeo u stražnjem uredu. Bio sam sasvim sam. Garber je isprva bio oprezan, što me ispunjavalo nelagodnom. Njegovo prvo pitanje bilo je: "Kako si?"

"Odlično", rekao sam. "A vi?"

"Kako ide tamo dolje?"

"Loše", rekao sam.

"Sa šerificom?"

"Ne, ona je u redu."

"Elisabeth Deveraux, zar ne? Upravo je provjeravamo."

"Na koji način?"

"U tajnosti razgovaramo s Marincima."

"Zašto?"

"Možda ćemo ti dati nešto što bi mogao upotrijebiti protiv nje. Mogao bi zatrebati prednost u nekom trenutku."

"Nemojte se uzalud truditi. Ona nije problem."

"A što je onda problem?"

"Mi smo problem", rekao sam. "Ili vi. Ili tko već. Naime, vojska je problem. Vojnici patroliraju s vanjske strane ograde Kelhama i pucaju na ljude."

"To je jednostavno nemoguće."

"Vidio sam krv. A olupinu automobila pronašao sam saniranu." "Nije moguće da se to događa."

"Događa se. A vi to trebate zaustaviti. Jer već imate velik problem, pretvorit ćete ga u Treći svjetski rat."

"Sigurno se varaš."

"Ovdje su dolje dva momka pretučena, a jedan mrtav. Ne varam se."

"Mrtav?"

"Da, više nije među živima."

"Kako je umro?"

"Iskrvario je iz rane od metka na bedru. Došlo je i do nekog jadnog pokušaja prematanja rane vojnim zavojem. A na mjestu zločina pronašao sam čahuru kakve rabi NATO."

"To nismo bili mi. Znao bih da jesmo."

"Biste li znali?" rekao sam. "Ili bih ja trebao znati? Vi ste tamo gore i nagađate, a ja sam tu dolje i gledam svojim očima."

"To nije po zakonu."

"Kao da ja to ne znam. U gorem slučaju, to je službena odluka. U boljem, netko se odmetnuo. Morate saznati o komu se radi i zaustaviti ga."

"Kako?" rekao je Garber. "Želiš da na temelju slučajnog odabira odem do nekih starijih časnika i optužim ih za nečuveno kršenje zakona? Možda najgore u povijesti Američke vojske? Bacili bi me u ćeliju još prije ručka, a već me sljedećeg jutra izveli

pred vojni sud."

Napravio sam stanku. Udahnuo sam i upitao: "Postoje li imena koja ne bih smio izgovoriti na otvorenoj liniji?"

"Postoje imena koja ne bi smio ni znati", rekao je Garber.

"Cijela se ta stvar otima kontroli. Mijenja se s lošega na gore. Vidio sam trojicu odvjednika kako ulaze i izlaze iz Kelhama. Netko mora donijeti odluku. Časnika o kojem je riječ, valja premjestiti u drugu bazu. Istog trenutka."

"To se neće dogoditi. Sve dok Kosovo ne prestane biti važno. Taj bi čovjek mogao sam samcat spriječiti rat tamo."

"On je samo jedan od četiri stotine njih, za Boga miloga."

"Ne prema političkoj promidžbi u zadnje dvije godine. Razmisli o tome. On će biti usamljeni jahač."

"Bit će zatvoren u Leavenworthu."

"Munro ne misli tako. On kaže da je časnik o kojemu je riječ, vjerojatno nevin."

"U tom se slučaju moramo ponašati kao da je tako. Moramo prestati s odvjeticima i moramo prestati patrolirati izvan ograde." "Ne patroliramo izvan ograde."

Bio sam poražen. "Još nešto?"

"Još jedna stvar", rekao je Garber. "Moram to učiniti. Nadam se da ćeš razumjeti."

"Iskušajte me."

"Stigla ti je razglednica od brata."

"Na koju adresu?"

"U tvoj ured."

"A vi ste je pročitali?"

"Jedan vojni časnik ne može očekivati privatnost."

"Je li i to u pravilima? Kao i obvezno šišanje?"

"Moraš mi objasniti značenje poruke."

"Zašto? Što piše?"

"Na prednjoj strani razglednice nalazi se fotografija poslovnog središta Atlante. Razglednica je poslana s aerodroma u Atlanti prije Jedanaest dana. Tekst glasi: *Idem u gradić Margrave, južno odavde, poslovno, ali čuo sam priču da je Blind Blake umro ondje. Javit ću ti. Potpisana je s Joe, a to je njegovo ime.*"

"Znam kako mi se zove brat."

"Što znači ta poruka?"

"To je osobna poruka."

"Naređujem ti da mi je objasniš. Ispričavam se, ali moram to učiniti."

"Išli ste u osnovnu školu. Znae čitati."

"Što znači poruka?"

"Znači ono što piše. Krenuo je u gradić Margrave, južno od Atlante."

"Tko je bio Blind Blake?"

"Stari blues gitarist. Jedna od prvih legenda."

"Zašto bi te Joe obavijestio o tomu?"

"Obojica volimo blues."

"Na što je Joe mislio kad je rekao da će ti javiti?"

"Mislio je ono što je rekao."

"Što će ti javiti?"

"Je li legenda o Blind Blakeu istinita, naravno. Je li zaista umro tamo."

"Zašto je važno gdje je umro?"

"Nije važno, ali nam je obojici zanimljivo. Poput skupljanja kartica s igračima bejzbola."

"Znači, zapravo se radi o karticama s igračima bejzbola?"

"O čemu, dovraga, govorite?"

"Je li to šifra za nešto drugo?"

"Šifra? Zašto bi to bila šifra?"

"Danas si ga zvao u ured", rekao je.

"Znate za to?"

"Imamo ljude koji nam javljaju."

"Ona djevojka? Njegova tajnica?"

"Ne smijem razgovarati o pojedinostima. No moram znati zašto si ga zvao."

"Brat mi je."

"Ali zašto sad? Mislio si ga pitati nešto?"

"Da", rekao sam. "Mislio sam ga pitati kako je. Tek toliko da ga čujem."

"Zašto sada? Je li to na bilo koji način vezano uz Kelham?"

"To nije vaša briga."

"Sve je moja briga. Pomogni mi, Reacheru."

Rekao sam: "Prije Janice May Chapman ubijene su dvije crnkinje. Jeste li uopće znali za to? Trebali biste imati to na umu, ako razmišljate o političkim kampanjama. Ignorirali smo to, pa nam se sve obilo o glavu kad je ubijena bjelkinja."

"Kakve to veze ima s Joeom?"

"Upoznao sam brata druge žrtve. To me podsjetilo na moju obi telj. To je bilo sve."

"Je li ti Joe rekao nešto o novcu s Kosova?"

"Nisam razgovarao s njim. Nije ga bilo u uredu. Bio je u Georgiji"

"Opet u Atlanti? Ili u Margraveu?"

"Nemam pojma. Georgia je velika država."

"Dobro", rekao je Garber. "Ispričavam se zbog narušavanja privatnosti."

"Tko je zapravo zabrinut zbog novca s Kosova?" pitao sam ga. Odgovorio mi je: "Ne smijem razgovarati o tomu."

Spustio sam slušalicu i nekoliko trenutaka duboko disao, a zatim sam ponio svoju novu košulju u sobu i stavio je na krevet. Počeo sam raz mišljati o večeri s Elizabeth Deveraux. Još tri sata, a moram učiniti još samo jedno.

40. POGLAVLJE

Izašao sam pred hotel, ušao u uličicu između apoteke i trgovine alata te nakon dva skretanja izašao na drugu stranu između ureda za zajmove i Brannanovog bara. Na mjestu gdje je pronađeno tijelo Janice May Chapman. Hrpa pijeska još je bila tamo, suha, stvrdnuta i prašnjava. I pomalo razbacana vjetrom. Zaobišao sam je i pogledao što se događa na jednostranoj ulici. Nije se baš mnogo događalo. Neki su barovi bili zatvoreni jer je i baza bila zatvorena.

Nema smisla otvarati ako nema kupaca. Jednostavna ekonomska računica. No Brannanov je bar bio otvoren. Možda su bili prkosno optimistični ili su samo održavali dugu tradiciju. Ušao sam i pronašao samo dvojicu ljudi za šankom koji su petljali oko boca s pićima i izgledali prilično slično jedan drugom. Izgledali su poput braće. Bili su u srednjim tridesetima, možda dvije godine razlike, poput Joea i mene. Očito upoznati s time kako svijet funkcionira, što će mi dati prednost. Njihov je bar izgledao poput tisuća drugih barova koje sam viđao u gradovima s vojnim bazama. Bio je to složeni stroj za pretvaranje dosade u novac. Bio je prilično velik. Nekoć je to vjerojatno bio malen restoran, no mali restorani veličinom odgovaraju velikim barovima. Vjerojatno je bio bolje uređen od ostalih. Na zidovima su bile fotografije velikih dimenzija. Prikazivale su velike svjetske gradove noću. Nije bilo fotografija snimljenih u okolici, što je bilo pametno. Tko završi na šest mjeseci Bogu iza nogu, ne želi da ga svako malo podsjećaju na to.

"Imate li kave?" pitao sam.

Odgovorili su da nemaju, što me nije pretjerano iznenadilo.

Rekao sam: "Ja sam Jack Readier. Vojni sam policajac. Uskoro ću na večeru s djevojkom."

Nisu me shvatili.

Rekao sam: "To znači da bih inače mogao cijelu noć razgovarati s vama i izvlačiti informacije, no ovaj put nemam vremena za to. Morat ćemo se zadovoljiti uobičajenim nizom pitanja i odgovora. Dobro?"

Shvatili su poruku. Vlasnici barova u gradovima s vojnim bazama poštuju vojne policajce. Nema ništa lakše nego neki mjesni bar staviti na popis zabranjenih cijeli tjedan ili mjesec. Ili zauvijek. Predstavili su se kao Jonathan i Hunter Brannan. Braća koja su naslijedila posao od bake, započet još u zlatno doba željeznice. Prodavala je čaj i otmjene kolače. Dobro je živjela od toga. Njihov je otac prešao na alkohol kad su vlakovi prestali, a vojska stigla. Braća su bila simpatični momci. I realistični. Vodili su najbolji bar u gradu pa nisu mogli zanijekati da ponekad vide baš svakoga.

"Janice Chapman dolazila je ovamo", rekao sam. "Ubijena žena."

Složili su se da je to istina. Nisu izbjegavali odgovor. Svi dolaze u Brannanov bar.

"Je li u zadnje vrijeme dolazila uvijek s istim momkom?" pitao sam ih.

Složili su se da je bilo tako.

"S kime?" pitao sam.

"Ime mu je Reed", rekao je Hunter Brannan. "Ne znam mnogo u njemu osim toga. No prilično je važan. To se uvijek vidi po reakcija ostalih."

"Je li dolazio redovito?"

"Svi dolaze redovito."

"Je li bio ovdje te večeri?"

"To je teško pitanje. Ovo je mjesto obično prepuno."

"Pokušajte se sjetiti."

"Mislim da je bio. Barem na početku večeri. Ne sjećam se da sam ga vidio poslije."

"Koji auto vozi?"

"Neki starinski. Mislim da je plave boje."

"Koliko dugo već dolazi ovamo?" pitao sam.

"Oko jedne godine. No on je jedan od onih koji dolaze i odlaze."

"Što to znači?"

"Imaju dvije satnije u bazi koje redovito odlaze nekamo i vraćaju se. Izmjenjuju se. Jedan su mjesec tu, a jedan ih nema."

"Je li prije dolazio i s drugim djevojkama?"

Jonathan Brannan je rekao: "Takav momak uvijek ima neki slatkiš ispod ruke."

"S kim je na primjer bio?"

"S onom koja je bUa najljepša. I spremna na seks, vjerojatno."

"S crnkinjama ili s bjelkinjama?"

"S jednima i s drugima. Sto se toga tiče, zalaže se za jednakost."

"Sjećate li se nekih imena?"

"Ne", rekao je Hunter Brannan. "No sjećam se da sam nekoliko puta bio prilično ljubomoran."

Vratio sam se u hotel. Još dva sata do večere. Prvi sam sat proveo drijemajući jer sam bio umoran i jer sam pretpostavljao da neću tako skoro opet spavati. Zapravo, nadao sam se da neću. Nada umire posljednja. Probudio sam se u osam sati i otpakirao novu košulju. Oprao sam zube samo vodom i uzeo jednu žvakaću gumu. Zatim sam se dugo tuširao vrućom vodom, s mnogo sapuna i mnogo šampona.

Odjenuo sam novu košulju i podvrnuo rukave do lakta. Košulja mi je bila uska u ramenima pa nisam zakopčao dva najgornja gumba. Uvukao sam košulju u hlače, odjenuo cipele i obje ih malo ulaštio naizmjenice ih trljajući o stražnji dio potkoljenice druge noge.

Pogledao sam u ogledalo.

Izgledao sam poput momka koji želi nešto okrenuti. A upravo sam to i bio. Nisam tu mogao ništa učiniti.

Bacio sam staru košulju u kantu za smeće, izašao iz sobe, sišao je niza stube i zakoračio na ulicu, u tamu. Iza mene, glas iz sjene je rekao: "Zdravo još jednom, vojniče."

41. POGLAVLJE

Ispred mene, s druge strane ulice bila su tri kamioneta, parkirana uz pločnik. Dva sam prepoznao, a jedan nisam. Sva su vrata bila otvorena. Iz njih su virile noge. Cigarete su sjajile. Dim je lebdio uokolo. Napravio sam korak ulijevo, napola se okrenuo i ugledao poznatog afamužjaka. Bili su to rođaci McKinney. Lice mu je još bilo puno modrica. Stajao je ispod jedne od svjetiljki hotela koje nisu radile. Ruke su mu bile spuštene, šake odmaknute od bokova, a palčevi odmaknuti od ostalih prstiju. Bio je napet i spreman.

S druge strane ulice petorica njemu sličnih izašli su iz kamioneta. Krenuli su prema meni. Vidio sam betamužjaka, i onog koji doručkuje pivo, i motociklista s ozlijeđenim leđima, kao i dvojicu koje nisam vidio prije. Susjedi ili rođaci, ili oboje.

Ostao sam na pločniku. Bila su šestorica, pa nisam želio da mi se nitko od njih nađe iza leđa. Želio sam da mi iza leđa bude zid. Alfa mužjak sišao je s pločnika i pridružio se ostalima, na desnom kraju polukruga koji su sad sačinjavala šestorica. Svi su ostali na ulici, oko tri metra od mene. Bili su mi izvan dohvata ruke, no mogao sam ih namirisati. Svi su držali ruke na jednak način kao i alfamužjak. Poput majmuna. Poput revolveraša bez revolvera.

"Šestorica?" rekao sam. "To je sve?"

Nije bilo odgovora.

"Nije baš neko povećanje", rekao sam. "Nadao sam se nečemu radikalnijem. Da ćete s pješaštva prijeći na artiljeriju. Čini se da ste drukčije razmišljali. Moram reći da sam pomalo razočaran."

Nije bilo odgovora.

"Kako bilo, žao mi je, ali čeka me večera s djevojkom", rekao sam.

Svi su napravili korak naprijed i tako došli bliže meni i bliže jedni drugima. Šest bljedih lica, žućkastih od ono malo svjetla.

"Imam novu košulju", rekao sam.

Nije bilo odgovora.

Osnovno pravilo u tučnjavi protiv šestorice; moraš biti brz. Na svakog od njih smiješ potrošiti tek minimalno vremena. To znači da svakog od njih moraš udariti samo jednom. Jer to je minimum. Ne možeš udariti nekoga manje od jednom.

Isplanirao sam u glavi sve pokrete. Odlučio sam početi u sredini. Jedan, dva, tri. Bum, bum, bum. Treći će udarac morati biti najjači. Treći će već biti u pokretu. Prva dvojica neće. Bit će kao prikovani za tlo. Od šoka i iznenađenja. Past će bez problema. No treći će već reagirati kad stignem do njega. I to na neočekivan način. Možda će imati jasan plan u glavi, no još ga neće pokrenuti. Još će se trzati od nekontrolirane refleksne panike.

Stoga sam bio spreman propustiti trećega. Možda prijeći odmah na četvrtoga. Treći će možda pobjeći. Barem jedan od njih hoće. Još nisam vidio da ovakav čopor ostane na okupu kad prvih nekoliko glava udari o pločnik.

"Momci, molim vas", rekao sam. "Upravo sam se istuširao."

Nisam dobio odgovor, a nisam ga ni očekivao. Svi su opet krenuli naprijed, a to jesam očekivao. Dočekao sam ih na pola puta. To mi se činilo pristojnim. Napravio sam dva duga koraka. Prilikom drugog sam se odgurnuo od ruba pločnika. Više od sto dvadeset kilograma u pokretu. Udario sam trećeg slijeva i to desnim direktnom koji bi mu izbio sve zube da ih je imao. Umjesto toga mu je snažno trznuo glavu unatrag. Kralježnica i ramena odmah su mu omlitavili i nestao je. borbe, kao i iz mog vidnog polja jer u tom sam se trenutku već trznuo ulijevo i zabio desni lakat u drugog napadača, vodoravno u korijen nosa. Silno snažan udarac, pojačan time što sam se u njega unio cijelim tijelom, okrenuvši se u struku, i time što sam zapravo padao na svoju žrtvu. Vidio sam kako zrakom prska krv, naglo se zaustavio, promijenio smjer kretanja i istim laktom udario unatrag, prema nekome koga sam osjećao iza sebe. Udarac mi je rekao da se ovaj uspio izmaknuti te da sam ga pogodio samo u uho. Ostavio sam si podsjetnik u umu da ću mu poslije možda trebati posvetiti još pozornosti. Opet sam se trgnuo naprijed i promijenio smjer napada, udarajući četvrtoga nogom u prepone, uz zadovoljavajući zvuk susreta kosti i mesa nakon kojeg se odmah presavio napola, a zatim i pao.

Tri sekunde i trojica su pala, a jedan je bio grogiran.

Nitko nije bježao.

Još jedan podsjetnik: u Mississippiju su huligani čvršći nego drug ilje. Ili su jednostavno gluplji.

Peti me napadač uspio ogrepsti po ramenu. Bio je to nekakav pokušaj udarca. Ili me možda namjeravao početi daviti. Ili me možda zadržati na mjestu dok me šesti udara. Nisam mogao znati. Kako bilo, bio sam silno razočaran njegovim ambicijama. Eksplodirao sam unatrag, prema njemu, krećući se cijelim tijelom. Opet sam se okrenuo u struku i zamahnuo laktom prema natrag. Pogodio sam ga u obraz, a zatim zamah iskoristio kao zalet za još jedan skok prema naprijed, u potrazi za šestim napadačem, jedinim preživjelim. On je pak zapeo petom za rubnik i podigao ruke poput strašila kako bi održao ravnotežu. Shvatio sam to kao poziv da ga udarim u tijelo, izravno u pleksus, a na njega je to djelovalo kao da sam ga priključio na struju. Poskočio je, na trenutak zaplesao, a zatim se srušio na tlo.

Onaj kojeg sam udario u uho, hvatao se za njega kao da će otpasti, Oči su mu bile zatvorene, pa borba nije bila ravnopravna, ali takve su mi borbe najdraže. Prišao sam mu i udario ga lijevom krošom u bradu.

Srušio se poput bačene marionete.

Ispustio sam zrak iz pluća.

Sva su šestorica bila gotova.

Kraj priče.

Dvapat sam se nakašljao i pljunuo na pod. Zatim sam krenuo prema sjeveru.

Morao sam prijeći cijeli blok zgrada, a sat u mojoj glavi govorio mi je da je već devet sati i jedna minuta.

42. POGLAVLJE

Ušao sam u zalogajnicu i vidio da unutra nema nikoga osim konobarice i starog para iz hotela. Činilo se da su na pola svog noćnog maratona. Žena je imala knjigu, a njezin suprug novine. Deveraux još nije stigla.

Rekao sam konobarici da očekujem društvo. Tražio sam stol za četvero. Pretpostavio sam da bi stol za dvoje bio previše skučen za dulju večeru i razgovor. Pokazala mi je stol u prednjem dijelu restorana, a ja sam krenuo prema kupaonici.

Isprao sam lice te oprao ruke vrućom vodom i sapunom, sve do lakta. Prošao sam mokrim prstima kroz kosu. Duboko sam udahnuo, a J zatim ispustio zrak iz pluća. Adrenalin je gadan. Nije znao kada prestati. Nekoliko sam puta zamahnuo rukama i zavrteo ramenima. Pogledao sam se u ogledalo. Kosa mi je bila u redu. Lice mi je bilo čisto.

Ali na košulji je bilo krvi.

Na džepu. I iznad njega. I ispod. Ne mnogo, ali vidjelo se. Jasan polukružni niz kapi. Kao da me netko poprskao. Ili kao da sam ušacj u izmaglicu. A i jesam. Bila je to krv drugog napadača. Udario sam ga u korijen nosa. Krv je šiknula kao da je netko pustio vodu u zahodu.

"Sranje", rekao sam tiho sam sebi.

Stare košulje bile su u kanti za smeće u mojoj sobi.

Sve su trgovine bile zatvorene.

Prišao sam umivaoniku i opet se pogledao u ogledalo. Krv se već počinjala sušiti. Postajala je smeđa. Možda će na kraju izgledati kao da je to namjerno. Poput logotipa. Hi motiva. Poput detalja na jednolikoj tkanini. Već sam vidio takvo što. Nisam bio siguran kako se to zove. Kašmirski uzorak?

Opet sam udahnuo, pa izdahnuo.

Nisam ništa mogao učiniti.

Izašao sam iz kupaonice točno u trenutku kad je Deveraux ušla kroz vrata zalogajnice.

Nije bila u odori. Presvukla se. Nosila je svilenu bluzu boje srebra i crnu suknju do koljena. Cipele s visokim potpeticama. Srebrnu ogrlicu. Bluza je bila tanka i uska. Na nju nije bilo potrošeno mnogo tkanine. Bila je otvorena na gornjem dijelu. Suknja joj je sezala do struka koji je bio tako tanak da sam ga mogao obujmiti rukama. Noge su joj bile gole. I vitke. I duge. Kosa joj je bila vlažna od tuširanja. Padala joj je na ramena i dalje niz leđa. Nije nosila rep ni vrpca za kosu. Smiješila se, skroz do svojih predivnih očiju.

Odveo sam je do stola i sjeli smo jedno nasuprot drugom. Bila je sitna i dotjerana. Sjela je na sredinu klupe sa svoje strane. Stavila je parfem. Neki jedva primjetan, suptilni miris. Svidio mi se.

"Oprosti što kasnim", rekla je.

"Nije važno", rekao sam.

"Imaš krvi na košulji", rekla je ona.

"To je krv?" odvratio sam.

"Otkud to?"

"Iz trgovine prekoputa hotela."

"Ne košulja", rekla je. "Krv. Nisi se porezao brijući se."

"Rekla si da se ne brijem."

"Znam", rekla je. "Sviđaš mi se ovakav."

"I ti izgledaš sjajno."

"Hvala. Odlučila sam ranije otići s posla. Otišla sam se kući presvući."

"Vidim to."

"Živim u hotelu."

"Znam."

"u sobi 17."

"Znam."

"Čiji balkon gleda na ulicu."

"Vidjela si?"

"Sve", rekla je.

"Čudi me što nisi otkazala spoj."

"Ovo je spoj?"

"Dogovor za večeru."

"Nisi im dopustio da te udare prvi."

"Ne bih bio tu da jesam."

"Istina", rekla je i nasmiješila se. "Bio si prilično dobar."

"Hvala", rekao sam.

"No uništavaš mi proračun. Morat ću platiti prekovremeno Pelle grinu i Butleru što su ih odvezli. Htjela sam ih maknuti prije nego što vlasnici hotela završe večeru. Glasači ne vole ulične tučnjave."

Uto je došla konobarica. Nije donijela jelovnike. Deveraux je jela tamo tri puta dnevno već dvije godine. Znala je što je na jelovniku. Naručila je *cheeseburger*. Ja sam naručio isto, i kavu. Konobarica je zapisala narudžbe i otišla.

"I jučer si jela *cheeseburger*", rekao sam

"Jedem ga svaki dan", rekla je Deveraux.

"Zbilja?"

Kimnula je glavom. "Svaki dan radim isto i jedem isto."

"Kako ostaješ vitka?"

"Trošim mnogo mentalne energije", rekla je. "Mnogo se brinem."

"Zbog čega?"

"Trenutačno zbog čovjeka iz Oxforda, u Mississippiju. To je ubijeni koji je dobio metak u bedro. Liječnik je donio njegove stvari u moj ured. Među njima su bili lisnica i blok za pisanje. Čovjek je bio novinar."

"Radio je za velike novine?"

"Ne. Slobodni strijelac. Vjerojatno je jedva spajao kraj s krajem, Imao je novinarsku akreditaciju staru dvije godine. No u Oxfordu ima nekoliko alternativnih novina. Vjerojatno je pokušavao prodati članak nekima od njih."

"u Oxfordu je fakultet, zar ne?"

Deveraux je opet kimmula glavom. "Ole Miss", rekla je. "Radikalan koliko to u ovoj državi može biti."

"Zašto je novinar došao ovamo?"

"Voljela bih da sam imala priliku razgovarati s njim. Možda je imao nešto što bih mogla iskoristiti."

Konobarica je donijela moju kavu i čašu vode za Deveraux. Iza sebe sam čuo kako je vlasnik hotela zagundao i okrenuo stranicu u novinama. "Moj zapovjednik još tvrdi da nema vojnika izvan baze", rekao sam.

"Kako se osjećaš zbog toga?" pitala je Deveraux.

"Ne znam. Ako mi laže, bilo bi to prvi put."

"Možda netko laže njemu."

"Tako mlada, a tako cinična."

"Ti ne misliš tako?"

"To je više nego vjerojatno."

"Kako se osjećaš zbog toga?"

"Postala si psihoanalitičarka?"

Nasmiješila se. "Samo me zanima. Jer sam to i sama prošla. Ljuti li te to?"

"Nikad se ne ljutim. Vrlo sam miran."

"Izgledao si ljutito prije dvadeset minuta. S rođacima McKinney." "To je bio samo tehnički problem. Vežan uz vrijeme i prostor. Nisam želio zakasnuti na večeru. Zapravo nisam bio ljutit. Barem ne isprva. Poslije sam postao malo frustriran. Mentalno, razumiješ? Kad su došla četvorica, dao sam im priliku da se vrate s većim brojem ljudi. A što su oni učinili? Dodali su još dvojicu. To je bilo sve. Došlo ih je ukupno šest. Što im je bilo? Željeli su pokazati da me ne poštuju. Omalovažavali su me."

"Mislim da bi se većina složila kako napad šestorice na jednog Ilije omalovažavanje", rekla je Deveraux.

"Ali upozorio sam ih. Rekao sam im da će trebati još ljudi. Pokušao sam biti pravedan. Ali nisu me poslušali. Kao da sam razgovarao s nekim iz Pentagona."

"Kako ti ide s tim?"

"Ne baš dobro. Nisu ništa bolji od rođaka McKinney."

"Jesi li zabrinut?"

"Neki ljudi jesu."

"I trebali bi biti. Vojska će se promijeniti."

"Onda će se promijeniti i Marinci."

Nasmiješila se. "Možda malo, ali ne mnogo. Vojska je velika meta. I laka meta. Jer vojska je dosadna. Marinci nisu."

"Misliš?"

"Ma daj", rekla je. "Mi smo glamurozni. Imamo sjajne svečane odore. Imamo sjajne vježbe u stroju. Priređujemo sjajne sahrane. Znaš li zašto radimo sve to? Jer su Marinci sjajni u odnosima s javnošću. I dobivamo dobre savjete. Zapravo, naši su savjetnici bolji od vaših. To želim reći. Na to se sve svodi. Zato ćete vi izgubiti mnogo, a mi malo."

"Imate savjetnike?" pitao sam.

"I ljude za lobiranje", rekla je. "Vi nemate?"

"Mislim da nemamo", rekao sam. Sjetio sam se svog starog prijatelja Stana Lowreyja i njegovih oglasa za posao. Konobarica je donijela naše jelo. Kao i večer prije. Dva velika *cheeseburgera*, dvije velike hrpe prženih krumpirića. To sam jeo i za ručak. To sam smetnuo s uma. No bio sam gladan. Stoga sam jeo. I gledao Deveraux kako jede. Što je bila neka vrst prekretnice. Ako možete gledati osobu kako jede, to mora nešto značiti.

Prožvakala je i progutala, a zatim rekla: "Što ti je još rekao tvoj zapovjednik?"

"Da će te provjeriti."

Prestala je jesti. "Zašto?"

"Da bih imao nešto što mogu upotrijebiti protiv tebe."

Nasmiješila se. "Neće pronaći mnogo toga, bojim se. Bila sam dobar mali marinac. Ali zar ne shvaćaš? Sami dokazuju da imam pravo, Što se više trude, to sam sigurnija da je krivac netko iz Kelhama," Opet je počela jesti.

"Zapovjednik me također ispitivao o mojoj pošti", rekao sam.

"Čitaju tvoja pisma?"

"Bila je to razglednica od mog brata."

"Zašto im je bila zanimljiva?"

"Vjerojatno su mislili da im može pomoći."

"Je li im pomogla?"

"Ni najmanje. U njoj nije bilo ništa važno."

"Očajni su, zar ne?"

"Moj se zapovjednik ispričavao zbog toga."

"I trebao bi."

"Pitao me je li razglednica pisana šifrom. No mislim da je zapravo on govorio u šiframa. Mislim da je to činio od početka. Još od kad me deset minuta grdio zbog moje kose. To mu nije nalik, a mislim da je to i bila bit svega. Govorio mi je da to ne čini svojom voljom. Govorio mi je da je u mraku, da slijedi zapovijedi i radi nešto što ne želi."

"Baš lijepo što te opterećuje svojim problemima. Mogao je poslati nekoga drugog."

"Jesi li sigurna? Možda je ova operacija u cijelosti planirana na višoj razini. Kao kad vlasnici momčadi biraju igrače za utakmicu. Munro i ja. Možda se spremaju smanjiti broj ljudi pa žele testirati našu odanost."

"Munro mi je rekao da je čuo za tebe."

Kimnuo sam glavom. "Nismo se upoznali."

"Reputacija može biti opasna u ovakvim vremenima."

Nisam rekao ništa.

"Da pitam svoje stare prijatelje da provjere tebe, što bih otkrila?"

"Ima pojedinosti koje nisu baš lijepe", rekao sam.

"Znači, vrijeme je za otplatu dugova", rekla je. "Za nekoga je to situacija u kojoj ne može izgubiti. Ili će te slomiti, ili će te se riješiti. Negdje imaš neprijatelja. Znaš li tko bi to mogao biti?"

"Ne znam", rekao sam.

Nekoliko smo trenutaka šutjeli, dok nismo sve pojeli. Tanjuri su bili prazni. Meso, pecivo, sir, krumpiri, ničega više nije bilo. Bio sam sit. Deveraux je bila dvostruko sitnija od mene. Možda i više. Ne znam kako je uspijevala jesti toliko.

"Pričaj mi o svom bratu", rekla je.

"Radije bih slušao o tebi."

"O meni ? Nemam što reći. Carter Crossing, Marinci, opet Carter Crossing. To je priča mog života. Nemam ni braće ni sestara. Koliko ih ti imaš?"

"Samo tog jednog."

"Je li stariji ili mlađi?"

"Dvije godine stariji. Rođen je daleko odavde. Na Pacifiku. Nisam ga već dugo vidio."

"Je li ti nalik?"

"Izgledamo poput dvije verzije iste osobe. Fizički smo slični. On je pametniji od mene. Ja bolje obavljam stvari. On je više intelektualan, a ja više tjelesan. On je bio poslušan, a ja nisam. Tako kažu naši roditelji. I tomu slično."

"Čime se on bavi?"

Zastao sam.

"Ne smijem ti to reći", rekao sam.

"Njegov je posao tajna?"

"Zapravo i nije", rekao sam. "Ali bi ti mogao ukazati na jedan od razloga zbog kojih je vojska zabrinuta."

Nasmiješila se. Bila je vrlo tolerantna. "Hoćemo li naručiti pitu?" rekla je.

Naručili smo dvije pite od breskve, kakve sam ja jeo večer prije. I kavu, za oboje, što je bio dobar znak. Nije ju brinulo što neće moći zaspati. Možda je računala na to. Stari je par iz hotela ustao i izašao dok je konobarica bila u kuhinji. Zastali su kod našeg stola. Nije bilo pravog razgovora. Samo mnogo kimanja i osmijeha. Bili su odlučni u tomu da budu pristojni. Bila je to jednostavna ekonomija. Deveraux je bila ta koja ih je hranila, a ja sam bio privremeni desert.

Sat u mojoj glavi pokazivao je točno 22:00. Stigle su pite, a s njima i kava. Nisam obraćao mnogo pozornosti ni na jedno. Većinu vremena proveo sam gledajući u treći gumb odozgo na Deverauxinoj bluzi. Primijetio sam ga već prije. Prvi koji je bio zakopčan. Stoga je bio prvi koji će trebati otkopčati. Bio je mali i srebrnkastosiv, izrađen od sedefa. Iza njega je bila koža, ni svjetla ni tamna, i vrlo trodimenzionalna. Slijeva nadesno bila je izbočena prema mani, pa se povlačila, pa opet izbočila prema meni. Podizala se i padala dok je disala.

Konobarica je došla i ponudila nam još kave. Odbio sam, možda prvi put u životu. I Deveraux je odbila. Konobarica je spustila račun na stol pokraj mene, licem prema dolje. Okrenuo sam ga. Nije bilo strašno. Godine 1997. još se moglo dobro jesti za vojničku plaću. Spustio sam nekoliko novčanica na račun, pogledao Deveraux i rekao: "Smijem li te otpratiti kući?"

"Mislila sam da nikad nećeš pitati", odgovorila je.

43. POGLAVLJE

Pellegrino i Butler dobro su obavili svoj posao. Zaslužili su svoje prekovremene sate. McKinneyjevih više nije bilo. Glavna je ulica bila tiha i potpuno prazna. Mjesec je izašao i zrak je bio blag. Deveraux je bila viša u potpeticama. Hodali smo jedno pokraj drugog, dovoljno blizu da čujem kako joj svila šušti na koži i da osjetim miris njezinog parfema.

Došli smo do hotela, popeli se istrošenim stubama i prešli preko verande. Pridržao sam joj vrata. Stari je vlasnik bio za pultom recepcije. Kimnuli smo mu i poželjeli laku noć te se uputili prema stubama. Na vrhu stuba Deveraux je zastala i rekla: "Laku noć, gosp. Reacher i hvala vam što ste mi pravili društvo za večerom."

Glasno i jasno.

Ja sam ostao stajati na mjestu.

Ona je prešla na drugu stranu hodnika.

Izvadila je ključ.

Gurnula ga je u bravu sobe broj 17.

Otvorila je vrata.

Zatim ih je glasno zatvorila i na prstima se vratila do mene, pro tegnula se i stavila ruku na moje rame. Približila je usne mom uhu i šapnula: "To je bilo za starog u prizemlju. Moram misliti na svoj ugled. Ne smijem šokirati glasače."

Ispustio sam zrak iz pluća.

Uzeo sam je za ruku i krenuli smo prema mojoj sobi.

Oboje smo imali trideset i šest godina. Oboje smo bili odrasli. Nismo bili adolescenti. Nismo se žurili. Nismo petljali. Uživali smo u svakom trenutku i bilo je fantastično. Možda najbolje ikad.

Poljubili smo se čim su se vrata zatvorila. Usne su joj bile hladne i vlažne. Zubi su joj bili sitni. Jezik joj je bio okretan. Bio je to sjajan poljubac. Jednu sam ruku zavukao u njezinu kosu, a drugom je obujmio u dnu leđa. Bila je čvrsto stisnuta uza me i pomicala se. Oči su joj bile otvorene. Baš kao i moje. Prvi je poljubac trajao više minuta. Pet, možda deset. Bili smo strpljivi. Sve smo radili polako. Bili smo dobri u tomu. Mislim da smo oboje razumjeli da se prvi put događa samo jednom. Oboje smo željeli uživati u tomu.

Napokon smo morali udahnuti. Skinuo sam košulju. Nisam želio da krv McKinneyjevih bude između nas. S prednje strane tijela imam velik ožiljak od gelera. Izgleda poput blijede hobotnice koja mi se penje po struku. Prepun je ružnih bijelih šavova. Obično bi potaknuo razgovor. Deveraux ga je vidjela i zanemarila ga. Samo je nastavila dalje. Bila je marinac. Vidjela je mnogo gore. Rukom je posegnula prema najgornjem gumbu.

"Ne, pusti mene", rekao sam.

Nasmiješila se i rekla: "To te napaljuje? Voliš razodijevati žene?"

"Više od bilo čega", rekao sam. "Zurio sam u taj gumb od 21:15."

"Od 21:10", rekla je. "Pratila sam vrijeme. Policajka sam."

Uzeo sam joj lijevu ruku i okrenuo je dlanom prema gore. Ona ju je strpljivo nastavila držati tako. Otkopčao sam joj gumb na rukavu. Učinio sam isto s njezinom desnom rukom. Svila je spala s njezinih tankih zglavaka. Stavila je ruke na moja prsa. Zatim ih je zavukla iza moje glave. Opet smo se poljubili. Trajalo je punih pet minuta. Još jedan sjajan poljubac. Bolji od prvog.

Opet smo prestali kako bismo udahnuili, a ja sam prešao na drugi gumb s prednje strane njezine bluze. Bio je malen, kao i svi ostali. I sklizak. A ja imam krupne prste. No obavio sam posao. Gumb se otkopčao, a u tome mu je pomogla i napetost njezinih grudi. Prešao sam na četvrti gumb. Zatim na peti. Izvukao sam svilu donjeg dijela bluze iz suknje, malopomalo, skroz uokolo, polako i oprezno. Gledala me i cijelo mi se vrijeme smiješila. Njezina se bluza otvorila. Nosila je grudnjak. Bio je sitan i crn, od čipke, kao i naramenice. Jedva joj je prekrivao bradavice. Grudi su joj bile fantastične.

Skinuo sam joj bluzu s ramena te je pustio da se uz tihi zvuk nalik uzdahu polako spusti na pod. Njezin me miris zapahnuo. Opet smo se poljubili, dugo i snažno. Poljubio sam je u vrat tamo gdje se spajao s ramenom. Sredinom leđa pružalo joj se okomito udubljenje. Vrpca njezinog grudnjaka prelazila ga je poput malog mosta. Nagnula je glavu unatrag i kosa joj se rasula posvuda. Poljubio sam je u grlo.

"A sad tvoje cipele", rekla je, a ja sam osjetio kako joj grlo drhti uz moje usne.

Okrenula me i gurnula unatrag te me posjela na rub kreveta. Kleknula je ispred mene. Odvezala mi je desnu cipelu, a zatim lijevu. Polako ih je skinula. Zavukla je palčeve u moje čarape i svukla ih.

"Sigurno si ih kupio u PX-u", rekla je.

"Za manje od dolara", rekao sam. "Nisam mogao odoljeti."

Ustali smo i opet se poljubili. Dotad sam poljubio stotine djevojaka, no morao sam priznati da je Deveraux bila najbolja od svih. Bila je spektakularna. Kretala se, uvijala i drhtala. Bila je snažna, ali nježna. Strastvena, ali ne agresivna. Gladna, ali ne zahtjevna. Sat u mojoj glavi otišao je na stanku. Imali smo vremena koliko smo htjeli i namjeravali smo iskoristiti svaki trenutak.

Zahvatila je prednji rub mojih hlača prstima. Povukla ih je. Otkopčala je gumb, palcem i kažiprstom. Nastavili smo se ljubiti. Pronašla je jezičac mog zatvarača i počela ga polako povlačiti prema dolje. Polako, polako. Mala ruka, čvrst palac, precizan kažiprst. Stavila je dlanove na moje lopatice i počela ih milovati. Ruke su joj bile tople, suhe i meke. A zatim ih je polako povukla dolje, do mog struka pa još dolje. Zavukla je vrhove prstiju pod olabavljeni rub mojih hlača i raširila tkaninu. Zavukla je ruku dublje. Povukla je prema dolje i moje su se hlače spustile preko bokova. Još smo se ljubili.

Opet smo prekinuli poljubac kako bismo udahnuili, a ona me okrenula i opet me posjela. Skinula mi je hlače i bacila ih na svoju bluzu. Ostavila me na krevetu, napravila korak unatrag, raširila ruke i rekla: "Reci mi što da skinem sljedeće."

"Mogu birati?"

Kimnula je glavom. "Tvoj izbor."

Nasmiješio sam se. Bio je to vraški izbor. Grudnjak, suknja, cipele. Mislio sam da bi cipele mogla zadržati na sebi. Barem neko vrijeme. Možda i cijelu noć.

"Suknju", rekao sam.

Poslušala me. Suknja je imala gumb i zatvarač sa strane. Otkopčala je gumb i povukla zatvarač prema dolje. Polako, centimetar po centimetar. Čuo sam njegov zvuk jasno u tišini. Suknja je pala na pod. Iskoračila je iz nje, jednu po jednu nogu. Noge su joj bile duge, glatke i savršeno oblikovane. Nosila je sitne crne gaćice. Nisu pokrivale mnogo. Bile su tek komadić tamne tkanine.

Grudnjak, gaćice, cipele. Još sam sjedio na krevetu. Popela mi se u krilo. Podigao sam joj kosu i poljubio je u uho. Pratio sam njegov oblik svojim jezikom. Osjećao sam njezin obraz uz svoj. Osjećao sam kako se smiješi. Poljubio sam je u usta, a ona mene u uho. Proveli smo dvadeset minuta upoznajući svaku crtu naših lica, svaku konturu iznad vrata.

Zatim smo se spustili niže.

Otkopčao sam joj grudnjak. Pao je kao da ga nije ni bilo. Spustio sam glavu. Ona je svoju zabacila i podigla grudi prema meni. Bile su čvrste, okrugle i glatke. Bradavice su joj bile osjetljive. Malo je zaste njala. I ja sam. Pomaknula se i poljubila me u prsa. Podigao sam je iz svog krila, okrenuo je i spustio na leđa na krevet. Zatim je ona okrenula mene. Dvadeset fantastičnih minuta tijekom kojih smo se upoznawali iznad struka.

Zatim smo se spustili niže.

Ležao sam na leđima. Kleknula je iznad mene i spustila mi gaćice. Nasmiješila se. Nasmiješio sam se i ja. Deset divnih minuta poslije zamijenili smo mjesta. Spustila je gaćice s bokova, a zatim podigla koljena i pustila me da dovršim posao. Zaronio sam licem među njezine bokove. Bila je vlažna i slatka. Kretala se, bez zadržke. Okretala je glavu s jedne na drugu stranu, vrtjela ramenima i pritiskala se cijelim tijelom uz madrac. Provlačila mi je prste kroz kosu.

Zatim je došlo vrijeme. Počeli samo nježno. Dugo i polako, dugo i polako. Duboko i lagano. Bila je rumena i hvatala je zrak. Baš kao i ja. Dugo i polako.

Zatim brže i jače.

Počeli smo dahtati.

Brže i jače, brže i jače.

Dahtali smo.

"čekaj", rekla je.

"Što?"

"Čekaj, čekaj", rekla je. "Ne sad. Ne još. Uspori."

Dugo i polako, dugo i polako.

Hvatali smo zrak.

Dahtali smo.

"Dobro", rekla je. "Može. Sad, sad. Sad!"

Brže i jače.

Brže, jače, brže, jače.

Soba se počela tresti.

Isprva slabo, blago, ali stalno podrhtavanje, poput ruba dalekog potresa. Francuski prozor tresao se u svom okviru. Staklo na polici u kupaonici je zveckalo. Pod je vibrirao. Vrata su škripala i pucketala. Moje su cipele poskakivale i pomicala

se. Zaglavlje kreveta udaralo je o zid. Pod se snažno tresao. Zidovi su odzvanjali. Kovanice u džepu mojih odbačenih hlača počele su zveckati. Krevet se tresao i poskakivao i pomicao se, kao uostalom i pod na kojem je bio.

A onda ponoćnog vlaka više nije bilo, kao ni nas.

44. POGLAVLJE

Poslije smo ležali jedno pokraj drugog. Goli, obliveni znojem, teško dišući i držeći se za ruke. Zurio sam u strop. Deveraux je rekla: "Već dvije godine želim to učiniti. Taj prokleti vlak. Barem da bude neka korist od njega."

"Ako ikada kupim kuću, bit će pokraj željezničke pruge", rekao sam. "To je sigurno."

Pomaknula se i privila uza me. Zagrlio sam je. Ležali smo tihi, istrošeni i zadovoljni. U glavi sam čuo Blind Blakea. Jednom sam slušao kasetu sa svim njegovim pjesmama, prebačenim sa starih ploča sa sedamdeset osam okretaja u minuti. Apsurdno glasni šum i grebanje prastare ploče od bakelita gotovo je prigušio tih, melankolični glas i živahnu gitaru koja je oponašala ritam željeznice. Svirao je slijepac. Slijep od rođenja. Nikada nije vidio vlak. No čuo ih je mnogo. To je bilo jasno.

Deveraux me pitala o čemu razmišljam, pa sam joj rekao. "O njemu je bila riječ u razglednici mog brata", rekao sam.

"Još si ljutit zbog toga?"

"Tužan sam zbog toga", rekao sam.

"Zašto?"

"Ovaj je zadatak pogreška", rekao sam. "Nisu me smjeli poslati da budem izvan baze. Ne u ovakvom slučaju. Počeo sam razmišljati o njima kao o ... *njima*. Ne više kao o *nama*."

Poslije smo lijeno razgovarali treba li se vratiti u svoju sobu. Ugled. Glasači. Rekao sam joj da je starac došao po mene kad je Garber nazvao. Dobro je pogledao sve u sobi. Rekla je da ga mogu nakratko zadržati ako se to ponovi, a ona će se skriti u kupaonici. Rekla je da su na njezina vrata rijetko kucali. Ako to i učine sutra ujutro, a ona ne odgovori, pretpostavit će da je izašla zbog slučaja. To bi bilo u potpunosti prihvatljivo. Posla joj nije nedostajalo.

Zatim je rekla: "Možda je Janice Chapman radila isto što i mi. Pa je tako dobila ogrebotine od šljunka. Sa svojim momkom, ma tko on bio. U dvorištu iza kuće, u ponoć. Pod zvijezdama. Pruga je prilično blizu. Vani je sigurno fantastično."

"Da, mora biti", rekao sam. "Sinoć sam stajao uz samu prugu u ponoć. Doimalo se poput kraja svijeta."

"Odgovara li to vrijeme? Zbog ogrebotina?"

"Ako su ogrebotine nastale prilikom seksa u ponoć, ubijena je u četiri ujutro. Kad su pronašli truplo?"

"U deset sljedeće večeri. To je osamnaest sati. Do onda bi već došlo do djelomičnog raspadanja."

"Vjerojatno. No trupla kojima je ispuštena krv, izgledaju prilično neobično. Nije bilo lako utvrditi točno vrijeme smrti. A liječnik koji radi za tvoj ured, nije baš Sherlock Holmes."

"Znači, moguće je?"

"Morali bismo objasniti zašto se dotjerala i odjenula gaćice između ponoći i četiri ujutro."

Razmišljali smo o tomu na trenutak. Zatim smo se prepustili inerciji. Nismo više govorili, ni o haljinama, ni o hulahopkama. Ni o povratku u sobu, glasačima i ugledu. Samo smo zaspali zagrljeni, nepokriveni, goli u mrtvoj tišini noći u Mississippiju.

Četiri sata poslije bio sam opet budan i potvrđivao svoje najdublje uvjerenje: Drugi put je najbolje. Sve poluformalne uljudnosti prvog puta mogu biti zaboravljene. Svi trikovi kojima prvi put želimo ostaviti dojam, mogu biti napušteni.

Bolje se poznajete, ali uzbuđenje još nije izgubljeno. Uglavnom znate što će upaliti a što neće. Drugi put ste zbilja spremni za *rock and roll*.

A mi smo to i učinili.

Deveraux je poslije zijevnula, protegnula se i rekla; "Nisi loš za vojnika."

"Ti si sjajna za marinca."

"Bolje da pripazimo. Mogli bismo razviti osjećaje jedno prema drugom."

"Što je to?"

"Koje?"

"Osjećaji."

Zastala je na trenutak.

Rekla je: "Muškarci bi trebali biti u jačem dodiru sa svojim osjećajima."

"Ako ikada budem imao neki osjećaj, obećavam da ću tebi javiti prvoj", rekao sam ja.

Opet je zastala. Zatim se nasmijala. To je bilo dobro. Bila je to 1997., ne zaboravite. U to je doba sve bilo kratko i prolazno. Drugi sam se put probudio u sedam ujutro, razmišljajući o trudnoći.

45. POGLAVLJE

Kad sam se probudio, Elizabeth Deveraux sjedila je uspravno u krevetu pokraj mene. Bila mi je slijeva, na sredini svog dijela kreveta, okrenuta prema meni, uspravnih leđa, prekriženih nogu, kao da radi jogu. Bila je gola i opuštena. Bila je vrlo lijepa. Jednostavno je izgledala fantastično. Jedna od najljepših žena koje sam vidio. Sigurno najljepša koju sam vidio голу. I bez ikakve sumnje, najljepša s kojom sam spavao.

No tad je već bila obuzeta mislima. Sedam sati ujutro. Početak radnog dana. Nema treće sreće za mene. Ne tada. "Moraju imati još nešto zajedničko", rekla je. "Tri ubijene žene, hoću reći."

Nisam rekao ništa.

"Ljepota je previše nejasna", rekla je. "Previše je subjektivna. Ona je samo nečije mišljenje."

Nisam rekao ništa.

"Što?" rekla je.

"Nije samo nečije mišljenje", rekao sam. "Ne s njima trima."

"Onda tražimo dva čimbenika. Ili njihovu kombinaciju. Bile su lijepe, ali i još nešto."

"Možda su bile trudne", rekao sam.

Razmislili smo o tomu. Bile su materijal za djevojke vojnika. U blizini je bila vojna baza. Takvo što se događa. Uglavnom slučajno, ali ponekad i namjerno. Ponekad žene pomisle da je bolje seliti se s djetetom od jednog do drugog grada s bazom, nego živjeti same u gradu s bazom u kojem su se rodile. To je vjerojatno pogreška, ali ne za sve njih. Mojoj majci to, na primjer, nije smetalo.

Rekao sam: "Shawna Lindsay očajnički je željela otići, tvrdi njezin mlađi brat."

"Ali ne shvaćam zašto bi Janice May Chapman željela otići", odvratila je Deveraux. "Nije rođena ovdje. Odabrala je ovo mjesto za život. Uostalom, za odlazak joj ne bi trebao muškarac. Mogla je prodati kuću i odvesti se u svojoj Hondi."

"Onda se to dogodilo slučajno", rekao sam. "Barem njoj. U njezinoj kući nije bilo ni kontracepcijskih sredstava. Barem ne u ormariću s lijekovima."

Bez odgovora.

"Gdje ti držiš svoja?" pitao sam.

"Na polici u kupaonici", rekla je. "Ovdje nema medicinskih ormarića."

"Je li Rosemary McClatchy željela otići iz grada?"

"Ne znam. Vjerojatno. Zašto ne bi?"

"Je li je liječnik testirao na trudnoću?"

"Nije", rekla je Deveraux. "U velikom bi gradu to sigurno učinili, ali ne i ovdje. Merriam je potpisao osmrtnicu i rekao nam uzrok smrti, to je sve. Mišljenje vrijedno pedeset centa."

"Chapmanica nije izgledala trudno", rekao sam.

"Na nekim se ženama to primijeti tek nakon nekoliko mjeseci."

"Bi li Rosemary McClatchy rekla svojoj majci?"

"Ne mogu je pitati", rekla je Deveraux. "Nikako. Ni u kojem slučaju. Ne mogu staviti takvu bubu u Emmelinino uho. Jer što ako Rosemary nije bila trudna? Time bih ukaljala sjećanje na nju."

"Brat Shawne Lindsay nešto mi je prešutio. Siguran sam u to. Možda nešto veliko. Trebala bi razgovarati s njim. Ime mu je Bruce. Osim toga, želi u vojsku."

"Ne u Marince?"

"Čini se da ne."

"Zašto ne? Jesi li govorio protiv Marinaca pred njim?"

"Bio sam vrlo nepristran."

"Bi li razgovarao sa mnom? Doima se prilično neprijateljski."

"Nije on loš", rekao sam. "Ružan je, ali nije loš. Čini se da ga privlači vojska. Također se čini da razumije zapovjednu strukturu. Ti si marinka i šerifca. Ako mu pristupiš na ispravan način, mogao bi zauzeti stav pozor i salutirati ti."

"Dobro", rekla je. "Možda pokušam. Možda ga posjetim danas."

"Možda su sve tri zatrudnjele slučajno", rekao sam. "Možda su veliku odluku morale donijeti poslije. Što učiniti, mislim. Ako im se svima sviđalo stanje kakvo jest, mogle su odabrati drugo rješenje. Ili ih je netko mogao nagovoriti."

"Abortus?"

"Zašto ne?"

"Kamo bi otišle na abortus u Mississippiju? Morale bi satima voziti na sjever."

"Možda se zato Janice Chapman dotjerala prije četiri ujutro. Možda je krenula rano. Možda je pred njom bio dug put. Možda ju je njezin momak vozio nekamo. Možda je bila naručena kod liječnika poslije podne. Nakon toga bi prespavali u hotelu. Možda je razmišljala unaprijed i željela lijepo izgledati kad dođe u hotel. I u čekaonici kod liječnika. Stoga je odjenula nešto prikladno. Moderno, ali suzdržano. Možda je i spakirala putnu torbu. Ni to nismo vidjeli u njezinoj kući. Putne torbe."

"Nikad nećemo znati zasigurno", rekla je Deveraux. "Ako ne pronađemo njihove momke."

"Ili samo jednog momka", rekao sam. "Mogao je biti samo jedan."

"Sa sve tri?"

"Moguće je."

"Ali nema smisla. Zašto bi ih naručio u kliniku za abortus, a zatim ih ubio čim krenu? Zašto ne bi jednostavno pustio da abortiraju?"

"Možda je takav da si ne može dopustiti da ima trudnu djevojku ili povezivanje s klinikom za abortuse."

"Vojnik je. Nije svećenik. Ni političar."

Nisam rekao ništa.

"Možda želi postati svećenik ili političar nakon vojske", rekla je Deveraux.

Nisam rekao ništa.

"Ili možda ima svećenika ili političara u obitelji. Možda ih ne smije osramotiti."

Začulo se škripanje podne daske vani u hodniku, a zatim tiho kucanje na vratima. Odmah sam prepoznao zvuk. Bio je isti kao i jutro prije. Stari vlasnik hotela. Zamišljao sam ga kako sporo hoda, zatim polako pruža ruku i slabašno udara svojim

suhim zglavcima o drvo, stvarajući prigušeni zvuk.

"Sranje", šapnula je Deveraux.

Sad smo *bili* poput adolescenata. Sad smo se žurili i petljali. Deveraux se skotrljala s kreveta i zgrabila hrpu odjeće među kojom su bile i moje hlače pa sam joj ih morao oteti, pri čemu se sva ostala odjeća opet rasula po podu. Ona ju je pokušala prikupiti, a ja sam pokušao odjenuti hlače. Spetljao sam se i pao natraške na krevet, a ona je uspjela stići do kupaonice, no za sobom je ostavila trag čarapa i donjeg rublja. Uspio sam odjenuti hlače, a stari je opet pokucao. Zateturao sam prema vratima i u prolazu gurao odjeću s poda prema kupaonici. Deveraux je izjurila van i skupila odjeću. Zatim se opet uvukla unutra, a ja sam otvorio vrata.

"Vaša vas zaručnica zove telefonom", rekao je stari.

Jasno i glasno.

46. POGLAVLJE

Sišao sam bos stubama, samo u hlačama. Kao i prije, poziv sam preuzeo u stražnjem uredu, iza recepcije na kojoj nije bilo nikoga. Na liniji je bila Karla Dixon. Moja stara kolegica. Čarobnica za financije. Bila je među osnivačima izvorne 110. posebne jedinice. Bila mi je drugi izbor za to, odmah nakon Frances Neagley. Pretpostavio sam da joj je Stan Lowrey proslijedio moje pitanje o novcu s Kosova, i Dixonica je nazvala izravno mene, da uštedi vrijeme.

"Zašto si morala reći da si mi zaručnica?" upitao sam.

"Zašto ne?" upitala je ona mene. "Jesam li nešto prekinula?" "Zapravo i nisi. Ali ona je čula."

"Elizabeth Deveraux? Neagleyjica nam je pričala o njoj. Vas dvoje ste se već spetljali?"

"I sad ću joj morati objašnjavati."

"Budi oprezan tamo dolje, Reacheru."

"Neagleyjica uvijek tako misli."

"Ovaj put je u pravu. Među narednicima sve bruji od raznih priča. Zaglušujuće bruji. Deveraux je na provjeri, i to detaljnoj."

"Znam to", rekao sam. "Garber mi je već rekao. Gubite vrijeme."

"Ne mislim tako. Sve se preneglo smirilo."

"Zato što ničega nema."

"Ne, nego zato što nečega ima. Znaš kako radi birokracija. Lako je red *ne*. Šutnja znači *da*."

"Što bi mogli pronaći kad bi provjeravali tebe?"

"Mnogo toga."

"A mene?"

"Ne želim ni razmišljati o tome."

"Eto, vidiš", rekao sam. "Nema razloga za brigu."

"Vjeruj mi, ondje nešto nije kako valja, Reacheru. Zbilja to mislim. Možda nešto istinski veliko. Moj ti je savjet da se držiš podalje od nje."

"Prekasno je za to. U svakom slučaju, ne pada mi na pamet da te poslušam. Ona je bila dobar mali marinac."

"Tko ti je to rekao?"

"Ona."

Tišina u slušalici.

"Još nešto?" pitao sam.

"Nikakav novac ne dolazi s Kosova", odgovorila je Dixonica. "Ni jedan jedini novčić. Tko god se zabrinjava oko toga, na krivom je tragu. To uopće nije bitno."

"Jesi li sigurna?"

"Potpuno."

"Pitaju se je li mi Joe nešto rekao."

"To je sasvim pogrešan trag", rekla je opet.

"U Riznici to ionako ne bi znali. Sve dok ne bi bila riječ o milijardama dolara. Što ovdje nije slučaj. Nije riječ čak ni o dolarima ili centima. Ni o čemu nije riječ. Netko je u panici, to je sve. Samo bez veze nabadaju uokolo. Traže nešto čega nema."

"U redu, dobro je znati", rekao sam. "Hvala ti."

"To je bila dobra vijest", rekla je.

"A što je loša vijest?"

"Vezana je uz isto to", rekla je. "Prijateljev prijatelj bacio je pogled na dosjee o Kosovu. Trenutačno su prilično debeli."

"Što je u njima?"

"Između ostalog, dvije lokalne žene nestale su bez traga."

Dixonica mi je ispričala kako su u zadnje dvije godine dvije žene s Kosova jednostavno nestale. Nije bilo lokalnih čimbenika koji bi to mogli objasniti. Nisu imale obiteljskih problema. Obje su bile neudane. Obje su živjele u blizini baze Američke vojske. Obje su se družile s vojnicima.

"Savršen materijal za vojničke cure", rekla je Dixonica.

"Jesu li bile zgodne?" pitao sam.

"Nisam vidjela fotografije."

"Je li bilo istrage?" pitao sam.

"Samo neslužbene", rekla je Dixonica. "Imaj na umu da mi uopće nismo tamo, barem što se tiče ostatka svijeta. Stoga su hitno poslali nekoga iz Njemačke. Navodno je bio na putu prema Italiji radi neke NATO-ve gluposti, ali Kosovo mu je bio pravo odredište. Pojednostosti o organizaciji putovanja još su u dosjeu."

"I?"

"Kao američkom domoljubu bit će ti drago čuti da su svi pripadnici američkih vojnih snaga, baš svi do jednog, nedužni poput novorođenčadi. Nitko u odori nije počinio nikakav zločin."

"Dakle, slučaj je bio zatvoren?"

"Čvršće nego riblje dupe."

"Tko je bio istražitelj?"

"Bojnik Duncan Munro."

Završio sam razgovor s Dixonicom i popeo se stubama natrag do svoje sobe. Deverauxica nije bila ondje. Otišao sam do njezine sobe i pronašao zaključana vrata. Čuo sam kako šumi voda iz tuša. Kucao sam, ali nije bilo odgovora. Stoga sam se istuširao i obukao te se nakon petnaest minuta opet vratio do njezine sobe. Ondje je sve bilo tiho. Otišao sam do zalogajnice, ali ni ondje je nije bilo. Njezinog auta nije bilo na parkiralištu šerifovog ureda. Stoga sam samo ostao stajati na pločniku. Nisam imao kamo otići, nisam imao s kim razgovarati niti sam znao što bih mogao raditi. Uopće nisam bio svjestan da je upravo otkucala prva minuta sata koji će promijeniti sve.

47. POGLAVLJE

Barem pola od tog sata proveo sam na pločniku, ne radeći ništa, Uglavnom sam bio naslonjen na zid i nisam se micao. Profesionalna vještina. Neophodno potrebna u mojoj vrsti posla. Dobar sam u tome. Ali znam ljude koji su još bolji. Znam ljude koji su čekali satima, danima ili tjednima da se nešto dogodi.

Ja sam čekao starca s krojačkim metrom oko vrata da se pojavi I otvori trgovinu muške odjeće, što se naposljetku i dogodilo. Odvojio sam se od zida, prešao ulicu i ušao za njim u trgovinu. On je petljao oko brava i svjetala, a ja sam se zaputio ravno prema hrpi košulja. Našao sam istu onakvu kakvu sam imao na sebi i odnio je na pult.

"Stvarate zalihe?" pitao je starac.

"Ne, ona prva se zaprljala", rekao sam.

Nagnuo se i zagledao prema mom džepu. Vidio sam da njegov pogled prati zavojit trag krvi. Najprije prema dolje, a onda prema gore, Rekao je: "Siguran sam da se to može oprati. U hladnoj vodi, možda s malo soli."

"Soli?"

"Sol pomaže kod uklanjanja krvavih mrlja. I hladna voda. Topla voda ih širi."

"Ne vjerujem da hotel *Toussaints* nudi naročito naprednu uslugu pranja rublja", rekao sam. "Zapravo, mislim da uopće ne nude nikakvu uslugu pranja rublja. Čak ne nude ni kavu u salonu."

"Možete ponijeti košulju sa sobom kući, gospodine."

"Kako?"

"Pa u kovčegu."

"Lakše mi je da je samo zamijenim novom."

"Ali to će biti vrlo skupo."

"U usporedbi s čime? Koliko stoje kovčezi?"

"Ali kovčeg biste mogli imati zauvijek. Koristili biste ga stalno, tijekom mnogih godina."

"Mislim da ću ipak uzeti novu košulju", rekao sam. "Ne trebate je zamotavati."

Dao sam starom novac pa šmugnuo u kabinu za presvlačenje, na vukavši zastor. Skinuo sam staru košulju, obukao novu i izašao.

"Imate li koš za smeće?" pitao sam.

Starac je na trenutak zastao, iznenađen, a onda se sagnuo pa opet ustao, držeći u rukama metalnu kantu visoku do koljena. Nesigurno ju je pružio prema meni. Smotao sam prljavu košulju u klupko i ubacio tricicu s udaljenosti od oko tri metra. Stari je izgledao prestravljen. Zatim sam opet prešao ulicu i zaputio se prema zalogajnici, na doručak.

I još malo gubljenja vremena s ciljem. Znao sam da su upravo tamo najveći izgledi da naiđem na Deveraux. Žena s apetitom poput njezina nje mogla dugo zaobilaziti to mjesto. Bilo je to samo pitanje vremena.

Na kraju se pokazalo da je bila riječ o manje od dvadeset minuta. Pojeo sam jaja i dopola ispio treću šalicu kave, kad je ušla u restoran. Ugledala me još s vrata i

zastala. Cijeli se svijet zaustavio. Atmosfera je postala opipljiva. Opet je bila u odori, a kosa joj je bila čvrsto svezana na potiljku. Lice joj je bilo malo ukočeno. Malo nepomično. Izgledala je predivno.

Duboko sam udahnuo i nogom izgurao stolac prekoputa svojeg. Nije reagirala. Vidio sam kako joj se oči pokreću dok je preispitivala svoje mogućnosti. Pogledom je prešla preko svih stolova. Većina nije bila zauzeta. Ali očito je procijenila da bi sjedanje za vlastiti stol moglo izazvati scenu.

Bila je zabrinuta zbog glasača. Zabrinuta zbog svog ugleda. Stoga lje prišla mom stolu. Nogom je privukla stolac i sjela, tiho i suzdržano, stisnutih koljena, s rukama u krilu.

"Nemam zaručnicu. Niti bilo kakvu djevojku", rekao sam.

Nije odgovorila.

"Na telefonu je bila samo moja kolegica iz vojne policije. Igraju tu igru s tajnim identitetima. Očito ih to zabavlja. Moj nadređeni časnik predstavlja se kao moj ujak."

Bez odgovora.

"Ne mogu dokazati da je tako", rekao sam.

"Gladna sam", rekla je ona. "Ovo je prvi put u zadnje dvije godine da sam propustila doručak."

"Ispričavam se zbog toga", rekao sam.

"Zašto? Nema potrebe za isprikom ako govoriš istinu."

"Govorim istinu. Ispričavam ti se u ime svoje kolegice."

"Je li to bila tvoja narednica? Neagley?"

"Ne, bila je to časnica po imenu Karla Dixon."

"Što je htjela?"

"Htjela mi je reći da nitko u Fort Kelhamu ne mulja s lovom."

"Kako bi ona to znala?"

"Ona zna sve o svemu što nosi simbol dolara."

"Tko je mislio da postoji financijska muljaža u Kelhamu?"

"Visoki časnici. Vjerojatno je bila riječ samo o teoretskoj mogućnosti. Kao što si rekla, očajni su."

"Kad bi ti imao zaručnicu, bi li je varao?"

"Vjerojatno ne bih", rekao sam. "Ali volio bih je prevariti s tobom."

"Već sam se opekla."

"Teško mi je u to povjerovati."

"Pa ipak je istina. Nije baš ugodan osjećaj."

"Razumijem te", rekao sam. "Ali nisi se opekla prošle noći."

Zašutjela je. Vidio sam kako razmišlja. O prošloj noći. Mahnula je konobarici i naručila prženi kruh. Isti kao i dan prije.

"Nazvala sam Brucea Lindsayja", rekla je. "Mlađeg brata Shaw ne Lindsay. Jesi li znao da oni imaju telefon?"

"Znao sam", rekao sam. "Koristio sam ga jednom. Karla Dixon mi je uzvratila na poziv koji sam uputio s tog telefona."

"Danas poslije podne namjeravam otići tamo. Mislim da si u pravu. Njezin brat ima mi nešto reći."

Meni. Ne *nama*..

"Bila je to loša šala kolege časnice. To je sve."

Rekla je: "Bojim se da imamo problem s otiscima prstiju. S onima iz kuće Janice Chapman, mislim. Zapravo sam ja kriva."

"Kakvih problema?"

"Zamjenik Butler ima prijateljicu u policiji Jacksona. Još otkad je bio na tečaju. Zamolila sam ga da je nagovori da ona obavi cijeli postupak za nas, potihom, kako bismo uštedjeli novac. Mi nemamo proračun za to. Ali Butlerova je prijateljica ovaj put zeznula stvar, a ja ga ne mogu tražiti da moli da sve učini još jednom. To bi bilo previše."

"Kako je zeznula stvar?"

"Pomiješala je brojeve spisa. Chapmaničini podaci dospjeli su u dosje žene po imenu Audrey Shaw, pa smo dobili podatke o njoj. Potpuno pogrešna osoba. Radila je nešto za saveznu vladu, što Chapmanica sigurno nije, jer ovdje nema takve službe. K tomu, Chapmanica nije nigdje radila. Osim ako je Audrey Shaw bila prethodna vlasnica Chapmaničine kuće, što bi značilo da je Butler sam zeznuo stvar, tražeći otiske na pogrešnom mjestu, ili da si ti zeznuo stvar, dopuštajući mu to."

"Ne, Butler je dobro napravio svoj posao", rekao sam. "Tražio je otiske na pravim mjestima. Nisu pripadali prijašnjoj vlasnici, osim ako se ona usred noći ušuljala u Chapmaničinu kuću i upotrijebila njezinu četkicu za zube. Dakle, čini se da je to samo jedna od onih stvari. Sranja se događaju."

"Reci mi opet sve o onom telefonskom pozivu", rekla je.

"Bila je to bojnica Karla Dixon iz 329. postrojbe", rekao sam. "Imala je informacije za mene. I to je sve."

"A ono sa zaručnicom bila je samo šala?"

"Nemoj mi samo reći da marinci imaju i više smisla za humor."

"Je li zgodna?"

"Prilično zgodna."

"Je li ti ikad bila cura?"

"Nije."

Deveraux je opet zašutjela. Mogao sam vidjeti kako donosi odluku. Samo što je nije donijela. I bio sam prilično siguran da će biti dobra. Ali nisam saznao kakva je. Ne u tom trenutku. Jer prije nego što je Deveraux mogla opet zaustiti, na vrata zalognice nagnula je krupna žena s centrale u uredu šerifa. Zastala je kao ukopana s jednom rukom na kvaki, a drugom na dovratniku. Nije mogla doći do daha. Hvatala je zrak. Grudi su joj se nadimale. Trčala je cijelim putem. Povicila je: "Još jedno ubojstvo!"

48. POGLAVLJE

Zamjenik Butler bio je na putu da preuzme od Pellegrina stražu na ulazu u Fort Kelham. Oko kilometar i pol prije baze bacio je kratak pogled ulijevo te uočio neki obris na tlu, u šipražju stotinjak metara sjeverno od ceste. Pet minuta poslije jurio je prema šerifovom uredu s uključenom sirenom, donoseći loše vijesti. Devedeset sekunda nakon što je primila poruku, žena s centrale stigla je do zalogajnice.

Dvadeset sekunda poslije Deveraux i ja bili smo u njezinu automobilu. Snažno je pritiskala papučicu gasa, vozeći brzo cijelim putem, tako da smo na mjestu zločina bili manje od deset minuta nakon što je Butler slučajno okrenuo glavu.

No ta brzina nije ništa promijenila.

Parkirali smo tik uz stražnji dio Butlerovog automobila i izašli. Nalazili smo se na glavnoj cesti koja se pružala u smjeru istok zapad, oko tri kilometra izvan Carter Crossinga, a kilometar i pol prije Kelhama, vani na otvorenom pojasu zemlje obrasle šikarom, dok je šuma koja je krila ogradu Kelhama, bila ispred nas, a šuma koja je pratila željezničku prugu iza nas. Bila je sredina jutra, pa je nebo bilo čisto i modro. Zrak je bio topao, bez daška vjetra.

Ugledao sam ono što je vidio i Butler. Mogla je to biti stijena, ili hrpa smeća, ali nije. Bilo je malo zbog udaljenosti, tamno, blago pogr bljeno, lagano izduženo, pritiskano o do, ispuhano. Nije bilo dvojbe o čemu se radi. Veličinu je bilo teško procijeniti jer ni procijeniti udaljenost nije bilo ništa lakše. Ako je bilo udaljeno sedamdesetak metara, bila je to sitna žena. Ako je bilo udaljeno više od sto metara, bio je to krupan muškarac.

"Mrzim ovaj posao", rekla je Deveraux.

Butler je stajao u šipražju, na pola puta između tamnog obrisa i nas. Uputili smo se prema njemu, a onda prošli pokraj njega bez riječi. Procijenio sam da je ukupna udaljenost bila gotovo točno devedeset metara, što je značilo da obris nije bio ni sitna žena ni krupan muškarac. Bio je nešto između. Visoka žena, ili niski muškarac.

Ili možda adolescent.

Tada sam prepoznao iskrivljene proporcije. I počeo sam trčati.

Na udaljenosti od osamnaest metara bio sam gotovo siguran. Na udaljenosti od devet metara bio sam sasvim siguran. Na udaljenosti od tri metra mogao sam se uvjeriti vlastitim očima. Nije bilo nikakve sumnje. Bio je to Bruce Lindsay. Ružni dječak. Od šesnaest godina. Mlađi brat Shawne Lindsay. Ležao je na trbuhu. Noge su mu bile malo raširene. Ruke su mu bile ispružene i priljubljene uz tijelo. Golema glava bila je okrenuta prema meni. Usta su bila otvorena, a oči, duboko u očnim dupljama, tamne i mrtve.

Nismo slijedili uobičajeni protokol za mjesto zločina. I Deveraux i ja hodali smo uokolo i dirali truplo. Preokrenuli smo ga i otkrili ulaznu ranu na lijevoj strani prsnog koša, prema gore, blizu pazuha. Nije bilo izlazne rane. Metak je uletio unutra, rastrgao srce na komadiće, razmrskao kralježnicu, a zatim promijenio putanju i zapleo se negdje u tijelu gdje se još nalazio.

Kleknuo sam i prešao pogledom po obzoru. Ako je dječak hodao prema istoku, bio je pogođen sa sjevera. Gotovo sigurno ga je pogodio strijelac koji je izašao iz šume uz ogradu Kelhama, u ophodnju otvorenim pojasom šipražja. Izolacijska zona.

"Jutros sam razgovarala s njim", rekla je Deveraux. Prije samo jedan sat. Trebala sam doći danas k njemu. Sto je radio ovdje?"

Na to pitanje nisam želio odgovoriti. Čak ni samome sebi. Rekao sam: "Pretpostavljam da je imao tajnu koju je želio zadržati za sebe.

O Shawni. Znao je da bi je ti izvukla iz njega. Stoga je odlučio ovo poslijepodne biti negdje drugdje."

"Gdje? Kamo je išao?"

"U Kelham", rekao sam.

"Ovo je otvoreno polje. Da je išao prema Kelhamu, bio bi na cesti."

"Bilo mu je neugodno pred nepoznatim ljudima. Zbog toga kako je izgledao. Kladam se da nikada nije hodao uz cestu."

"Ako mu je bilo neugodno pred nepoznatima, zašto bi riskirao i išao u Kelham? Samo u stražarnici na ulazu dočekalo bi ga desetak nepoznatih ljudi."

"Išao je zato što sam mu rekao da će sve proći dobro. Rekao sam mu da će se vojnici drukčije ponašati prema njemu. Rekao sam mu da će tamo biti dobrodošao."

"Zašto bi bio dobrodošao? Oni ne nude razgledavanje s vodičem."

Dječak je na sebi imao platnene hlače, pomalo nalik mojima, nešto deblju majicu dugih rukava tamnoplave boje, bez uzorka i natpisa, te tamnu toplu jaknu preko nje. Jakna se rastvorila dok smo ga okretali. Vidio sam presavijeni papir u unutarnjem džepu.

"Pogledaj ovo", rekao sam.

Deveraux je polako izvukla papir iz njegovog džepa. Doimao se poput službenog dokumenta tiskanog na debelom papiru presavijenom tri puta. Izgledao je staro, i bio sam uvjeren da je to i bio. Star oko šesnaest godina, gotovo sigurno.

Deveraux ga je odmotala i preletjevši pogledom preko njega rekla: "To je njegov rodni list."

Kimnuo sam i uzeo ga od nje. Država Mississippi, muško dijete, prezime Lindsay, ime Bruce, rođen u Carter Crossingu. Rođen je prije osamnaest godina, kako se činilo. To bi moglo proći kad bi netko pogledao samo na brzinu, ali ne i pri pomnijem ispitivanju. Izmjena nije bila vješto izvedena, iako je netko u to unio mnogo strpljenja i truda. Dvije znamenke pomno su izbrisane, a zatim su druge dvije upisane umjesto njih. Tinta je odgovarala, a i stil pisanja također. Odavala su ih samo oštećenja od brisanja na površini papira, a to je bilo dovoljno. Isticala su se previše. Privlačila su pogled.

"Moja krivnja", rekao sam. "U potpunosti moja krivnja."

Idi izravno u Kelham, rekao sam mu. U svakoj bazi ima predstavnika za novačenje. Čim im doneseš neko čime im možeš dokazati da ti je osamnaest godina, pustit će te unutra i više nikad te neće pustiti van.

Klinac je to shvatio doslovno. Htio sam mu reći da mora pričekati. Ali on se požurio i pokušao se prikazati osamnaestogodišnjakom, odmah. Sam je izradio dokaz da ima dovoljno godina. Najvjerojatnije za istim kuhinjskim stolom za kojim sam i ja sjedio, razgovarajući s njim i pijujući ledeni čaj. Zamišljao sam ga kako pognute glave,

usredotočeno, s jezikom među zubima, možda navlaživši prethodno papir kapljicom vode, skida stare brojke grebajući ih vrhom kuhinjskog noža, briše navlaženi dio papira i čeka da se osuši, pronalazi pravu kemijsku olovku, računa, uvježbava i potom upisuje nove brojke. Brojke koje će ga provesti kroz vrata Kelhama. Brojke koji će mu omogućiti da bude prihvaćen. I sve to ide na moj račun.

Krenuo sam natrag prema cesti. Deveraux je pošla za mnom.

"Treba mi pištolj", rekao sam joj.

"Zašto?" upitala je.

Opet sam zastao, okrenuo se i pogledom obuhvatio istočni obzor. Fort Kelham bio je golem pravokutnik sjeverno od ceste, a njegova je ograda prolazila kroz široki pojas drveća koji se protezao nekoliko stotina metara s obje strane žice. Izgledalo je kao da je to dio iste one šume koja se nalazila i južno od ceste, ali pretpostavljao sam da je istina zapravo obrnuta. Vjerojatno je Fort Kelham prije pedesetak godina izgrađen na otvorenom zemljištu, a zemljoradnici su prestali orati polja uz rub ograde, pa je tu s vremenom počelo rasti drveće. Poput korova. Nimalo slično staroj šumi na jugu. Novo je drveće bilo mjestimično prorijeđeno, ali uglavnom je osiguravalo dobar zaklon, gdje god je to bilo potrebno. Maloj postrojbi bilo bi sasvim lako ostati skrivenom među stablima, iskrasti se na otvoreno, u šipražje, kad je to potrebno, a onda šmugnuti natrag u šumu i vratiti se u bazu radi odmora ili obnove zaliha.

Opet sam počeo hodati. "Namjeravam pronaći to postrojbu za provedbu izolacijske zone za koju svi tvrde da ne postoji", rekao sam.

"I što ako je pronađeš?" pitala je Deveraux. "Bit će to tvoja riječ protiv njihove. U načelu, tvoja riječ protiv riječi Pentagona. Ti ćeš tvrditi da ta jedinica postoji, a oni da je nema. A Pentagon ima jači mikrofon."

"Neće moći osporiti fizičke dokaze. Donijet ću sa sobom dovoljno dijelova tijela da uvjerim svakoga."

"Ne mogu ti to dopustiti."

"Nisu smjeli ubiti dječaka, Elizabeth. Pretjerali su, ma tko bili. Otvorili su pogrešna vrata. To je prokletost sigurno. Ono što je s druge strane tih vrata, njihov je problem, a ne naš."

"Ne znaš čak ni gdje su."

"Oni su među drvećem."

"U maskinim odorama i s dvogledima. Kako bi im se uopće mogao približiti?"

"Imaju slijepu točku."

"Gdje?"

"Blizu glavnog ulaza u Kelham. Traže uljeze koji već znaju da ne mogu ući u bazu na glavni ulaz. Stoga i ne gledaju tamo. Nadziru otvoreni prostor dalje od ulaza."

"Na glavnom ulazu je stražarnica."

"Stražari u njoj prate tko ili što se približava glavnom ulazu. A ja mu ne namjeravam prići. Pronaći ću prolaz između pokretne postrojbe i stražarnice."

"Oni pucaju na ljude, Reacheru."

"Pucaju na ljude koje vide. Mene neće vidjeti."

"Odvest ću te u grad."

"Ne idem u grad. Želim prijevoz u drugom smjeru. I vatreno oružje."

Nije odgovorila.

"Spreman sam to učiniti i bez tvoje pomoći, bude li nužno. Bit će sporije i teže, ali učinit ću to."

"Ulazi u auto, Reacheru", rekla je. Bez nagovještaja kamo me kani odvesti.

Ušli smo u automobil i Deveraux je krenula unatrag od Butlerovih patrolnih kola, a zatim naprijed u smjeru istoka, prema Kelhamu. Dobar smjer, bar što se mene tiče. Kad smo gotovo prevalili posljednji kilometar puta, rekao sam; "Sad skreni na travu. Prema rubu šumice. Kao da si upravo nešto ugledala."

"Ravno prema njima?" rekla je.

"Oni nisu ovdje. Nalaze se sjeverno i zapadno odavde. U svakom slučaju, ne bi pucali na policijsko vozilo."

"Jesi li siguran u to?"

"Možemo to saznati samo na jedan način."

Usporila je, okrenula upravljač i spustila se s asfalta na čvrsto zbijeno blato. Zemljana je cesta bila išarana pukotinama poput pješčanog sata. Dvije stotine metara sjeverno mlado drveće Kelhama udaljavalo se od nas u blagoj krivulji, a dvjesto metara južno stara se šuma udaljavala u gotovo simetričnoj konfiguraciji.

Deveraux je vozila na sjeveroistok, pod kutom od četrdeset i pet stupnjeva u odnosu na cestu, dok se auto ljuljao i poskakivao, a zatim je u širokom luku skrenula sa zemljane ceste i zaustavila se bočnom stranom automobila uz sam rub šume. Moja su vrata bila udaljena oko dva metra od najbližeg stabla.

"Oružje?" rekao sam.

"Isuse", rekla je ona. "Sve je ovo protuzakonito na nebrojeno načina."

"Ali kao što si rekla, njihova riječ protiv moje. Bude li ondje nekog na koga ću morati pucati, oni će reći da ga nije bilo. Što ću više pucati, to će oni više nijekati."

Duboko je udahnula pa ispustila zrak iz pluća te izvukla sačmaricu iz navlake koja se nalazila između naših sjedala. Bio je to stari model *Winchester 12*. Puška je bila duga oko jedan metar i teška oko tri kilograma. Bila je izgrebena i oštećena, ali dobro ulaštena i nauljena. Možda je kupljena i prije pedeset godina, no činilo se da se nakon toga netko odlično brinuo za nju. Unatoč tome, uvijek se brinem zbog oružja iz kojeg nikad nisam pucao. Nema ničeg goreg nego povući okidač i shvatiti da puška nije opalila. Ili promašiti.

"Radi li?" upitao sam je.

"Savršeno", rekla je.

"Kad si zadnji puta pucala iz nje?"

"Prije dva tjedna."

"U što?"

"U metu. Moj odjel svake godine polaže ispit iz gađanja. A ja uvijek moram biti bolja od njih. Zato vježbam."

"Jesi li pogodila metu?"

"Uništila sam je."

"Jesi li ponovno napunila pušku?" upitao sam.

Nasmiješila se i rekla: "U spremniku je šest patrona i jedna u ležištu zatvarača puške. U prtljažniku imam rezervne patrone. Dat ću ti ih onoliko koliko ih možeš

nositi."

"Hvala ti."

"Ta je puška pripadala mom ocu. Pazi na nju."

"Hoću."

"Pazi i na sebe."

"Uvijek."

Izašli smo iz automobila, a ona je otišla do prtljažnika i podigla poklopac. Bio je to neuredan prdjažnik. Pun prljavštine. Nekakve zemlje. No nisam trošio vrijeme brinući se zbog čistoće jer sam ugledao metalnu kutiju pričvršćenu vijcima za pod uz samu pregradu koja je odvajala prtljažnik od stražnjih sjedala. Za ženu građenu poput Deveraux, to je bilo prilično daleko. Stala je na nožne prste i, svinuvši se u struku prema naprijed, nagnula se prema unutrašnjosti. Taj je pokret izgledao čudesno, gledajući straga. Apsolutno, istinski spektakularno. Otvorila je poklopac na kutiji, malo prekopala po njoj i izvukla van kutiju patrona kalibra 18,5 milimetara. Uspravila se i pružila mi kutiju. Unutra je bilo još petnaest patrona. Stavio sam po pet u svaki džep hlača i još pet u džep košulje. Promatrala me kako to radim.

Zatim su joj se oči raširile. "Oprao si košulju", rekla je.

"Ne, kupio sam novu", odvratio sam.

"Zašto?"

"Činilo mi se to pristojnim."

"Ne, pitam zašto si kupio novu košulju umjesto da opereš staru?"

"Već sam o tome danas raspravljao. S prodavačem u trgovini. Činilo mi se logičnim."

"Dobro", rekla je ona.

"Imaš super dupe, samo da znaš."

"Dobro", rekla je opet.

"Mislio sam da bih to trebao spomenuti."

"Hvala ti."

"Opet smo dobro? Ti i ja?"

Nasmiješila se. "Uvijek smo i bili", rekla je. "Samo sam ti htjela pokazati tko je glavni, to je sve. Da se predstavila kao tvoja djevojka, možda bih to shvatila ozbiljno. Ali zaručnica? To je smiješno." "Zašto?"

"Niti jedna se žena ne bi udala za tebe."

"Zašto ne bi?"

"Zato što nisi tip za brak."

"Zašto ne bih bio?"

"Koliko me dugo želiš slušati? Samo za ovo s pranjem rublja mogla bih prigovarati jedan sat."

"Kako ti pereš svoje rublje?"

"U praonici rublja. U uličici pokraj trgovine alatima."

"Rabiš prašak za rublje i sve to?"

"Nije to neka velika mudrost."

"Razmislit ću o tome", rekao sam. "Vidimo se poslije."

"Pobrini se da tako i bude, dobro? Večeras moramo uhvatiti vlak."

Nasmiješio sam se i opet kimnuo glavom. Zatim sam se još jednom osvrnuo oko sebe pa zakoračio među drveće.

49. POGLAVLJE

Sačmarica je bila duga oko metar, što je bilo previše za lako nošenje kroz šumu. Morao sam je nositi s obje ruke, uspravno ispred sebe. No bilo mi je drago da je imam. Bila je to dobra stara puška. I prilično moćna. Sačma iz cijevi kalibra 18,5 milimetara obično iz prve rješava sve nesuglasice.

Bio je ožujak u Missisippiju. U krošnjama je bilo dovoljno mladog lišća da ne mogu jasno vidjeti nebo. Stoga sam se orijentirao napamet, odnosno prema svom prethodnom položaju. U šumi to nije lako učiniti. Većina dešnjaka završi hodajući u širokim krugovima, u smjeru suprotnom od kazaljke na satu jer je većini dešnjaka lijeva noga malo kraća od desne noge. To su osnove biologije i geometrije. To sam izbjegavao tako što sam kod svakog desetog drveta napravio korak udesno, bez obzira na to jesam li mislio da to trebam učiniti ili ne.

Vegetacija je bila gusta, ali ne pretjerano. Bilo je nešto niskog raslinja i mnogo suhog lišća na du. Drva su bila bjelogorična. Nisam imao pojma koje vrste. Ne znam mnogo o drveću. Debla su bila različite debljine i uglavnom udaljena oko jedan metar. Većina njihovih donjih grana zakržljala je zbog nedostatka sunčeve svjetlosti. Na razini tla bilo je prilično mračno. Nije bilo staza. Niti bilo kakvih tragova.

Jedna je okolnost bila na mojoj strani, a dvije su bile protiv mene. Negativno je bilo to što sam podizao veliku buku i to što sam nosio košulju. Nisam baš bio neprimjetan. Odjeća mi je odudarala od okolice. Nisam se mogao kretati tiho. Prednost je bila to što ću im prići s leđa. Sigurno su bili raspoređeni uz sam rub šume. Gledali su prema van. Tražili su novinare, znatiželjnike i druge neobjašnjive strance. Tko god bi išao prema njima s očitom namjerom, bio bi dopuštena lovina. No ja ću im prići straga.

Znao sam da se neću odmah morati suočiti sa svima. Bit će podijeljeni u male skupine. U svakoj će biti najmanje dva, a najviše četiri čovjeka. Bit će pokretni. Neće imati skrovišta, a sigurno ne šumski logor. Sjedit će na srušenim deblima, naslanjati se na stabla ili jednostavno čučati, gledajući van, na čistinu gdje sja sunce, spremni pomaknuti se lijevo ili desno kako bi promijenili kut gledanja ili krenuti naprijed kako bi presreli nadolazeću prijetnju.

Pretpostavljao sam da će te skupine biti prilično udaljene jedne od drugih. Pedeset kilometara ograde nije malo. Da su poslali cijelu satniju u tu šumu, svaka bi skupina od četiri vojnika bila udaljena najmanje tisuću metara od sljedeće. Tisuću metara u šumi isto je kao i tisuću kilometara. Neposredna podrška i pojačanje nisu mogući. Kao ni pokrivanje paljbom. Osnovno pravilo: u šumi su puške i artiljerija beskorisni. Previše je stabala posvuda.

Usporio sam nakon što sam prošao oko dvjesto koraka prema sjeverozapadu. Pretpostavio sam da se približavam prvoj očitj lokaciji za promatračnicu. Bila je ispred i lijevo od mene, dosta visoko iznad razine ceste u daljini, pri vrhu izbočine u šumi s koje se pružao pogled na zapad i jug. Gotovo sigurno su s tog mjesta ugledali Brucea Lindsayja. Prilazio im je slijeva, lako vidljiv već s dva kilometra. Izašli su iz

šume, krenuli prema njemu i zaustavili se kad su mu došli na nekoliko stotina metara. Možda su mu doviknuli upozorenje ili naredbu. Možda je njegov odgovor bio spor, ili nejasan ili kontradiktoran. Pa su ga ustrijelili.

Zaobišao sam u širokom luku mjesto na kojem sam očekivao promatračnicu te mu se prišuljao izravno straga, barem sam se nadao da je tako. Prolazio sam između stabala kao da se krećem kroz gomilu. Pomicao sam se lijevo i desno, okretao se naprijed jednim pa drugim ramenom. Oči su mi stalno bile u pokretu. Lijevo-desno i goredolje. Pomno sam promatrao do. Nisam nikako mogao izbjeći suho lišće, ali nisam se želio spotaknuti niti stati na bilo što deblje od drška metle, Zvuk suhog drveta koje puca, vrlo je glasan.

Nastavio sam hodati dok nisam osjetio svjetlo dana ispred sebe. Bio je to gotovo rub šume. Pogledao sam lijevo pa desno, a zatim oprezno nastavio naprijed dok nisam shvatio da sam djelomično imao pravo, a djelomično nisam. Imao sam pravo jer je mjesto bilo izvrsno za promatračnicu, no nisam imao pravo jer tamo nije bilo nikoga.

Stajao sam metar od posljednjeg drveća i gledao na jugozapad. Vidno polje bilo je široko i u obliku klina. Cesta prema Carter Crossingu pružala se dijagonalno preko njega u daljini. Po njoj se ništa nije kretalo, no da jest, vidio bih to vrlo jasno. Također bih vidio sve što bi se nalazilo u polju barem petsto metara s obje strane ceste. Bilo je to sjajno mjesto za promatračnicu. U to nije bilo sumnje. Nisam shvaćao zašto je prazno. Taktički to nije imalo smisla. Ostalo je još mnogo danjeg svjetla. Koliko sam znao, u Kelhamu se ništa nije promijenilo. Nije bilo novog strateškog prioriteta. Zapravo, situacija je bila gora nego ikad za Drugu satniju.

Također, tragovi na tlu odavali su veliku neozbiljnost. Posvuda je bilo zgaženih opušaka. Bio je tu i omot čokoladice, zgužvan i bačen. Bili su tu i jasni tragovi čizama, slični onima koje sam vidio pokraj novinara koji je iskrvario na zemlji starog Clancyja. Nisam bio impresioniran. Vojni rendžeri ne bi trebali ostavljati tragove. Trebali bi se kretati kroz krajolik poput duhova. Naročito kad im je zadatak osjetljiv i sumnjiv po pitanju zakonitosti.

Povukao sam se natrag, duboko među stabla, orijentirao sam se i krenuo na sjever. Držao sam se rute oko pedeset metara unutar ruba šume. Tražio sam staze koje bi vodile bočno, natrag prema ogradi Kel hama. Nisam ih vidio. To i nije bilo iznenađenje. Mjesto za skriveni dolazak i odlazak vjerojatno je bilo dalje na sjeveru, na samotnom mjestu, daleko od bilo čega što se redovito koristilo.

Nakon dvjesto metara opet sam skrenuo prema rubu šume i stigao do mjesta s lošijim pogledom na cestu, ali boljim pogledom na polja. Još jedno sjajno mjesto za promatranje. I ono je bilo prazno. Koliko sam vidio, oduvijek je i bilo takvo. Nigdje nije bilo zgaženih opušaka. Ni omota čokolade. Ni tragova čizama.

Opet sam se vratio u šumu i nastavio istom rutom pa opet pokušao dvjesto metara poslije. I dalje ništa. Počeo sam se pitati je li uopće riječ o cijeloj satniji. No poslati manje ljudi da čuva područje od pedeset kilometara, nije imalo nikakvog smisla. Ja bih poslao više. Dvije cijele satnije. Ili tri. A ja sam skroman, u usporedbi s Pentagonom. Ako bih ja poslao pet stotina ljudi, oni bi poslali pet tisuća. Uz uobičajeno vojno planiranje šuma bi trebala biti prepuna ljudi. Poput središta New Yorka. Odavno su me trebali ustrijeliti u leđa.

Zatim sam se počeo pitati o smjenama straže i obrocima. Možda su zbog premalo ljudi neke točke bile prazne u određenim razdobljima. No bio sam siguran da bi na točkama koje sam posjetio, većinu vremena bilo nekoga. Bile su predobre da bi zjapile prazne. Ako je cilj bio uočiti potencijalne neprijatelje kako se približavaju Kelhamu, onda im ne bi trebali vojnici duž cijele ograde, nego na nekoliko mjesta dobrih za promatranje, a sva tri koja sam vidio, bila su takva. Pretpostavljam da bih prije ili poslije naišao na nekoga kako dolazi ili odlazi.

Okrenuo sam se i opet ušao dublje u šumu. Zaustavio sam se na pola puta do svoje izvorne rute. Samo sam stajao mirno i čekao. Punih deset minuta nisam ništa čuo. Zatim dvadeset. Pa trideset. Povjetarac je šuštao lišćem, krošnje su se njihale, a debla ispuštala duboke zvukove. Sitne životinje trčale su uokolo. Ništa osim toga.

Zatim sam čuo korake i glasove, daleko naprijed, s lijeve strane.

50. POGLAVLJE

Pomaknuo sam se prema zapadu i zaklonio se iza neodgovarajućeg stabla, debelog koliko i moja noga. Naslonio sam se na njega lijevim ramenom. Podigao sam sačmaricu. Usmjério sam cijev prema zvukovima koji su se približavali. Dobro sam otvorio oči. Bio sam u potpunosti miran i tih.

Zaključio sam da prema meni dolaze trojica muškaraca. Bili su spori, opuštteni, nedisciplinirani. Šetali su. Neobvezno su razgovarali. Čuo sam kako vuku noge kroz sloj lišća na tlu. Čuo sam im glasove, duboke, razgovorne i ispunjene dosadom. Nisam mogao razabrati riječi, ali nisam čuo prizvuke napetosti ni opreza. Čuo sam kako se probijaju kroz nisko raslinje, kako se grančice lome i pucaju, a k tome i tupe plastične zvukove koji su vjerojatno nastajali od udaraca plastičnih usadnika pušaka M16 o stabla dok su se provlačili između njih. To nije bilo kretanje primjereno vojsci. To nije bilo prvorazredno pješništvo. Moj je um nastavio dalje, kako je ponekad činio, i vidio sam se kako pišem dopis u kojem kritiziram njihovo ponašanje. Vidio sam se na sastanku u Benningu, kako nabrajam njihove nedostatke skupini viših časnika. Činilo se da trojica idu na jug, paralelno s rubom šume, držeći se desetak metara od njega. Sigurno su išli prema jednoj od promatračnica koje sam već vidio. Još ih nisam vidio. Bilo je previše stabala. No čuo sam ih prilično dobro. Bili su dosta blizu. Sad su bili u ravnini sa mnom, tridesetak metara lijevo.

Okrenuo sam se oko tankog stabla na koje sam bio naslonjen i čekao da prođu. Nisam ih slijedio. Ne odmah. Želio sam biti siguran da ih neće doći još. Nisam se želio naći usred skupine u pokretu. Nisam želio biti četvrti u dugoj koloni, s trojicom ispred sebe i nepoznatim brojem iza sebe. Ostao sam gdje sam bio, stojeći mirno i pozorno slušajući. No nisam čuo ništa osim trojice koja su hodala na jug. Sa sjevera nisam čuo ništa. Nije bilo ničega. Samo prirodni zvukovi. Vjetar, lišće, kukci.

Trojica koje sam vidio bili su sami.

Pustio sam da se zvukovi koje su stvarali, udalje tridesetak metara niz stazu, a zatim krenuo za njima. Lako sam uočio kuda su išli. Bila je to neformalna staza kroz nisko raslinje, nastala redovitim prolascima tijekom nekoliko dana. Na tlu je bilo preokrenutog vlažnog lišća i slomljenih grančica. S obje strane krivudave staze vidjeli su se tragovi prolaska na raslinju. Slabo vidljivi, ali uočljivi. Zapravo, vrlo uočljivi, u usporedbi s ostatkom šumskog da. U usporedbi s onim što sam vidio drugdje, staza je izgledala poput autoceste.

Pratio sam ih cijelim putem. Lako sam uskladio korak s njima. Nisam se brinuo što sam podizao buku, to ne bi bilo logično. Sve dok sam bio tiši od druge dvojice, nijedan od njih trojice neće me čuti. A bilo je lako biti tiši od bilo koje dvojice od njih. Zapravo, teško bih mogao biti glasniji, osim da sam nekoliko puta opalio iz sačmarice i zapjevao himnu.

Dopustio sam si da im se približim. Ubrzao sam im i prišao na dvadeset metara. Još ih nisam vidio, osim što sam na trenutak ugledao leđa u maskirnoj odori i nešto crno što je vjerojatno bila cijev M16. No čuo sam ih jasno. Sad sam bio siguran da su

trojica. Jedan je zvučao starije od druge dvojice i vjerojatno je bio zapovjednik. Jedan nije govorio mnogo, a jedan je imao nazalan, nervozni glas. Još nisam razabirao riječi, no znao sam da nisu govorili ništa što bi vrijedilo slušati. To mi je rekao zvuk i ritam njihova razgovora. Bilo je to duboko, sarkastično mrmljanje, isto takvi odgovori i povremeni ispadi jeftinog smijeha. Trojica običnih momaka koji kratae vrijeme.

Nisu skrenuli prema trećoj promatračnici koju sam vidio. Samo su prošli dalje, hodajući polako, gotovo sigurno u koloni. Glas onog na čelu čuo sam glasnije jer je preko ramena dobacivao komentare drugoj dvojici. Njihove sam odgovore jedva čuo jer su govorili u suprotnom smjeru od mene. No ipak sam osjećao da ne govore ništa važno. Bilo im je dosadno, možda su bili umorni i već su stekli rutinu u zadatku koji su obavljali. Nisu očekivali nikakve opasnosti niti rizike.

Prošli su i pokraj druge promatračnice. Nastavili su na jug, a ja sam ih slijedio još dvjesto metara niz stazu, a onda sam čuo kako skreću prema prvoj promatračnici, podižući još veću buku. Bila je to ona na kojoj su gotovo sigurno bili ubojice Brucea Lindsayja.

Došao sam do mjesta na kojem su skrenuli i čekao tamo, na glavnoj stazi. Čuo sam ih kako su stali dvadeset metara od mene, točno tamo gdje sam bio prije, na samom rubu šume, gdje sam pronašao opuške, tragove čizama i omot čokoladice. Krenuo sam prema njima. Tri metra, pet metara, a zatim opet stao. Čuo sam kako je jedan od njih podignuo što je izazvalo smijeh i opće veselje. Činilo se da su zaista bili na svom redovitom obroku, negdje na sjeveru, a sad su se opet vratili na položaj. Čuo sam kako se jedan od njih pomokrio pokraj stabla. Čuo sam prskanje po debelom, dlakavom lišću grmlja koje je raslo pri šumskom tlu. Čuo sam kako cijevima pušaka razmiču granje u razini očiju kako bi bolje vidjeli na zapad, prema otvorenom prostoru ispred sebe. Čuo sam paljenje i zatvaranje *Zippo* upaljača, a trenutak poslije namirisao duhanski dim.

Duboko sam udahnuo i nastavio dalje, sve bliže i bliže. Pomičući se lijevo i desno između stabala. Još pet metara, pa šest, pa sedam. Najprije s lijevom laktom naprijed, pa desnom. Provlačeći se kroz gužvu stabala, s puškom podignutom ispred sebe. Nitko od njih trojice nije imao pojma da sam tamo. Osjećao sam ih ispred sebe. Stajali su mirno, ne sluteći ništa. Gledali su u drugom smjeru, polako se stišavali i smirivali dok je uzbuđenje ručka prolazilo. Zadržao sam dah i nečujno se pomaknuo do sljedećeg stabla. Pa još jednog. I još jednog. Tad sam ih napokon ugledao.

Nisam imao pojma što gledam.

51. POGLAVLJE

Bila su trojica, kao što sam i mislio. Bili su pet metara od mene. Kao da smo u istoj prostoriji. Svi su bili okrenuti leđima. Jedan je bio sijed i krupan. Nosio je maslinastozelenu odoru iz Vijetnama. Bila mu je preuska. Držao je pušku *M16*, a za pojasom sam mu vidio držak poluautomatskog pištolja *Beretta M9*. Devetmilimetarsko osobno naoružanje. Standardno u američkoj vojsci, kao i *M16*. Na nogama je imao stare čizme kakve su nosili padobrancima, a na glavi nije imao kapu.

Drugi je bio mlađi i malo viši, ali ne mnogo mršaviji. Imao je kosu boje pijeska i odoru za koju sam bio siguran da je talijanska. Slična našoj, ali drukčija. Bolje krojena. Držao je *M16* za držak na vrhu. Dešnjak. Nije imao pištolj. Nosio je crne tenisice. Ni on nije imao kapu. Na leđima je nosio malu naprtnjaču od drukčije maskirne tkanine.

Treći je nosio maskirnu odoru američke vojske iz 1980ih. On nije bio debeo. Daleko od toga. Bio je kržljiv. Visok oko sto sedamdeset centimetara, težak oko sedamdeset kilograma. Mršav, žilav, sitan i nervozan. I on je imao *M16*. Na nogama je imao obične cipele. Ni on nije imao ni kapu, ni pištolj. On je bio taj koji je pušio. Držao je zapaljenu cigaretu između dva prsta lijeve ruke.

Zbog talijanske odore najprije sam pomislio da je riječ o nekakvoj neobičnoj NATOvoj jedinici. No odora iz Vijetnama nije se uklapala ni u jedan scenarij iz 1997., ma koliko međunarodna politika bila zapetljana. Isto je vrijedilo za obične cipele trećeg momka kao i za to da nitko nije imao vojničku kapu ili vojničke suhe obroke te za njihovo potpuno neprofesionalno ponašanje. Nisam znao što su. Vrtio sam na sumične mogućnosti u glavi, poput popisa odlaznih i dolaznih letova u zračnoj luci. Začudilo me što nisu čuli škljocanje iz moje glave.

Opet sam ih pogledao. Slijeva nadesno pa sdesna nalijevo.

Nisam mogao shvatiti.

A onda mi je napokon sinulo: bili su amateri.

Zabit Mississippija bila je blizu Tennesseeja i Alabame. Paravojska. Igrali su se vojnika. Ljudi koji vole trčati po šumi s puškama, ali tvrde da pritom brane nešto vrlo važno. Ljudi koji vole brbljati u trgovini vojnih viškova nakon što kupe stare američke ili nove talijanske vojne odore.

Ljudi koji vole kupovati oružje u lokalnim trgovinama. I to ne u bilo kojima, nego u onima blizu vojnih baza koje uvijek imaju nešto posebno za prodaju ispod pulta. Za to je potrebno samo imati nekoga u bazi, a, vjerujte mi, uvijek imaju nekoga u bazi. Velik broj pušaka *M16*, pištolja *Beretta*, ali i snažnijeg oružja, svake se godine otpise kao izgubljeno, oštećeno ili na drugi način neupotrebljivo, nakon čega se uništava. No zapravo se ne uništava nego se usred noći potajno iznosi iz baze i već ujutro može se kupiti na crno u lokalnoj trgovini oružja.

Uhitio sam mnogo ljudi. Često u skupinama većim od ove ispred sebe, ali nikad nisam bio naročito dobar u tomu. Za uhićenje je najvažniji nastup, a ja se zbunim kad moram vikati. Bolje mi je da ih iznenadim i tako to riješim. No zbunim se i kad

počnem vikati *ne mičite se!* Riječi zazvuče previše blago. Gotovo poput molbe.

No imao sam nešto najbolje za prekid svakog razgovora: sačmaricu repetirku. Po cijenu jedne neispaljene patrone mogao sam proizvesti zvuk od kojeg će se skameniti bilo koja trojica ljudi na bilo kojem mjestu u svijetu.

Zvuk koji najviše tjera strah u kosti.

Klik-klak.

Izbačena patrona pala je na lišće pokraj mojih nogu, a sva trojica su se ukipila na mjestu.

"A sad bacite puške na zemlju", rekao sam.

Uobičajenim glasom, uobičajene visine i uobičajenog tona.

Onaj kose boje pijeska prvi je bacio pušku. Bio je prilično brz. Nakon njega je to učinio najstariji, a onaj mršavi bio je posljednji.

"Ostanite stajati mimo", rekao sam. "Nemojte mi dati razlog."

Uobičajenim glasom, uobičajene visine i uobičajenog tona.

Bili su prilično mirni. Malo su podigli ruke s bokova i raširili ih ustranu. Zatim su ih zadržali tako, malo udaljene od tijela. Raširili su prste. Sigurno su raširili i prste u čizmama, tenisicama i cipelama. Sve kako bi izgledali nenaoružani i bezopasni.

"A sada napravite tri velika koraka unatrag", rekao sam.

Poslušali su, sva trojica. Napravili su velike, pretjerane korake i svi su završili za cijelu duljinu tijela daleko od svojih pušaka.

"A sad se okrenite", rekao sam.

52. POGLAVLJE

Nijednog od njih nisam vidio prije. Nakon što se okrenuo, najstariji me gledao s moje lijeve strane. Bio mi je potpuno nepoznat. Običan čovjek, vjerojatno beznačajan, malo deblji i istrošen. Onaj s kosom boje pijeska stajao je u sredini. Bio je kakav bi bio i onaj stariji, da je odrastao dvadeset godina poslije, u boljim uvjetima. Običan čovjek. Prilično mekan i civiliziran. Treći je bio drukčiji. On je bio ono što se dobije kad četiri generacije jedu vjeverice. Lukaviji od štakora, izdržljivi viji od koze, i živčaniji od oboje.

Gurnuo sam usadnik sačmarice ispod pazuha desne ruke i povukao lakat unatrag kako bih mogao držati pušku jednom rukom. Naciljao sam, ne baš savršeno, u dvojicu sdesna. No bila je to sačmarica promjera cijevi 18,5 milimetara. Nisam trebao savršeno ciljati.

Lijevom sam rukom mahnuo prema najstarijem i rekao mu: "Sad skini taj pištolj koji imaš za pojasom i daj ga meni."

Nije odgovorio.

"Objasnit ću ti kako to učiniti", rekao sam mu. "Izvuci ga iz futrole držeći ga između kažiprsta i palca, a zatim ga okreni i usmjeri cijev prema sebi. Dobro?"

Bez odgovora.

"Druga je nagrada to da ću te nastrijeliti u nogu."

Uobičajenim glasom, uobičajene visine i uobičajenog tona.

Bez odgovora. Barem trenutačnog. Razmišljao sam o tomu da potrošim još jednu patronu i opet repetiram pušku, ali naposljetku to nije bilo potrebno. Stari nije bio junak. Popustio je nakon kraćeg promišljanja. Izvukao je pištolj kažiprstom i palcem, a zatim ga okrenuo u ruci i pritisnuo cijev na svoj trbuh.

"A sad otkoči pištolj", rekao sam.

Nije bilo lako držeći pištolj naopako, no uspio je.

"Drži cijev palcem, kažiprstom i srednjim prstom. Odmakni prstenjak. Nasloni ga na okidač. Točno tako. Nasloni ga uz sam okidač."

Učinio je to.

"Sad mi reci što znaš", rekao sam.

Nije odgovorio.

"Ako se budeš opirao, dobit ćeš metak u trbuh", rekao sam. "To znaš. Ako se budeš opirao na bilo koji način. Je li to jasno? Razumiješ li?"

Stari je kimnuo glavom.

"Sad mi pruži pištolj", rekao sam. "Polako i oprezno. Cijelo ga vrijeme drži kako jest. Okrenutog prema sebi. Prstenjak drži pritisnut uz okidač."

Učinio je to. Udaljio je pištolj oko metar od sebe, a ja sam napravio korak naprijed i uzeo mu ga. Samo sam mu ga izvukao iz ruke, lako i glatko. Vratio sam se natrag na mjesto, a on je spustio ruke. Zamijenio sam oružje u rukama. Sačmaricu sam prebacio u lijevu, a pištolj u desnu ruku.

Ispustio sam zrak iz pluća.

I nasmiješio se.

Trojica zarobljena i razoružana, bez ispaljenog hica.

Pogledao sam starca i upitao ga: "Tko ste vi?"

Dvaput je progutao pljuvačku, a zatim prikupio hrabrost i rekao; "Na zadatku smo. Na zadatku kojeg se civilima bolje kloniti, ako im je život mio."

"Civilni za razliku od koga?"

"Za razliku od vojnog osoblja."

"A vi ste vojno osoblje?"

"Jesmo", rekao je stari.

"Niste", odvratio sam. "Vi ste hrpa govana koja se igra vojske."

"Ovo je ovlašten zadatak", rekao je.

"Tko ga je ovlastio?"

"Naš zapovjednik."

"Tko je ovlastio njega?"

Stari je počeo gundati, stenjati i puhati. Nekoliko je puta počeo govoriti pa opet prestao. Prebacio sam jednu ruku preko druge i naciljao pištoljem izravno u njega. Nisam znao je li pištolj ispravan. Nikad ne vjerujem pištolju iz kojeg nisam sam pucao. No doimao se ispravnim i bio je odgovarajuće težine. I bio je otkočen. U to sam bio siguran. A i stari se doimao prilično uplašenim. On bi najbolje trebao znati je li pištolj ispravan. Jer je pripadao njemu. Čvrsto sam naslonio prst na okidač. Vidio me kako to radim, ali nije rekao ništa.

Zatim je progovorio onaj s kosom boje pijeska. Onaj mekani. Rekao je: "Ne zna tko je ovlastio zadatak, a srami se to priznati. Zato i ne govori ništa. Zar ne shvaćate?"

"Radije bi da ga ustrijelim, nego da se osramoti?"

"Nitko od nas ne zna tko je što ovlastio. Zašto bismo znali?"

"Odakle ste?" pitao sam.

"Najprije mi recite tko ste vi."

"Ja sam časnik vojske Sjedinjenih Država", rekao sam. "Dakle, ako je vaš takozvani zadatak ovlastila vojska, onda ste trenutačno pod mojim zapovjedništvom jer imam najviši čin. Je li tako? To je logično, zar ne?"

"Jest, gospodine."

"Odakle ste?"

"Iz Tennesseeja", rekao je. "Mi smo slobodni građani Tenne sseeja."

"Ne izgledate mi baš slobodno", rekao sam. "Trenutačno mi izgledate prilično zarobljeno."

Nije bilo odgovora.

"Zašto ste ovdje?" pitao sam.

"Dobili smo poruku."

"Kakvu poruku?"

"Da smo potrebni ovdje."

"Koliko vas je došlo?"

"Šezdeset nas je."

"Dvadeset skupina za pedeset kilometara?"

"Tako je, gospodine."

"Kakve ste upute dobili kad ste stigli ovamo?" pitao sam.

"Rekli su nam da držimo ljude podalje."

"Zašto?"

"Jer je došlo vrijeme da pomognemo vojsci naše domovine. To je dužnost svakog domoljuba."

"Zašto je vojsci potrebna pomoć?"

"Nisu nam rekli zašto."

"Koja su pravila za otvaranje vatre?"

"Trebamo držati ljude podalje, na svaki mogući način."

"Jeste li vi ubili onog dečka jutros?"

Tišina je trajala jedan vrlo dug trenutak.

Onda je kržljavi s desne strane progovorio.

"Misliš na crnog klinca?" rekao je.

"Ovaj je zadatak u potpunosti ovlašten", rekao je stari.

"Da, mislim na afroameričkog adolescenta", rekao sam.

Onaj s kosom boje pijeska panično je pogledao svoje kompanjone. Najprije jednog, pa drugog. Dva brza pokreta glavom. "Nitko od nas ne bi smio odgovarati na pitanja o tomu", rekao je.

"Barem jedan od vas bi morao", odvratio sam.

Stari je opet rekao: "Ovaj je zadatak u potpunosti ovlašten s najviše razine. Nema više razine od one koja je ovlastila ovaj zadatak. Ma tko bili, radite veliku pogrešku."

"Zaveži", rekao sam.

Onaj s kosom boje pijeska pogledao je izravno u kržljavog i rekao mu: "Nemoj ništa reći."

Ja sam pogledao kržljavog i rekao: "Reci što god želiš. Ionako ti nitko neće vjerovati da nisi. Svi znaju da je jadnik poput tebe tu samo da bi se zabavljao." Okrenuo sam se. Opet prema najstarijem.

"Ja sam ustrijelio crnog klinca", rekao je kržljavi.

Okrenuo sam se natrag.

"Zašto", pitao sam ga.

"Ponašao se agresivno."

Odmahnuo sam glavom. "Vidio sam truplo", rekao sam. "Metak ga je pogodio ispod ruke, a sama ruka nije ranjena. Mislim da je držao podignute ruke. Mislim da se predavao."

Kržljavi je šmrcnuo i rekao: "Moglo je izgledati tako."

Opet sam vratio ruke u prvotni položaj. Podigao sam pištolj. Uperio sam ga malom u lice.

"Reci mi što se dogodilo jučer", rekao sam.

Pogledao je ravno u mene.

U štakorskim sam mu očicama vidio kako proračunava. Zaključio je da neću pucati.

"Bili smo sjeverno odavde", rekao je.

"I?"

"Moglo bi se reći da sam pogodio dva od dva, ove sezone." "Tko mu je pokušao

staviti zavoj?"

"Ja", rekao je onaj s kosom boje pijeska. "Bila je to nezgoda. Samo smo slijedili zapovijedi."

Opet sam se okrenuo kržljavom i rekao; "Reci mi još jednom što je bilo sa šesnaestogodišnjakom koji je imao podignute ruke."

Podigao sam cijev za centimetar gore. Točno na sredinu njegova čela.

Kržljavi se nacerio i rekao; "Možda nam je mahao."

Povukao sam okidač.

Pištolj je radio kako valja. Baš kako valja. Upravo onako kako bi trebao. Zvuk pucnja prasnuo je i odjekivao dok se gubio u daljini, šišteći. Ptice su poletjele prema nebu. Izbačena čahura odbila se od stabla i prilično me snažno pogodila u nogu. Glava kržljavog razletjela , se, a njezin je sadržaj poprskao lišće iza njega. Pao je na do okomito, mršavim dupetom na pete, a zatim se mlitavo odbio i raširio kao da nema kosti, na način na koji to rade samo upravo ubijeni.

Čekao sam da odjek zamre i da mi se sluh vrati, a zatim pogledao dvojicu preostalih i rekao; "Vaš navodni zadatak upravo je završen. Upravo sad. Slobodni građani Tennesseeja dobili su otpust. Upravo sada. Više uopće niste potrebni ovdje. Otrčite i svima prenesite novosti. Imate trideset minuta da se maknete iz moje šume. Imate jedan sat da odete iz države. Svih vas pedeset i devet. Ako budete prespori, poslat ću satniju rendžera za vama. A sad se gubite."

Dvojica preživjelih stajali su tamo na trenutak, sasvim mirni, blijedi, šokirani i preplašeni. Zatim su došli k sebi. I potrčali su. Zbilja su potrčali. Slušao sam ih kako bježe sve dok se buka koju su podizali, nije izgubila u daljini. To je trajalo prilično dugo, no kada ih više nisam čuo, znao sam da se neće vratiti. Pretrpjeli su gubitak, a za takvo što nisu imali želudac. Bio sam siguran da će ubijeni postati mučenik među njima, ali sam bio jednako siguran da će se silno truditi da izbjegnu njegovu slavnu sudbinu. Krv i prosuti mozak su stvarni, a za stvarnost nema mjesta u svijetu mašte.

Zakočio sam pištolj i spremio ga u džep hlača. Zatim sam izvukao košulju iz hlača i pustio je da padne preko njega. Tada sam se okrenuo i vratio putem kojim sam i došao, provlačeći se između stabala, jednim pa drugim ramenom naprijed i držeći sačmaricu podignutu ispred sebe.

53. POGLAVLJE

Elizabeth Deveraux čekala je točno na mjestu gdje me ostavila, dva metra od prvih stabala. Kad sam izašao iz šume neposredno ispred nje, malo je poskočila, no ubrzo se pribrala. Valjda me nije željela uvrijediti pa se trudila prikriti iznenađenje što sam još živ. Ili nije željela, pokazati da se brinula. Ili oboje. Poljubio sam joj usne i dodao joj sačmaricu, a ona je upitala: "Što se dogodilo?"

"Bila je to nekakva civilna postrojba iz Tennesseeja. Nekakva jadna, amaterska paravojska iz zabiti. Na odlasku su."

"Čula sam pucanj iz pištolja."

"Jednog od njih toliko je mučilo grizodušje da je izvršio samoubojstvo."

"Je li imao za čime žaliti?"

"Više od većine."

"Tko ih je doveo ovamo?"

"To je dobro pitanje", odvratio sam.

Vratio sam joj višak streljiva iz svojih džepova. Rekla mi je da ga sam spremim u prtljažnik. Zatim smo se odvezli natrag do grada. Moja nova *Beretta* cijelo me vrijeme žuljala na bedru i truhu. Prošli smo kroz crnački dio Carter Crossinga, a zatim prešli prugu i uskoro se zaustavili na parkiralištu ispred šerifičinog ureda.

Početna postaja za Deveraux. Sigurnost. "Idi popij kavu", rekla je. "Brzo ću se vratiti."

"Kamo ćeš?"

"Javiti gđi Lindsay za njezinog sina."

"To neće biti lako."

"Ne, neće."

"Želiš li da pođem s tobom?"

"Ne", rekla je. "To ne bi bilo ispravno."

Odvezla se, a ja sam neko vrijeme gledao za njom, prije nego što sam krenuo prema zalogajnici na kavu. I na telefon. Šalicu sam ponio sa sobom i odložio je na stolić za kojim je obično sjedila konobarica. Nazvao sam Stana Lowreyja. Javio se on osobno. "Još si tamo", rekao sam. "Još imaš posao. Ne mogu vjerovati."

"Šala ti se izlizala, Reacheru", odvratio je.

"Jednom će ti se činiti kao posljednji odjek sretnih vremena."

"Što želiš?"

"Od života općenito? To je veliko pitanje."

"Od mene."

"Od tebe želim mnogo toga", rekao sam. "Prije svega, želim da provjeriš dva imena u svakoj bazi podataka kojoj imaš pristup. Naročito u civilnima, ako možeš. To obuhvaća i vladine agencije. Nazovi policiju u Washingtonu i zamoli ih za pomoć. FBI također, ako netko od njih još uopće razgovara s tobom."

"Otvoreno ili potajno?"

"Vrlo potajno."

"Koja imena?"

"Janice May Chapman", rekao sam.

"To je ubijena žena, zar ne?"

"Jedna od njih nekoliko."

"Drugo ime?"

"Audrey Shaw", rekao sam.

"Tko je ona?"

"Ne znam. Zato želim da je provjeriš."

"Vezano uz što?"

"Ona je element koji se ne uklapa, povezan s drugim takvim elementom."

"Audrey Shaw", rekao je, polako, kao da zapisuje. "Što još?" pitao je.

"Je li Garberov ured daleko od tvojeg?" upitao sam.

"Na drugom kraju hodnika."

"Želim razgovarati s njim. Otiđi po njega i dovući ga za njegov Stari, naborani vrat."

"Zašto ga ne nazoveš izravno?"

"Jer želim s njim razgovarati na ovoj, a ne na njegovoj liniji."

Nije bio odgovora, samo plastični udarac kad je spustio slušalicu na stol, uzdah kad je ustao i šuštanje dok se jastuk na njegovu stolcu vraćao u prvobitni oblik. Zatim tišina, koja je bila skupa jer sam bio na javnom telefonu. Ubacio sam još jednu kovanicu i čekao. Prošlo je nekoliko minuta. Počeo sam misliti da Garber neće doći. Da odbija doći. No tada sam začuo zvuk podizanja slušalice sa stola i poznati je glas upitao; "Kog vruga sad hoćeš?"

"Želim razgovarati s vama", rekao sam.

"Onda me nazovi. Imamo centralu. I kućne brojeve."

"Vašu liniju prisluškuju. Mislim da je to prilično očito. Vi ste pijun, baš kao ja. Stoga je sigurnije razgovarati na nekoj drugoj liniji."

Garber je šutio nekoliko trenutaka.

"Moguće", rekao je. "Što imaš za mene?"

"Vojnici izvan ograde Kelhama nisu bili službene snage. Mjesna paravojska. Dio nekakve mreže čudaka, ili istinskih domoljuba, kako se nazivaju. Navodno su bili tamo da zaštite vojsku od neopravdanog uznemiravanja."

"U Missisippiju si", rekao je. "Što očekuješ?"

"Zapravo, oni su iz Tennesseeja", rekao sam. "I propustili ste ono bitno. Nisu se slučajno našli tamo. Nisu bili u prolazu, ni na godišnjem odmoru. Netko ih je poslao tamo. Taj netko znao je točno kada, gdje, kako i zašto će biti potrebni. Tko bi imao takve informacije?"

"Onaj tko sve zna od samog početka."

"Gdje bi se mogla nalaziti takva osoba?"

"Na nekom visokom položaju."

"Slažem se", rekao sam. "Znate li tko bi to mogao biti?"

"Ni približno."

"Sigurni ste? Morate me informirati o svemu o čemu možete."

"Jasno mi je. Već znaš sve što znam i ja."

"Dobro. Vratite se u svoj ured. Nazvat ću vas za pet minuta. Možete ignorirati što kažem jer neće imati mnogo smisla. No ostanite na liniji dovoljno dugo da se razgovor počne snimati."

"Čekaj", rekao je Garber. "Moram i ja nešto tebi reći."

"Što to?"

"Novosti od Marinaca."

"Kakve novosti?"

"Bilo je nekakvih problema s Elizabeth Deveraux."

"Kakvih problema?"

"Još ne znam. Zavlače nas. Dižu veliku buku oko povjerljivosti. Njezin spis navodno ima visoku razinu tajnosti. Zapravo, najvišu razinu. To je najveća tajna na svijetu. I tomu slične gluposti. No navodno je prije pet godina došlo do nekog velikog skandala. Priča se da se Deveraux pobrinula da neki njezin kolega, vojni policajac Marinaca, dobije nečastan otpust. Kruže glasine da je razlog bila ljubomora."

"Prije pet godina? To je tri godine prije nego što je otišla iz Marinaca. Je li časno otpuštena?"

"Jest."

"Svojom voljom ili prisilno?"

"Svojom voljom."

"Onda tu nema ničega", rekao sam. "Ne brinite se."

"Razmišljaš pogrešnim dijelom tijela, Reacheru."

"Pet minuta", rekao sam. "Budite u svom uredu."

Konobarica mi je dotočila kave u šalicu, a ja sam je popio gotovo svu, brojeći sekunde u glavi. Zatim sam se vratio na telefon i izravno nazvao Garbera. Javio se, a ja sam rekao: "Gospodine, ovdje bojnici Reacher, Podnosim prijavak iz Mississippija. Čujete li me?"

"Jasno i glasno", odgovorio je Garber.

Rekao sam; "Znam tko je poslao slobodne građane Tennesseeja u Kelham. Ta je zapovijed postala dio zločinačke zavjere koja je dovela do dva ubojstva i dva fizička napada. Prekosutra imam sastanak u Pen tagonu. Nakon toga ću se vratiti u bazu i o svemu obavijestiti pravni odjel te njima prepustiti slučaj."

Garber je prihvatio igru. Brzo je povezo konce i dobro odigrao svoju ulogu. "O komu je riječ?" pitao je.

"Radije bih to zadržao za sebe tijekom sljedećih četrdeset osam sati, ako dopuštate."

"Razumijem", rekao je Garber.

Rukom sam prekinuo vezu, a zatim okrenuo još jedan broj. Onaj pukovnika Johna Jamesa Frazera, u njegovom uredu u Pentagonu. Časnika za vezu u Senatu. Javio mi se njegov tajnik, pa sam zakazao sastanak prekosutra u podne u njegovom uredu. Nisam rekao razlog, a nisam ni mogao. Nisam ga imao. Samo sam trebao biti negdje u toj golemoj zgradi. Poput mamca u zamci.

Zatim sam sjeo za stol i pričekao Deveraux. Ženu koja jede poput nje, sigurno neću dugo trebati čekati.

54. POGLAVLJE

Deveraux je ušla trideset minuta poslije, blijeda i uručena. Nikad nije ugodno donijeti vijesti o smrti. Naročito kad grom udari dvaput, i to majku koja je već bijesna. No sve je to dio posla. Ožalošćeni rođaci uvijek su bijesni. Zašto ne bi bili?

Deveraux je sjela i ispustila dug, tužan uzdah.

"Loše?" pitao sam.

Kimnula je glavom.

"Grozno", rekla je. "Više nikad neće glasati za mene, to je sigurno. Da imam kuću, ona bi je spalila. Da imam psa, otrovala bi ga."

"Ne možeš je kriviti", rekao sam. "Dvoje od dvoje."

"Uskoro će biti troje od troje. Ta će žena uskoro u ponoćnu šetnju po pruzi. Jamčim ti to. Vjerojatno još ovaj tjedan."

"Je li se to već događalo?"

"Ne često. Ali vlak prolazi svake večeri. Kao podsjetnik da uvijek postoji izlaz ako ti zatreba."

Nisam rekao ništa. Želio sam se sjećati ponoćnog vlaka u veselijem kontekstu.

"Pitala bih te nešto, ali neću", rekla je.

"Što to?"

"Tko je poslao one idiote u šumu?"

"Zašto me to nećeš pitati?"

"Jer pretpostavljam da je to vezano sa svime ostalim. S nekom velikom krizom u bazi. Djelomični odgovor ne bi imao smisla. Morao bi mi reći sve. A ne želim to tražiti od tebe."

"Ne bih ti mogao reći sve i da želim. Ja ne znam sve. Da znam sve, ne bih više bio ovdje. Moj bi posao bio završen. Bio bih opet u bazi, na sljedećem zadatku."

"Veseliš li se tomu?"

"Ispipavaš me?"

"Ne, samo pitam. Ne zaboravi da sam to i sama prošla. Prije ili poslije dođe trenutak kad svakome bude dosta. Pitam se je li se to tebi već dogodilo. Ili se tek treba dogoditi."

"Ne, ne želim se vratiti u bazu", rekao sam. "Ali to je uglavnom zbog seksa, a ne zbog posla."

Nasmiješila se. "Tko je, onda, poslao one idiote u šumu?"

"Ne znam", rekao sam. "Moglo je to učiniti više ljudi. Kelham je kolač kao i svaki drugi. Mnogi žele svoj dio. Mnogo interesa, mnogo perspektiva. Neki su profesionalni, a neki osobni. Možda pet ili šest njih realno mogu biti istiniti. To nam daje pet ili šest različitih zapovjednih lanaca koji vode do pet ili šest vrlo visokih časnika. Bilo koji od njih mogao bi se osjećati dovoljno ugroženim da izvede nešto ovakvo. I svaki od njih bio bi to sposoban učiniti. U ovoj vojsci fini ljudi ne postaju vrlo visoki časnici."

"Tko su ta petorica ili šestorica?"

"Nemam pojma. To nije moj svijet. Iz njihove perspektive, ja sam obični vojnik. Nema razlike između mene i nekog novaka."

"No sredit ćeš ga."

"Naravno da ću ga srediti."

"Kada?"

"Prekosutra, nadam se. Moram u Washington. Možda samo na jedan dan."

"Zašto?"

"Na liniji za koju sam znao da je prisluškuju, rekao sam da znam njegovo ime. Zato moram otići tamo, stati iza svojih riječi i vidjeti što će ispuzati iz sjena."

"Mamac si u vlastitoj zamci?"

"To je poput teorije relativnosti. Nema razlike dođem li ja k njima ili oni k meni."

"Naročito kad ne znaš tko su, a još manje tko je od njih kriv."

Nisam rekao ništa.

Ona je rekla: "Slažem se. Vrijeme je da se riješiš nečega. Ako želiš biti siguran je li peč vruća, ponekad je moraš dotaknuti."

"Sigurno si bila prilično dobra policajka."

"Još sam prilično dobra policajka."

"Kad je tebi bilo dosta? U Marincima, mislim. Kad si prestala uživati?"

"Otprilike u fazi u kojoj si ti sad", rekla je. "Godinama smijehom tjeraš sitnice koje te smetaju, ali sve ih je više i dolaze sve brže dok naposljetku ne shvatiš da se i lavina sastoji od mnogo sitnica. Od snježnih pahuljica. Nema mnogo toga sitnijeg od njih. Iznenada shvatiš da su upravo sitnice važne."

"Dakle, nije bilo ništa određeno?"

"Ne, dobro sam prošla. Nikad nisam imala problema."

"Nijednom u šesnaest godina?"

"Bilo je manjih poteškoća tu i tamo. Jednom ili dvaput izlazila sam s pogrešnim momkom. No nije se dogodilo ništa o čemu bi vrijedilo pričati. Nakon svega, postala sam časnički namjesnik, a to je najdalje što neki od nas stignu."

"Bila si dobra."

"Nisam bila loša za djevojku iz Carter Crossinga."

"Nimalo loša."

"Kad odlaziš?" pitala je.

"Sutra ujutro, vjerojatno. Trebat će mi cijeli dan da stignem onamo."

"Reći ću Pellegrinu da te odveze do Memphisa."

"Nema potrebe", rekao sam.

"Učini to zbog mene", rekla je. "Volim što češće poslati Pellegri na van iz našeg okruga. Neka razbije auto i pregazi pješaka tamo gdje ja nisam nadležna."

"Je li to već učinio ovdje?"

"Ovdje nemamo pješaka. Ovo je vrlo miran gradić. A sad je mirniji nego ikad."

"Zbog Kelhama?"

"Ovo mjesto umire, Reacheru. Ta se baza mora otvoriti, što prije."

"Možda ostvarim neki napredak u Washingtonu."

"Nadam se da hoćeš", rekla je.

"Hoćemo li ručati?"

"Zato sam i došla."

Deveraux je za ručak jela pitu s piletinom. I ja sam naručio isto. Jelo je stiglo i već smo bili svaki na pola svoje porcije kad su u zalogajnicu ušli vlasnici hotela. Starica je imala knjigu, a starac novine. Vidjelo se da dolaze redovito, kao i na večeru. Kad me starac ugledao, skrenuo je prema našem stolu. Rekao mi je da me maloprije nazvao ženin brat. Zbog nečeg vrlo hitnog. Na trenutak sam ga blijedo gledao. Stari je vjerojatno mislio da moja žena potječe iz velike obitelji.

"Vaš šogor Stanley", rekao je.

"Dobro", rekao sam. "Hvala."

Stari je otišao, a ja sam rekao: "Bojnik Stan Lowrey. Moj prijatelj. Jednom smo prilikom nekoliko tjedana bili skupa privremeno raspoređeni."

Deveraux se nasmiješila. "Mislim da je i to riješeno. Marinci imaju bolji smisao za humor."

Počeo sam opet jesti, ali ona je rekla: "Trebao bi uzvratiti poziv ako je vrlo hitno, zar ne?"

Spustio sam vilicu.

"Vjerojatno", rekao sam. "Ali nemoj pojesti moju pitu."

Otišao sam do telefona, već treći put, i birao broj. Lowrey se odmah javio i rekao; "Sjediš li?"

"Ne, stojim", odgovorio sam. "Na govornici sam u zalogajnici."

"Dobro, onda se čvrsto drži. Imam priču za tebe. O djevojci zvanoj Audrey."

55. POGLAVLJE

Naslonio sam se na zid pokraj telefona. Ne zato što sam se zbilja brinuo da ću se srušiti od šoka ili iznenađenja, već zato što su Lowreyjeve priče obično bile vrlo duge. Smatrao se dobrim pripovjedačem. Volio je pozadinu priče. I kontekst. I duboku pozadinu, i duboki kontekst. Obično je sve volio slijediti unatrag do ishodišne točke, gotovo do trenutka kad su se slučajni plinski vrtlozi iz neznane praznine svemira nasumce spojili i stvorili Zemlju.

"Čini se da je Audrey vrlo staro ime", rekao je.

Jedini način da se spriječi Lowreyjevo skretanje s teme, bio je odmah prijeći u protunapad. "Audrey je izvorno anglosaksonsko ime. To je umanjena od Aethelthryth ili Etheldreda, a znači *plemenita snaga*. U VII. stoljeću živjela je sv. Audrey. Ona je zaštitnica svih koji pate od bolesti grla."

"Otkuda znaš sva ta sranja? Ja sam morao potražiti sve te podatke."

"Znam tipa čija se majka zove Audrey. On mi je to ispričao."

"Htio sam reći da to više nije bal često ime."

"Na listi najpopularnijih imena prilikom zadnjeg popisa bilo je na 173. mjestu. Nešto je popularnije u Francuskoj, Belgiji i Kanadi. Uglavnom zbog Audrey Hepburn."

"I sve to znaš zahvaljujući majci tog tipa?"

"Zapravo i zbog njegove bake. Obje su se zvale Audrey."

"Dakle, dobio si duplu porciju znanja?"

"Dobio sam duplu porciju nečega."

"Audrey Hepburn nije bila iz Europe."

"Kanada nije u Europi."

"Tamo govore francuski. Čuo sam ih svojim ušima."

"Naravno da je Audrey Hepburn bila iz Europe. Otac Englez, majka Nizozemka, rođena u Belgiji. Imala je britansku putovnicu."

"Kako bilo, ono što ti pokušavam reći, kad bih mogao doći do riječi, jest da tražeći žene s imenom *Audrey*, ne dobivaš mnogo rezultata."

"Dakle, pronašao si mi Audrey Shaw?"

"Mislim da jesam."

"To je bilo brzo."

"Znam momka koji radi u banci. Korporacije imaju najbolje informacije."

"Ipak je bilo brzo."

"Hvala ti. Vrlo sam marljiv. Postat ću najmarljiviji nezaposleni tip u povijesti."

"Što, dakle, znamo o Audrey Shaw?"

"Znamo da je američka državljanka", rekao je Lowrey.

"To je sve?"

"Bjelkinja, rođena u Kansas Cityju, u državi Missouri, gdje je pohađala osnovnu i srednju školu. Zatim je otišla na studij u Tulane, u Louisiani. Elitno južnjačko sveučilište. Studirala je humanističke znanosti, voljela se zabavljati. Ocjene su joj bile prosječne. Nije imala zdravstvenih problema, a mislim da to znači malo više nego što

piše, kad je riječ o studentici s Tulanea koja se voljela zabavljati. Diplomirala je u redovitom roku."

"I?"

"Nakon diplome iskoristila je obiteljske veze da dobije posao pri pravnice u Washingtonu."

"Kakve pripravnice?"

"U politici. U Senatu. Radila je za nekog iz svog rodnog Misso urija. Možda je samo donosila kave, ali bila je imenovana pomoćnicom nekakvoga pomoćnog izvršnog rukovoditelja."

"I?"

"Navodno je bila lijepa. Snažni muškarci postajali bi slabi pokraj nje. Pogodi što se dogodilo."

"Netko ju je okrenuo", rekao sam.

"Imala je ljubavnu vezu", rekao je Lowrey. "S oženjenim muškarcem. Sav taj glamur ostajanja na poslu do kasno u noć. Uzbuđenje sastavljanja tekstova tiskanih sitnim slovima u trgovačkim sporazumima s Bolivijom. Znaš već kako to ide. Ne znam samo kako ti ljudi podnose sva ta uzbuđenja."

"O komu je bila riječ?"

"O senatoru osobno", rekao je Lowrey. "Velika zvjerka. Od te točke nadalje priča je pomalo mutna jer se cijela stvar mahnito prikivala. Ali između redova, bila je to vruća igra. U krevetu također, vjerojatno. Uistinu velika stvar. Kažu da je bila zaljubljena."

"Odakle ti sve to, ako je priča mutna?"

"Od FBIja", rekao je Lowrey. "Mnogo njih još razgovara sa mnom. I vjeruj mi, dobro su informirani o takvim zbivanjima. Radi stjecanja prednosti. Primjećuješ li kako se proračun za FBI nikada ne smanjuje? Znaju previše toga o prevelikom broju političara da bi se to ikada moglo dogoditi."

"Koliko je trajala ta veza?"

"Senatori se biraju svakih šest godina. Dakle, sve u svemu, prve četiri godine provode valjajući se na kauču, a zadnje dvije čisteći za sobom. Mlada gospođica Shaw dobila je posljednje dvije dobre godine, a onda su je potapšali po dupetu i poslali da ide svojim putem."

"I gdje je sada?"

"Upravo tu postaje zanimljivo", rekao je Lowrey.

Odvojio sam se od zida i bacio pogled prema Deveraux. S njom je sve bilo kako valja. Jela je ostatak moje pite. Naginjala se preko stola i pomalo grickala. Zapravo, proždimala ju je. Lowrey je govorio iz slušalice: "Čuo sam neke glasine, a imam i neke činjenice. Glasine su iz FBIja, a činjenice iz raznih baza podataka. Što želiš prvo?"

Ponovno sam se naslonio na zid.

"Glasine", rekao sam. "To je uvijek mnogo zanimljivije."

"Dobro. Priča se da je mlada gospođica Shaw bila vrlo nesretna zbog načina na koji je odbačena. Osjećala se iskorišteno i jeftino. Po put papirnate maramice. Osjećala se poput prostitutke koja napušta hotelski apartman. Počela se doimati poput pripravnice koja bi mogla uzrokovati ozbiljne nevolje. Tako je bar mislio FBI. Oni

prate i takva zbivanja, iz raznih razloga."

"I što se dogodilo?"

"Na kraju se nije dogodilo ništa. Mora da su stranke postigle zajednički dogovor. Sve je prošlo mirno. Senator je uredno ponovno izabran, a za Audrey Shaw nitko više nije čuo."

"Gdje je ona sada?"

"To ćeš čuti ako me pitaš za činjenice."

"Sto kažu činjenice?"

"Činjenice kažu da Audrey Shaw više ne postoji. Baze podataka potpuno su prazne. Nema nikakvih službenih podataka. Nikakvih transakcija ili poreza. Nikakvih kupovina, ni automobila, ni kuće, ni čamca, ni kamp kućice, ni motornih sanjki. Nikakvih zajmova ili kredita, nikakvih iskaznica ili isprava. Nikakvih sudskih odluka, ni uhićenja, ni kazni. Čini se kao da je prije tri godine prestala postojati."

"Prije tri godine?"

"Čak se i banka slaže."

"Koliko je tada imala godina?"

"Dvadeset i četiri. Sad bi imala dvadeset i sedam."

"Jesi li mi provjerio i ono drugo ime? Janice May Chapman?"

"Sad si mi pokvario iznenađenje. Upravo si mi upropastio cijelu priču."

"Pusti me da pogodim", rekao sam. "Kod Chapmanice je sasvim obrnuto. O njoj nema nikakvih podataka starijih od tri godine."

"Točno."

"Riječ je o istoj osobi", zaključio sam. "Shawica je promijenila identitet. A to je bio dio pogodbe, po svoj prilici. Velika torba s gotovinom i hrpa novih isprava. Kao u programu zaštite svjedoka. A možda su je ubacili u pravi program zaštite svjedoka. Oni bi bili spremni pomoći senatoru da se izvuče iz nevolje. Poslije toga bi im dugovao veliku uslugu."

"I sad je mrtva. Kraj priče. Još nešto?"

"Naravno da ima još nešto", rekao sam. Preostalo je još posljednje pitanje. Golemo i očito. Ali jedva da sam ga i trebao postaviti. Bio sam siguran da znam odgovor. Osjećao sam da juri ravno prema meni, zviždeći kroz zrak poput nadolazeće granate. Poput topovskog projektila čiji su cilj, domet i detonator namješteni tako da eksplodiraju u zraku točno iznad moje glave.

"Tko je bio taj senator?" upitao sam.

"Carlton Riley", rekao je Lowrey. "Gospodin Riley iz Missou rija. On osobno. Predsjednik Odbora za oružane snage."

56. POGLAVLJE

Vratio sam se za stol upravo kad je konobarica donijela dvije kriške pite od breskve i dvije šalice kave. Deveraux je odmah počela jesti. Bila je u prednosti za cijelu pitu od piletine, no još je bila gladna. Prenio sam joj neznatno izmijenjeni sažetak informacija koje mi je Lowrey dao. Gotovo sve, zapravo, osim riječi Missouri, Carlton i Riley.

"Što te navelo da mu uopće daš ime Audrey Shaw?" upitala je.

"Tako je pao novčić", rekao sam. "Izgledi su bili pedeset pedeset. Ili je Butlerova prijateljica pobrkala brojeve spisa ili nije. Nisam želio pretpostaviti što je točno."

"Pomaže li nam to?"

Male riječi, no iza njih su bile velike zamisli. "Pomoć", i "mi". Meni to nije pomoglo. Barem ne u slučaju Janice May Chapman. Ali kad je riječ o Rosemary McClatchy i Shawni Lindsay, nisam više bio toliko siguran. Lowreyjeve novosti bacile su novo i neobično svjetlo na ta dva slučaja. I pomogle su Deveraux, to je bilo sigurno. Barem u slučaju Chapmanice. Izgledi da je netko od mještana na bilo koji način bio umiješan u taj slučaj, smanjili su se za barem milijardu puta. Zato su se izgledi da je umiješan netko iz vojske, da su umiješani moji ljudi, milijardu puta povećali.

"Moglo bi nam pomoći", rekao sam. "Moglo bi malo suziti mogućnosti. Naime, ako senator ima problem, koji će od pet ili šest visokih časnika o kojima smo govorili, reagirati?"

"časnik za vezu u Senatu", rekla je.

"Upravo kod njega idem. Prekosutra."

"Kako si znao?"

"Nisam znao."

"Morao si znati."

"Bio je to samo slučajni izbor. Trebao mi je razlog da budem ondje, to je sve."

"Čekaj", rekla je. "To nema smisla. Zašto bi se vojska umiješala ako je senator imao problema s bivšom ljubavnicom? To je civilno pitanje. Hoću reći, časnik za vezu u Senatu ne miješa se svaki put kad neki političar izgubi ključeve od automobila. Morala bi postojati povezanost s vojskom. A između senatora civila i njegove bivše ljubavnice, koja je također bila civil, ne može postojati vojna veza, ma gdje ona živjela."

Nisam odgovorio.

Gledala me. "Želiš reći da veza postoji?"

"Ne želim reći ništa", odvratio sam. "Doslovno. Gledaj mi usnice. Ne pomiču se."

"Veza ne može postojati. Chapmanica nije bila u vojsci, a u vojsci sasvim sigurno nema ni jednog senatora."

Nisam ništa rekao.

"Je li Chapmanica u vojsci imala brata? Je li to u pitanju? Bratića? Bilo kakvog

rođaka? Isuse, možda joj je otac u vojsci? Koliko bi on imao godina, oko pedeset? S toliko godina u vojsci su samo oni kojima je tamo zaista dobro, a u vojsci je zaista dobro samo vrlo visokim časnicima. O tome govorimo? Chapman je bila kći generala? Ili Shaw, ili kako se već zvala?"

Nisam ništa rekao.

Ona je nastavila. "Lowrey ti je rekao da je taj pripravnčki posao dobila zbog obiteljskih veza, zar ne? Što bi to drugo moglo značiti? Govorimo o senatoru koji nekome duguje usluge. To je velika stvar. Njezin otac morao bi biti barem general bojnik."

Nisam ništa rekao.

Pogledala me ravno u oči.

"Znam o čemu razmišljaš", rekla je.

Nisam rekao ništa.

"Nisam to dobro povezala", rekla je. "To misliš. Na krivom sam tragu. Chapmanica nije imala rođaka u odori. Radi se o nečemu drugom."

Nisam rekao ništa.

"Možda je sasvim obrnuto. Možda senator ima rođaka u odori." "Izmiče ti ono bitno", rekao sam. "Da je Janice May Chapman bila nepredviđeni kratkoročni problem koji je zahtijevao naglo kratkoročno rješenje, zašto bi bila ubijena na identičan način kao i druge dvije, inače nepovezane žene, šest odnosno devet mjeseci prije?"

"Želiš li reći da je to slučajnost? Nema nikakve veze sa senatorom?"

"Moglo bi biti tako", rekao sam.

"Čemu onda tolika uzbuna?"

"Zato što se brinu zbog mogućeg negativnog publiciteta. Uglavnom. Ne žele nikakvu ljagu ni blizu određenoj jedinici."

"Onoj u kojoj je senatorov rođak?"

"Nećemo o tome."

"Ali zašto se prije nisu brinuli zbog negativnog publiciteta? Prije šest i devet mjeseci?"

"Tada nisu znali što se događa. Kako bi znali? Ali ubojstvo Chapmanice previše se isticalo. Zbog dvije vrlo upadljive osobine. Ime joj je bilo u spisima i bila je bjelkinja."

"A što ako to nije bila slučajnost?"

"Onda je netko bio vrlo pametan", rekao sam. "Riješili su iznenadni kratkoročni problem oponašajući način ubojstva iz dva prijašnja, nepovezana slučaja. Odlično zamaskiran zločin."

"Znači, misliš da bismo mogli imati dvoje različitih ubojica?" "Moguće", rekao sam. "Moguće je da su McClatchy i Lindsay bile žrtve uobičajenih, svakodnevnih ubojstava, a Chapmanica je ubijena tako da izgleda poput tih ubojstava. No počinitelj je bio netko drugi."

Pojeli smo desert i popili kavu. Deveraux mi je rekla da ima posla. Pitao sam je ima li nešto protiv da još jednom odem do Emmeline McClatchy.

"Zašto?" upitala je.

"Mladići", rekao sam. "Očito su i Lindsay i Chapman izlazile s vojnikom koji ima

plavi automobil. Pitam se hoće li McClatchy biti treća od tri."

"To je daleko za pješaćenje."

"Naći ću prečicu", rekao sam. U glavi sam počeo slagati zemljovid okolice. Nije bilo potrebno hodati trima stranama četverokuta, najprije u smjeru sjevera do ceste za Kelham, pa onda prema istoku, a zatim opet na jug do kolibe McClatchyjevih. Već sam ionako bio otprilike u razini s njom. Razmišljao sam kako bih mogao pronaći put preko željezničke pruge, sasvim blizu službenog prijelaza. Ravno prema istoku. Jednom stranom četverokuta.

"Budi blag prema njoj", rekla je Deveraux. "Još je vrlo uzrujana."

"Siguran sam da to nikada neće preboljeti", rekao sam. "Pretpostavljam da se takve stvari ne zaboravljaju baš lako."

"I ne spominji trudnoću."

"Neću", rekao sam.

Krenuo sam na jug po glavnoj ulici, otprilike prema ordinaciji dr. Merriama, no namjeravao sam skrenuti na istoku mnogo prije nego što stignem do nje. Nakon manje od tristo metara pronašao sam pravo mjesto za to. Ugledao sam početak blatne ceste koja se smjestila između stabala. Na njoj se, desetak metara od glavne ulice, nalazio zahrđali hidrant, što je značilo da malo dalje mora biti nekih kuća. Na prvu sam naišao nakon tridesetak metara. Bila je trošna, u vrlo lošem stanju, no netko je živio u njoj. Isprva sam pomislio da su to rođaci McKinney jer je mjesto izgledalo prikladno za njih, a i zato što je ondje, na blatnom tlu koje je nekoć moglo biti travnjak, stajao crni, kistom obojeni kamionet za dostavu. No kamionet nije bio iste marke kao i njihov. K tomu, nije bio iste starosti ni veličine, no njegov je vlasnik imao isti pristup održavanju. Očito, sjeveroistočni Mississippi nije bio plodno do za lance trgovina koji prodaju boje u spreju.

Prošao sam pokraj još dvije kuće koje su u svakom pogledu nalikovale prvoj. U najgorem stanju bila je četvrta na koju sam naišao. Bila je napuštena. Njezin poštanski sandučić bio je potpuno skriven u visokoj travi. Trava je rasla i na kolnom prilazu. Grmlje i trnje penjalo se uz vrata i prozore. U olucima je rastao korov, a na zidovima se nakupljala zelena sluz, dok su se iz napuklih temelja probijale povijuše čije su grane bile deblje od mojih zglobova. Stajao sam na tih nekoliko rali zemlje koja je jednom mogla biti livada ili pašnjak, no sada je bio samo mali guštik, prepun trnja i mladih stabala visokih oko dva metra. Tu već duže vrijeme nitko nije živio. Više od nekoliko mjeseci. Nekoliko godina, možda.

No na kolnom su se prilazu vidjeli svježi tragovi guma.

Jesenje i proljetne kiše ispirale su do s brojnih malih neravnina na tlu i u udubini između ceste i kolnog prilaza ostavile lokvu blata glatku poput zrcala. Ljetna vrućina isušila je to blato i pretvorila ga u prah, nalik cementu tek izvađenom iz vreće. Vozilo na četiri kotača dvaput je prešlo preko toga, ušlo i izašlo. Široke gume, s utorima za vožnju običnim asfaltom. Nisu bile nove, no bile su pod dobrim tlakom. Otisak guma sasvim se jasno vidio. Tragovi su nastali nedavno. Sasvim sigurno nakon zadnje kiše.

Zaobišao sam to mjesto u nekoliko koraka kako ne bih ostavljao otiske svojih stopala pokraj tragova guma. Preskočio sam udubinu i počeo se boriti s raznom vegetacijom, isprepletenom i visokom do struka, sve dok nisam opet došao do kolnog

prilaza. Mogao sam vidjeti gdje su gume zgnječile korov. Bilo je slomljenih stabljiki. Iz njih je iscurio tamnozeleni sok. Stabljike snažnijih biljaka nisu bile slomljene, nego su se ponovno uzdigle u uspravan položaj. Neke od njih bile su zamašćene uljem s donjeg dijela motora.

Tko god se spustio s ceste, nije ulazio u kuću. To je bilo jasno. Ništa od bujnog raslinja oko vrata i prozora nije bilo slomljeno. Stoga sam krenuo dalje. Prošao sam pokraj kuće, pa pokraj male garaže za traktor i potom izbio na čistinu iza nje. Ispred mene se nalazio pojas obrastao drvećem. Isto je bilo s lijeve i s desne strane. Bilo je to osamljeno mjesto. Nitko nije mogao izravno vidjeti što se tu događa, osim ptica, a iznad mene u zraku letjele su dvije. Bili su to lešinari. Klizili su zrakom u beskrajnim krugovima.

Nastavio sam dalje. Bio je to davno napušteni povrtnjak, okružen zardalom niskom ogradom za zaštitu od zečeva. Možda bi neki arheolog bio u stanju reći što je nekoć tamo raslo. Ja nisam mogao. Malo dalje nalazio se dugački obris nečega zelenog i bujnog. Neka stara živica, možda, koja nije bila obrezivana cijelo jedno desetljeće pa se neometano širila. Iza nje su bila dva objekta, vjerojatno smještena tako da se ne vide iz kuće. Prvi je bio stari drveni štagalj, natruo i nagnut na jednom uglu.

Drugi objekt bio je okvir za jelene.

57. POGLAVLJE

Okvir za jelene bio je krupan i starinski, izrađen od čvrstih trupaca postavljenih u obliku slova A. Bio je viši od dva metra. Mogao sam bez problema proći ispod njega. Vjerojatno bi dovezli ubijenu životinju kamionetom, bacili je na tlo točno ispod okvira, a zatim joj zavezali stražnje noge užetom, prebacili uže preko poprečne prečke i ručno, ili pomoću kamiona, podigli životinju tako da visi naglavce, spremna za mesarski nož. Prastara tehnologija, no ja je nikad nisam rabio. Ako sam želio odrezak, otišao bih u časnički klub. Mnogo manje posla.

Okvir je bio star najmanje pedeset godina. Trupci su bili stari i na njima se vidio trag vremena, no bili su čvrsti. Bili su od nekakvog lokalnog tvrdog drva. Na sjevernoj strani, prema kojoj sam gledao, raslo je nešto mahovine. Poprečna je prečka bila glatka od godina uporabe, od užeta koje se trljalo o nju. Nije se moglo znati je li zadnji put korišten prije nekoliko godina ili nekoliko dana.

Ali netko je prilično nedavno nešto radio na zemlji ispod okvira. To je bilo jasno. Gornjih pet ili šest centimetara bilo je otkopano i uklonjeno. Umjesto utabane, tamne zemlje stare koliko i sam okvir, tu se nalazila plitka jama veličine trideset puta trideset centimetara.

U dvorištu nije bilo drugih korisnih dokaza. Nikakvih, osim plitke rupe i tragova guma koje nisu pripadale kamionetu niti bilo kojem drugom teretnom vozilu. Šupa u blizini bila je prazna. Dok sam se vraćao prema cesti, opet sam provjerio kuću, za svaki slučaj, no nitko odavno nije ulazio u nju. Prozori su bili prekriveni sivim slojem prašine i prljavštine koji je bio vidljiv i na zidovima kuće, i na vratima i na kvakama. Ništa od toga nije dirano. Nije bilo nikakvih tragova, nikakvih čistih mrlja. Posvuda su bile paukove mreže i sve su bile cijele. Vegetacija je bila posvuda. Bilo je bodljikavih i čvrstih biljaka, ali i osjetljivih i slabih. Sve su rasle gdje god su željele, po verandi i po vratima. Nijedna nije bila svijena, slomljena, odrezana ili na drugi način dirana.

Stao sam na mjestu gdje je prilaz izlazio na cestu i rukama raz maknuo visoku travu koja je rasla oko poštanskog sandučića. Bio je to standardni poštanski sandučić, nekoć obojen sivo, a sada bez boje, pun mrlja od hrđe uzduž crte na kojoj je rub metalne ploče probio površinski lak. Nalazio se na stupu koji je nekoć imao promjer veći od deset centimetara no s vremenom je istrunuo do same srži. Na pretincu je bilo prezime, sastavljeno od kosih slova tiskanih na naljepnicama kakve su nekoć bile popularne. Bile su odlijepljene, možda na samom odlasku iz kuće, no ostavile su ljepljive tragove, poput otisaka prstiju.

Na pretincu je bilo osam slova.

Opet sam preskočio jarak i nastavio hodati prema istoku. Prošao sam još dvije kuće. Bile su daleko razmaknute jedna od druge. U obje je netko živio, no bile su u lošem stanju. Nakon posljednje se cesta suzila, a površina postala grbava i puna rupa, no nastavljala je ravno nakon što je zašla među stabla koja su počinjala naglo poput zida. Šuma je bila gusta i pružala se do same staze, široke jedva metar. Ipak sam nastavio dalje, dok su me grane šibale i greble. Nakon pedeset koraka naglo sam

izašao iz šume i našao se ispred pruge koja mi je prepriječila put. Nalazila se na zemljanom nasipu visokom oko jedan metar. Teren u tom dijelu Mississippija izgledao je ravan ljudskom oku, no lokomotive osjećaju svaku uzbrdicu. Za njih je potrebno ispuniti svaku udolinu i izravnati svaki brijeg.

Popeo sam se na nasip dok mi je kamenje balasta škripalo pod nogama i stao na tračnicu. S moje desne strane pruga se pružala na jug sve do Meksičkog zaljeva. S moje lijeve strane nastavljala je na sjever, sve do svog odredišta, ma gdje to bilo. U daljini sam vidio mjesto gdje je cesta prelazila prugu i stari toranj za vodu. Obje su tračnice u oba smjera bile sjajne, ulaštene brojnim prolascima željeznih kotača. Ispred mene su bila niska stabla i grmlje. Iza njih je bilo polje, a iza polja su bile kuće.

Čuo sam helikopter, negdje na istoku, možda malo sjeverno. Osvrnuo sam se i prešao pogledom po obzoru. Ugledao sam vojni *Black hawk* u zraku, udaljen oko pet kilometara. Pretpostavio sam da ide prema Kelhamu. Čuo sam isprekidani zvuk njegova rotora i zavijanje turbine te gledao kako održava smjer, ali gubi visinu dok se spušta na tlo. Zatim sam sišao niz drugu stranu nasipa i nastavio dalje, kroz sljedeći pojas stabala.

Prešao sam i polje koje je uslijedilo nakon šume, prekoračio preko žice koja je predstavljala ogradu i našao se na ulici za koju sam pretpostavio da je paralelna s onom u kojoj živi Emmeline McClatchy. Zapravo, vidio sam stražnji dio kuće s reklamama za pivo na prozorima. Improvizirani bar. No između je bilo još kuća, a sve su bile okružene dvorištima. Privatno vlasništvo. U dvorištu ispred mene vidio sam dvojicu ljudi kako sjede na bijelim plastičnim stolcima. Dva starca. Gledali su me. Ostavljali su dojam da se odmaraju od nekog teškog fizičkog posla. Stao sam kod njihove ograde i upitao ih: "Hoćete li mi učiniti uslugu?"

Nisu odgovorili riječima, ali su podigli glave kao da slušaju. "Smijem li proći kroz vaše dvorište?" rekao sam. "Želim doći do sljedeće ulice."

"Zašto", upitao je starac meni slijeva. Imao je rijetku bijelu bradu, ali ne i brkove.

"Idem u posjet nekomu tko živi tamo."

"Komu?"

"Emmeline McClatchy."

"Vi ste iz vojske?"

"Jesam", odgovorio sam.

"Onda Emmeline ne želi vaš posjet. Ni bilo tko drugi ovdje."

"Zašto ne?"

"Trenutačno zbog Brucea Lindsayja."

"On vam je bio prijatelj?"

"Naravno da jest."

"To je laž", rekao sam. "Rekao mi je da nije imao prijatelja. Svi ste mu govorili da je deformiran, izbjegavali ga i učinili mu život pravim paklom. Zato se nemojte praviti bolji nego što jeste."

"Imaš oštar jezik, sinko."

"I ne samo jezik."

"I nas ćeš ustrijeliti?"

"Jedva se opirem porivu."

Stari se nacerio. "Slobodno prođi. No budi fin prema Emmeline. To s Bruceom Lindsayjem opet ju je uznemirilo."

Prošao sam kroz dvorište i opet začuo helikopter. Uzlijetao je iz Kelhama, negdje u daljini. Netko je došao u kratak posjet. Ili je dostavio nešto. Ili je došao po nekoga. Vidio sam kako se uzdiže iznad krošnji, jedva nešto više od točkice u daljini, a zatim ubrzava prema sjeveru, spuštenu nosa.

Prekoračio sam žičanu ogradu na kraju dvorišta. Sad sam bio u dvorištu kuće s barom. Tehnički je i to bio privatan posjed, ali barovi radije prihvaćaju prolaznike nego ih tjeraju. Uostalom, nije bilo nigdje nikoga. Zaobišao sam kuću i izašao na ulicu bez ometanja.

I ugledao vojni *Humvee* kako se zaustavlja ispred kuće McClatchyjevih.

58. POGLAVLJE

Humvee je vrlo široko vozilo, a stajalo je na vrlo uskoj zemljanoj ulici. Gotovo ju je ispunjavalo, od jarka do jarka. Bio je obojen u standardne maskirne boje i izgledao vrlo čist. Možda je bio sasvim nov.

Krenuo sam prema njemu, vozilo se uto zaustavilo, odmah nakon toga isključio se i motor. Vozač je otvorio vrata i izašao. Nosio je maskirnu odoru i čiste čizme. Još prije mog dolaska u vojsku imena i oznake činova na borbenim odorama bile su slabije izražene nego na drugim vrstama odora. Kao i sve ostalo u vojsci, i ta je "slabija izraženost" bila definirana neumoljivo precizno, tako da su imena i činovi bili neprepoznatljivi s udaljenosti veće od metar i pol. To je nesumnjivo bila časnička inicijativa. Časnici su se bojali da će snajperi uvijek najprije pucati na njih. Rezultat je bio to da nisam imao pojma tko je upravo izašao iz *Humveeja*. Mogao je to biti običan vojnik, a mogao je biti i general bojnik. Generali iznad general bojnika ne voze se sami.

Najčešće ne. Naročito ne kad su na dužnosti. A i izvan nje, uglavnom ne. Zapravo, malo što rade sami. No imao sam jasnu ideju o komu bi mogla biti riječ. Bilo je to lako zaključiti. Tko je drugi imao dopuštenje za izlazak? Čak je i izgledao poput mene. Bili smo slične visine i građe, sličnog tena. Kao da se gledam u ogledalo, samo što je on bio pet godina mlađi od mene, a to se vidjelo u načinu na koji se kretao. Skakutao je uokolo pun energije. Nepristrani promatrač rekao bi da izgleda mlado i pretjerano entuzijastično. Isti bi promatrač za mene rekao da izgledam staro i pretjerano umorno. Tolika je bila razlika između nas.

Gledao me kako mu prilazim, pitajući se tko sam, tko bi mogao biti bijelac u crnačkoj četvrti. Pustio sam ga da zuri dok nisam došao na dva metra od njega. Moj je vid dobar koliko je oduvijek bio i mogu pročitati slabije izražena imena na odorama s veće udaljenosti nego što bih trebao, naročito na jarkom poslijepodnevnom suncu Mississippija.

Na njegovoj je odori pisalo: Munro. Američka vojska.

Na ovratniku je imao male crne oznake u obliku listova hrasta koji su pokazivali da je bojnik. Na glavi je imao vojničku kapu, istog maskirnog uzorka kao i bluza i hlače. Oko očiju je imao sitne bore koje su bile jedini pokazatelj da nije rođen jučer.

Ja sam bio u prednosti jer je moja košulja bila obična. Civilna. Na njoj nije bilo trake s imenom. Stoga sam na trenutak stajao ispred njega u tišini. Osjećao sam miris dizelskog goriva iz vozila i gume s njegovih kotača. Čuo sam kako motor pucketa dok se hladio. Čuo sam povjetarac u krošnji stabla ispred kuće Emmeline McClatchy.

Zatim sam mu pružio ruku i rekao: "Jack Reacher."

On ju je prihvatio i rekao: "Duncan Munro."

"Otkud ti ovdje?" pitao sam.

"Sjednimo nakratko u vozilo", rekao je.

Humvee je iznutra jednako širok, ali veći dio prostora zauzima golemi tunel sustava prijenosa. Prednja su sjedala mala i prilično udaljena. Kao da sjedimo u

susjednim prometnim trakama. Mislim da je ta razdvojenost odgovarala raspoloženju obojice.

"Situacija se mijenja", rekao je Munro.

"Situacija se uvijek mijenja", odvratio sam. "Navikni se na to."

"Časnik o kojem je riječ, smijenjen je s dužnosti."

"Reed Riley?"

"Ne bismo smjeli spominjati to ime."

"Tko će znati? Misliš da ovdje ima prislušnih uređaja?"

"Pokušavam se držati protokola."

"Helikopter je došao po njega?"

Munro je kimnuo glavom. "Vraćaju ga u Benning. Zatim će ga premjestiti dalje i skriti ga nekamo."

"Zašto?"

"Prije dva sata došlo je do velike panike. Telefonske linije su se užarile. Ne znam zašto."

"Kelham je ostao bez svoje postrojbe za provedbu izolacijske zone, eto zašto."

"Opet ćeš o tomu? Nije bilo postrojbe za izolacijsku zonu. Rekao sam ti to."

"Maloprije sam ih susreo. Hrpa civilnih primitivaca."

"Kao u slučaju Ruby Ridge?"

"Još manje profesionalni od njih."

"Zašto ljudi rade takve gluposti?"

"Zavide nam zbog naših glamuroznih života."

"Što je bilo s njima?"

"Otjerao sam ih."

"Nakon toga je netko osjetio potrebu povući Rileyja. Nećeš biti popularan."

"Ne želim biti popularan. Želim obaviti svoj posao. Ovo je vojska, a ne srednja škola."

"On je Senatorov sin. Želi uspješnu karijeru. Jesi li znao da Ma rinci imaju ljude koji lobiraju za njih?"

"Čuo sam za to", rekao sam.

"Ovo je bila naša verzija lobiranja."

Pogledao sam kroz prozor prema kući McClatchyjevih, s njezinim niskom krovom, zidovima zaprljanim blatom, malim prozorima i stablom velike krošnje.

"Zašto si došao ovamo?" pitao sam.

"Iz istog razloga zbog kojeg si ti otjerao primitivce", rekao je Munro. "Pokušavam obaviti svoj posao."

"Na koji način?"

"Provjerio sam druge dvije žene koje si spomenuo. U spisima koje sam dobio u Kelhamu, bili su informativni dopisi o njima. Zatim sam to usporedio s informacijama koje sam pokupio usput. Čini se da je satnik Riley pravi ljubimac žena. Popis ovdašnjih djevojaka s kojima je bio dulji je od mog pimpeka. Vjerojatno su na popisu bile i Janice Chapman i Shawna Lindsay. Želim vidjeti hoću li s Rosemary McClatchy dobiti tri od tri."

"I ja sam došao zbog toga."

"Mudraci razmišljaju slično", rekao je Munro. "Ili su sve budale iste?"

"Jesi li ponio njegovu fotografiju?"

Otkopčao je desni gumb na prsima, odmah ispod trake s imenom. Izvukao je tanku bilježnicu, a iz nje izvadio fotografiju. Pružio mi ju je, ispruživši ruku do kraja preko tunela sustava prijenosa. Satnik Reed Riley. Prvi put sam mu vidio lice. Fotografija je bila u boji. Vjerojatno ju je snimio za putovnicu ili neki drugi civilni dokument pa nije smio imati vojničku kapu niti bilo što drugo što bi moglo ometati pogled na njegovo lice. Izgledao je kao da je u kasnim dvadesetima. Bio je širok u ramenima, ali dobro građen, negdje napola između krupnog i vitkog. Imao je ten taman od sunca i vrlo bijele zube od kojih su se neki vidjeli iza osmijeha. Imao je kratko ošišanu smeđu kosu i mudre, bezizražajne oči u čijim su se kutovima vidjele mrežice sitnih bora. Izgledao je pouzdan, sposoban, čvrst i pravi seronja. Upravo poput svakog satnika pješaštva kojeg sam ikada vidio.

Vratio sam fotografiju, također ispruživši ruku do kraja preko tunela sustava prijenosa.

"Možemo biti sretni ako ga uopće prepozna", rekao sam. "Siguran sam da svi rendžeri izgledaju jednako staroj gospođi McClatchy."

"To možemo saznati samo na jedan način", rekao je Munro i otvorio vrata. Izašao sam sa svoje strane i pričekao ga da zaobiđe prednji dio auta. "Uspoređujući podatke otkrio sam još nešto", rekao je. "Nešto što će te možda zanimati. Šerifica Deveraux nije lezbijka. I ona je jedan od Rileyjevih uspjeha. Čini se da su izlazili zajedno prije manje od jedne godine."

A zatim je krenuo ispred mene prema vratima Emmeline McClatchy.

Emmeline McClatchy otvorila je vrata nakon što je Munro drugi put pokucao. Pozdravila nas je s uljudnom suzdržanošću. Mene se sjećala otprije. Pozorno je poslušala dok se Munro predstavljao, a zatim nas pozvala unutra, u malu prostoriju u kojoj su bila dva drvena stolca, po jedan sa svake strane ognjišta, a na podu je bio sag od obične tkanine. Strop je bio nizak, sve se doimalo skućeno i osjećao se miris kuhanja. Na zidu su bile tri uokvirene fotografije. Na jednoj je bio Martin Luther King, na drugoj predsjednik Clinton, a na trećoj Rosemary McClatchy. Njezina je fotografija bila iz iste serije kao i ona koju sam vidio u šerifovom uredu, no na ovoj je možda izgledala još i bolje. Prijatelj s fotoaparatom, jedna rola filma, sunčano poslijepodne, okvir, čekić i čavao. To je bilo sve što je ostalo od jednog života.

Emmeline i ja sjeli smo na stolce i ostavili Munroa da stoji na sagu. U maloj prostoriji izgledao je krupno koliko sam se ja osjećao, i jednako toliko nelagodno, nespretno i strano. Opet je izvadio fotografiju iz džepa i naslonio je na prsa, licem prema dolje. Rekao je: "Gđo McClatchy, moramo vas pitati nešto o prijateljima vaše kćeri Rosemary."

"Moja kći Rosemary imala je mnogo prijatelja", rekla je Emmeline McClatchy.

"Naročito o mladiću iz baze s kojim se možda viđala."

"Viđala?"

"Izlazila s njim. Bila u vezi."

"Dajte da vidim fotografiju."

Munro se prignuo i dodao joj fotografiju. Uzela ju je u ruku i okrenula prema

svjetlu koje je dopiralo kroz prozor kako bi je bolje vidjela. Proučavala ju je. Pitala je: "Je li on osumnjičen za ubojstvo one bjelkinje?"

"Nismo sigurni", rekao je Munro. "Ne možemo ga isključiti."

"Nitko mi nije donosio fotografije kad je Rosemary ubijena. Niti ih je itko donosio gđi Lindsay kad je ubijena Shawna. Zašto?"

"Jer je vojska napravila veliku pogrešku", rekao je Munro. "Zato nema opravdanja. Mogu samo reći da bi bilo drukčije da sam ja tada bio ovdje. Ili bojniki Reacher. Osim toga, mogu se samo ispričati."

Pogledala ga je, a isto sam učinio i ja. Zatim je opet pogledala fotografiju i rekla: "Ime mu je Reed Riley. Satnik je u 75. postrojbi rendžera. Rosemary je rekla da je zapovjednik Druge satnije, ma što to bilo."

"Znači, izlazili su skupa?"

"Gotovo četiri mjeseca. Govorila je da će živjeti zajedno."

"A on?"

"Muškarci će reći bilo što da dobiju što žele."

"Kad je njihova veza završila?"

"Dva tjedna prije nego što je ubijena."

"Zašto su prekinuli?"

"Nije mi rekla."

"Sto vi mislite da je bio razlog?"

"Mislim da je zatrudnjela", rekla je Emmeline McClatchy.

59. POGLAVLJE

U maloj je prostoriji na trenutak zavladała tišina, a onda je Emmeline McClatchy rekla: "Majka uvijek zna. Izgledala je drukčije. Ponašala se drukčije. Čak je i mirisala drukčije. Najprije je bila vesela, a zatim je postala jadna. Nisam je ništa pitala. Mislila sam da će mi sama reći. Kad to sama odluči. No nije dobila priliku."

Munro je na trenutak bio tih, kao znak poštovanja, a onda je upitao: "Jeste li ikada više vidjeli satnika Rileyja?"

Emmeline McClatchy kimmula je glavom. "Došao je izraziti su ćut, tjedan nakon što je pronađeno njezino tijelo."

"Mislite li da ju je on ubio?"

"Mladiću, vi ste policajac, a ne ja."

"Mislim da majka uvijek zna."

"Rosemary je rekla da je njegov otac bio važan ćovjek. Nije bila sigurna gdje i kako. Možda u politici. U svakom slučaju, imidž mu je bio važan. Mislim da je djevojka crnkinja bila dobra za satnika Rileyja, ali trudna djevojka nije."

Emmeline McClatchy nije željela reći više ništa. Pozdravili smo je i uputili se natrag prema *Humveeu*. "Ovo izgleda zbilja loše", rekao je Munro.

Upitao sam ga: "Jesi li razgovarao i s majkom Shawne Lindsay?"

"Nije mi željela reći ni rijeći. Otjerala me štapom."

"Koliko su pouzdane informacije o šerifici Deveraux?"

"Vrlo pouzdane. Izlazili su, on je prekinuo vezu, njoj nije bilo drago. Sljedeća je bila Rosemary McClatchy, koliko sam uspio povezati."

"Je li njegov auto uništen na pruži?"

"Jest, prema Ministarstvu prometa iz Oregona. Na temelju registracije koju si ti pronašao. Plavi *Chevy 57*. Obićno sranje, a ne auto za izložbe."

"Je li imao objašnjenje za to?"

"Nije, ali je imao odvjetnika."

"Možeš li dokazati da je izlazio i s Janice Chapman?"

"Ne izvan svake sumnje. Bila je djevojka koja se voljela zabavljati. Viđali su je s mnogo mladića. Nije mogla izlaziti baš sa svima."

"I na Tulaneu je bila poznata kao djevojka koja se voli zabavljati."

"Tamo je išla na fakultet?"

"Ćini se."

Nasmiješio se. "Ne bih se iznenadio da je bila sa svim tamošnjim studentima."

"Jesi li znao da zapravo nije bila Janice Chapman?"

"Kako to misliš?"

"Rođena je kao Audrey Shaw. Promijenila je ime prije tri godine."

"Zašto?"

"Zbog politike", rekao sam. "Upravo je završila dvogodišnju vezu s Carltonom Rileyjem."

Rekavši to, samo sam se okrenuo i uputio prema jugu. Munro se odvezao na

sjever. Ovaj put nisam išao preko ničijeg dvorišta. Zaobišao sam blok kuća poput odgovornog građanina, a zatim opet prekoračio žicu i uputio se preko polja prema uskoj stazi koja je vodila kroz šumu. Za manje od dvadeset minuta bio sam opet na glavnoj ulici. Pet minuta poslije stigao sam do zgrade šerifova ureda. Minutu poslije stajao sam ispred Deveraux. Ona je sjedila za stolom. Stol je bio prekriven hrpom papira.

"Moramo razgovarati", rekao sam.

60. POGLAVLJE

Deveraux je podigla pogled prema meni, pomalo uznemireno. Vjerojatno je čula neki prizvuk u mom glasu. "O čemu?" pitala je.

"Jesi li ikada izlazila s nekim iz baze?" odvratio sam pitanjem.

"Koje baze? Misliš, iz Kelhama?"

"Da, iz Kelhama."

"To je prilično osobno pitanje, zar ne?"

"Jesi li?"

"Naravno da nisam. Zar si poludio? Oni su mi najveći problem. Znaš kakav je odnos između vojske i lokalnih predstavnika zakona. Bio bi to najgori mogući sukob interesa."

"Jesi li se družila s nekima od njih?"

"Nisam. Iz istog razloga."

"Poznaješ li nekog od njih?"

"Jedva", rekla je. "Bila sam u službenom posjetu i obilasku ba/r i to prilikom upoznala neke od viših časnika. To nije ništa neobično. I oni se susreću sa sličnim problemima kao i ja."

"Dobro", rekao sam.

"Zašto pitaš?"

"I Munro je bio kod Emmeline McClatchy. Čini se da su Rosemary McClatchy i Shawna Lindsay izlazile s istim momkom. Vjerojatno i Janice Chapman. Munro je čuo da si i ti izlazila s njim."

"To je glupost. Dvije godine nisam ni sa kim izlazila. Zar ti to nije bilo očito?"

Sjeo sam.

"Morao sam pitati", rekao sam. "Žao mi je."

"O komu iz baze je riječ?"

"Ne smijem ti reći."

"Moraš mi reći. Zar ne misliš tako? McClatchy i Lindsay moji su slučajevi. Znači, to su relevantne informacije. Imam pravo znati tko to spominje moje ime uzalud."

"Reed Riley", rekao sam.

"Nikad nisam čula za njega", rekla je.

Zatim je dodala: "Samo malo. Rekao si Riley?"

Nisam odgovorio.

"O, Bože", nastavila je. "Sin Carltona Rileyja? On je u Kelha mu? Nisam imala pojma."

Šutio sam.

"O, Bože", rekla je opet. "To objašnjava mnogo toga."

"Auto koji je uništen na željezničkoj pruzi, bio je njegov. A Emmeline McClatchy misli da je Rosemary zatrudnjela s njim. Nisam je pitao. Sama je to rekla."

"Moram razgovarati s njim."

"Ne možeš. Upravo su ga helikopterom odvezli odavde."

"Kamo?"

"Koja je najudaljenija vojna baza na svijetu?"

"Ne znam."

"Ne znam ni ja, ali mogu se kladiti da će tamo biti noćas."

"Zašto bi im rekao da je izlazio sa mnom?"

"Zbog ega", rekao sam. "Možda je htio da njegovi prijatelji misle da vas je imao sve. Četiri najljepše žene u Carter Crossingu. Braća Brannan rekla su mi u baru da je uvijek bio glavni u društvu i imao slatkiš ispod ruke."

"Ja nisam slatkiš za ispod ruke."

"Po izgledu bi lako mogla biti."

"Njegov otac vjerojatno poznaje čovjeka s kojim je Janice Chapman imala vezu. Sigurno su skupa u Senatu."

šutio sam.

Pogledala je ravno u mene.

"O, ne", rekla je.

"O da", rekao sam ja.

"Ista žena? Otac i sin? To je zbilja bolesno."

"Munro to ne može dokazati, a ne možemo ni mi."

"Možemo izvesti zaključak. Previše su se uznemirili da bi to bila samo teorijska zabrinutost zbog mogućeg lošeg publiciteta."

"Možda je tako", rekao sam. "A možda i nije. Tko zna kako ti ljudi razmišljaju?"

"Kako bilo, ne možeš ići u Washington. Ne sad. Previše je opasno. Hodao bi uokolo s golemom metom na leđima. Časnik za vezu u Senatu mnogo je uložio u Carltona Rileyja. Neće ti dopustiti da im to pokvariš. Vjeruj mi, ti im ne značiš ništa kad su u pitanju dobri odnosi s Odborom za oružane snage."

Nakon što je sve to izgovorila, zazvonio joj je telefon. Javila se i slušala oko jednu minutu. Prekrila je donji dio slušalice rukom i rekla: "Iz policije u Oxfordu raspituju se o ubijenom novinaru. Reći ću im da je policija ustrijelila dokazanog počinitelja dok se opirao uhićenju, slučaj zatvoren."

"Može, što se mene tiče", rekao sam.

Rekla im je to, a zatim je morala nazvati cijeli niz predstavnika državnih i lokalnih vlasti, pa sam izašao iz njezinog ureda. Bila je toliko zaposlena da smo sljedeći put razgovarali tek za večerom u devet.

Za večerom smo razgovarali o kući njezinog oca. Naručila je *cheeseburger*, a ja sam uzeo sendvič s govedinom i upitao je: "Kako je bilo odrastati ovdje?"

"Neobično", rekla je. "Nisam imala s čim usporediti svoj život jer smo televizor dobili tek kad mi je bilo deset godina, a u kino nikada nismo išli, ali čak i tad sam osjećala da tamo vani mora biti nešto više. Svi smo to osjećali. Svima nam se činilo da živimo na otoku."

Zatim je ona pitala mene gdje sam odrastao, pa sam joj rekao sve čega sam se sjećao s tog dugog popisa. Začet na Pacifiku, rođen u Zapadnom Berlinu, dok je moj otac bio razmješten u tamošnje veleposlanstvo, desetak baza prije osnovne škole, obrazovanje stečeno po cijelom svijetu, posjekotine i modrice iz tučnjave na vrelini i

vlažnim ulicama Manile zacijeljele su nekoliko dana poslije u hladnoj i vlažnoj bazi u Belgiji, blizu sjedišta NATO saveza, no već sljedeći mjesec naišao sam na napadače u San Diegu i nastavio sukob. Naposljetku sam upisao West Point i započeo vlastitu nemirnu karijeru, uvijek u pokretu. Neka mjesta na kojima sam boravio, bila su mi već poznata, no mnoga su bila nova jer globalna mreža naše kopnene vojske nije identična onoj Marinaca."

"Koliko si najviše vremena proveo na jednom mjestu?"

"Vjerojatno manje od šest mjeseci", rekao sam.

"Kakav je bio tvoj otac?"

"Bio je tiha osoba", rekao sam. "Volio je promatrati ptice. No posao mu je bio ubijati ljude što je brže i učinkovitije mogao i uvijek je bio svjestan toga."

"Je li bio dobar prema tebi?"

"Da, na staromodan način. A tvoj?"

Kimnula je glavom. "Staromodan je dobar opis i za njega. Mislio je da ću se udati i da će morati putovati skroz do Tupela ili Oxforda kako bi me posjetio."

"Gdje je bila tvoja kuća?"

"Kreneš na jug glavnom ulicom, a kad počne krivudati, skreneš prvu ulicu lijevo. Uzak zemljani put. Četvrta kuća s desne strane."

"Još je tamo?"

"Jedva stoji."

"Nisu je opet iznajmili?"

"Nisu. Moj je otac bio bolestan prije nego što je umro pa je zapustio kuću. Banka u čijem je vlasništvu bila kuća, nije obraćala pozornost. Sad je ostala samo ruševina."

"Kuća je zarasla u vegetaciju, na zidovima je sloj prljavštine, a temelj je napukao? Iza kuće je visoka živica? Na poštanskom sandučiću vide se tragovi osam slova?"

"Kako znaš sve to?"

"Bio sam tamo", rekao sam. "Prošao sam onuda na putu do Emmeline McClatchy."

Nije odgovorila.

"Vidio sam okvir za jelene", rekao sam.

Nije odgovorila.

"Vidio sam i tragove zemlje u prtljažniku tvog automobila", nastavio sam. "Kad si mi davala patrone za sačmaricu."

61. POGLAVLJE

Konobarica je došla i pokupila prazne tanjure, a mi smo naručili pite za desert. Zatim je opet otišla, a Deveraux me nastavila gledati, pomalo snuždena. Pomalo posramljena, činilo mi se. "Učinila sam glupost", rekla je.

"Kakvu glupost?" pitao sam.

"Ponekad idem u lov", rekla je. "Tek toliko, iz zabave. Uglavnom lovim jelene. To mi je samo hobi. Meso dajem starijim mještanima, poput Emmeline McClatchy. Uvijek imaju premalo hrane. Ponekad dobiju svinjetine ako netko u susjedstvu zakolje svinju. Ako susjed odluči podijeliti s drugima. No to se ne događa uvijek. Ponekad susjedi ne mogu dijeliti s drugima."

"Sjećam se", rekao sam. "Emmeline je pripremala jelenje meso kad smo prvi put bili kod nje. Ponudila nam je ručak. Odbila si."

Kimnula je glavom. "Nema smisla davati, a zatim to uzimati."

Ulovila sam jelena prošli tjedan. Naravno, nisam ga mogla odnijeti natrag u hotel. Stoga sam otišla do stare tatine kuće. Oduvijek to radim, otkad sam se vratila ovamo. To je dobar okvir za jelene. No onda si došao ti i iznio svoju teoriju o Janice Chapman. Nisam te još dobro poznavala tada. Mislila sam da ćeš javiti nadređenima sve što saznaš. Zamišljala sam vojne helikoptere kako kruže uokolo i traže svaki okvir za jelene u okrugu. Stoga sam te poslala da odeš identificirati olupinu, da te maknem s puta na jedan sat, i otišla iskopati zemlju natopljenju krvlju."

"Testiranje bi pokazalo da je krv životinjska."

"Znam", rekla je. "No koliko bi to dugo trajalo? Čak ne znam ni gdje je najbliži laboratorij. Možda u Atlanti. Rezultate bismo čekali najmanje dva tjedna. Ne mogu si priuštiti da budem pod sumnjom dva tjedna ili više. Doslovno si to ne mogu priuštiti. Ovo je jedini posao koji imam. Ne znam gdje bih pronašla drugi. A glasači su čudni. Uvijek se sjećaju sumnji, a nikada ishoda."

Sjetio sam se svog starog prijatelja Stana Lowreyja u bazi, i njegovih oglasa za posao. Vrli novi svijet, za sve nas.

"Dobro", rekao sam. "No bilo je to prilično glupo."

"Znam da jest. Malo sam se uspaničila."

"Poznaješ li druge lovce? Imaju li oni takve okvire?"

"Neki imaju."

"Još mislim da su te žene tako ubijene. Ne vidim drugog načina da se to učini."

"Slažem se. Zato me i uhvatila panika."

"Prije ili poslije morat ćemo javiti vojsci da pošalje helikoptere u potragu."

"Ako prije ne pronađemo Reeda Rileyja i postavimo mu neka pitanja."

"Reed Riley više nije ovdje", rekao sam. "Sad je vjerojatno već vojni časnik za vezu u bazi Zrakoplovstva u Thuleu."

"Gdje je to?"

"Na sjevernom Grenlandu", rekao sam. "Na vrhu svijeta. Bez sumnje najudaljenija baza Zrakoplovstva. Bio sam tamo jednom. Na teretnom C5 kojim sam

letio, došlo je do problema. Morali smo sletjeti tamo. To je dio daljinskog sustava za rano upozorenje. Četiri mjeseca u godini nema sunčeva svjetla. Imaju radar kojim mogu vidjeti kako je netko servirao u tenisu s udaljenosti od pet tisuća kilometara."

"Jesi li uzeo njihov broj telefona?"

Nasmiješio sam se. "Morat ćemo to učiniti na drugi način. Vidjet ćemo što ću saznati u Washingtonu prekosutra."

Nije odgovorila na to. Polako smo jeli pitu. Imali smo više nego dovoljno vremena. U tom je trenutku ponoćni vlak vjerojatno tek kretao s kolodvora u Biloxiju.

Deveraux je još bila zabrinuta zbog starog u hotelu, a nije htjela ponavljati predstavu na vrhu stuba, pa sam joj dao ključ svoje sobe i otišli smo iz zalogajnice odvojeno. Ja sam ostao još deset minuta nakon nje pa sam morao platiti račun, a imao sam vremena i popiti treću šalicu kave. Zatim sam prešao ulicu, kimnuo starom koji je bio za recepcijom, popeo se stubama i tiho pokucao na vrata vlastite sobe. Deveraux je odmah otvorila i ja sam ušao unutra. Skinula je cipele i pojas s revolverom, ali sve ostalo još je imala na sebi. Košulju i hlače odore, kosu vezanu u rep. Sve je bilo kako valja.

Počeli smo kao što narkoman zagrijava žlicu, napola brzo, napola sporo. Bili smo puni iščekivanja i spremni uložiti mnogo, ali jedva smo mogli dočekati isplatu. Počela je tako što je skinula elastičnu traku s repa i raspustila kosu, smiješeći se iza debelog crnog zastora koji joj je pao preko lica. Otkopčala je prva tri gumba na košulji, a težina njezine pločice s prezimenom, značke i zvijezde povukla je tkaninu prema dolje i pokazala mi dubok trokut gole kože. Skinuo sam cipele i čarape i izvukao košulju iz hlača. Stavila je ruku na četvrti gumb na košulji, a drugu na gumb od hlača i rekla: "Biraj."

Bio je to težak izbor, no dobro sam razmislio i došao do čvrstog zaključka. "Hlače", rekao sam, a ona je raskopčala gumb i dugu minutu poslije bila je bosa i golih nogu, samo u smeđoj košulji odore. Rekao sam: "Sad ti biraš", a ona je odabrala obratno, pa sam skinuo košulju. Ovaj put me pitala za ožiljak od gelera, pa sam joj ispričao skraćenu verziju. Rekao sam da sam se na početku karijere našao na pogrešnom mjestu u pogrešno vrijeme. Bio sam u redovitom posjetu bazi Marinaca u Bejrutu, u Libanonu. Pokraj mene je prošao kamion koji je zatim eksplodirao kod ulaza u zgradu u kojoj su bili smješteni marinci, stotinu metara od mjesta gdje sam stajao.

"Čula sam da je tamo bio vojni policajac kopnene vojske", rekla je. "To si bio ti?"

"Nisam siguran tko je još bio tamo", rekao sam.

"Otišao si u ruševinu i pomagao ranjenima."

"Bilo je to slučajno", odvratio sam. "Tražio sam bolničara. Za sebe. Kroz ranu sam vidio što sam jeo večer prije."

"Dobio si Srebrnu zvijezdu."

"I otrovanje krvi", rekao sam. "Nijedno mi nije trebalo."

Otkopčao sam gumb na hlačama, a ona preostale gumbe na svojoj košulji, pa smo oboje ostali u donjem rublju. No takvo stanje nije dugo trajalo. Otvorili smo tuš, ušli zajedno u kadu i navukli zavjesu. Uzeli smo sapun i šampon te oprali jedno drugo posvuda i temeljito. Nitko ne bi mogao prigovoriti našim higijenskim standardima, ni

našem trudu da ih ostvarimo. Ostali smo pod tušem sve dok nije potekla hladna voda, a zatim smo uzeli dovoljno ručnika da ne smočimo cijeli krevet i prešli na ozbiljan posao. Bila je topla i glatka i imala okus po sapunu, a siguran sam da je isto vrijedilo za mene. Bila je savitljiva, snažna i puna energije. Bili smo vrlo strpljivi. Pretpostavljao sam da je ponoćni vlak u tom trenutku bio sjeverno od Columbusa, a južno od Aberdeena, udaljen možda šezdeset kilometara, odnosno četrdeset minuta.

A četrdeset minuta mnogo je vremena. Nakon dvadeset minuta preostalo je još samo malo toga što nismo znali jedno o drugom. Znao sam kako se kretala, što joj se sviđalo i što je obožavala. Isto je ona znala i o meni. Saznao sam kako joj srce udara o rebra i kako joj se rebra pomiču kada uzdiše i razliku između pojedinih uzdisanja. Sve te činjenice saznala je i ona o meni. Kako bi mi se grlo stegnulo od uzbuđenja, od čega bi mi koža pocrvenjela, gdje sam volio da me dira, i što me dovodilo do ludila.

Zatim smo zapravo počeli. Dugo i sporo napredovanje prema vrhuncu, s određenim trenutkom kao ciljem, poput vojske prije invazije koja se približava Danu D i Satu S, poput pješništva koje promatra kako plaža dolazi sve bliže, poput pilota koji vidi kako meta raste u nišanu za bacanje bomba. Dugo i polako, sve bliže i bliže. Dugo i polako, cijelih pet minuta. Zatim naposljetku brže i jače, brže i jače, brže i jače. Čaša na polici u kupaonici počela je zveckati u točno pravom trenutku. Tresla se i poskakivala. Cijevi u zidovima ispuštale su prigušene metalne zvukove. Francuski su se prozori tresli. Drvo je ispuštalo jedan zvuk, staklo drugi, a kvaka treći. Podne daske vibrirale su poput kože na bubnju, odbačena se cipela prevrnula na desnu stranu, šerifska zvijezda na Deverauxinoj košulji kuckala je o drveni pod, kao da ucrtava sićušnu tetovažu. *Beretta* u mom džepu udarala je i poskakivala, a zaglavlje kreveta udaralo je o zid ritmom koji nije bio naš.

Ponoćni vlak.

U pravi trenutak.

Ukrcavanje!

No ovaj je put bilo drukčije.

Ne mi, nego vlak. Zvuk je bio drukčiji. Bio je mnogo dublji. Iznenada je počeo usporavati. Povrh njegovog dalekog tutnjanja čulo se struganje, cviljenje i zavijanje kočnica. U glavi sam vidio željezne blokove kako pritišću obod kotača i blokiraju ih, a dugi mlazovi vrelih iskri lete u noć. Vidio sam kako se svaki vagon približava onom ispred sebe i pritišće ga, kompozicija duga kilometar i pol sabija se iza lokomotive koja usporava. Deveraux se izvukla ispod mene i ustala uspravno, izgubljenog pogleda, pažljivo slušajući. Cviljenje i zavijanje nastavljalo se, glasno, jecajuće, primitivno i nemoguće dugo, a zatim je polako počelo slabjeti, djelomično zato što je inercija odnijela vlak daleko od prijelaza, a djelomično zato što se napokon gotovo zaustavio.

Deveraux je pokraj mene šapnula: "O, ne."

62. POGLAVLJE

Brzo smo se odjenuli i bili smo na ulici već za dvije minute. Deveraux je zastala kako bi uzela dvije ručne svjetiljke iz prtljažnika svog službenog automobila. Jednu je uključila, a drugu dodala meni. Prošli smo uličicom između trgovine alata i ljekarnice, pokraj tužne hrpe pijeska na mjestu gdje je pronađeno truplo Janice Chapman, pa smo između ureda za zajmove i Brannanovog bara izašli na utabanu zemlju. Hodala je ispred mene. Gotovo hramajući. Nije me to iznenadilo. Ja sam bio na koljenima. No ona je nastavljala dalje, nepopustljiva, predana, odlučna ispuniti svoju dužnost unatoč svakom mogućem oklijevanju.

Naravno, išla je prema pruzi. Popela se na nasip, posrćući na šljunku, a zatim prekoračila blještavi čelik tračnice i stala na pragove. Krenula je prema jugu. Slijedio sam je. Pretpostavljao sam da će vlako vođi trebati dvadesetak minuta da stigne. Vlak je bio težak oko osam tisuća tona. Znao sam ponešto o takvim vlakovima. Vojni policajci ponekad su i prometnici, kao i svi drugi policajci, no promet koji reguliramo je poseban. Obuhvaća i vlakove cisterne koji su obično teški oko osam tisuća tona. Kako bi se regulirao takav promet, valja znati da je vlaku cisterni potrebno oko kilometar i pol da se zaustavi, čak i u hitnom slučaju. Prosječnim hodom je za kilometar i pol potrebno dvadeset minuta što je značilo da ćemo stići dvadeset minuta prije vlakovođe.

To nije bila povlastica.

Iako sam sumnjao da je ostalo mnogo toga što bismo mogli pronaći.

Nastavili smo dalje, gotovo trčeći, pokušavajući uskladiti nespretne korake s razmacima između pragova. Snopovi svjetla iz naših svjetiljki poskakivali su uokolo kroz sve rjeđi dim koji su za sobom ostavile izmučene kočnice vlaka. Shvatio sam da idemo prema mjestu na kojem sam već dvaput bio taj dan. Tamo gdje je staza kroz polje s istočne strane prelazila prugu i ulazila u šumu sa zapadne strane. To je zapravo bila ulica u kojoj je Deveraux odrasla. Očito je razmišljala kao i ja jer je usporila čim smo se približili tom mjestu i počela pomno pretraživati svjetiljkom lijevo-desno.

I ja sam učinio isto i upravo sam ja pronašao ono što je ostalo. Osim vjerojatno crvene izmaglice nastale udarom koja je ispunila zrak i spustila se na sve u krugu od stotinu metara, molekula tu, molekula tamo.

Bila je to ljudska noga, amputirana točno iznad gležnja. Rez je bio čist i ravan. Nije bio nepravilan. Nije bilo razderane kože ni rastrganog tkiva. Bila je to čista ravna crta. Nastala je trenutačnim udarom neke nevjerojatne snage, nekog brutalnog impulsa, kao da je riječ o akustičnom oružju. Već sam vidio takvo što. Vidjela je i Deveraux. Kao i većina prometnika.

Cipela je još bila na stopalu. Bila je crna i ulaštena, obična i skromna, s niskom potpeticom te remenom i gumbom. Ispod nje je još bila čarapa. Njezin gornji rub izgledao je kao da je izrezan škarama. Ispod njezine prozirne svijetlosmeđe površine bila je koža tamna po put ebanovine koja je naglo završavala i ustupala mjesto nečemu što je izgledalo poput presjeka izrađenog od gipsa i izvješnog na hodniku nekog

medicinskog fakulteta. Kosti, žile, meso.

"To su joj bile cipele za crkvu", rekla je Deveraux. "Bila je dobra žena u duši. Silno mi je žao što se ovo dogodilo."

"Nikad je nisam upoznao", rekao sam. "Nije bila kod kuće. To je bilo prvo što mi je njezin sin rekao. *Mama nije kod kuće*, rekao je.

Sjeli smo na jedan prag oko dva metra sjeverno od noge i čekali vlako vođu. Stigao je petnaest minuta poslije. Nije nam mogao mnogo reći, snopu prednjeg svjetla na kratak jc trenutak ugledao bijelu podstavu crnog kaputića, a onda je sve već bilo odavno gotovo.

"To je njezino odijelo za crkvu", rekla je Deveraux. "Crna tkanina, bijela podstava."

Vlakovođa je zatim počeo kočiti, kao što su to zahtijevala pravila službe, državni propisi i savezni zakoni, no on je to smatrao besmislicom i gubitkom vremena. Opterećenje za vlak i za tračnice, a zbog čega? Hodao je cijeli kilometar, a kada je stigao više nije bilo ničega. To mu se već događalo.

On i Deveraux razmijenili su razne brojeve, imena i adrese, jer i to su zahtijevali propisi, a Deveraux ga je pitala je li dobro te treba li pomoć. No on je odbacio svaku njezinu zabrinutost i opet počeo hodati prema sjeveru, kilometar i pol do svoje lokomotive, nimalo potresen, samo umoran od rutine.

Vratili smo se do glavne ulice, prošli pokraj hotela i stigli do zgrade šerifova ureda. Po noći nikoga nije bilo na dužnosti, pa je Deveraux otvorila svojim ključem i upalila svjetla. Nazvala je Pellegrina i rekla mu da dođe raditi prekovremeno, a zatim nazvala liječnika i rekla mu da ga čekaju nove obveze. Nijednom od njih nije bilo drago, ali oboje su bili brzi. Stigli su gotovo istodobno, s razlikom od svega nekoliko minuta. Možda su i oni čuli vlak.

Deveraux ih je poslala da zajedno pakupe posmrtnu ostanku. Čekali smo, ne govoreći mnogo, a oni su se vratili za pola sata. Liječnik se vratio u ured, a Deveraux je rekla Pellegrinu da me odveze u Memphis. Bilo je to mnogo ranije nego što sam planirao, no drukčije i ne bih želio.

63. POGLAVLJE

Nisam se vraćao u hotel Krenuo sam ravno iz šerifovog ureda, samo s gotovinom u jednom i s *Berettom* u drugom džepu. Na putu nismo susreli nijedan automobil. To nije bilo veliko iznenađenje. Bilo je gluho doba noći, a mi smo bili usred ničega. Pellegrino je šutio. Zanimemio je od umora, zlovolje ili nečega drugog. Samo je vozio. Vozio je istom rutom kojom sam i ja došao. Najprije ravno cestom istok zapad kroz šumu, pa sporednom cestom kojom sam se vozio u starom *Chevrole tovom* kamionetu, a zatim prašnjavom dvosmjernom cestom koju sam prošao u trošnom *Buicku*. Prešli smo državnu granicu i ušli u Tennessee, prošli pokraj Germantowna, gdje sam na dolasku izašao nakon što me pokupio momak s pilane, pa ušli u uspravano jugoistočno predgrađe te stigli u Memphis dosta prije zore. Izašao sam na autobusnoj stanici, a Pellegrino se odvezao bez riječi. Zaobišao je blok zgrada i čuo sam rad njegova motora kako odzvanja između njih, a onda se zvuk počeo gubiti sve dok nije nestao.

Rani dolazak na kolodvor omogućio mi je velik izbor autobusa, ali prvi od njih polazio je tek za jedan sat. Stoga sam obilazio jeftine okolne zgrade u potrazi za zalogajnicom koja radi cijelu noć, i pronašao dvije. Odabrao sam onu u kojoj sam tri dana prije ručao. Bilo je jeftino i nije me ubilo. Dobio sam kavu iz skorenog lonca i jaja sa slaninom iz tave koja je bila vruća još otkad je Nixon bio predsjednik. Pedeset minuta i poslije bio sam u stražnjem dijelu autobusa, putujući na sjeveroistok.

Promatrao sam izlazak sunca kroz prozor sa svoje desne strane, a zatim odspavao preostalih šest sati vožnje. Iskrcao sam se na istom mjestu na kojem sam se ukrcao tri dana ranije, na autobusnom kolodvoru uz rub gradića blizu vojne baze u kojoj sam bio smješten. Grad nije imao očitu sličnost s Carter Crossingom, no svi su elementi bili ondje. Barovi, uredi za zajmove, prodavaonice autodijelova, trgovine oružjem i rabljenim stereouređajima, a svaki od njih cvjetao je zbog dotoka vojnih dolara Ujaka Sama. Prošao sam pokraj svih njih i izašao na otvorenu cestu, zaustavivši se nakon manje od kilometra u nekoj zalogajnici radi ručka. Poslije toga sam nastavio dalje. Vratio sam se u bazu i u svoju spavaonicu prije dva popodne, što je bilo mnogo prije negoli sam očekivao. To mi je dalo priliku da malo usavršim svoj plan.

Najprije sam se dugo tuširao vrućom vodom. Deverauxin miris zapahnuo me iz vodene pare. Obrisao sam se i odjenuo službenu odoru, sa svim pojedinostima. Tada sam nazvao Stana Lowreyja i zamolio ga da me odveze natrag do autobusnog kolodvora. Razmišljao sam da bih, ako se požurim, u Washington mogao stići do večere, što bi bilo dvanaest sati prije nego što sam morao biti tamo. Rekao sam Lowreyju da ne tajni kamo idem. Pretpostavljao sam da što više ljudi zna i što sam duže tamo, to su veći izgledi da će nešto isplivati na površinu.

Washington D. C., u ponedjeljak u sedam sati navečer, bio je prilično tih. To je grad u vlasništvu tvrtke, a tvrtka se zove Amerika, i tamo posao nikad uistinu ne prestaje, no nakon pet popodne premješta se na mirna, skrovita mjesta. Saloni, barovi, otmjeni restorani, sobe za primanje u raznim rezidencijama, sva su mi ta mjesta bila nepoznata, ali znao sam da ih se u susjedstvu najvjerojatnije može naći. Stoga sam

preskočio jeftine hotele na rubu grada u kakvima sam obično noćio i krenuo prema sjajnijim svjetlima, čistim ulicama i višim cijenama južno od Dupont Circlea. No ne s namjerom da bilo što platim.

Prema legendi, na aveniji Connecticut nalazio se otmjeni hotel čiji su službenici greškom sve goste u odori automatski upisivali na račun Ministarstva obrane. Je li ondje svojedobno bio organiziran sastanak koji nikada nije otkazan, ili je to bilo djelo nekog ogorčenog ratnog veterana zaduženog za vođenje poslovnih knjiga, nitko nije znao. Ali legenda je govorila da ćeš prije završiti na groblju Arlington, nego što te uhvate.

Sporo sam hodao prema tamo, uvijek sredinom pločnika. Bio sam na oprezu, iako nisam ostavljao takav dojam. Izloge trgovina rabio sam kao zrcala i na svakom se semaforu nedužno osvrtao. Nitko nije obraćao pozornost na mene. S vremena na vrijeme našao bih se okružen i stisnut gomilom, ali bili su to samo obični ljudi koji su žurili obaviti sljedeći od svojih mnogobrojnih poslova. Bez ikakvih poteškoća stigao sam do hotela i upisao se u knjigu gostiju pod pravim imenom i činom. Legenda se održala jer me nisu tražili ni platežnu karticu ni polog. Morao sam samo potpisati neki komad papira, a to sam i učinio, i to što je jasnije i čitljivije bilo moguće. Ako si mamac u zamci, nema smisla kriti svoju lampu ispod kace. Iako nikad nisam bio siguran što je to kaca. Neka vrsta male bačve, pretpostavljao sam. A u tom bi se slučaju lampa ionako ugasila, zbog nedostatka kisika.

Odvezao sam se dizalom do svoje sobe, objesio svečanu vojnu odoru na vješalicu te nazvao recepciju i zatražio da mi dostave večeru u sobu. Tridesetak minuta poslije jeo sam goveđi odrezak, koji će također ići na račun Pentagona. A trideset minuta nakon toga ostavio sam pladanj u hodniku i otišao se prošetati, samo trznuti mamac, samo provjeriti hoće li ta šetnja izvući nekoga iz sjenovitih mjesta iza mojih leđa. No nitko nije zagrizao, niti me itko slijedio. Prošetao sam oko kružnog toka Dupont, a zatim i oko blokova zgrada iza njega. Prošao pokraj Iračkog veleposlanstva na jednom i Kolumbijskog na drugom kraju. Susretao sam muškarce i žene za koje sam pretpostavljao da su savezni agenti raznih vrsta, i muškarce i žene u civilnim odijelima za koje je bilo jasno da su vojnici, i muškarce i žene u odorama, iz sve četiri grane oružanih snaga, i brojne civile u poslovnim odijelima. Ali nitko od njih nije mi prilazio. Nitko nije pokazivao nikakvo zanimanje za mene. Kao da sam bio komad namještaja.

Stoga sam se vratio u hotel i legao u krevet u svojoj luksuznoj sobi. Čekao sam da vidim što će se dogoditi sljedećeg dana, u utorak, 11. ožujka, 1997.

64. POGLAVLJE

Probudio sam se u sedam i pustio da mi Ministarstvo obrane kupi doručak poslužen u sobi. U osam sam već bio istuširan, odjeven i na ulici. Tada je počinjao ozbiljan posao. Časnik iz udaljene baze koji je imao sastanak u Pentagonu u podne, gotovo će sigurno stići večer prije i prespavati u gradu, a hotele u Washingtonu bilo je lako nadzirati. To je bio takav grad. K tomu, nisam se ni naročito skrivao. Gotovo sam očekivao da će me dočekati u predvorju hotela ili ispred vrata, na ulici. Nije ih bilo ni na jednom od ta dva mjesta. Bilo je to svježije proljetno jutro. Sunce je sjalo, a zrak je bio topao. Sve što sam vidio bilo je dobronamjerno i nedužno.

Naglašeno sam otišao do kioska, iako je u hotelu bilo svih vrsta novina. Kupio sam *Washington Post* i *New York Times* te se zadržao, odugovlačeći s plaćanjem i praveći se bezbrižnim no nitko mi nije prišao niti me napao. Odnio sam novine do kafića i sjeo za stol na terasi tako da me svi vide.

Nitko me nije ni pogledao.

Do deset sati već sam popio svu kavu te pročitao i jedne i druge novine, no nijedan prolaznik nije pokazao zanimanje za mene. Počeo sam misliti da sam možda nadmudrio sam sebe svojim izborom hotela. Obični bojničar u prolazu inače bi odsjeo na drukčijem mjestu kakvih je jednostavno bilo previše da bi ih se nadzirale. Stoga sam počeo misliti da će se moji potencijalni neprijatelji možda radije usredotočiti na kraj mog putovanja, a ne na postaje usput. Za njih bi to ionako bilo učinkovitije. Znali su točno kamo idem i točno kada.

To je značilo da me čekaju u Pentagonu, ili oko njega, u podne ili malo prije. U samom brlogu zvijeri. To je bilo mnogo opasnije. Bilo je udaljeno samo četiri kilometra, no moglo je biti na drugom planetu, s obzirom na to kako će postupiti prema meni.

Jutro je bilo lijepo, pa sam odlučio prošetati. Svaki bi dan mogao biti posljednji, na slobodi ili na ovom svijetu, pa je valjalo uživati u malim zadovoljstvima. Krenuo sam na jug 17. ulicom, prošao pokraj Bijele kuće, nastavio pokraj parka Ellipse te stigao do parka National Mall. Okrenuo sam leđa spomeniku Georgeu Washingtonu i uputio se prema onom Abrahamu Lincolnu. Zaobišao sam spomenik s lijeve strane, stigao do mosta Arlington Memorial i njime prešao preko vode široke rijeke Potomac. Mnogi su išli istim putem kao i ja, ali autom. Nitko drugi nije išao pješke. Oni koji su trčali ujutro, odavno su otišli, a oni koji su trčali poslije podne još su bili na poslu.

Na sredini mosta sam zastao i naslonio se na ogradu. Na mostu je to uvijek dobro učiniti. Nema se gdje skriti. Mora se nastaviti hodati. No iza mene nije bilo nikoga. Niti ispred mene. Proveo sam pet minuta naslonjen na ogradu, kao da sam zamišljen, ali nitko nije došao. Stoga sam opet krenuo, prošao još tristo metara i stigao u Virginiju. Ispred sebe sam vidio groblje Arlington. Glavni ulaz. Pet minuta poslije bio sam unutra. Ušao sam u more bijelih nadgrobničkih kamena. Odmah sam se našao okružen grobovima. To je najbolji način za prilaz Ministarstvu obrane. Preko groblja. Radi stjecanja perspektive.

Jednom sam skrenuo s puta kako bih odao počast Johnu F. Ke mtedyju, a jednom kako bih odao počast Neznamom vojniku. Prošao sam pokraj Hendersonove dvorane, mjesta velike važnosti za Marine, i izašao s groblja kroz južni ulaz. Preda mnom je bilo moje odredište; Pentagon. Najveća uredska zgrada na svijetu. Više od šesto tisuća kvadratnih metara prostora, gotovo dvadeset osam kilometara hodnika. U njoj radi trideset tisuća ljudi, ali ima samo troja ulazna vrata. Naravno, želio sam ući na južni ulaz. Iz očitih razloga. Stoga sam zaobišao zgradu na sigurnoj udaljenosti i stalno na oprezu, sve dok se nisam mogao uključiti u isprekidanu kolonu ljudi koja je dolazila iz smjera postaji podzemne željeznice. Kako smo se približavali ulazu, gužva je postajala sve veća jer su se ljudi zbijali skupa. Na kraju je to bila sasvim pristojna gužva. Prava vrsta ljudi, za moje potrebe. Želio sam svjedoke. Uhićenja često krenu po zlu. Ponekad slučajno, ponekad namjerno.

No ušao sam bez problema, unatoč maloj nesigurnosti u predvorju. Čuvari za koje sam mislio da su me došli uhititi, zapravo su čekali smjenu, da zauzmu mjesta svojih prethodnika. Privremeni višak osoblja. To je bilo sve. Tako sam stigao do ureda 3C315 bez poteškoća. Treći kat, prsten C, najbliže trećem radijalnom hodniku, odjeljak 15. Ured Johna Jamesa Frazera. Časnika za vezu u Senatu. U uredu nije bilo nikoga s njim. Bio je sasvim sam. Rekao mi je da zatvorim vrata. Učinio sam to. Rekao mi je da sjednem. Učinio sam i to.

"Dakle, što imaš za mene?" pitao je.

Nisam rekao ništa. Nisam imao što reći. Nisam očekivao da ću stići tako daleko.

"Nadam se da imaš dobre vijesti", rekao je.

"Nemam vijesti", odvratio sam.

"Rekao si da si saznao ime. To je bila tvoja poruka."

"Nisam saznao ime."

"Zašto mi to nisi rekao? Zašto si tražio sastanak?"

Zastao sam na trenutak.

"Bio je to prečac", rekao sam.

U tom je trenutku sastanak zapravo završio. Nije se ništa više moglo reći. Frazer je naglašeno pokazivao koliko je tolerantan. I strpljiv. Nazvao me paranoičnim. Zatim se malo nasmijao. Zbog toga što me nitko ne bi htio ni uhititi. Zatim je pokušao izgledati zabrinuto. Možda zbog mog zdravstvenog stanja. Sigurno zbog mog izgleda. Zbog kose i brade. Počeo je govoriti oštrim, muškim glasom, kakvim obično ujaci razgovaraju sa svojim najdražim nećakom.

"Izgledaš grozno", rekao je. "Ovdje imamo brijanje. Otiđi se urediti."

"Ne mogu", rekao sam. "Trebam izgledati ovako."

"Zbog tajnog identiteta?"

"Da."

"No više i nemaš tajni identitet, zar ne? Čuo sam da te tamošnja šerifca odmah pročitala."

"Mislim da vrijedi nastaviti s tajnim identitetom zbog ostalih građana. Vojska trenutačno tamo nije naročito popularna."

"U svakom slučaju, očekujem da će te sad povući. Zapravo me čudi što već nisi povučen. Kad si dobio zadnje zapovijedi?"

"Zašto bih bio povučen?"

"Jer se čini da je sve riješeno u Missisippiju."

"Zbilja?"

"Mislim da je tako. Ubojstva u blizini baze Kelham očito su rezultat prekomjernog entuzijazma neslužbene i neovlaštene paravojne organizacije iz druge države. Nadležni u Tennesseeju pobrinut će se za to. Ne možemo im stajati na putu. Naše ovlasti su ograničene."

"Netko iz vojske poslao ih je tamo."

"Ne bih rekao. Takve skupine imaju razgranatu podzemnu komunikacijsku mrežu. Smatramo da će se pokazati kako je to bila civilna inicijativa."

"Ne slažem se."

"Ovo nije debatni klub. Činjenice su činjenice. Ova zemlja prepuna je takvih skupina. Svaka od njih sama određuje svoje ciljeve. U to nema nikakve sumnje."

"Što je s tri ubijene žene?"

"Vjerujem da je počinitelj identificiran."

"Kada?"

"Vijest je objavljena prije tri sata."

"O komu je riječ?"

"Ne znam sve pojedinosti."

"Netko od naših."

"Ne, mislim da je krivac netko od mještana. Tamo dolje u Missisippiju."

Nisam rekao ništa.

"Kako bilo, hvala vam što ste došli", rekao je Frazer.

Nisam rekao ništa.

"Ovaj sastanak je završen, bojniče", rekao je Frazer.

"Ne, pukovniče, nije", rekao sam.

65. POGLAVLJE

Pentagon je izgrađen jer se bližio Drugi svjetski rat, a iz istog razloga na njegovu izgradnju nije potrošeno mnogo čelika. Čelik je bio potreban drugdje, kao i uvijek u vrijeme rata. Stoga je golema zgrada bila spomenik snazi i masi betona. Za izgradnju je bilo potrebno toliko pijeska da je vađen s dna rijeke Potomac, nedaleko od samog gradilišta. Gotovo milijun tona pijeska. Rezultat je bila izuzetna čvrstoća.

I tišina.

S druge strane zatvorenih vrata Frazerovog ureda bilo je trideset tisuća ljudi, no nisam čuo nikoga od njih. Nisam čuo ništa. Samo tihi šum koji je obično pratio tišinu u uredima prstena C.

"Ne zaboravi da razgovaraš s nadređenim časnikom", rekao je.

Odvratio sam: "Ne zaboravite da razgovarate s vojnim policajcem ovlaštenim da uhiti svakoga, od novaka do stožernog generala."

"Što želiš reći?"

"Slobodne građane Tennesseeja u Kelham je poslao netko iz vojske. Mislim da je to jasno. Slažem se da su postupali s prekomjernim entuzijazmom kad su stigli tamo. No za to je odgovoran onaj koji ih je poslao, jednako kao i oni. Zapravo, i više. Odgovornost počinje na vrhu."

"Nitko nije izdao zapovijedi."

"Poslani su u istom trenutku kad i ja. I Munro. Svi smo istodobno išli prema tamo. A sve je to bila posljedica jedne odluke. Jer je u bazi bio Reed Riley. Tko je to znao?"

"Možda je odluku donio netko u bazi."

"Kakav je bio vaš stav?"

"Bio sam sasvim pasivan. I spreman reagirati. Bio sam spreman riješiti problem s negativnim publicitetom, ako ga bude. Ništa više"

"Sigurni ste?"

"Časnik za vezu u Senatu uvijek je pasivan. Bavi se rješavanjem problema."

"Nikada nije proaktivan? Nikada ne pokušava spriječiti pojavu problema?"

"Kako bih to mogao učiniti?"

"Mogli ste vidjeti da se opasnost bliži. Mogli ste napraviti plan. Mogli ste odlučiti braniti ogradu Kelhama od dosadnih civila koji postavljaju neugodna pitanja. No niste mogli tražiti od rendžera da to učine. Nijedan zapovjednik ne bi poslušao tu zapovijed jer je protuzakonita. Mogli ste pozvati svoje neslužbene prijatelje. Iz Tennesseeja, na primjer, države u kojoj ste rođeni. Tamo gdje poznajete mnoge. To je moguće, zar ne?"

"Ne, to je smiješno."

"A kako biste sve povezali, mogli ste odlučiti prisluškivati telefone vojne policije, nadzirati situaciju i dobiti rano upozorenje u slučaju da nešto krene u pogrešnom smjeru."

"I to je smiješno."

"Poričete li to?"

"Naravno da poričem."

"Udovoljite mi onda", rekao sam. "Razgovarajmo hipotetski. Da je netko drugi učinio to dvoje, što biste vi mislili?"

"Koje dvoje?"

"Pozvao paravojsku iz Tennesseeja i prisluškivao telefone. Što biste vi mislili?"

"Da je netko prekršio zakon."

"Bi li netko učinio jedno od toga, a drugo ne? Govoreći kao profesionalni vojnik?"

"Ne bi si to mogao dozvoliti. Ne bi si mogao dozvoliti slanje neovlaštenih postrojbi na teren ako ne bi imao načina saznati hoće li ih netko razotkriti."

"Slažem se", rekao sam. "Znači, tko god je poslao primitivce, prisluškivao je telefone, a tko je prisluškivao telefone, poslao je primitivce. Ima li to smisla? Hipotetski?"

"Valjda."

"Da ili ne, pukovniče?"

"Da."

"Koliko vam je dobra kratkoročna memorija?"

"Dovoljno dobra."

"Što ste mi prvo rekli kad sam danas stigao k vama?"

"Rekao sam ti da zatvoriš vrata."

"Ne, pozdravili ste me. Onda ste mi rekli da zatvorim vrata." "Zatim sam ti rekao da sjedneš."

"A zatim?"

"Ne sjećam se", rekao je.

"Raspravljali smo kolika je ovdje gužva u podne."

"Da, sjećam se."

"Onda ste me pitali kakve novosti imam."

"A ti si rekao da ih nemaš."

"To vas je iznenadilo. Jer sam vam ostavio poruku da sam saznao ime."

"Izenadio sam se, da."

"Koje ime?"

"Nisam bio siguran. Moglo je to biti vezano uz bilo što."

"U tom biste slučaju rekli *neko ime*. A ne samo *ime*."

"Možda sam bio popustljiv prema tvojoj ideji da je netko zbilja poslao one amatere u Mississippi. Činilo mi se da ti je to važno."

"To mi jest važno. Jer je to istina."

"Dobro. Poštujem tvoja uvjerenja. Predlažem ti da otkriješ tko ih je poslao."

"Već sam otkrio."

Nije odgovorio.

"Izlanuli ste se", rekao sam.

Nije odgovorio.

"Nisam vam ostavio poruku", rekao sam. "Dogovorio sam sastanak. Razgovarao sam s vašim tajnikom. To je bilo sve. Nisam mu rekao razlog. Samo sam rekao da vas

moram vidjeti danas. Imena i Slobodne građane Tennesseeja spomenuo sam samo u razgovoru s generalom Garberom. Koji ste vi očito prislušivali."

Šuštava tišina u malom uredu kao da je postala potmulija. Šum je postao dubok i zlokoban, kao da sama tišina vibrira.

"Neke su stvari prevelike da bi ih ti shvatio, sinko", rekao ju Frazer.

"Vjerojatno", odvratio sam. "Nije mi baš jasno što se dogodilo u prvom bilijuntom dijelu sekunde nakon Velikog praska. Ne shvaćam baš ni kvantnu fiziku. No s mnogim drugim stvarima prilično se dobro snalazim. Na primjer, prilično dobro razumijem Ustav Sjedinjenih Država. Jeste li ikada čuli za Prvi amandman? On jamči slobodu tiska. Što znači da svaki novinar ima pravo prići bilo kojoj ogradi."

"Taj je tip radio za nekakav ljevičarski tabloid iz fakultetskog grada."

"Razumijem i da ste lijeni. Godinama ste ljubili dupe Carltonu Rileyju i ne želite opet početi s nekim novim. Ne sad. Jer bi to značilo da bi zbilja morali raditi svoj prokleti posao."

Bez odgovora.

"Drugi čovjek kojeg su vaši dečki ubili, bio je adolescent i nesuđeni novak. Išao je u bazu kako bi se prijavio u vojsku. Njegova se majka ubila iste večeri. Dobro razumijem oba slučaja. Jer sam vidio što je ostalo. Najprije od njega, a onda i od nje."

Bez odgovora.

"Razumijem i da ste dvostruko arogantni", rekao sam. "Najprije ste mislili da neću razotkriti vaš genijalni plan, no kad sam to ipak učinio, pomislili ste da se možete sami nositi sa mnom. Bez pomoći, bez pojačanja, bez ekipa za uhićenje. Samo vi i ja, sad i ovdje. Moram vas pitati kako možete biti tako glupi?"

"A ja tebe moram pitati jesi li naoružan?"

"U službenoj sam odori", rekao sam. "Uz službenu odoru ne nosi se oružje. Tako kažu propisi."

"Dakle, kako ti možeš biti tako glup?"

"Nisam očekivao da ću biti u ovoj situaciji. Nisam očekivao da ću stići tako daleko."

"Dat ću ti savjet, sinko. Nadaj se najboljem, planiraj za najgore."

"Imate pištolj u stolu?"

"Imam dva pištolja u stolu."

"Ustrijelit ćete me?"

"Ako moram."

"Ovo je Pentagon. Oko nas ima trideset tisuća pripadnika vojnih snaga. Svi su uvježbani da potrče prema zvuku pucnja. Bolje vam je da imate spremnu priču."

"Napao si me."

"Zašto bih?"

"Jer si bio opsjednut time tko je ubio nekog ružnog malog crnca u nekoj zabiti."

"Nikom nizam rekao da je bio ružan. Niti da je bio crnac. Ne telefonom. To ste sigurno saznali od svojih prijatelja iz Tennesseeja."

"Kako bilo, opsjednut si. Zapovjedio sam ti da odeš, no napao si me."

Naslonio sam se u stolcu za posjetitelje. Ispružio sam noge ispred sebe. Pustio sam da mi ruke vise. U potpunosti sam se opustio. Mogao sam zaspati. Rekao sam:

"Ovo ne izgleda poput naročito prijeteće poze, zar ne? Imam više od stotinu kilograma. Bit će vam teško pomaknuti me prije nego što oni iz susjednih ureda dotrče ovamo. Za to će im trebati oko sekundu i pol. A onda ćete imati posla s vojnom policijom. Ako ubijete jednog od njih u sumnjivim okolnostima, rastrgat će vas."

"U susjednim uredima neće ništa čuti. Nitko neće ništa čuti."

"Zašto neće? Imate prigušivače na pištoljima?"

"Ne trebam prigušivače. Niti pištolje."

Zatim je učinio nešto vrlo neobično. Otišao je do zida i skinuo fotografiju koja je tamo visjela. Bila je crnobijela. Prikazivala je njega i senatora Carltona Rileyja. Bila je potpisana. Pretpostavljao sam da ju je potpisao senator, a ne Frazer. Odmaknuo se od zida i spustio fotografiju na stol. Zatim se opet vratio do zida i prstima izvukao čavličić na kojem je fotografija visjela.

"To je to?" rekao sam. "Čavličićem ćete me izbosti do smrti?"

Stavio je čavličić pokraj fotografije.

Otvorio je ladicu i izvadio čekić.

Rekao je: "Baš sam vješao fotografiju na novi čavličić kad si me napao. Srećom sam uspio zgrabiti čekić koji mi je još bio pri ruci."

Nisam rekao ništa.

"Bit će vrlo tiho", rekao je. "Jedan snažan udarac bit će dovoljan. Imat ću vremena namjestiti tvoje truplo kako god želim."

"Ti si lud", rekao sam.

"Nisam, nego sam predan", odvratio je. "Predan budućnosti vojske."

66. POGLAVLJE

Čekići su vrlo razvijeni predmeti. Nisu se mijenjali godinama. Zašto i bi? Ni čavli se nisu mijenjali. Čavli su oduvijek isti. Stoga su nužne značajke za čekiće utvrđene još davno. Teška metalna glava i držak. Sve što je potrebno i ništa što nije. Frazerov je čekić s jedne strane imao polugu za vađenje čavala. Bio je to stolarski čekić, težak oko osamsto grama. Krupan i ružan. Svakako prevelik za zabijanje čavla na koji će se objesiti fotografija, ali takve nepodudarnosti alata i namjene česte su u stvarnom svijetu.

Bilo je to pristojno oružje.

Napao me držeći ga podignutog u desnoj ruci, poput palice. Prilično sam se brzo uspio podići iz stolca, odavno napuštajući ideju da ga osramotim neprikladnim posmrtnim položajem. Bio je to čisti instinkt. Nije me lako uplašiti, ali i ljudi su prilično razvijeni. Mnogo toga što radimo ima korijene još u počecima vremena. Upravo tamo gdje je moj prijatelj Stan Lowrey volio počinjao priče.

Frazerov je ured bio malen. Prazan prostor u njemu bio je još manji. Bilo je to kao da se tučemo u telefonskoj govornici. Sve će ovisiti o tomu koliko je Frazer pametan. A pretpostavljao sam da je prilično pametan. Preživio je Vijetnam i Zaljevski rat i godine sranja u Pentagonu. Ništa od toga nije moguće učiniti bez mozga. Zaključio sam da je bio među trideset posto najpametnijih ljudi. Možda među dvadeset posto. Nije bio u neposrednoj opasnosti da dobije Nobelovu nagradu, no svakako je bio pametniji od prosječnog momka.

To mi je pomagalo. Protiv budala se teže boriti. Ne možeš pretpostaviti što će učiniti sljedeće. No pametni su ljudi predvidljivi.

Zamahnuo je čekićem zdesna nalijevo u visini struka. Standardni gambit u otvaranju. Nagnuo sam se naprijed i uvukao srednji dio tijela pa me promašio. Pretpostavio sam da će nakon toga zamahnuti natrag, slijeva nadesno, na istoj visini, a ja sam se opet nagnuo, pa je opet promašio. Bilo je to ispipavanje protivnika. Poput pomicanja pješaka na šahovskoj ploči. Disao je neobično glasno. Bilo je to zbog agresivnosti, a ne neke bolesti grla. Sv. Audrey nije se morala brinuti. Bila je to agresivnost i uzbuđenje. Bio je ratnik u duši, a ratnici ništa ne vole više od same borbe. Ona ih obuzme. Žive za nju. Zato se i smiješio, na krvožedan način, a oči mu nisu vidjele ništa osim glave čekića i mogeg trupa iza nje. U zraku se osjetio oštar miris znoja, nešto primitivno, poput brloga glodavca noću.

Napravio sam pola koraka naprijed, a on je na to odgovorio uz maknuvši malo, pa smo se opet našli na sredini prostorije, što je bilo važno. Meni. Želio me stjerati leđima uza zid, a ja se nisam želio pronaći tamo.

Barem ne još.

Zamahnuo je čekićem treći put, svom snagom, praveći se da to ovaj put zaista misli, no nije. Ne još. Mogao sam pročitati obrazac koji je slijedio. Vidio sam ga u njegovim očima. Opet sam se nagnuo prema naprijed, a glava čekića prozujala je ni tri centimetra od moje bluze. Osamsto grama željeza na dugom držku. Snaga zamaha

odnijela je čekić skroz na drugu stranu. Frazerova su se ramena okrenula za 90° i svinuo se u struku. Zakretni je moment iskoristio da me odmah opet napadne. Ovaj put još malo pruživši ruku. Stjerao me natrag. Našao sam se blizu zida.

Gledao sam ga u oči.

Ne još.

On je bio ratnik. Ja nisam. Ja sam bio ulični borac. On je živio za taktičku pobjedu. Ja sam živio za to da se protivniku popišam po grobu. To nije isto. To uopće nije isto. Drukčiji fokus. Zamahnuo je i četvrti put, pod istim kutom i na istoj visini. Bio je poput bacača u bejzbolu. Želio je da se naviknem na jedno prije nego što učini nešto sasvim drugo. Unutra, unutra, unutra, a onda naglo van. No Frazer neće ići nisko, Ići će visoko. Nisko bi bilo bolje, no bio je samo među trideset posto najpametnijih. Možda među dvadeset posto. Ali ne među deset posto.

Zamahnuo je i peti put, na istoj visini i pod istim kutom. Zamahnuo je tako snažno da se začulo brojanje dok je čekić rezao zrak, a prestalo je kad se zaustavio čekić. Zamahnuo je i šesti put, na istoj visini i uz isti zvuk, ali s još malo ispruženom rukom. Bio sam vrlo blizu zida. Nisam imao kamo. Zatim je stigao sedmi zamah, na istoj visini, pod istim kutom, uz isti zvuk.

A onda su ga odale oči.

Naglo je pogledao prema gore i osmi put zamahnuo visoko, želeći me udariti bočno u glavu. Izravno u sljepoočnicu. Vidio sam odbljesak udarne površine čekića široke dva i pol centimetra. Osamsto grama. Gotovo cijeli kilogram. Lako bi mi probio rupu u lubanji.

No nije jer moja glava više nije bila tamo kad je stigao.

Spustio sam se okomito, na svijena, već spremna koljena. Sveukupno dvadeset centimetara. Deset da izbjegnem udarac i još deset da budem siguran. Čuo sam kako zrak bruji iznad moje glave i osjetio kako ga je zamah divlje odvuкао u drugu stranu i zavrteo ga za gotovo puni krug. Odmah sam skočio natrag na noge i našli smo se u sasvim novoj situaciji koja je zahtijevala nove proračune.

Prošli smo sve tri dimenzije. Kretali smo se lijevodesno, naprijed natrag, goredolje. Sad smo bili spremni za četvrtu dimenziju. Vrijeme. Jedino preostalo pitanje bilo je koliko ga brzo mogu udariti i koliko se brzo on okreće.

A bila su to ključna pitanja. Naročito za njega. Ustajući, počeo sam se okretati u jednu stranu, a moj se lakat podizao brzo i bilo je sigurno da ću ga pogoditi u vrat. Matematički sigurno. Ali u koji dio vrata? Odgovor je glasio: onaj koji se nađe na putu u trenutku kad udarac stigne. Prednji, bočni, stražnji. Meni je bilo svejedno. Ali njemu nije. Za njega bi neki dijelovi bili gori od ostalih.

Težina čekića odvušla mu je ruke daleko od ramena, kao da je bacač kladiva, a zatim još i trznula rame desne ruke, poput vrha biča koji pucketa. Već se vrtio snažno i nekontrolirano. A mom je laktu išlo već prilično dobro. Bio je to gotovo refleks. Aktivirao se automatski. Ako se dvoumiš, izbaci lakat. Možda mi je to ostalo iz djetinjstva. Unio sam svu svoju težinu u zamah, nogom sam se odupro o pod. Udarac će , pogoditi i to snažno. Zapravo, pogodit će vrlo snažno. Već je skretao i jurio prema dolje. I pritom ubrzavao. Bit će to gadan udarac. Takav bi udarac mogao preživjeti ako ga pogodi u vrat sa strane, ali ne i ako ga pogodi straga. Takav udarac u stražnji dio

vrata bio bi koban. Bez sumnje. Bilo je to povezano s načinom na koji se kralježnica spaja s lubanjom.

Dakle, sve je ovisilo o vremenu, brzini, rotaciji i nepravilnim orbitama. Nije bilo moguće predvidjeti ishod. Previše pokretnih dijelova. Isprva sam pomislio da ću ga udariti sa strane. Zapravo, na mjesto gdje se spajaju bočna i stražnja strana vrata, ali s nešto većom vjerojatnošću da će preživjeti. Zatim sam shvatio da su izgledi zapravo polapola, no tada ga je težina čekića iznenada zanijela u nekom novom smjeru i od tog trenutka više nije bilo sumnje da ću ga udariti u stražnji dio vrata i nikamo drugdje. Nikakve sumnje. Umrijet će.

Nisam žalio zbog toga.

Osim iz praktičnih razloga.

67. POGLAVLJE

Frazer je pao pokraj svog stola, no nije udario u njega. Zvuk pada nije bio ništa glasniji od zvuka koji nastane kada krupan čovjek sjedne na kauč. To je bilo dovoljno sigurno. Nitko ne zove policiju kada debeli tip sjedne na kauč. Na podu je bio sag, nekakav perzijski, vjerojatno preostao još od prethodnog časnika koji je boravio u tom uredu i davno umro od srčanog udara. Ispod saga su bile pločice, a onda čvrsti pentagonski beton. Stoga je prijenos zvuka bio ograničen. *Nitko neće ništa čuti*, rekao je Frazer prije. *To si dobro predvidio*, pomislio sam. *Seronjo*.

Izvukao sam neovlaštenu *Berettu* iz džepa službene odore i jedan je dugi trenutak držao uperenu u njega. Za svaki slučaj. Nadaj se najboljem, planiraj za najgore. No nije se pomaknuo. Nije ni mogao. Možda samo kapcima. Vrat mu je bio labav pri vrhu. Kralješci u njemu bili su u potpunosti prekinuti. Njegovu je lubanju uz tijelo držala samo koža.

Na trenutak sam ga ostavio da leži gdje je bio te sam namjeravao napraviti korak prema sredini sobe i početi pospremati stvari kad su se vrata otvorila.

U ured je ušla Frances Neagley.

Bila je u maskirnoj odori i nosila gumene rukavice. Dvaput je pogledala po prostoriji i rekla: "Moramo ga pomaknuti tamo gdje je bila fotografija."

Ja sam samo stajao.

"Brzo", rekla je.

Na to sam se pokrenuo i odvuкао ga do mjesta gdje je mogao pasti dok je stavljao fotografiju na zid. Mogao je pasti na leđa i udariti glavom o rub stola. Udaljenost je odgovarala.

"Zašto bi pao?" rekao sam.

"Zabijao je čavlič", rekla je Neagley. "Trgnuo se kad se čekić nepredviđeno odbio prema njegovu licu. Bilo je to poput trzaja koljena. Refleks. Nije si mogao pomoći. Noge su mu se zapetljale o sag i pao je na leđa."

"Gdje je čavlič sad?"

Skinula ga je sa stola i bacila ga na pod uza zid. Tiho je zazveckao na uskoj traci pločica koja se vidjela između ruba saga i zida.

"Gdje je čekić?"

"Dovoljno je blizu", rekla je. "Vrijeme je da krenemo."

"Moram izbrisati zapis o svom sastanku."

Pokazala mi je stranice rokovnika koje je imala u džepu.

"Sve je već tu", rekla je. "Hajdemo."

Neagley me povela niza stube, dva kata do prizemlja, pa dalje kroz hodnike korakom između brzog i umjerenog. Izašli smo kroz jugoistočna vrata i uputili se izravno prema parkiralištu gdje smo zastali među autima na rezerviranim parkirnim mjestima, a Neagley je otključala krupni Buick. Bio je to model *Park Avenue*. Tamnoplav. Vrlo čist. Možda nov.

"Uđi", rekla je Neagley.

Ušao sam i sjeo na mekanu svijedosmeđu kožu. Neagley se izvezla unatrag, okrenula upravljač u drugu stranu i krenula prema izlazu. Prošli smo rampu i uskoro se našli na petlji, a zatim i na autocesti sa šest traka koja je vodila na jug, jedan auto među tisućama drugih.

"Na ulazu imaju zapisano da sam ušao u Pentagon", rekao sam.

"Pogrešno vrijeme", rekla je Neagley. "Imali su zapisano. Više nemaju."

"Kad si uspjela sve to učiniti?"

"Pretpostavljala sam da nećeš imati problema dok je sam protiv tebe. Iako bih voljela da nisi toliko razgovarao. Trebao si prije prijeći na tjelesni dio. Imaš talenata, dušo, ali razgovor ti nije na vrhu popisa."

"Zašto si uopće ovdje?"

"Čula sam."

"Što si čula?"

"Priču o tvojoj glupoj zamci. O tomu da ćeš samo uštetiti u Pentagon."

"Od koga si je čula?"

"Čula sam je skroz iz Mississippija. Od same šerifice Deveraux. Tražila je moju pomoć."

"Nazvala te?"

"Ne, komunicirale smo telepatski."

"Zašto bi te zvala?"

"Jer se brinula, glupane. A i ja sam se zabrinula, čim sam čula."

"Nije bilo razloga za brigu."

"Moglo je biti."

"Što je htjela od tebe?" pitao sam.

"Htjela je da pazim na tebe. Da se pobrinem da si dobro."

"Mislim da joj nisam rekao kad imam sastanak."

"Znala je kojim si autobusom išao. Zamjenik joj je rekao u koliko te sati dovezao u Memphis. Bilo je lako zaključiti kojim si autobusom išao."

"Kako ti je to pomoglo jutros?"

"Nije mi pomoglo jutros. Pomoglo mi je sinoć. Slijedila sam te otkad si sišao s autobusne postaje. Svaki trenutak. Ono je zgodan hotel, znaš. Ako ikada budem morala platiti račun za posluđu u sobu, duguješ mi mnogo novca."

"Čiji je ovo auto?" pitao sam.

"Sad pripada voznom parku vojske. U skladu s propisanim postupkom."

"Kakvim postupkom?"

"Kada viši stožerni časnik umre, njegov se službeni auto vraća u vozni park. Zatim odmah ide na probnu vožnju kako bi se utvrdilo kakve popravke valja obaviti na njemu prije nego što ga opet dodijele nekome. Ovo je probna vožnja."

"Koliko će trajati?"

"Vjerojatno oko dvije godine."

"Kojem je časniku pripadao?"

"Auto je prilično nov, zar ne? Sigurno je riječ o nedavnoj smrti."

"Frazer?"

"U voznom parku najbolje je srediti dokumentaciju odmah na početku radnog

vremena. Svi smo računali na tebe. Da je nešto pošlo po zlu, osramotili bismo se."

"Mogao sam ga samo uhititi."

"Ista stvar. Mrtav ili uhićen, za vozni park nema razlike."

"Kamo ćemo?"

"Ti moraš u svoju bazu. Garber te želi vidjeti."

"Zašto?"

"Ne znam."

"Do tamo ima tri sata vožnje."

"Zato se opusti i odmori se. Možda nećeš imati priliku za to neko vrijeme."

"Mislio sam da ti se ne sviđa Deveraux."

"To ne znači da joj ne bih pomogla ako je zabrinuta za tebe. Mislim da s njom nešto nije kako valja, to je sve. Koliko dugo je poznaješ?"

"Četiri dana", rekao sam.

"Sigurno mi već možeš reći četiri neobične stvari o njoj."

"Trebao bih je nazvati ako je zabrinuta", rekao sam.

"Već sam pokušala", rekla je Neagley. "S telefona Frazerovog tajnika. Dok si mu ti iznosio svoje teorije. Htjela sam joj reći da ćeš uskoro biti na sigurnom. No nije se javila. U cijelom uredu šerifa nije bio nikoga tko bi se javio."

"Možda su zauzeti."

"Možda jesu. Jer moraš još nešto znati. Provjerila sam glasinu koja je kružila među narednicima. Neki iz Benninga kažu da je helikopter koji je u nedjelju stigao iz Kelhama, bio prazan. Naravno, u njemu je bilo pilota, ali nije bilo putnika, to su željeli reći. Reed Riley nije nikamo otišao. Još je u Kelhamu."

68. POGLAVLJE

Poslušao sam savjet Neagleyjeve i opustio se tijekom ostatka vožnje. Trebalo nam je mnogo manje od tri sata. *Buick* je bio prilično brži od autobusa. A Neagley je pritiskala gas mnogo jače nego što bi to činio vozač autobusa. Do 15:30 već sam se vratio u vojnu bazu, točno dvadeset i četiri sata nakon odlaska u Washington. Otišao sam ravno u spavaonicu, svukao otmjenu službenu odoru, oprao zube i istuširao se. Zatim sam odjenuo borbenu odoru i majicu kratkih rukava te otišao vidjeti što Garber želi od mene.

Garber mi je želio pokazati povjerljivi spis koji je dobio od Marinaca. To je bio razlog zašto me pozvao. No najprije je bila na redu kratka serija pitanja i odgovora. Nije prošla baš najbolje. Bila je prilično neza dovoljavajuća. Postavljao sam pitanja, a on je odbijao odgovarati na njih. I nije me htio gledati u oči.

"Koga su uhitili u Mississippiju?" upitao sam.

"Pročitaj spis", odgovorio je.

"Želio bih to znati."

"Najprije pročitaj spis."

"Imaju li pravog sumnjivca ili je sve to sranje?"

"Pročitaj spis."

"Je li isti počinitelj ubio sve tri žene?"

"Najprije pročitaj spis."

"Riječ je o civilu, zar ne?"

"Pročitaj već jednom taj prokleti spis, Reacheru."

Ne bi mi dopustio da ponesem spis sa sobom. Morao je uvijek biti pod njegovim osobnim nadzorom. Točnije, sve ga je vrijeme morao držati na oku. No nije se doslovno držao propisa glede toga. Izašao je iz ureda i tiho zatvorio vrata, ostavivši me samoga.

Spis je bio debeo oko pola centimetra, a nalazio se u omotu nešto drukčije nijanse kaki boje od one kakvu koristi vojska. I kvaliteta je bila bolja. Omot je bio gladak i krut, samo malo izguben i pohaban od starosti. Imao je crvene kose pruge na sva četiri ruba koje su vjerojatno označavale visoki stupanj povjerljivosti, kao i bijelu naljepnicu s otisnutim brojem spisa Američkih marinaca i datumom od prije pet godina. Na njemu je bila i druga naljepnica s otisnutim imenom.

Deveraux, E.

Nakon imena slijedio je čin, a to je bio *glavni časnički namjesnik, 5. razine*, zatim broj službe i datum rođenja, prilično blizak mojem. Gotovo pri samom dnu omota bila je treća naljepnica, blago neravna, uzeta s dugog svitka unaprijed otisnute trake s natpisima. Pretpostavljao sam da je na njoj trebalo pisati *Neovlaštenim osobama zabranjeno otvarati*, ali je bila odrezana na pogrešnom mjestu te je stoga pisalo *ovlaštenim osobama zabranjeno otvarati*. Birokracija može biti puna nenamjernog humora.

Ali sadržaj spisa nije bio smiješan.

Odmah na vrhu nalazila se njezina fotografija u boji, nešto starija od pet godina. Imala je vrlo kratku kosu, kao što mi je i pričala. Aparat za šišanje broj dva, izrast od jednog tjedna ili malo više, nalik mekoj, tamnoj aureoli. Poput mahovine. Izgledala je vrlo lijepo. Vrlo krhko i nježno. Kratka kosa činila je njezine oči vrlo izražajnim. Doimala se punom života, punom snage, kao da sve ima pod nadzorom, pod kontrolom. Bila je to neka vrsta mentalnog i fizičkog vrhunca. Kasne dvadesete, rane tridesete. Dobro ih pamtim.

Odložio sam fotografiju okrenutu na poledinu sa svoje lijeve strane i bacio pogled na prvu stranicu teksta. Bila je ispisana strojem. Pretpostavljao sam da je to bio pisajući stroj tvrtke IBM s kuglom. Bio je uobičajen 1992. godine. A i 1997. ih je još dosta bilo u upotrebi. Već se uvodila računalna obrada teksta, ali kao i sve drugo u vojsci, događalo se to sporo i oprezno, s mnogo nevjerice i sumnje.

Počeo sam čitati. Odmah je bilo jasno da je riječ o sažetku istrage koju je vodio brigadni general Marinaca iz Ureda zapovjednika vojne policije, zadužen za nadgledanje svih poslova vojne policije Marinaca. Generalovo ime bilo je James Dyer. Vrlo visok časnik za slučaj koji je zapravo bio samo svađa između dva nisko rangirana člana osoblja. Zapravo, svađa dvoje vojnih policajaca jednakih po činu. Ili, preciznije, svađa jedne vojne policajke Marinaca s dvoje drugih, znači ukupno troje. Na jednoj strani bili su žena po imenu Alice Bouton i muškarac po imenu Paul Evers, a na drugoj Elizabeth Deveraux.

Kao i svaki sažetak koji sam ikada pročitao, i ovaj je počinjao suhoparnim opisom činjenica, iznesenim nepristrano i iscrpno, bez implikacija ili tumačenja, jezikom koji se istinski trudio biti jasan. Priča je bila posve jednostavna. Poput zapleta neke dnevne TV serije. Elizabeth Deveraux i Paul Evers neko su se vrijeme viđali, a onda više nisu, a zatim su se Paul Evers i Alice Bouton počeli viđati. Onda je netko uništio Paulov auto, a nakon toga je Alice dobila nečastan otpust iz vojske jer su na vidjelo izašle neke financijske nepravilnosti.

To je bio opis tijeka događaja.

Zatim je uslijedila digresija o situaciji Alice Bouton. Poput rubnog stupca u novinskom članku. Alice je, prema mišljenju generala Dyera, bila neosporno kriva. Činjenice su bile jasne. Dokazi su postojali. Slučaj je imao čvrste osnove. Sudski postupak odvijao se na pošten način. Branitelj je savjesno obavio svoj posao. Presuda je bila jednoglasna. Bila je riječ o svoti novca manjoj od četiristo dolara. O gotovini uzetoj iz zaključanog ormarića u kojem se čuvao dokazni materijal. O zaradi od nezakonite trgovine oružjem, zaplijenjenoj, spakiranoj u vrećicu i urudžbiranoj. O svoti novca koja je čekala da bude predložena kao dokaz na idućem vojnom suđenju. Alice Bouton uzela je taj novac i potrošila ga na haljinu, torbicu i par cipela, u trgovini blizu svoje vojne baze. Prodavač je se sjećao. Te davne 1992. godine četiristo dolara bilo je prilično mnogo novca da bi ga marinac potrošio na odjeću. Neke krupne novčanice još su bile u blagajni kad je vojna policija nazvala i utvrdila da serijski brojevi na njima odgovaraju onima iz evidencije dokaznog materijala.

Slučaj zatvoren.

Kraj rubnog stupca.

Slijedilo je tumačenje gužve koju je izazvala ova trojka iz perspektive generala

Dyera. Sve je bilo vrlo pomno obrađeno. U predgovoru se s velikom samouvjerenošću jamčilo da su svi zaključci strogo potkrijepljeni dokazima. Vođeni su razgovori, obavljani intervjui, skupljene informacije, uzete su u obzir izjave svjedoka, a nakon toga sve je to bilo još jednom provjereno na drugim mjestima i drukčijim postupcima, da bi se na kraju zanemarilo sve ono što nije bilo potkrijepljeno iz najmanje dva neovisna izvora. Drugim riječima, učinili su sve što je bilo u njihovoj moći. Dyerovo je tumačenje bilo u potpunosti pouzdano. Predgovor je završavao dugim, posebno istaknutim odlomkom. Mogao sam zamisliti pisari stroj tvrtke IBM kako se tresu i poskakuje na stolu dok kugla udara naprijednatrag, podvlačeći svaku riječ. Odlomak je potvrđivao Dyerovo uvjerenje da je sve što će biti opisano, spremno za suđenje, ako se daljnji postupak bude smatrao neophodnim ili poželjnim.

Okrenuo sam stranicu i počeo čitati analizu. Dyer je pisao jednostavnim stilom i nije se uživljavao u ono što iznosi. S obzirom na sve prije izneseno, svakom bi čitatelju bilo jasno da tu analizu možda i nije moguće u potpunosti potkrijepiti forenzički dokazanim činjenicama, ali da je ona jednako tako vrlo daleko od bilo kakvih naklapanja i govorkanja. Bile su to pouzdane informacije. Pouzdane koliko bilo što može biti. Stoga Dyer nijednom nije napisao *vjerujem* ili *mislim* ili *čini mi se*. Samo je iznio priču.

A priča je glasila ovako: Elizabeth Deveraux ozbiljno se naljutila kad ju je Paul Evers odbacio zbog Alice Bouton. Osjećala se beznačajno, odbačeno, poniženo i uvrijeđeno. Bila je tipična prezrena žena i činilo se kako je svoje ponašanje usmjerila na to da taj klišej potvrdi u svakom pogledu. Terorizirala je novi par ogovarajući ih gdje god joj se ukazala prilika i opterećujući ih, kad god je mogla, radnim zadacima, na način koji im nije dozvoljavao da zajedno provode slobodno vrijeme.

Zatim je bacila automobil Paula Eversa s mosta.

Eversov auto nije bio ništa posebno, no predstavljao je njegovo značajno ulaganje, i bio je ključna stavka njegovog društvenog života budući da nitko ne želi sve vrijeme ostati u bazi. Deveraux je nakon prekida zadržala ključ automobila. Jedne noći, u gluho doba, odvezla se njime do mosta te ga usmjerila tako da probije ogradu i pustila da padne s visine od devet metara u betonsko korito za odvod kišnica. Udarac je prouzročio gotovo totalnu štetu, a jaki je pljusak kasnije te noći dovršio posao.

Nakon toga Deveraux je svoju pozornost usmjerila na Alice Bouton.

Počela je tako što joj je slomila ruku.

Dva nezavisna izvora generala Dyera smatrala su da okolnosti nisu točno razjašnjene jer nije bilo svjedoka napada, no Bouton je tvrdila kako je Deveraux bila napadačica, a Deveraux to nikada nije zanijekala. Medicinske činjenice bile su izvan svake rasprave. Buotoničin lijevi lakat bio je iščašen, a obje su kosti njezine lijeve podlaktice pukle. Šest dugih tjedana ruka joj je bila u gipsu.

A Deveraux je tih šest tjedana provela sudski je goneći tužbom za krađu i to demonskim intenzitetom. Osim što je *sudsko gonjenje* izvorno bila pogrešna riječ jer na početku nije bilo ničega zbog čega bi se morala podizati tužba. Nitko nije ni znao da je nešto ukradeno.

Deveraux je najprije napravila inventuru u ormarićima u kojima se čuvao dokazni materijal i službeno pregledala dokumentaciju. Tek je tada utvrdila da nešto nije kako

valja. A onda je podigla optužnicu i sudski gonila Boutonicu, poput opsesije, s krajnjim ishodom koji je opisan u rubnom stupcu generala Dyera. Vojni sud i presuda o krivnji.

Naravno, u zajednici vojnih policajaca Marinaca nastala je velika strka, ali presuda o Boutoničinoj krivnji sačuvala je Deverauxicu od bilo kakvog službenog ukora. Ono što je moglo nalikovati osveti da je presuda bila drukčija, izgledalo je poput dobro obavljenog policijskog posla, sasvim u skladu s osjećajem za etiku i čast tipičnim za korpus Marinaca. Ali to je bila tanka linija. General Dyer nije nimalo sumnjao da slučaj sadržava bitne elemente osobne odmazde.

I, što nije bilo uobičajeno za takve izvještaje, pokušao je objasniti zašto.

Ponovno je potvrdio da su vođeni razgovori, obavljani intervjui, prikupljene informacije te uzete izjave svjedoka. U tim novim saslušanjima sudjelovali su prijatelji i neprijatelji, poznanici i suradnici, liječnici i psihijatri.

Činjenica koju su u svojim izjavama svi isticali, bila je neobična fizička ljepota Alice Bouton.

Svi su se složili da je Alice izuzetno zgodna žena. Opisivali su je izrazima poput "krasna", "divna", "sjajna", "ona koja slama srce", "zbog koje ti zastaje dah" ili "nevjerojatna".

Potpuno iste riječi rabili su i kad bi opisivali Deveraux, naravno.

Svi su se slagali i glede njezina izgleda. To nije bilo upitno. Psihijatri su zaključili da upravo to objašnjava sve. General Dyer preveo je njihov klinički jezik običnom čitatelju. Ustvrdio je da se Deveraux nije mogla nositi s konkurencijom. Nije mogla podnijeti činjenicu da nije nedvojbeno i bezuvjetno najljepša žena u bazi. Stoga je poduzela određene korake kako bi to postala.

Pročitao sam cijelo izvješće još jednom, od početka do kraja, pa sam uredno složio sve stranice i spremio ih u omot, a Garber se vratio u ured.

69. POGLAVLJE

Prvo što mi je Garber rekao, bilo je: "Upravo smo primili obavijest iz Pentagona. John James Frazer pronađen je mrtav u svom uredu."

"Kako je umro?" pitao sam.

"Čini se da je žrtva neke neobične nezgode. Očito je pao i udario glavom o pisaći stol. Njegovo osoblje vratilo se s ručka i zateklo ga kako leži na podu. Petljao je nešto s fotografijom Carltona Rileya."

"To nije dobro."

"Zašto?"

"Nije dobro vrijeme da izgubimo svog časnika za vezu u Senatu."

"Jesi li pročitao spis?"

"Jesam."

"Onda znaš da se više ne moramo brinuti za Senat. Tko god zamijeni Frazera, imat će dovoljno vremena da nauči posao prije nego što sljedeća stvar dođe na red."

"Hoće li ovo biti službena verzija?"

"Ovo je istina. Bila je u Marincima, Reacheru. Šesnaest godina. Zna sve o rezanju grla. Zna kako to učiniti i kako se pretvarati da to nije učinila. Već sam automobil to dokazuje. Što više treba reći nakon toga? Uništila je automobil Paula Eversa i automobil Reeda Rileya. Na isti način. I iz istog razloga. Osim što je ovoga puta Deveraux bila samo jedna od četiri predivne žene. A Munro tvrdi kako je Riley izlazio s njom, pa ju je nogirao radi ostale tri u nizu. Stoga je ovaj put bila trostruko luđa. Ovaj je put otišla dalje od lomljenja ruku. Ovaj je put imala vlastiti okvir za jelene iza nenastanjene kuće."

"To će biti službena verzija?"

"To je ono što se dogodilo."

"I što ćete poduzeti?"

"Odsad je to u potpunoj nadležnosti države Mississippi. Mi nemamo konja za tu utrku i ne možemo znati što će se dalje događati. Najvjerojatnije ništa. Pretpostavljam da Deveraux neće uhititi samu sebe, a neće dati ni povoda državnoj policiji da to učini."

"Dakle, mi se povlačimo."

"Sve su tri bile civili. Nemaju ništa s nama."

"Znači, moj je zadatak završen."

"Od jutros."

"Je li Kelham opet otvoren?"

"Od jutros."

"Znate, Deveraux poriče da je izlazila s Rileyem."

"To se moglo očekivati, zar ne?"

"Znamo li išta o generalu Dyeru?"

"Umro je prije dvije godine nakon duge i uzorne karijere. Nikada nije napravio ni jedan pogrešan korak. Nije imao ni jedne mrlje."

"Dobro", rekao sam. "Ja ću poduzeti određene korake."

"U kojem smjeru?"

"Moram privesti kraju sve što sam tamo radio."

"Sve što si tamo radio već je privedeno kraju. Od jutros."

"Moram uzeti natrag neke svoje stvari."

"Ostavio si nešto ondje?"

"Da, mislio sam da ću se odmah vratiti."

"Što si ostavio?"

"Četkicu za zube."

"To nije ništa važno."

"Hoće li mi Ministarstvo obrane nadoknaditi štetu?"

"Za četkicu? Naravno da neće."

"Onda je moje pravo da odem po nju. Ne mogu imati i ovce i novce."

Na to je Garber rekao: "Reacheru, privučesh li još i mrvicu pozornosti na taj slučaj, više ti neću moći pomoći ni na koji način. Upravo u ovom trenutku neki vrlo visoki časnici zadržavaju dah. Za dlaku smo udaljeni od medijskih priča o senatorovu sinu koji je izlazio s trostrukom ubojicom. Srećom, nijedno od njih dvoje ne može ništa reći o tomu. On iz jednog razloga, a ona iz drugog. Stoga ćemo se vjerojatno izvući. Ali to još ne znamo. Ne sa sigurnošću. Zasad je sve još na vagi."

Nisam ništa rekao.

On je nastavio; "Znaš da je ona to mogla učiniti, Reacheru. Čovjek s tvojim instinktima? Samo se pretvarala da istražuje. Kad malo bolje razmisliš, je li ikamo dospjela u istrazi? Svirala je na tebi kao na violini. Najprije te se pokušala riješiti, a kad nisi otišao, okrenula je ploču i privukla te k sebi. Tako je mogla pratiti tvoj napredak. Ili nedostatak napretka. Zašto bi inače uopće razgovarala s tobom?"

Nisam rekao ništa.

Nastavio je: "Autobus je ionako odavno otišao. U Memphis. Morat ćeš pričekati do sutra. A sutra će ti sve izgledati drukčije."

"Je li Neagley još u bazi?" upitao sam.

"Da, još je tu. Upravo sam je pozvao na piće."

"Recite joj da ode kući autobusom. Recite da ću ja uzeti službeni auto."

"Imaš li račun u banci?" pitao je.

"Kako bi mi inače isplaćivali novac?" rekao sam.

"Gdje ti je banka?"

"U New Yorku. Još otkad sam bio na West Pointu."

"Prebaci ga negdje bliže Pentagonu."

"Zašto?"

"Otpremnina za častan otpust sjeda brže ako imaš bankovni račun u Virginiji."

"Mislite da će doći do toga?"

"U glavnom stožeru smatraju da je rat završen. Pjevaju *Dajmo priliku miru* s Yoko Ono. Doći će do velikih rezova. Većinu njih morat će podnijeti Kopnena vojska. Zato što Marinci imaju bolje odnose s javnošću, i zato što su Mornarica i Zrakoplovstvo nešto sasvim drugo. Stoga naši nadređeni sastavljaju popise i to upravo u ovom trenutku."

"Jesam li ja na nekom od tih popisa?"

"Bit ćeš. A ja neću moći ništa učiniti kako bih to spriječio." "Mogli biste mi narediti da se ne vraćam u Mississippi." "Mogao bih, ali ne želim. Ne tebi. Vjerujem da ćeš učiniti ono što je ispravno."

70. POGLAVLJE

Odlazeći iz baze, naišao sam na Stana Lowreyja, svog starog prijatelja. Zaključavao je svoj auto dok sam ja otključavao *Buick* ključem dobivenim iz voznog parka. "Zbogom, stari", rekao sam mu.

"To zvuči konačno", odvratio je.

"Možda me više nikada ne vidiš."

"Zašto ne? Zar si u nevolji?"

"Ja?" rekao sam. "Ne, ja sam dobro. Ali čuo sam da je tvoj posao u opasnosti. Možda više ne budeš tu kad se vratim."

Samo je odmahnuo glavom, nasmiješio se i nastavio dalje.

Buick je bio auto za bakice. Da moja baka ima sestru, ona bi mi bila praujna, i vozila bi *Buick Park Avenue*. No vozila bi sporije od mene. Auto je bio mekan, a njegova unutrašnjost dvostruko mekša, no imao je velik motor. I državne tablice. To je korisno na autocesti. A na autocestu sam izašao što sam prije mogao. Zapravo na I65, da budem precizan. Pružala se na jug, uz istočni rub prometnog koridora sjeverjug, a ne uz zapadni koji je vodio kroz Memphis. Prići ću Carter Crossingu sa strane s koje još nisam bio, no ruta je bila izravnija. A stoga i brža. Pet sati, pretpostavljam sam. Možda pet i pol sati. Stići ću u Carter Crossing najkasnije u 22:30.

Vozeći na jug, prošao sam Kentucky sa zadnjim zrakama dnevnog svjetla. Mrak je pao ubrzo nakon što sam ušao u Tennessee. Petljao sam po upravljačkoj ploči oko kilometar i pol dok nisam uspio uključiti prednja svjetla. Autocesta me provela pokraj neonskih svjetala Nashvilllea, brzo i bez gnjavaže, a zatim nastavila dalje kroz noć, naoko daleko od svega. Vozio sam kao da sam hipnotiziran, automatski. Nisam ništa razmišljao, niti išta zamjećivao, iznenadivši se svaki put kad sam shvatio da sam prošao još sto kilometara.

Prešao sam državnu granicu i ušao u Alabamu. Stao sam na drugoj benzinskoj crpki koju sam vidio, natočiti gorivo i kupiti autokartu. Znao sam da ću morati skrenuti na zapad prilično rano u Alabami, pa mi je trebala lokalna autokarta kako bih vidio gdje. Velika s malo pojedinosti kakvu svatko ima u autu, nije mi bila od koristi. Kad sam raširio novokupljenu kartu, pokazala mi je svaku seosku cestu u državi. No nije mi pokazala ništa više od toga. Mississippi je bio samo prazan bijeli prostor na rubu papira. Suzio sam područje pretraživanja i pronašao četiri ceste koje su vodile na zapad. Bilo koja od njih mogla je voditi do Carter Crossinga pokraj ulaza u Kelham. Ili nijedna od njih. S druge strane granice moglo je biti svakakvih skretanja. Mogao je to biti pravi labirint. Nije bilo načina da to saznam.

No znao sam da je Kelham bio izgrađen 1950ih, u vrijeme velikih ratova i masovnih mobilizacija. Planeri iz Ministarstva obrane oduvijek su bili oprezni. Nisu željeli da se konvoj pun rezervista iz New Jerseyja ili Nebraske izgubi po putu. Stoga su mjestimično postavljali prikrivene, šifrirane znakove koji su pokazivali put do svake veće vojne baze u državi. Nakon početka gradnje sustava autocesta dodatno su pojačali svoje napore. Sustav autocesta nazvan je po predsjedniku Eisenhoweru iz

vrlo dobrog razloga. Eisenhower je bio vrhovni zapovjednik savezničkih snaga u Europi tijekom Drugoga svjetskog rata. Njegov najveći problem nisu bili Nijemci. Glavni problem bio je dovesti ljudstvo i materijal od točke A do točke B po lošim i neoznačenim cestama. Bio je odlučan da se njegovi nasljednici neće suočiti sa sličnim problemima ako u Americi ikada dođe do kopnenog rata. Tako je nastao sustav autocesta. Ne zbog odlaska na godišnje odmore. Niti zbog trgovine. Zbog rata. Zato su i postavili znakove. Ako okolni stanovnici nisu ukrali ili uništili te znakove, mogu se orijentirati prema njima.

Prvi sam znak ugledao na sljedećem izlazu s autoceste na koji sam naišao. Sišao sam s autoceste i našao se na običnoj betonskoj cesti uz koju su se tu i tamo nalazili jeftini trgovački centri i autosaloni. Nakon nekog vremena i oni su se prestali pojavljivati i cesta je postala ono što je vjerojatno nekoć i bila, otvorena seoska cesta kroz lijep krajolik, kako se činilo. Vidio sam drveće i polja, a povremeno i poneko jezero. Bilo je i ljetnih kampova i vikend naselja, a povremeno bih ugledao i poneko svratište. Visoko na nebu sjao je mjesec. Sve je izgledalo vrlo idilično.

Vozio sam dalje, no nisam vidio više nijedan znak Ministarstva obrane sve dok nisam ušao u Mississippi, a nakon toga samo još jedan. No bila je to jasna strelica ispod koje je šifrom pisalo 27. Još samo dvadeset sedam kilometara do baze. Sat u mojoj glavi rekao mi je da je 22:05. Ako se požurim, doći ću i prije nego što sam očekivao.

71. POGLAVLJE

Očito su se inženjeri Ministarstva obrane jednako brinuli za zapadni prilaz Kelhamu koliko i za istočni. Cesta je bila jednaka u oba smjera. Jednake širine, jednake zakrivljenosti, od jednakog materijala i jednake konstrukcije. Prepoznao sam je na petnaest kilometara od baze. Zatim sam u tami s desne strane naslutio stabla i ogradu. Jugoistočni ugao Kelhama. Donji desni kut zemljovida.

Prošao sam pokraj južnog ruba baze i vozio dalje, čekajući kad ću ugledati ulazna vrata. Nije bilo razloga zašto ne bi bila na sredini ograde. U Ministarstvu obrane voljeli su urednost. Da im se na putu našlo brdo, inženjerci bi ga poravnali. Da im se na putu našla močvara, inženjerci bi je isušili.

Naposljetku sam zaključio da im se na putu zbilja našla neka udolina jer je cesta ostala ravna, ali samo zato što se ispod nje nalazio nasip visok oko dva metra. Okolno tlo bilo je niže. Zatim se cesta s moje desne strane počela širiti i to se proširenje pretvorilo u golem uzdignuti prilaz koji kao da je lebdio iznad tla. Izgledalo je poput početka široke nove ceste. Na početku je bilo široko pedesetak metara. Možda i više, no zatim se sužavalo. Prilaz se sa starom cestom spajao pod pravim kutom, ali nije bilo oštrih rubova. Nije bilo potrebno naglo skretati. Blago skretanje u obje strane omogućavali su plitki, velikodušni zavoji zbog čega je vrh prilaza i bio toliko širok. Sve je bilo prilagođeno vozilima s gusjenicama, a ne osobnim vozilima, čak ni tromom *Buicku*.

No ako je široki prilaz zaista bio početak nove ceste, ona je završavala već nakon pedesetak metara, na ulazu u Fort Kelham. A ulaz u Fort Kelham nije bio nikakva šala. To je bilo sigurno. Sama su vrata izgledala čvršće od svih koja sam vidio izvan ratne zone. S jedne strane vrata bio je utvrđeni položaj, a s druge stražarska kućica koja također nije bila šala. U njoj sam vidio devet vojnika. Interese okruga zastupao je usamljeni zamjenik Geezer Butler. Sjedio je u svom autu, parkiranom uz rub zavoja s desne, meni dalje strane prilaza. Bila je to neka vrsta ničije zemlje, mjesto gdje je okružna cesta postajala vojna.

No teška čelična vrata bila su širom otvorena, a kroz njih je prolazilo prilično mnogo prometa. Baza je bila osvjetljena i živa i sve je izgledalo vrlo uobičajeno. Ljudi su dolazili i odlazili. Nije bila gužva, ali nitko nije bio usamljen. Većina ih je bila u autima, no neki su vozili motocikle. Više ih se vraćalo nego dolazilo jer je bilo blizu 22:30, a sutra je valjalo rano ustati. No bilo je hrabrih pojedinaca koji se nisu ustručavali izaći i u ovo doba. Vjerojatno instruktori. I časnici. Njima je bilo lako. Zakočio sam iza dva sporija auta, netko je izašao kroz vrata i krenuo za mnom, pa sam se našao u malom konvoju od četiri automobila. Plivali smo protiv struje, išli smo na zapad, prema drugoj strani tračnica. Vjerojatno je to bio posljednji od mnogo takvih konvoja te večeri.

Osjećao sam da se bližim donjem lijevom kutu zemljovida, jugoistočnom kraju Kelhama i pokušao sam pronaći mjesto gdje sam dva dana prije ušao u šumu, no bilo je previše mračno da bih vidio. Zatim smo se opet našli na otvorenoj cesti, sa šikarom

s obje strane. Vidio sam Pellegrina u njegovom policijskom autu kako vozi u suprotnom smjeru od mene, pokušavajući umiriti promet samom svojom nazočnošću. Zatim smo ušli u crnački dio grada, a nedugo nakon toga prošli smo i tračnice te skrenuli lijevo u uličicu iza glavne ulice i parkirali na utabanoj zemlji ispred barova, trgovina autodijelova, ureda za zajmove te trgovina oružja i rabljenih stereouređaja.

Izašao sam iz Buicka i stao na otvorenom prostoru na pola puta između Brannanova bara i niza parkiranih automobila. Taj je otvoreni prostor služio kao neka vrsta promenade. Neki su vojnici išli iz jednog bara u drugi, dok su drugi stajali uokolo i smijali se, a obje su se skupine miješale u skladu s nekom složenom dinamikom. Nitko nije išao izravno od jednog do drugog mjesta. Svi su išli uokolo, vraćali se, zaustavljali, malo razgovarali, tapšali se po leđima, uspoređivali iskustva, odlazili od jednog prijatelja da bi otišli do drugog.

A bilo je tu i mnogo žena. Više nego što bi se smatralo mogućim. Nisam imao pojma otkud su sve došle. Vjerojatno s udaljenosti od mnogo kilometara uokolo. Neke su bile u parovima s vojnicima, neke u velikim miješanim skupinama, a neke u zasebnim, isključivo ženskim, skupinama. Vidio sam stotinjak muškaraca i možda osamdeset žena, a pretpostavljao sam da ih je unutra jednak broj. Pretpostavljao sam da su muškarci iz Druge satnije još na izlasku i željni nadoknaditi izgubljeno vrijeme. Bili su upravo onakvi kakvi sam očekivao da će biti. Dobri momci, dobro uvježbani. Danju su davali sto posto svojih popriličnih mogućnosti, a navečer su bili puni energije i dobre volje te spremni za zabavu. Bili su u svojim neslužbenim odorama za vrijeme izvan dužnosti. *Jeans* hlače, jakne i majice kratkih rukava. Tu i tamo netko bi se držao suzdržanije i opreznije od ostalih, što je najvjerojatnije značilo da je na putu za promaknuće, a neki su pak morali na sebe privlačiti više pozornosti nego većina, no sve u svemu izgledali su upravo poput dobre pješačke jedinice koja se izašla zabaviti. Bilo ih je dosta pripitih i svi su bili bučni, ali nisam osjećao frustraciju niti neprijateljsko raspoloženje. Atmosfera nije bila nimalo negativna. Nisu krivili grad zbog svojeg nedavnog zatočenja. Samo su bili sretni što su se vratili u njega.

No bio sam siguran da je policija na oprezu. Naročito sam bio siguran da je Elizabeth Deveraux još bila na dužnosti. A bio sam u potpunosti siguran gdje je mogu pronaći. Trebao joj je dobar položaj, mjesto za sjedenje, prozor i nešto čime će kratiti vrijeme. Gdje bi drugdje mogla biti?

Provukao sam se kroz ne baš gustu gomilu i ušao u uličicu lijevo od Brannanovog bara. Prošao sam uz rub hrpe pijeska na mjestu gdje je ležala Janice Chapman, slijedio dva skretanja u uličici i izašao na glavnu ulicu između trgovine alata i ljekarnice. Zatim sam skrenuo desno i otišao do zalogajnice.

Zalogajnica je te večeri bila gotovo sasvim puna. Zapravo je pucala, u usporedbi s time kakva je bila prije. Poput središta New Yorka. Bilo je ukupno dvadeset i šestero gostiju. Devetnaest od njih bili su rendžeri. Šesnaest od njih bili su u četiri skupine po četvorica, svaka skupina za svojim stolom. Krupni momci, jedan do drugog, rame uz rame. Govorili su glasno, dozivajući se međusobno. Konobarica je imala mnogo posla s njima. Trčeći je ulazila i izlazila iz kuhinje, a to je vjerojatno radila cijeli dan, noseći se s dugo suzdržavanom željom za nečim drugim osim vojne hrane. No izgledala je sretno. Vrata baze napokon su bila otvorena. Rijeka dolara opet

je tekla. Dobivala je svoje napojnice.

Preostala tri rendžera večerala su sa svojim djevojkama, licem u lice za stolovima za dvoje. Sva tri su se para naginjala jedno prema drugom, glava uz glavu. Sva su tri muškarca izgledala sretno, a i sve tri žene. A zašto i ne bi? Što može biti bolje od romantične večere u najboljem restoranu u gradu?

I stari par iz hotela bio je tu, za svojim uobičajenim stolom za četvero, gotovo skriveni skupinama rendžera koji su bili svuda oko njih. Starica je imala svoju knjigu, a njezin suprug svoje novine. Bili su tu kasnije nego inače i pretpostavio sam da su vjerojatno jedini ugostitelji u gradu koji se ne nalaze za svojim blagajnama. No nitko iz Kelhama nije trebao sobu za noćenje, a hotel *Toussaint* nije nudio ništa drugo. Čak ni kavu. Stoga je imalo smisla da vlasnici čekaju da buka i strka prođu na nekom poznatom mjestu gdje se osjećaju sigurno, umjesto da moraju sve to slušati kroz svoje stražnje prozore.

Dalje u prostoriji, desno od prolaza, za posljednjim stolom za dvoje sam je sjedio vojnik Duncan Munro. Bio je u borbenoj odori, glave sagnute nad tanjurom hrane. Bio je tamo za svaki slučaj, iako je njegov zadatak u Kelhamu vjerojatno završio već prije nekoliko sati. Bio je dobar vojni policajac. Profesionalan do samog kraja. Pretpostavio sam da se vraća u Njemačku i čeka prijevoz.

I Elizabeth Deveraux bila je tamo, naravno. Bila je sama za stolom, bliže prozoru nego što je inače sjedila. I ona je bila tu za svaki slučaj. I na oprezu. Pozorno je gledala oko sebe i vjerojatno nije namjeravala dopustiti da se metež iza glavne ulice proširi na samu glavnu ulicu. Zbog glasača. Bila je u odori, a kosu je vezala u rep. Izgledala je umorno, ali ipak spektakularno. Gledao sam je na trenutak, a onda je ona podigla pogled, ugledala me, veselo se nasmiješila i nogom gurnula slobodan stolac da sjednem.

Zastao sam još na trenutak, pomno razmišljajući, a onda sam joj prišao i sjeo nasuprot nje.

72. POGLAVLJE

Deveraux isprva nije ništa govorila. Samo me odmjeravala od glave do pete, provjeravajući jesam li ozlijeđen negdje, možda se prilagođavajući na to kako izgledam u odori. Još sam bio u odori koju sam odjenuo to poslijepodne nakon povratka iz Washingtona. Sasvim nov izgled.

"Mnogo posla danas?" rekao sam.

"Vrlo mnogo, od 10:00 jutros", odvratila je. "Otvorili su vrata baze i vojnici su izašli. Poput bujice."

"Je li bilo nevolja?"

"Nitko od njih ne bi prošao alkotest na putu natrag do baze, ali osim toga sve je kako valja. Poslala sam Butlera i Pellegrina da kruže uokolo tek toliko da ih se vidi. Za svaki slučaj."

"Vidio sam ih", rekao sam.

"Kako je prošlo gore, u Washingtonu?"

"Nejasno", rekao sam. "Bojim se da sam odabrao vrlo loš trenutak. Dogodilo se nešto neobično. Časnik kojeg sam išao vidjeti, doživio je nezgodu i poginuo. Stoga nisam ništa obavio."

"Tako sam i mislila", rekla je. "Frances Neagley redovito me obavještavala dok se ovdje nije zahuktalo. Jutros od osam do deset pio si kavu i čitao novine. No nešto se vjerojatno dogodilo tijekom ta dva sata. Vjerojatno oko devet. Možda poruka epošte ili telefonski poziv. Kako bilo, netko je negdje došao do zaključka o nečemu jer se jedan sat nakon toga sve promijenilo. Zapravo, opet se sve vratilo na uobičajeno stanje."

Kimnuo sam glavom.

"Slažem se", rekao sam. "Mislim da su jutros objavljene nove informacije. Nešto konačno, pretpostavljam."

"Znaš li što je to bilo?"

"Hvala ti što si se brinula", rekao sam. "Bio sam vrlo dirnut."

"Neagley je bila zabrinuta koliko i ja", rekla je. "Kad sam joj rekla što namjeravaš učiniti, više je nije trebalo mnogo nagovarati."

"Na kraju i nije bilo pretjerano opasno", rekao sam. "Okolo Pentagona je bilo pomalo napeto. Tad je bilo najgore. Dosta sam dugo bio tamo. Došao sam kroz groblje. Pokraj Hendersonove dvorane. Znaš to mjesto?"

"Naravno da znam. Bila sam tamo stotinu puta. Imaju sjajnu trgovinu *PX*. Izgleda poput *Saksa* na Petoj aveniji."

"Zapričao sam se s nekim marincem tamo. O tebi i brigadnom generalu Jamesu Dyeru. Rekao mi je da te Dyer poznaje."

"Dyer", rekla je. "Zbilja? Ja znam njega, ali sumnjam da on zna mene. Ako je tako, počašćena sam. Vrlo je poznat i cijenjen. Kako se zove taj s kojim si razgovarao?"

"Ime mu je Paul Evers."

"Paul?" rekla je. "Šališ se. Godinama sam radila s njim. Čak smo i izlazili neko vrijeme. Jedna od mojih pogrešaka, bojim se. Nevjerojatno da si naletio na njega. Baš je malen svijet, zar ne?"

"Zašto ti je on pogreška? Meni se činio finim."

"Nije bio loš. Momak na svom mjestu. Ali nismo bili dobar par."

"Pa si ga ostavila?"

"Višemanje. No bila je to uglavnom zajednička odluka. Oboje smo znali da neće uspjeti. Bilo je samo pitanje tko će prvi progovoriti. Nije to teško primio."

"Kad se to dogodilo?"

Zastala je kako bi izračunala.

"Prije pet godina", rekla je. "Čini se kao da je bilo jučer. Vrijeme leti, zar ne?"

"Spomenuo je neku ženu po imenu Alice Bouton. Njegova sljedeća djevojka nakon tebe, čini se."

"Mislim da je ne poznajem", rekla je. "Ne sjećam se imena. Je li se Paul činio sretnim?"

"Spomenuo je da je imala neku nevolju s autom."

Deveraux se nasmiješila. "Djevojke i auti", rekla je. "Zar muškarci znaju razgovarati samo o tomu?"

Rekao sam: "Ako su otvorili Kelham, to znači da je problem s tvoje strane ograde. Inače to ne bi učinili. Umorstvo je sad pod jurisdikcijom države Mississippi. To će biti službeni stav, odsad nadalje. Krivac nije jedan od nas, nego jedan od vas. Što misliš o tomu?"

"Mislim da bi vojska trebala podijeliti informacije sa mnom", rekla je. "Ako je dovoljno dobro za njih, trebalo bi biti i za mene."

"Vojska želi ostaviti sve to za sobom", rekao sam. "I neće podijeliti nikakve informacije."

Zastala je na trenutak.

"Munro mi je rekao da je dobio nove zapovijedi", rekla je. "Pretpostavljam da si ih dobio i ti."

Kimnuo sam glavom. "Vratio sam se jer ne želim ostaviti ništa neriješeno za sobom. To je sve, zaista."

"A onda ćeš otići dalje. Na sljedeći zadatak. Sada razmišljam o tomu. O Janice Chapman ću razmišljati sutra."

"I o Rosemary McClatchy i Shawni Lindsay."

"I o Bruceu Lindsayju i njegovoj majci. Učinit ću najbolje što mogu, za sve njih."

Nisam rekao ništa.

"Jesi li umoran?" pitala me.

"Ne pretjerano", odgovorio sam.

"Moram ići pomoći Butleru i Pellegrinu. Na nogama su od zore. Kako bilo, želim biti na cesti kad se posljednji vojnici budu vraćali u bazu. Oni su uvijek najsvojehlavniji i najpijaniji."

"Hoćeš li se vratiti do ponoći?"

Odmahnula je glavom.

"Vjerojatno neću", rekla je. "Večeras ćemo se morati snaći bez vlaka."

Nisam odgovorio na to, a ona se nasmiješila još jednom, pomalo tužno, a zatim Je ustala i otišla.

Pet minuta poslije konobarica je napokon došla do mene, pa sam naručio kavu. I pitu, nakon što sam bolje promislio. Prema meni se ponašala drukčije nego prije. Malo službenije. Radila je blizu vojne baze i znala je što znače crni listovi na mom ovratniku. Pitao sam je kako joj je prošao dan. Odgovorila je da je prošao vrlo dobro i zahvalila mi se na pitanju.

"Nije bilo problema?" pitao sam.

"Nikakvih", odgovorila je.

"Čak ni od onog momka straga? Drugog bojnika? Čuo sam da zna biti težak."

Okrenula se i pogledala Munroa. "Sigurna sam da je pravi gospodin", rekla je.

"Hoćete li ga pitati da mi se pridruži? Donesite i njemu pitu."

Otišla je do njegovog stola i prenijela mu moj poziv, nakon čega je morala mnogo pokazivati prstom, kao da me nije lako uočiti u gomili. Munro me upitno pogledao, a zatim slegnuo ramenima i ustao. Sva četiri stola s rendžerima utihnula su dok je prolazio pokraj njih, jedan za drugim. Munro nije bio baš popularan. Zbog njega su puna četiri dana vrtjeli palčevima.

Sjeo je na stolac na kojem je prije sjedila Deveraux, a ja sam ga upitao: "Koliko su ti rekli?"

"Najmanje što su mogli", rekao je. "Strogo povjerljivo, govore samo koliko moraju i to samo onima koji moraju znati, i tomu slično."

"Nisu spominjali imena?"

"Nisu", rekao je. "No pretpostavljam da im je šerifica Deveraux dala pouzdane informacije koje oslobađaju naše momke sumnje. Što se drugo moglo dogoditi? No nije uhitila nikoga. Promatram je cijeli dan."

"Što je radila?"

"Nadzirala masu", rekao je. "Tražila znakove napetosti. No nije bilo problema. Nitko nije ljutit na nju ili na grad. Ja sam taj čiju bi glavu htjeli."

"Kad odlaziš?"

"U zoru", odvratio je. "Vozač će me odvesti do Birminghama, u Alabami, odande ću autobusom do Atlante, u Georgiji, a zatim ću redovitim letom natrag u Njemačku."

"Jesi li znao da Reed Riley nije ni otišao iz baze?"

"Jesam", rekao je.

"Što misliš o tomu?"

"Pomalo me zbunjuje."

"Na koji način?"

"Zbog odabira trenutka", rekao je. "Isprva sam pomislio da je to bio lažan potez, kako se to obično radi u politici, no zatim sam došao k sebi. Ne bi potrošili četiristo litara goriva na lažan potez, makar se radilo o senatorovu sinu. Kad je helikopter krenuo iz Benninga, Riley je još trebao otići, no kad je stigao do Kelhama, zapovijed se promijenila. To znači da su došli do nekih vrlo važnih informacija dok je helikopter doslovno bio u zraku. To je bilo prije dva dana, u nedjelju, odmah nakon ručka. No nisu učinili ništa drugo sve do jutros, do utorka."

"Zašto nisu?"

"Ne znam. Ne vidim razlog za odgađanje. Doima se kao da su nekoliko dana procjenjivali nove podatke. To je obično mudro. Ali u ovom slučaju nema nikakvog smisla. Ako su nove informacije bile dovoljne za iznenadnu odluku da Riley ostane u bazi u nedjelju poslijepodne, zašto nisu bile dovoljne da se i baza otvori tada? To nema smisla. Kao da su u nedjelju bili spremni djelovati interno, ali su tek jutros bili spremni djelovati javno. Ako je tomu tako, što se promijenilo? Koja je razlika između nedjelje i danas?"

"Nemam pojma", rekao sam. To je bilo neiskreno jer je postojao samo jedan odgovor na to pitanje. Jedina prava razlika između nedjelje poslijepodne i utorka ujutro bila je u tome što sam u nedjelju bio u Carter Crossingu, a u utorak sam bio više od sto kilometara daleko.

I nitko nije očekivao da ću se vratiti.

Nisam imao pojma što to znači.

73. POGLAVLJE

Konobarica je bila premorena i spora, pa sam ostavio Munroa da , sam dočeka pite i pošao natrag prema zavojitoj uličici. Izašao sam između Brannanovog bara i ureda za zajmove i vidio da je nekoliko automobila otišlo i da se gužva na otvorenom prostoru ispred barova prilično prorijedila, mnogo više nego što bi se to dalo zaključiti po broju automobila koji su otišli, pa sam zaključio da ih je većina u barovima i koriste posljednju priliku da popiju nešto u zadnjim trenucima slobode prije nego što krenu natrag u bazu na večerje.

Većinu sam ih pronašao u Brannanovom baru. Bio je prepun. Ozbiljno je prekoračio svoje kapacitete. Nisam bio siguran ima li okrug Carter vatrogasnog zapovjednika, no ako ga ima, dobio bi napad panike da vidi ovo. Unutra je bilo najmanje stotinu rendžera i pedesetak žena, naslonjeni leđima o leda, prsima o prsa. Zbog gužve su držali pića visoko, u razini grla. U zraku je tutnjao glasan i stalan zvuk, kombinacija žamora i smijeha, a u pozadini se čula zvonjava blagajne koja se otvarala i zatvarala. Rijeka dolara opet je tekla svom snagom.

Okolo pet minuta borio sam se da dođem do šanka, probijajući se lijevo i desno kroz gužvu, provjeravajući lica u prolazu, neka izbliza, a neka izdaleka, no nisam vidio Reeda Rileyja. Braća Brannan naporno su radili, posluživali su pivo u bocama, uzimali novac, vraćali sitno, bacali vlažne novčanice u posudu za napojnice i provlačili se jedan pokraj drugog u uskom prostoru iza šanka poput dva plesača. Jedan od njih me uočio pa napravio gestu bradom i očima uobičajenu za bar mena koji ima mnogo posla. No tada me prepoznao iz našeg prijašnjeg razgovora i sjetio se da sam vojni policajac pa se brzo nagnuo prema naprijed, kao da je spreman pokloniti mi nekoliko sekunda. Nisam bio siguran je li to Jonathan ili Hunter.

"Jesi li vidio onog Reeda?" pitao sam ga. "Onog o kojem smo razgovarali neki dan?"

"Bio je tu prije dva sata", rekao je. "Sad je tamo gdje je piće najjeftinije."

"Gdje je to?"

"Nisam siguran. Ali ovdje sigurno nije."

Zatim se odmaknuo i nastavio svoj maraton, a ja sam se počeo probijati natrag prema vratima.

U zalogajnicu sam se vratio šesnaest minuta nakon što sam otišao i vidio da je konobarica donijela pite dok me nije bilo, a Munro je već bio na pola svoje. I ja sam uzeo vilicu i počeo jesti, a on se ispričao što me nije čekao. "Mislio sam da se nećeš vratiti", rekao je.

"Često odem u šetnju između dva obroka", odvratio sam. "Čini mi se da je to običaj ovdje u Mississippiju. Uvijek se dobro stopiti s lokalnim stanovništvom."

Nije odgovorio na to. Samo je izgledao pomalo zbunjeno.

"Što radiš u Njemačkoj?" pitao sam.

"Općenito?"

"Ne, specifično. Kad preksutra dođeš u ured, što će te čekati na radnom stolu?"

"Ne baš mnogo toga."

"Ništa hitno?"

"Zašto?"

"Ovdje su ubijene tri žene", rekao sam. "A počinitelj hoda uokolo slobodan poput ptičice."

"Nemamo ovlasti."

"Sjećaš li se fotografije u dnevnoj sobi Emmeline McClatchy? Martin Luther King? Rekao je da je za pobjedu zla dovoljno samo to da dobri ljudi ne čine ništa."

"Ja sam vojni policajac, a ne dobar čovjek."

"Također je rekao da ćemo onog dana kada počnemo prešućivati istinu, također početi umirati."

"Sve je to na razini mnogo višoj od moje."

"Također je rekao da nepravda bilo gdje ugrožava pravdu svuda."

"Što želiš?"

"Želim da ostaneš ovdje", rekao sam. "Još jedan dan."

Zatim sam pojeo svoju pitu do kraja i opet otišao tražiti Elizabeth Deveraux.

Iz zalogajnice sam drugi put otišao u 23:31. Skrenuo sam desno, prema šerifovom uredu. Kad sam stigao tamo, vidio sam da je zaključan, a unutra je bio mrak. Na parkiralištu nije bilo vozila. Nastavio sam dalje i skrenuo na cestu prema Kelhamu. Iz ulice u kojoj su bili barovi, izlazila je prava kolona. Jedan auto za drugim. Neki su bili puni žena i skretali su lijevo. Većina ih je bila puna rendžera i skretali su desno. U svakom su autu bila po trojica, a ponekad i četvorica vojnika. Druga satnija vraćala se u bazu. Možda su se morali vratiti do ponoći. Pogledao sam prema parkiralištu od utabane zemlje i vidio da se svaki auto osim mojeg *Buicka* kreće. Neki su tek kretali, izlazeći unatrag s parkirnog mjesta. Drugi su manevrirali kako bi zauzeli bolji položaj, ulazili u red i spremali se priključiti konvoju.

Hodao sam dalje, po lijevom rubu ceste, držeći se podalje od prometa koji je išao prema Kelhamu. Popili su mnogo piva, a 1997. rijetki su birali jednog u društvu koji neće piti kako bi mogao voziti. Barem u vojsci. S ceste se podizala prašina, jarka svjetla automobila rezala su kroz nju, a motori su urlali. Dvjesto metara ispred mene automobili su jedan po jedan prelazili preko pruge, a onda ubrzavali, gubeći se u mraku.

Deveraux je bila tamo, sjedeći u autu odmah nakon pruge. Bila je okrenuta prema meni, parkirana s lijeve strane ceste. Hodao sam prema njoj, a Druga satnija pretjecala me cijelim putem. Možda njih devedesetak u trideset automobila za tu jednu minutu koliko mi je bilo potrebno da dođem do pruge. Kad sam stigao do prijelaza, kolona iza mene počela se prorjeđivati. Pokraj mene su prolazili još samo oni koji su zaostajali, a između svakog auta prošlo bi pet do deset pa i dvadeset sekunda. Vozili su brzo, jureći za svojim savjesnijim prijateljima.

Čekao sam na dovoljno dug razmak između automobila kako bih sigurno prešao preko ceste, a Deveraux je otvorila vrata i izašla iz automobila kako bi me dočekala. Došao sam do nje, pa smo ostali stajati tako, osvijetljeni jarkim svjetlima automobila. "Za pet minuta svi će otići", rekla je. "No moram čekati da se Butler i Pellegrino vrate. Ne mogu otići s dužnosti prije njih. To ne bi bilo pošteno."

"Kad će se vratiti?" pitao sam.

"Vlaku treba cijela minuta da prođe. Možda to zvuči kratko, ali doima se poput cijelog sata nakon što si radio cijelu večer. Zato će pokušati prijeći prugu prije ponoći."

"Koliko prije?"

Nasmiješila se. "Ne dovoljno, bojim se. Možda pet minuta. Ne bismo stigli kući na vrijeme."

"Šteta", rekao sam.

Razvukla je osmijeh još šire.

"Ulazi u auto, Reacheru", rekla je.

Pokrenula je motor i pričekala trenutak dok su posljednji rendžeri iz Druge satnije jurili pokraj nas. Zatim je izašla na cestu, popela se na prijelaz i tamo naglo skrenula desno tako da smo se našli okomito u odnosu na kolnik, okrenuti na sjever i točno poravnati s prugom. Lagano je pritisnula gas i pažljivo okrećući upravljač popela se desnim kotačima na desnu tračnicu. Lijeve kotači bili su dolje na pragovima. Cijeli se auto prilično nagnuo. Vozila je dalje. Ni brzo ni sporo, ali odlučno i samouvjereno. Držeći jednu ruku na upravljaču, a drugu u krilu, prošla je pokraj tornja za vodu i nastavila dalje. Lijeve su kotači udarali po pragovima i poskakivali. Desni su kotači klizili kao po ledu. Deveraux je pokazivala zavidnu razinu kontrole nad automobilom. Zatim je blago zakočila, s jednom stranom auta gore, a drugom dolje, i lako se zaustavila.

Točno na pruzi.

Dvadeset metara sjeverno od tornja za vodu.

Točno tamo gdje je auto Reeda Rileyja čekao vlak.

Gdje je počinjalo područje prekriveno razbijenim staklom.

"Već si radila ovo", rekao sam.

"Jesam", odgovorila je.

74. POGLAVLJE

Rekla je; "Ovo je težak dio. Sad je važna samo inercija." Naglo je okrenula upravljač ulijevo i u trenutku kad je prednji desni kotač sišao s tračnice, dodala je gas i impuls ubrzanja prebacio je prednji lijevi kotač preko lijeve tračnice. Cijeli se automobil na trenutak zatresao, a ona je popustila gas i preostala su tri kotača slijedila prvi, jedan po jedan. Gume su tri puta jasno zacviljele klizeći postrance preko čelika, a kad je cijeli auto prešao prugu, zaustavila ga je blizu tračnica i paralelno s njima. Krupni šljunak nasipa počinjao je ni dva metra od mog prozora.

"Obožavam ovo mjesto", rekla je. "Zbog jarka uz cestu ne može se drukčije doći do njega. No vrijedi se potruditi. Cesto dolazim ovamo."

"U ponoć?" pitao sam.

"Uvijek", rekla je.

Okrenuo sam se i pogledao kroz stražnji prozor. Vidio sam cestu. Bila je udaljena četrdesetak metara. Isprva se ništa nije događalo. Nije bilo prometa. Zatim je automobil projurio s istoka na zapad, slijeva nadesno, iz smjera Kelhama prema gradu. Krupan auto, sa svjetlima na krovu i štitom na vratima.

"Pellegrino", rekla je. Sad je i ona gledala. Bila je tik uz mene. Rekla je: "Vjerojatno se krio stotinu metara dalje i čim je posljednji auto s vojnicima prošao, izbrojao je do deset u sebi i pojurio kući."

"Butler je bio parkiran ispred vrata Kelhama."

"Da, njega čeka prava utrka. A i naša mu je sudbina u rukama. Čim prođe pokraj nas, jamčim ti da smo sami na svijetu. Ovo je mali grad i za svakoga znam gdje se nalazi."

Sat u mojoj glavi rekao mi je da je 23:49. Situacija s Butlerom zapravo je obuhvaćala složeni izračun. Bio je udaljen pet kilometara i neće oklijevati voziti 100 km/h, što je značilo da će stići kući za tri minute. No nije mogao krenuti dok se posljednji auto s rendžerima ne pojavi na vidiku Kelhama. A taj bi se posljednji automobil mogao kretati prilično sporo s obzirom da je njegov vozač sigurno popio prilično piva i vidio Pellegrina, prijeteće parkiranog uz rub ceste. Pretpostavljao sam da će Butler doći za jedanaest minuta, dakle točno u ponoć, pa sam to i glasno rekao.

"Ne, krenut će prije", rekla je Deveraux. "Zadnjih je desetak minuta bilo prilično tiho. Krenuo je prije pet minuta. Barem pretpostavljam. Možda ne zaostaje mnogo za Pellegrinom."

Gledali smo cestu.

Sve je bilo tiho.

Otvorio sam vrata i izašao iz auta. Stao sam na sam rub nasipa pruge. Lijeve tračnice nije bila udaljena ni jedan metar. Sjajila je na mjesecini. Pretpostavljao sam da je vlak bio petnaestak kilometara južno od nas. Možda je upravo u tom trenutku prolazio kroz gradić Marietta.

Deveraux je izašla sa svoje strane, pa smo stali jedno pokraj drugog sa stražnje strane njezinog auta. Bilo je 23:51. Još devet minuta. Gledali smo cestu.

Sve je bilo tiho.

Deveraux se vratila nekoliko koraka i otvorila stražnja vrata. Pogledala je stražnje sjedalo. "Za svaki slučaj", rekla je. "Bolje da se pripremimo."

"Previše skučeno", rekao sam.

"Ne voliš seks u autu?"

"Nisu dovoljno široki."

Pogledala je na sat.

"Nećemo stići do hotela", rekla je.

"Možemo i ovdje", rekao sam. Na tlu.

Nasmiješila se.

Zatim šire.

"Zvuči mi dobro", rekla je. "Poput Janice Chapman."

"Ako jest bila tu", rekao sam. Skinuo sam gornji dio odore i raširio je na travi što sam više mogao. Gledali smo cestu.

Sve je bilo tiho.

Skinula je pojas s pištoljem i stavila ga na stražnje sjedalo auta. 23:54. Šest minuta. Kleknuo sam i stavio uho na tračnicu. Čuo sam tihi metalni šapat. Gotovo nečujan. Bio je to vlak, deset kilometara južno.

Gledali smo cestu.

Vidjeli smo nagovještaj svjetla na istoku.

Svjetla automobila.

Deveraux je rekla: "Dobri stari Butler."

Svjetlost je jačala i uskoro smo u tišini noći začuli zvuk motora u daljini, a zatim i šuštanje guma na cesti. Zatim se sjaj pretvorio u dva jasna snopa svjetlosti, a buka motora postala je glasnija i sekundu poslije Butlerov je auto projurio slijeva nadesno ispred nas te poskočio preko pruge, bez usporavanja. Nakratko se našao u zraku, a onda opet udario o cestu, uz cviljenje guma i oblak prašine. Nakon toga ga više nismo ni čuli ni vidjeli.

Još četiri minute.

Nismo bili ni profinjeni ni elegantni. Odbacili smo cipele i svukli hlače te odbacili sve manire odraslih osoba i dopustili da ih zamijene životinjski instinkti. Deveraux se bacila na tlo, smjestivši se na mojoj jakni, a ja sam se spustio na nju, a zatim se pridigao na dlanovima i pogledom potražio sjaj svjetla vlaka u daljini. Još se nije vidio. Još tri minute.

Obuhvatila me nogama oko bokova i odmah smo počeli brzo i snažno, napeto, očajnički, luđački energično. Uzdisala je i hvatala zrak, bacala glavu s jedne na drugu stranu te snažno hvatala moju majicu i povlačila je, punih šaka tkanine. Zatim smo se ljubili i disali istodobno, pa je ona spustila glavu, podigla leđa, istegnula vrat i otvorila oči, gledajući svijet iza sebe izvrnut naglavce.

Tada se zemlja počela tresti.

Kao i prije. Blago, ali stalno podrhtavanje, poput početka dalekog potresa. Kamenje u nasipu počelo je strugati i škljocati. Pragovi su počeli podrhtavati. Tračnice su počele mumljati, šaptati, zavijati, pjevati. Pragovi su poskakivali i tresli se. Kamenje nasipa glasno je poskakivalo. Tlo pod mojim rukama i nogama

podrhtavalo je u dubokom basu. Podigao sam pogled, uhvatio zrak, trepnuo i zaškiljio te ugledao svjetlo u daljini. Dvadeset metara južno od nas stari se toranj za vodu počeo tresti, a njegova slonovska surla njihati. Tlo nas je udaralo odozdo. Tračnice su urlale i zavijale. Lokomotiva je zazviždala, dugo, glasno i nepotrebno. Četrdeset metara od nas zvona upozorenja uz cestu počela su zvoniti. Vlak je dolazio, nezaustavljiv, iako još dalek, a onda je bio odmah pokraj nas, na nama, jednako golem i nemoguće glasan kao i prije.

Poput kraja svijeta.

Tlo pod nama treslo se sve jače te smo se trzali i poskakivali više centimetara u zrak. Najprije nas je izudarao zračni val, a onda je lokomotiva bljesnula pokraj nas, njezini golemi kotači ni dva metra od naših glava, a nakon toga beskrajan niz vagona. Svi su se tresli i udarali, stvarajući svojim prolaskom kratke bljeskove mjesečine koja se na trenutke ukazivala kroz razmake između njih. Čvrsto smo grlili jedno drugo, cijelu jednu minutu, punih šezdeset sekunda, zaglušeni cviljenjem metala, otupjeli od pulsirajućeg da, izgrebeni prašinom koju je na nas bacao vjetar. Deveraux je zavukla glavu pod mene pa je počela bacati lijevodesno i vrištati bez zvuka, istodobno udarajući šakama po mojim leđima.

A onda vlaka više nije bilo.

Okrenuo sam se i vidio vagone kako nestaju u daljini pri stalnih stotinu kilometara na sat. Vjetar je prestao, a potres je oslabio. Najprije se pretvorio u blage drhtaje, a zatim se u potpunosti izgubio. Zvona su se naglo utišala, tračnice su prestale šuštati i noćna se tišina vratila. Otkotrljali smo se svaki na svoju stranu, ležeći na leđima u travi, zadihani, oznojeni, onemoćali, gluhi, u potpunosti preplavljeni unutarnjim i vanjskim podražajima. Moja se jakna u potpunosti izgužvala i smotala u loptu pod nama. Dlanovi i koljena bili su mi poderani i izgrebeni. Pretpostavljao sam da je Deveraux u još lošijem stanju. Okrenuo sam se i vidio da drži moju *Berettu* u ruci.

75. POGLAVLJE

Za razliku od Kopnene vojske, Marinci nikad nisu naročito voljeli *Berettu*. Zato je Deveraux mojom baratala vješto, ali ne s previše oduševljenja. Izvadila je spremnik, izbacila neispaljeni metak, provjerila komoru, nategnula klizni dio i zatim ponovno sastavila cijeli pištolj. "Žao mi je", rekla je. "Bio je u džepu tvoje jakne. Pitala sam se što je to. Ubadao me u dupe. Ostat će mi modrica."

"Onda sam ja taj kojem treba biti žao", rekao sam. "Tvoje dupe zaslužuje samo najbolje. To je nacionalno blago. Ili barem lokalna atrakcija."

Nasmiješila mi se i ustala, nesigurno, i otišla potražiti hlače. Donji dio njezine košulje visio je, ali nije prekrivao dovoljno. Još nije bilo modrice. "Zašto si ponio pištolj?" upitala me.

"Navika", rekao sam.

"Očekivao si nevolje?"

"Svašta se može dogoditi."

"Ja sam svoj revolver ostavila u autu."

"Mnogi sada mrtvi ljudi učinili su nešto slično."

"Ali tu smo samo nas dvoje."

"Koliko mi znamo."

"Paranoičan si."

"Ali živ", rekao sam. "A ti još nisi nikog uhitila."

"A vojska ne može dokazati da netko nije počinitelj", rekla je. "Prema tome, mogu biti sigurni samo ako znaju tko jest počinitelj. Trebali bi mi reći."

Nisam ništa odgovorio na to.

Slijedio sam njezin primjer i teturajući krenuo pokupiti svoje hlače. Odjenuli smo se, oboje poskakujući na jednoj pa na drugoj nozi, a zatim se naslonili na stražnji branik policijskog automobila te svezali cipele. Povratak na cestu nije bio velik problem. Deveraux je sve ponovila, samo obrnutim redoslijedom. Unatrag se popela na tračnice, kao kod paralelnog parkiranja, te je tako nastavila sve do prijelaza na pruzi. Tada je okrenula upravljač i krenula prema naprijed. Pet minuta poslije bili smo u mojoj hotelskoj sobi. U krevetu. Zaspala je istog časa. Ja nisam. Ležao sam u mraku zureći u strop i razmišljao.

Uglavnom sam razmišljao o svom zadnjem razgovoru s Leonom Garberom. Svojim zapovjednikom. Bio je čestit čovjek i moj prijatelj, koliko sam znao. Ali zagonetan. Rekao mi je da je to istina. *Bila je u Marincima, Reacheru. Šesnaest godina. Zna sve o rezanju grla. Zna kako to učiniti i kako se pretvarati da to nije učinila.* Zatim je postao malo nestrpljiv. Rekao mi je da bi čovjek s instinktima poput mojih, to morao osjetiti. Poslije sam ga malo pogurao da donese odluku. Rekao sam mu kako mi može narediti da ne idem u Mississippi. Odgovorio je da je to točno, ali on to ne želi narediti. Ne meni. *Vjerujem da ćeš učiniti ono što je ispravno.* Taj se razgovor beskonačno vrtio u mojoj glavi.

Istina.

Instinkti.

Ispravna stvar.

Na kraju sam zaspao, vrlo kasno. Sasvim nesiguran je li mi Garbcr pokušavao nešto reći ili me htio nešto zamoliti.

Svoje duboko uvjerenje da je drugi put najbolje, podvrgnuto je ozbilj nom testu kad smo se probudili, jer je peti put također bilo sjajno. Oboje smo bili malo ukočeni i izranjavani nakon one ludorije na otvorenom, pa smo ovaj put to radili nježno, dugo i polako, a toplina i udobnost kreveta prilično je pomogla. Usto, niti jedno od nas nije znalo hoće li biti šestog puta, što je cijelom događaju dodalo još malo i važnosti. Nakon toga smo još neko vrijeme ležali u tišini, a onda me ona upitala kad odlazim. Odgovorio sam da ne znam.

Zajedno smo doručkovali u zalogajnici, a zatim je ona otišla na posao, a ja sam krenuo telefonirati. Pokušao sam dobiti Frances Neagley u njezinom uredu u Washingtonu, ali još se nije vratila. Vjerojatno još uvijek putuje nekim noćnim autobusom. Stoga sam okrenuo broj Stana Lowreyja i odmah ga dobio. "Trebam te da još nešto učiniš za mene", rekao sam.

"Nemaš nikakvih dosjetki jutros? O tome kako si iznenađen što sam još tu?" rekao je on.

"Nisam imao vremena smisliti nijednu. Želio sam Neagley za ovo, a ne tebe. Pronađi je što prije možeš. Ona je bolja od tebe u ovim sranjima."

"I od tebe. Što ti treba?"

"Brzi odgovori", rekao sam.

"Na koja pitanja?"

"Statistički rečeno, gdje bismo u najbližoj okolini mogli najvjerojatnije pronaći Američke marince i betonsko korito za odvod kišnice?"

"U južnoj Kaliforniji", rekao je Lowrey. "Statistički rečeno, gotovo sigurno u Camp Pendletonu, sjeverno od San Diega."

"*Točno*", rekao sam. "Moram ući u trag marincu, vojnom policajcu, koji je bio ondje prije pet godina. Ime mu je Paul Evers."

"Zašto?"

"Zato što su njegovi roditelji bili gospodin i gospođa Evers i zato što su voljeli ime Paul, pretpostavljam."

"Ne zezaj, zašto ga želiš pronaći?"

"Želim mu postaviti jedno pitanje."

"Nešto si zaboravio", rekao je Lowrey.

"Što to?"

"Ja sam u Kopненоj vojsci, a ne u Marincima. Nemam pristup njihovim spisima."

"To je razlog zbog kojeg moraš nazvati Neagley. Ona će znati kako to učiniti."

"Paul Evers," izgovorio je polako, kao da zapisuje ime.

"Zovi Neagley", rekao sam ponovno. "Ovo je hitno. Javit ću ti se."

Nakon razgovora s Lowreyjem spustio sam slušalicu i ubacio još kovanica u otvor na automatu te nazvao broj u Keihamu koji je Deveraux dobila od Munroa, još na samom početku. Poziv su preusmjerili nekom momku koji nije bio Munro. On mi je rekao da je Munro, rano u zoru, otišao automobilom u Birmingham, u Alabami. Rekao

sam kako znam da je to bilo planirano. Zamolio sam momka da provjeri je li Munro uistinu otišao. Stoga je momak nazvao spavaonicu za časnike u posjetu i onda ponovno mene, rekavši da Munro zapravo nije nikamo otišao. Još je bio u bazi. Momak mi je dao broj njegove sobe, a ja sam spustio slušalicu i ponovno nazvao. Munro se javio, a ja sam rekao; "Hvala ti što nisi otišao."

"Da barem znam zašto sam ostao", rekao je. "Trenutačno se krijem u svojoj sobi. Nisam baš omiljen ovdje, znaš?"

"Nisi se prijavio u vojsku da bi te voljeli."

"Što trebaš?"

"Želim znati kuda će se danas kretati Reed Riley."

"Zašto?"

"Želim mu postaviti jedno pitanje."

"To bi mogao biti problem. Koliko mi je poznato, on je danas prilično zauzet cijeli dan. Možda ga možeš uhvatiti za vrijeme ručka. Ako bude imao vremena za ručak, naime. U tom će slučaju to biti vrlo rano."

"Ne, želim da on dođe k meni. U grad."

"Očito me nisi razumio. Klima se ovdje promijenila. Druga satnija više nije pod prismotrom. Rileyjev otac dolazi u posjet avionom."

"Senator? Danas?"

"Očekuju ga danas oko 13:00. Najavili su to kao neslužbenu proslavu dobrog posla koji momci obavljaju na Kosovu."

"Koliko će to dugo trajati?"

"Znaš kakvi su političari. Stari će vjerojatno popodne pogledati neko sranje od vojne vježbe, ali dao bih se kladiti da će se prilično na paliti te da će cijelu noć htjeti provesti opijajući se s dečkima."

"Dobro", rekao sam. "Već ću nešto smisliti."

"Još nešto?"

"Pa dobro, budući da nemaš što drugo raditi osim premještati se sa stolca na stolac cijeli dan, mogao bi mi reći nekoliko stvari."

"Što te zanima?"

U telefonskoj slušalici čuo se signal koji je najavljivao skori prekid veze, pa sam rekao: "Bolje nazovi ti mene. Na vladin račun." Pročitao sam mu broj s aparata i spustio slušalicu. Otišao sam do stola kako bih platio račun za doručak, a kad sam se vratio do telefona, već je zvonio.

"Što te zanima?" pitao je opet Munro.

"Dojmovi, uglavnom. O Kelhamu. Kao na primjer, postoji li dobar razlog da Prva i Druga satnija budu ondje?"

"U odnosu na neko drugo mjesto?"

"U odnosu na bilo koje mjesto istočno od rijeke Mississippi."

"Kelham je prilično izoliran", rekao je Munro. "A to pomaže održavanju tajnosti."

"To su i meni rekli. Ali to kod mene ne prolazi. U svakoj vojnoj bazi ima tajni. Te bi informacije mogli održati tajnim bilo gdje. Kosovo čak nije ni zanimljivo. Tko bi uopće želio slušati o tomu? Ali oni su još prošle godine izabrali Kelham. Zašto? Jesi li vidio išta u Kelhamu zbog čega bi on bio jedini izbor?"

"Nisam", rekao je Munro. "Mjesto je adekvatno, u to nema sumnje, ali ni po čemu nije jedinstveno. Pretpostavljam da je bila riječ o slanju četiri stotine dodatnih novčanika u grad na izdisaju."

"Točno", rekao sam. "To je bio politički izbor."

"A što nije?"

"Još nešto", rekao sam. "Jasno ti je na koji je način Janice Chapman ubijena u onoj uličici, zar ne?"

"Bar se nadam", rekao je on. "Koliko sam vidio prošle večeri, šerifca Deveraux uspostavila je neku vrstu izolacijske zone na glavnoj ulici. Želi biti sigurna da se sve odigrava u prostoru između barova i željezničke pruge. Prema tome, i glavna ulica i pokrajnja uličica trebale bi u to doba biti prazne. Dakle, počinitelj se morao zaustaviti na glavnoj ulici i donijeti truplo iz tog smjera."

"Koliko bi mu vremena trebalo za to?"

"Nije važno. Nije bilo nikoga tko bi ga mogao vidjeti. Moglo je trajati jednu minutu, a moglo je i dvadeset."

"Ali zašto je ostavio truplo baš ondje? Zašto ne negdje drugdje, zašto ne petnaest kilometara dalje?"

"Truplo je trebalo biti pronađeno, pretpostavljam."

"Bilo bi pronađeno i na mnogo drugih osamljenijih mjesta. Dakle, zašto baš ondje?"

"Ne znam", rekao je Munro. "Možda je počinitelj bio ograničen na neki način. Možda je negdje u blizini imao društvo. U zalogajnici ili u jednom od barova. Možda se zbog nekoga morao skloniti u uličicu i sve obaviti vrlo brzo. Ili nije mogao dugo biti odsutan jer bi to netko primijetio. Možda je morao žrtvovati sigurnost za brzinu. A to bi zahtijevalo najbližu lokaciju."

"Možeš li mi dati još jedan dan?" pitao sam. "Možeš li i sutra biti ovdje?"

"Ne mogu", rekao je. "Dobit ću već dobrano po nosu zato što kasnim jedan dan. Ne mogu si priuštiti dva."

"Mamina maza", rekao sam.

Nasmijao se. "Žao mi je, čovječe, ali ako to ne obaviš danas, prepušten si sam sebi."

76. POGLAVLJE

Cijeli je grad bio tih zbog skorog posjeta senatora Carltona Rileyja. Kao da su vrata Kelhama opet zaključana. Izlazak vjerojatno nije bio službeno zabranjen, no rendžeri su dobri vojnici, a zapovjednik baze sigurno je svima dobro dao do znanja da očekuje stopostotno sudjelovanje u cijeloj toj strci. Izašao sam iz zalogajnice i vidio da se glavna ulica vratila svom depresivnom stanju. Moj posuđeni Buick bio je jedini parkirani auto na vidiku. Izgledao je usamljeno i napušteno. Otključao sam ga, otišao njime do hotela, uzeo svoju četkicu za zube i platio račun na recepciji. Zatim sam opet sjeo za upravljač i krenuo istraživati.

Krenuo sam od prazne parcele između zalogajnice i šerifova ureda. Vozio sam na jug oko dvjesto metara, brzo, ali ne pretjerano, do mjesta gdje je glavna ulica počinjala skretati. Skrenuo sam lijevo u ulicu u kojoj je Deveraux odrasla i stigao do njezine kuće, četvrte slijeva. Ukupno vrijeme: četrdeset i pet sekunda.

Skrenuo sam u dvorište preko sasušene blatne lokve i zaraslog prilaza, pokraj ruševne kuće, kroz stražnje dvorište, pokraj neukročene živice, do okvira za jelene. Skrenuo sam lijevo, zatim se pomaknuo unatrag do okvira, povukao polugu za otvaranje prtljažnika i izašao iz auta.

Ukupno vrijeme: minuta i petnaest sekunda.

Drveće je bilo s obje moje strane i ispred mene. Usamljeno mjesto, čak i usred bijela dana. Počeo sam s pantomimom. Glumio sam kao da hvatam truplo obješeno na okviru za jelene, režem spona na zglavcima, a zatim i na gležnjevima, nosim truplo do auta i spuštam ga u prtljažnik. Još sam malo petljao po zamišljenom truplu, praveći se da režem sve ostatke spona s oba zglavka i oba gležnja. Vratio sam se do okvira i podigao zamišljenu kantu krvi, odnio je do auta te je stavio u prtljažnik, zaglavivši je pokraj tijela.

Zatvorio sam poklopac prtljažnika i opet sjeo za upravljač. Ukupno vrijeme: tri minute i deset sekunda.

Okrenuo sam automobil, izašao iz dvorišta i opet krenuo prema glavnoj ulici. Prešao sam istih dvjesto metara kao i prije te se zaustavio uz pločnik između trgovine alata i ljekarne. Na samom početku uličice.

Ukupno vrijeme: četiri minute i dvadeset i pet sekunda.

I još jedna minuta za prolijevanje krvi u uličicu.

I još jedna minuta za postavljanje trupla Janice May Chapman u uličicu.

I još petnaest sekunda da se vratim do mjesta s kojeg sam krenuo.

Ukupno vrijeme: šest minuta i četrdeset sekunda.

Obavljeno u prolazu.

Možda dovoljno dugo da netko u društvu primijeti izbivanje, a možda i ne.

Namjestio sam sat u svojoj glavi na četiri minute i dvadeset i pet sekunda te se uputio na sjever, a zatim skrenuo na istok, prema prijelazu pruge. Zaustavio sam se točno na njemu. Novo vrijeme: četiri minute i pedeset i pet sekunda. Još minuta da se odnese truplo Rosemary McC larchy do jarka, trideset sekunda za povratak do auta te

još dvadeset za povratak na mjesto s kojeg sam krenuo.

Ukupno vrijeme: šest minuta i četrdeset i pet sekunda.

Malo dulje, ali bez bitne razlike.

Nisam se odvezao do mjesta na kojem je truplo Shawne Lindsay ostavljeno na hrpi šljunka. Nije bilo smisla. To je odredište bilo sasvim druga kategorija. Za to je bilo potrebno najmanje dvadeset minuta. To je bila iznimka od pravila ostavljanja trupla u žurbi. To je značilo da je bilo obavljeno u drugim okolnostima. Počinitelj je bio sam prije toga. Nije bio vani s društvom. Imao je vremena oprezno se voziti mračnim neasfaltiranim ulicama omeđenim jarcima, skrećući lijevo pa desno. Nakon što je ostavio truplo gdje je htio, vratio se na jednak način. Polako i oprezno.

No glede mjesta na kojem je ostavljeno truplo Shawne Lindsay, najzanimljiviji je bio auto kojim je dovezeno tamo. Kakav se auto mogao provesti kroz takvu četvrt dvaput ne privlačeći pozornost niti komentar? Kakav je auto imao pravo biti tamo u to doba noći?

Neko sam vrijeme sjedio u *Buicku*, a zatim ga parkirao ispred zalogaj nice, ušao unutra te razmijenio novčanicu za novi smotuljak kovanica. Najprije sam nazvao Neagley. Bila je u svom uredu.

"Kasniš na posao danas", rekao sam.

"Ne mnogo", odvrtila je. "Ovdje sam već dva sata."

"Žao mi je zbog autobusa."

"Bilo je podnošljivo", rekla je. Javni prijevoz bio je problem za Neagley. Previše prilika za slučajni dodir s drugima.

"Jesi li dobila poruku od Stana Lowreyja?"

"Jesam, i već sam pronašla ime koje si tražio."

"Za pola sata?"

"Bilo je lako, bojim se. Paul Evers poginuo je prošle godine."

"Kako?"

"Ništa dramatično. Bila je to nezgoda. U bazi Lejeune srušio se helikopter. I novine su javljale o tomu. Helikopteru *Sea Hawk* otpao je dio propelera. Poginula su dva pilota i troje putnika. Jedan od putnika bio je Evers."

"Dobro", rekao sam. "Plan B. Drugo ime koje me zanima je Alice Bouton."

Izgovorio sam ga slovo po slovo. "Civilna je osoba već najmanje pet godina", dodao sam. "Nečasno je otpuštena iz Marinaca. Najbolje da opet nazoveš Stana. Bolji je od tebe u takvim stvarima."

"Jedino što Lowrey ima, a ja nemam je prijatelj u banci."

"Upravo tako", rekao sam. "Zato ga trebaš nazvati. Korporacije se bolje razumiju u civile od nas."

"Zašto radimo ovo?"

"Provjeravam jednu teoriju."

"Ne, hvataš se za slamke. To radiš."

"Misliš?"

"Reacheru, Elizabeth Deveraux kriva je da ne može biti više."

"Vidjela si spis?"

"Samo kopije."

"U ovakvim situacijama moraš baciti novčić."

"Zašto?"

"Zato jer je možda to učinila, ali možda i nije. Ne znamo još." "Znamo, Reacheru."

"Ne sa sigurnošću."

"Dobro je što nemaš auto", rekla je Neagley.

Spustio sam slušalicu i prije nego što sam napravio ijedan korak, telefon je zazvonio. Poziv je donosio prve dobre vijesti tog dana.

77. POGLAVLJE

Poziv je uputio Munro. Želio mi je reći da je popio šalicu kave. Zapravo, želio mi je reći da je razgovarao s poslužiteljem koji mu je donio tu šalicu kave. Razgovarali su o proslavi koja se bližila. Poslužitelji su očekivali da će biti vrlo zauzeti do kraja večere, ali ne i nakon toga. Očekivali su da će bar u vojničkoj menzi biti pust cijelu večer. Kad je senator prošli put bio u posjetu, poveo je sve u grad, u Brannanov bar. Politički se to doimalo autentičnije te nije bilo sumnje da će stari opet učiniti isto.

"U redu", rekao sam. "To je dobro. Riley će ipak doći k meni. I njegov otac. Kad završava večera?"

"Poslužitelj kaže da bi trebala završiti u 20:00."

"Dobro", rekao sam opet. "Otac i sin sigurno će iz baze ići zajedno. Prati ih od trenutka kad izađu kroz vrata. Ali neprimjetno. Možeš li to?"

"Bi li ti mogao?"

"Vjerojatno."

"Zašto onda sumnjaš bih li mogao ja?"

"Urođeni skepticizam, valjda", odvratio sam. "Kako bilo, osluš kuj govorkanja do osam navečer. Ako me trebaš, možeš mi se javiti na ovaj broj. Bit ću u zalogajnici manjeviše cijeli dan."

"Dobro", rekao je Munro. "Vidimo se poslije. Zapravo, ja ću vidjeti tebe, a hoćeš li ti vidjeti mene sasvim je drugo pitanje."

Spustio sam slušalicu i zamolio konobaricu da se javi ako telefon opet zazvoni. Također sam je zamolio da zapiše imena pozivatelja. Nakon toga mi je preostalo samo čekati. Čekati informacije, susrete licem u lice i krajnje zaključke. Izašao sam na pločnik glavne ulice i stao na sunce. S druge strane ulice vlasnik trgovine odjeće činio je isto. Uzeo je stanku i izašao na svježi zrak. S moje lijeve strane, ispred ljekarne, na klupi su sjedila dva starca. Četiri ruke oslonjene na dva štapa između dvaju para koljena. Osim nas četvorice, grad je izgledao pusto. Nije bilo gužve. Ni ljudi, ni prometa.

Sve je bilo tiho.

Dok se nije pojavila banda iz Kelhama.

Bilo ih je ukupno četiri. Bila je to Kelhamova lokalna verzija veze u Senatu, pretpostavljao sam. Pripremali su teren kao da je riječ o predsjedničkom posjetu. Izašli su iz uličice iza dvojice staraca na klupi. Pretpostavio sam da su upravo bili u baru braće Brannan kako bi ih obavijestili što će se događati te večeri. Možda su dogovarali način plaćanja. U tom sam slučaju želio braći Brannan sreću. Pretpostavljao sam da je podnošenje računa nekom uredu u Senatu dugo i frustrirajuće iskustvo.

Sva četvorica iz Kelhama bila su časnici. Dva poručnika i satnik koje je predvodio potpukovnik. Imao je pedesetak godina i bio debeo. Izgledao je poput tipičnog uredskog časnika, mekušca koji izgleda smiješno u borbenoj odori. Poput

običnog čovjeka na otmjenoj zabavi. Stao je na pločnik i oslonio se šakama na bokove. Osvrnuo se oko sebe. Vidio me. I ja sam bio u borbenoj odori. Po izgledu sam mogao biti časnik iz Kelhama, jedan od njegovih podređenih. Preko ramena je nešto rekao poručniku iza sebe. Bio sam predaleko da bih mu čuo glas, no mogao sam mu s usana pročitati što govori. Rekao je: *Red onom časniku da odmah dovuče svoje dupe ovamo.* Sigurno ga je zanimalo zašto nisam u bazi i pripremam se za stopostotno sudjelovanje u proslavi.

Poručnik je imao slabiji vid od mene. Dok mi je prilazio, njegov je govor tijela slao vrlo jasnu poruku, no ona se promijenila kad je došao dovoljno blizu da bi vidio oznaku mog čina. Zaustavio se pristojnih metar i pol od mene, salutirao mi i rekao: "Gospodine, pukovnik bi želio razgovarati s vama."

Obično sam fin prema poručnicima. Ne tako davno i ja sam bio jedan od njih. No u tom trenutku nisam bio raspoložen ni za kakve gluposti. Stoga sam samo kimnuo glavom i rekao: "Dobro, mali. Reci mu da dođe do mene."

Momak je odgovorio: "Gospodine, mislim da bi on radije da vi dođete k njemu."

"Zamijenio si me s nekim koga boli za to što bi on radije."

Momak je probljedio, dvaput trepnuo, a zatim se okrenuo na peti i uputio odakle je došao. Vjerojatno je hodajući prevodio moj odgovor u prihvatljiv oblik jer nije bilo trenutačne provale bijesa. Umjesto toga, pukovnik je zastao na trenutak, a zatim krenuo u mom smjeru gegajući se. Zastao je metar od mene, a ja sam mu salutirao vrlo propisno, tek toliko da ga zbunim.

I on je salutirao meni te rekao: "Poznajemo li se, bojniče?"

Odgovorio sam: "To ovisi o tomu u kolikoj ste nevolji bili. Jeste li ikada bili uhićeni?"

"Vi ste drugi vojni policajac", rekao je. "Parnjak bojnika Munroa."

"Ili je on moj", odvratio sam. "Kako bilo, siguran sam da vam obojica želimo ugodan dan."

"Zašto ste još ovdje?"

"Zašto ne bih bio?"

"Rečeno je da su sva pitanja razriješena."

"Pitanja će biti razriješena kada ja kažem da jesu. To je narav policijskog posla."

"Kad ste dobili zadnje zapovijedi?"

"Prije nekoliko dana", rekao sam. "Dobio sam ih od pukovnika Johna Jamesa Frazera u Pentagonu."

"On je mrtav."

"Njegov će nasljednik sigurno imati nove zapovijedi za mene u dogledno vrijeme."

"Mogu proći tjedni dok ne odrede njegova nasljednika."

"Čini se da sam dotad zapeo ovdje."

Tišina.

A onda je debeli rekao: "Ne pokazujte se večeras. Razumijete li?"

Senator ne smije vidjeti nikoga iz vojne policije. Ništa ne smije podsjećati na nedavne sumnje. Doslovno ništa. Je li to jasno?"

"Primio sam vaš zahtjev na znanje", odvratio sam.

"To je više od zahtjeva."

"Sljedeće iznad zahtjeva je zapovijed, a vi niste u mom zapovjednom lancu."

Vidjelo se da smišlja odgovor, ali nije uspio ništa reći. Samo se okrenuo na peti i odgegao se natrag do svojih kompanjona. U tom sam trenutku začuo kako u zalogajnici zvoniti telefon, vrlo tiho kroz zatvorena vrata. Krenuo sam prema njemu i prestigao konobaricu za jedan korak.

78. POGLAVLJE

Na vezi je bila Frances Neagley, zvala je iz svog ureda u Washingtonu. "Sasvim je jasno da Bouton nije baš uobičajeno prezime", rekla je.

"Je li ti Stan Lowrey rekao da mi to kažeš?" upitao sam.

"Ne, Stan je želio znati je li ona u rodu s Jimom Boutonom, legendom bejzbola. A lako je moguće da jest, barem u nekom daljem koljenu, s obzirom na to koliko je to prezime rijetko. U svakom slučaju, ja svoj zaključak temeljim na cijelom satu napornog rada, tijekom kojeg se nije pojavio niti jedan Bouton, a naročito ne Alice Bouton. Samo da znaš, trenutačno ne mogu provjeravati marince više od tri godine unatrag pa bih nju ionako mimoišla. Ako je dobila nečasni otpust, sada najvjerojatnije ne može imati posao ili prihod zbog kojih bi je bilo lako pronaći."

"Najvjerojatnije živi u autoprikolici", rekao sam. "Ni u kom slučaju u blizini Pendletona. Južna Kalifornija je preskupa. Sigurno se preselila."

"Moram nazvati FBI i jednog prijatelja u zapovjedništvu Mari naca, kako bih saznala malo stariju povijest. Stan gnjavi svojeg prijatelja bankara, radi civilnih stvari. No moguće je da nema bankovni račun. Naročito ako živi u autoprikolici. Kako bilo, samo sam ti željela reći da radimo na tome, to je sve. Uskoro ćemo znati više."

"Kada uskoro?"

"Večeras, nadam se."

"Bilo bi dobro da to bude prije 20:00."

"Dat ću sve od sebe."

Spustio sam slušalicu i odlučio ostati ručati u zalogajnici.

Bilo je neizbježno da se za svega desetak minuta pojavi Deveraux, u potrazi za vlastitim ručkom, a možda i u potrazi za mnom. Ušla je u zalogajnicu zaustavivši se na trenutak ispred prozora, tako da joj je svjetlost bila iza leđa. Kosa joj je blistala poput aureole. Košulja joj je bila neznatno providna. Mogao sam vidjeti obrise njezina struka. Ili ih osjetiti, barem. Zato što su mi bili toliko poznati. Mogao sam nazrijeti nadimanje njezinih grudi.

Primijetila je kako zurim u nju pa je krenula prema meni, a ja sam nogom gurnuo stolac nasuprot sebi za nekoliko centimetara. Nasmiješila se i upitala: "Kako je proteklo tvoje jutro?"

"A kako je proteklo tvoje?" odgovorio sam pitanjem.

"Radno", rekla je.

"Napreduješ?"

"S čime?"

"Sa svoja tri neriješena ubojstva."

"Očito je vojska riješila te slučajeve", rekla je. "A ja ću biti sretna ako budem mogla nešto učiniti glede toga, čim mi vojska proslijedi informacije."

Nisam ništa rekao.

"Što te muči?" pitala je.

"Ne čini mi se da te pretjerano zanima tko je to učinio, to je sve."

"A zašto bi me trebalo zanimati?"

"Vojska kaže da je riječ o civilu."

"Jasno mi je to."

"Znaš li tko je ubojica?"

"Molim?"

"Znaš li tko je ubojica?"

"Želiš li reći da znam?"

Započeo sam; "Želim reći da ja znam kako te stvari idu. Postoje ljudi koje jednostavno ne možeš uhititi. Gospoda Lindsay bi bila jedna od njih, na primjer. Pretpostavimo da je krenula u suprotnom smjeru, naoružala se i ustrijelila nekoga. Ti je ne bi uhitila zbog toga."

"Što želiš reći?"

"Želim reći da u svakom gradu ima ljudi koje šerif ne bi uhitio."

Šutjela je jedan dugi trenutak.

"Možda", rekla je. "Stari Clancy mogao bi biti jedan od njih. Ali on nije nikomu prerezao grlo. A ja bih uhitila bilo koga drugog, ma tko bio."

"Dobro", rekao sam.

"Možda misliš da ne obavljam dobro svoj posao."

Nisam rekao ništa.

"Ili misliš da sam otupila, budući da ovdje nema zločina."

"Znam da se ovdje događaju zločini", rekao sam. "I oduvijek je tako bilo. Siguran sam da se tvoj otac susretao sa zločinima kakve ja ne mogu ni zamisliti."

"Ali?"

"Ovdje nema istrage. Nikad je nije ni bilo. Kladio bih se da je u devedeset i devet od sto slučajeva tvoj otac točno znao tko je što učinio, do najsitnijih pojedinosti. Je li mogao što učiniti s time što je znao, to je već sasvim drugo pitanje. I kladim se da je taj jedan slučaj od sto, u kojem nije znao tko je počinitelj, ostao neriješen."

"Kažeš da sam loš istražitelj."

"Kažem da posao okružnog šerifa nije posao istražitelja. On zahtijeva druge vještine. Odnose sa zajednicom. A ti si dobra u tome. Za ostalo imaš detektive. Samo što trenutačno nemaš nijednoga."

"Imaš li još kakvih pitanja prije nego što naručimo jelo?"

"Samo jedno", rekao sam.

"Koje?"

"Reći mi još jednom. Nikada nisi izlazila s Reedom Rileyem, zar ne?"

"Reacheru, što smjeraš?"

"To je samo pitanje."

"Ne, nikada se nisam viđala s Reedom Rileyem."

"Sigurno?"

"Reacheru, molim te."

"Sigurno?"

"Nisam čak ni znala da je ovdje. Već sam ti to rekla." "U redu", rekao sam. "Možemo naručiti."

Bila je bijesna na mene, očito, ali bila je i gladna. Više gladna nego bijesna, bez

ikakve sumnje, budući je ostala za stolom. Otići za drugi stol ne bi bilo dovoljno. Morala bi žestoko pobjesnjeti, a praznog želuca nije bila spremna na to.

Naručila je, naravno, pitu od pilećeg mesa. Ja sam naručio sir s roštilja.

"Nešto mi prešućuješ", rekla je.

"Misliš?" upitao sam.

"Znaš tko je ubojica."

Nisam rekao ništa.

"Znaš, zar ne? Znaš o komu je riječ. Dakle, cijela ova priča nije bila o tome da ja znam o kome je riječ, nego o tome da ti to znaš."

Nisam ništa rekao.

"Tko je ubojica?"

Nisam odgovorio.

"Želiš li reći da je to netko koga ja ne bih uhitila? Ali tko bi to bio? To nema smisla. Naime, vojska je očito imala dobru ideju. Prebaciti krivnju na nekoga za koga znaju da nikada neće biti uhićen. To sam shvatila. Jer, ako nema uhićenja, nema ni tužbe, ni ispitivanja, ni suđenja, ni presude. Dakle, nikakvih činjenica koje bi mogle procuriti. Prema tomu, počinitelj može samo odšetati i zauvijek živjeti sretno. Ali kako vojska može znati koga ne bih uhitila? Uostalom, takve osobe nema. Stoga je cijela priča potpuno suluda."

"Ne znam tko je ubojica", rekao sam. "Nisam siguran. Još nisam."

79. POGLAVLJE

Završili smo s ručkom bez mnogo daljnjeg razgovora. Zatim smo naručili pitu. Od breskve, naravno. I kavu. "Je li te družina za odnose s javnošću iz Kelhama već posjetila?" upitao sam.

Kimnula je. "Baš prije nego što sam izašla na ručak."

"Dakle, znaš što će se događati večeras."

"Da, dolaze u osam", rekla je. "Svi smo se trudili biti vrlo pristojni."

"Ne smeta ti što će doći?"

"Znaju pravila. Budu li ih se pridržavali, neću im stvarati nikakve probleme."

Uto je zazvonio telefon. Deveraux je poskočila i zagledala se u njega, kao da ga nikada prije nije čula kako zvoni. A to je bilo moguće.

"To je za mene", rekao sam.

Otišao sam do telefona i podigao slušalicu. Zvao je Munro. "Imam detalje glede prijevoza, ako te zanima. Reed Riley više nema automobil, kao što znaš, stoga posuđuje službeno vojno vozilo maslinastozelene boje bez ikakvih oznaka. Vozit će se sa svojim ocem koji će biti njegov jedini suputnik. Voznom parku rečeno je da auto mora biti spreman točno u osam."

"Hvala", rekao sam. "Dobro je znati. A kad je predviđeno vrijeme povratka?"

"Večeras oko 23:00 je policijski sat. Neslužbeni, sve je dogovoreno u tajnosti, ali bit će tako. Nekoliko piva je autentično. Previše piva je neprilično. Takav je stav. Dakle, ljudi će početi kretati iz grada nakon 22:30. Senatorov bi avion trebao poletjeti u ponoć."

"Dobro je znati", ponovno sam rekao. "Hvala. Je li već stigao?"

"Prije dvadeset minuta, privatnim mlažnjakom."

"Je li službeni dio proslave već počeo?"

"Počinje za otprilike jedan sat."

"Hoćeš li mi donijeti zabilješke sa svojih saslušanja?"

"Zašto?"

"Želim provjeriti neke pojedinosti. Možeš li mi ih donijeti u za logajnicu, čim ti se bude činilo da će se senator negdje zadržati desetak minuta?"

Munro je pristao, a ja sam spustio slušalicu i vratio se za stol. No Deveraux je upravo ustala, namjeravajući otići. Rekla je: "Žao mi je, moram se vratiti na posao. Čeka me mnogo toga. Moram riješiti tri ubojstva." Zatim se progurala pokraj mene i izašla kroz vrata.

Čekao sam. Dio sam vremena skratio šetnjom. Obišao sam zgradu šerifova ureda i došao s gornje strane do prostora s utabanom zemljom iza glavne ulice. Željeznička pruga s moje lijeve strane bila je tiha. S moje desne strane sve su trgovine i barovi bili otvoreni, ali u njima nije bilo gostiju. U svim su barovima bile čistačice. Sve su bile crnkinje starije od četrdeset godina, sve su bile pognute nad metlom i vjedrom i svaku je nadgledao zabrinuti vlasnik, očito svjestan da će ovuda proći američki senator i da će možda čak svratiti unutra. U Brannanovom baru pridavali su veću pozornost

spremanju od većine ostalih. Pomicali su namještaj, punili hladnjake do vrha, izbacivali otpad. Čak su prali prozore.

Ured za zajmove prekoputa Brannanovog bara nije imao nikakvog posla. Tamo je radila Shawna Lindsay prije nego što je ubijena. Očito ju je zamijenila druga mlada žena, manje privlačna, ali možda jednako vješta s brojkama. Sjedila je na visokom stolcu za pultom, dok joj je iznad glave svijetlio znak *Western Uniona*. Htio sam ubiti vrijeme, pa mi je iznenada sinulo da bih mogao ući. Kad su se vrata otvorila, žena je podigla pogled i nasmiješila mi se kao da je sretna što me vidi. Možda sam bio prvi koji je taj dan ušao u ured.

Pitao sam je kako sustav funkcionira i nakon malo objašnjavanja shvatio da bih mogao nazvati svoju banku telefonom i dati im nalog da mi pošalju novac u bilo koju takvu poslovnicu diljem Amerike. Morao bih imati lozinku za svoju banku, te osobnu iskaznicu ili istu takvu lozinku za poslovnicu. Bila je to 1997., nemojte zaboraviti. Tada je sve bilo mnogo jednostavnije. Znao sam da u okolici Pentagona ima raznih banaka jer je trideset tisuća ljudi na jednom mjestu bilo veliko tržište za iskorištavanje. Odlučio sam da bih sljedeći put kad budem u Washingtonu mogao prebaciti svoj račun u jednu od tih banaka, saznati njihov broj telefona i odabrati lozinku. Za svaki slučaj.

Zahvalio sam djevojci i krenuo dalje, do sljedeće trgovine u nizu, a to je bila trgovina oružjem. Kupio sam rezervno streljivo za *Berettu*, metke Parabellum kalibra devet milimetara, pakiranje od dvadeset komada i rezervni spremnik za petnaest metaka. Provjerio sam odgovaraju li meci spremniku i radi li sve kako treba te utvrdio da jest tako. Većina onih koji ne provjeravaju novo oružje, još je na životu, ali sasvim sigurno ne svi. Nadomjestio sam metak kojim sam prosvirao glavu onom kržljavcu, a zatim sam pištolj gurnuo u jedan džep, a novi spremnik i četiri preostala metka u drugi.

I to je bilo sve od kupnje. Nije mi bio potreban rabljeni stereo uređaj, niti autodijelovi. Stoga sam presjekao put kroz zavojitu uličicu Janice Chapman i vratio se u zalogajnicu. Na ulazu sam sreo konobaricu koja me obavijestila da za mene nije bilo nikakvih poziva. Zastao sam tamo na trenutak, kolebajući se, a zatim podigao slušalicu, ubacio novčić i birao broj centrale Riznice. Isti broj koji sam zvao sa starog žutog telefona u kuhinji Lindsayjevih. Javila se ista žena. Žena srednjih godina, otmjena.

"Kamo da proslijedim vaš upit?" upitala je.

"U ured Joea Reachera, molim vas."

Začulo se isto struganje i škljocanje, a zatim ista minuta tihog šuštanja. Zatim je mlada žena, za koju sam bio siguran da nosi kariranu suknju i bijeli pulover, podigla slušalicu i rekla: "Ured gospodina Reachera."

"Je li gosp. Reacher tamo?" upitao sam.

Odmah je prepoznala moj glas, najvjerojatnije zato što je bio tako sličan Joevom.

"Nije ovdje, žao mi je, još se nije vratio. Još je u Georgiji. Čini mi se. Barem se nadam."

"Zvučite zabrinuto", rekao sam.

"I jesam, pomalo."

"Nemojte se brinuti", rekao sam. "Joe je odrasli momak. Može se nositi sa svime što mu Georgia priredi. Mislim da čak nije alergičan na kikiriki."

Zatim sam spustio slušalicu, ušao dublje u prostoriju te se zavukao za najudaljeniji stol za dvoje. Samo sam sjedio tamo, čekajući Munroa, prateći prolazak vremena u glavi.

Munro se pojavio višemanje točno kada je obećao, jedan sat nakon našeg zadnjeg telefonskog razgovora, plus pet minuta vožnje. Parkirao je svoj civilni automobil uz pločnik i ušao u zalogajnicu. Pronašao me u tami stražnjeg dijela prostorije. Otkopčao je gumb na svojem gornjem džepu te izvukao tanku, crnu bilježnicu koju sam već ranije vidio. Stavio ju je na stol i rekao: "Zadrži je. Više nikomu neće biti potrebna. Nitko ne čuva stalno mjesto u Državnom arhivu za nju."

Kimnuo sam. "Neki mi je pukovnik upravo rekao da ništa ne smije podsjećati na nedavne sumnje."

Munro je također kimnuo meni. "I meni je upravo rečeno to isto. Osim toga, zbilja je bijesan na tebe. Jesi li ga nekako uvrijedio?"

"Iskreno se nadam da jesam."

"Upravo piše izvješće za Garbera."

"Uvijek nam treba toaletnog papira."

"I šalje kopije na sve strane. Bit ćeš slavan." Na trenutak me pogledao ravno u oči, možda sa žaljenjem, a zatim se uputio natrag prema svojem autu. Ja sam otvorio malu crnu knjižicu i počeo čitati.

80. POGLAVLJE

Munrov rukopis bio je sitan i uredan. Njime je ispunio pedesetak malih stranica. Njegov način rada bio je zabilježiti dva ili tri razgovora, a zatim ih sažeti prije nego što prijeđe na sljedeća dva ili tri. Na taj je način imao sirovi materijal i zaključke jedno pokraj drugog, pa je uvijek mogao provjeriti proizlazi li potonje iz prethodnoga. Cirkularni sustav. Pouzdan, no zahtijeva ustrajnost i savjesnost. Munro je bio dobar policajac. Fotografija Reeda Rileyja još je bila u knjižici, umetnuta između lista s posljednjom bilješkom i prve prazne stranice. Shvatio sam da je rabio fotografiju za obilježavanje mjesta na kojem je stao.

Glavna tema na svih pedeset stranica bila je Janice May Chapman. Vrlo je brzo postalo jasno da su ona i Riley izlazili. No Riley nije ništa rekao o njoj. Niti o bilo čemu drugome. Odmah je uzeo odvjetnika i ograničio svoje odgovore na ime, čin i broj. To nije bio naročit problem za kvalitetnog istražitelja kakav je bio Munro. Razgovarao je sa svakim čovjekom iz Druge satnije i izvukao iz njih činjenice tako da ni sami to nisu primijetili. Pojedini koji su usput spominjali, povezo je u čvrstu i pouzdanu priču.

Rileyjevi ljudi o njemu su govorili na način koji sam čuo mnogo puta. Bio je premlad da bi bio legenda, nije se dovoljno iskazao da bi bio zvijezda, no imao je neku karizmu, djelomično zbog toga tko mu je bio otac, a djelomično zbog svoje osobnosti. No nisu ga voljeli. Svi s kojima je Munro razgovarao, bili su odani Rileyju, no bila je to institucijska, a ne osobna odanost, filtrirana kroz uobičajenu mržnju vojnika prema vojnoj policiji. Nitko nije mogao reći ništa loše o njemu, ali nitko nije mogao reći ništa dobro. Čitajući između redova onog što jest i što nije bilo rečeno, shvatio sam da je Riley bio razmetljivac. Nestrpljiv, bezobziran i povlašten. Nije to bilo ništa strašno u okruženju bez većih napetosti kakvo je bilo Kosovo, no samo generaciju prije, u Vijetnamu, već prvi dan bi ga netko slučajno pogodio u leđa ili bi ga raznijela ručna granata s greškom dok bi je pokušavao baciti.

To je bilo sigurno. Doživjeli su to i bolji ljudi od Rileyja.

Bilo je jasno da je prije Chapmanice izlazio sa Shawnom Lindsay. Mnogo su ih puta vidjeli zajedno. Prije Lindsay izlazio je s Rosemary McClatchy. I njih su mnogo puta vidjeli zajedno. U barovima, u za logajnici, kako se voze u plavom *Chevroletu* iz 1957. U Munrovim bilješkama kao da se osjetio miris testosterona dok su se mladi vojnici divili svom alfa mužjaku koji je nizio najljepše žene u gradu, jednu za drugom. Bum, tras. Hvala i doviđenja, gospođice.

Prema tvrdnjama rendžera iz Druge satnije, taj je niz počeo s Elizabeth Deveraux. U Kelhamu su je svi poznavali zbog njezina formalnog posjeta još na početku njihove misije. Tada su još svi naporno vježbali te nisu imali slobodnog vremena niti su dobivali izlaske, no njihov se prvak išuljao noću i dobio svoju nagradu. Taj je trijumf podijelio s ostatkom Druge satnije jedne večeri tijekom njihove prve ture na Kosovu, uz piće oko vatre. Opet sam gotovo mogao čuti glasove, prepune smijeha i zadovoljstva zbog toga što ostali prašinari iz Kelhama misle da je Deveraux lezbijka,

ali dečki iz Druge satnije znaju pravu istinu, zbog svog prvaka, svog alfa mužjaka i njegove neodoljivosti. Nisu ga voljeli, no divili su mu se. Zbog osobnosti i karizme. I hormona, pretpostavljao sam.

U knjižici nije bilo više ništa zanimljivo. Još sam neko vrijeme gledao Rileyjevu fotografiju, a zatim sam je, zajedno s knjižicom, spremio u gornji džep svoje vojničke bluže, i nastavio čekati.

Ostatak poslijepodneva bio je dug i bez događanja. Sati su prolazili no nitko nije zvao niti je itko dolazio, a u gradu je i dalje sve bilo mirno. U jednom sam trenutku čuo slabe zvuke pucnjave iz smjera istoka. Činilo se da se parada u Kelhamu odvijala prema planu. S vremena na vrijeme popio sam šalicu kave i pojeo krišku pite, no većinu sam vremena proveo gotovo vegetirajući, otvorenih očiju, ali napola spavajući.

Dišući sporo i štedeći energiju, kao u hibernaciji. Mještani su dolazili i odlazili jedan po jedan ili udvoje, a u 18:00 Jonathan i Hunter Brannan došli su na ranu večeru kako bi se pripremili za napornu večer koja ih je čekala. Smatrao sam to mudrim. Vidio sam još dvoje ili troje ljudi koji su činili to isto i pretpostavio da je također riječ o vlasnicima barova. Zatim je i nekoliko njihovih čistača, kako sam pretpostavljao, svratilo prije povratka kući. Oko 19:00 glavna se ulica smračila, a u 19:30 stigao je stari par iz hotela. Ona s knjigom, a on s novinama.

Minutu poslije nazvao je Stan Lowrey i večernji su se događaji počeli odvijati.

81. POGLAVLJE

Lowrey se najprije ispričao što silno kasni s upozorenjem, a zatim mi rerekao da se upravo čuo s prijateljem vojnim policajcem iz Fort Benninga u Georgiji gdje je bila smještena glavna 75. postrojbe rendžera. Čini se da je potpukovnik iz njihova odjeljenja u Kelhamu telefonirao šefovima u Benning i rekao da su dva bojnika vojne policije još u blizini. Jedan u bazi, a jedan u gradu, a da ovaj potonji predstavlja naročitu gnjavažu. Budući da su njegovi šefovi bili odlučni pružiti senatoru Rileyju što bolji provod, poslali su odred sa zadatkom da ušutka i drži na lancu oba bojnika vojne policije sve dok traje senatorov posjet. Za svaki slučaj.

Lowrey je rekao da je odred već krenuo iz Benninga helikopterom te da su možda već stigli u Kelham.

"Vojni policajci?" rekao sam. "Oni me neće dirati."

"Nisu vojni policajci", odvratio je Lowrey. "Rendžeri. Vrlo čvrsti momci."

"Koliko ih je?"

"Šest", rekao je Lowrey. "Tri za tebe i tri za Munroa, pretpostavljam."

"Koja su im pravila djelovanja?"

"Ne znam. Što je potrebno da se tebe ušutka i stavi na lanac?"

"Više od tri rendžera", rekao sam. Pogledao sam kroz prozor no nisam vidio nikakvo kretanje. Ni vozila ni pješake. "Ne brini se za mene, Stane", rekao sam. "Mene brine Munro. Trebam dva para ruku večeras. Bit će mi teže ako ga zadrže."

"Zadržat će ga", rekao je Lowrey. "I tebe će, vjerojatno. Priča se da se ti momci ne šale."

"Možeš li ga nazvati i upozoriti ga kao što si i mene?" pitao sam. "Ako ga već nisu zgrabili, to jest." Rekao sam mu Munrov broj. Čuo sam grebanje olovke dok ga je Lowrey zapisivao. Zatim sam ga pitao: "Je li tvoj bankar ljubimac pronašao Alice Bouton?"

"Nije", rekao je Lowrey. "Cijeli dan je zauzet. No Neagley se još time bavi."

"Nazovi je i reci joj da prestane zabušavati. Reci joj da želim rezultate. Reci joj da može ostaviti poruku kod konobarice, ako budem zauzet s rendžerima kad nazove."

"Može", rekao je Lowrey. "I sretno", dodao je i spustio slušalicu. Izašao sam na pločnik i pogledao goredolje po ulici. Ništa se nije događalo. Pretpostavio sam da će me rendžeri najprije tražiti u jednom od barova. Vjerojatno u Brannanovom. Ako planiram izazvati nevolje, to je mjesto na kojem ću biti. Stoga sam otišao zaobilaznim putem kroz zavijenu uličicu te iz sjene bacio pogled na prostor ispred barova. I zbilja, tamo je bio parkiran *Humvee*. Velik, zelen i očit. Vjerojatno su me namjeravali stjerati u njega, baciti me na stražnje sjedalo i odvesti me u Kelham te me baciti u sobu u kojoj je Munro već bio zaključan. Tamo bi nas ostavili sve dok senatorov privatni mlažnjak ne poleti u ponoć, zatim bi nas pustili van i najiskrenije se ispričali zbog nesporazuma.

Svatko ima plan dok ne dobije šakom u zube.

Provirio sam iza ugla Brannanovog bara, a zatim pogledao kroz prozor. Bar je blistao od čistoće. Stolovi i stolci bili su uredno poredani oko središnjeg mjesta za

koje sam pretpostavljao da će ga zauzeti senator i njegov sin. Uvlakači će sjediti blizu, a uokolo je bilo dovoljno prostora na kojem su mogli stajati oni slabije povezani. Jonathan i Hunter Brannan bili su za šankom. Izgledali su odmorno i sito nakon svoje rane večere.

S njima su razgovarala trojica u borbenim odorama.

Bili su to rendžeri. Svaki od njih bio je krupan, a nijedan nije bio gušter. Jedan je bio narednik, a dvojica su bili specijalisti. Odoresu im bile iznošene, a čizme su im bile čiste, ali naborane. Lica su im bila preplanula, naborana i bezizražajna. Jednostavno, bili su to profesionalni vojnici. Bio je to glup izraz, jer profesionalni su vojnici bili svašta, no ništa od toga nije bilo jednostavno. No, zapravo, nije bilo važno što su njih dvojica bili jer im je zapovjednik bio narednik. Nikada nisam upoznao narednika koji nije bio svjestan da u hijerarhiji iznad njega ima osamnaest činova, sve do glavnog zapovjednika oružanih snaga i da svi zarađuju više od njega, samo zato da bi donosili političke odluke.

Drugim riječima, što god narednik činio, iznad njega je bilo osamnaest skupina ljudi voljnih i spremnih da ga kritiziraju.

Opet sam kliznuo u sjenu i uputio se natrag prema zalogajnici.

U zalogajnici su bila tri gosta. Stari par iz hotela i čovjek u svijetlom odijelu kojeg sam već vidio. Troje je bilo dovoljno, ali ne i sjajno. No demografski su bili gotovo savršeni. Mjesni poslovni ljudi, ugledni, stariji građani koje je lako sablazniti. Stari će par ostati barem nekoliko sati što je bilo dobro jer će mi možda trebati više sati, ovisno o napretku koji Neagley ostvari ili ne ostvari.

Ušao sam kroz vrata i zastao pokraj telefona, a konobarica je odmahнула glavom, signalizirajući mi da nije bilo dolaznih poziva. U telefonskom imeniku pronašao sam broj Brannanovog bara, a zatim ubacio kovanicu u aparat i okrenuo broj. Javio se jedan od braće Brannan, a ja sam rekao: "Želim razgovarati s narednikom."

Usljedio je trenutak tišine, zbog iznenađenja i oklijevanja, a zatim sam čuo zvuk spuštanja slušalice na šank, pa škljocanje noktiju i udarce dlanova na slušalici dok je prelazila iz ruke u ruku, a zatim je glas rekao: "Tko je to?"

"Ovdje čovjek kojeg tražite", rekao sam. "U zalogajnici sam."

Bez odgovora.

Rekao sam: "Sad ćeš staviti ruku na slušalicu i pitati barmena gdje je zalogajnica kako bi mogao poslati svoje ljude da me potraže dok me ti zadržavaš razgovorom. No uštedjet ću ti trud. Zalogajnica je dvadeset metara zapadno i pedeset metara sjeverno od vas. Pošalji jednog čovjeka kroz uličicu s lijeve strane, a drugog s desne, pokraj zgrade šerifova ureda. Ti možeš doći kroz stražnja vrata zalogajnice. To je prilično blizu mjestu gdje si parkirao svoj *Humvee*. Tako ćete pokriti sve moguće smjerove za bijeg. Ali ne moraš se brinuti. Ne idem nikamo. Čekat ću vas ovdje. Sjedit ću za stolom straga."

Zatim sam spustio slušalicu i otišao do posljednjeg stola za četvero u nizu.

82. POGLAVLJE

Narednik je ušao prvi. Najmanja udaljenost, najjače snage. Ušao je kroz kuhinjska vrata sporo i oprezno te ih pustio da se zatvore za njim. Napola sam se okrenuo u sjedalu i podigao ruku na pozdrav. Bio sam udaljen od njega oko dva metra. Zatim je jedan od rendžera ušao na prednja vrata. Došao je uličicom, pretpostavio sam. Nešto veća udaljenost. Minutu poslije stigao je i treći. Pomalo zadihan.

Prešao je najveću udaljenost pa se najviše morao žuriti.

Stajali su tamo, blokirajući prolaz, dvojica s moje desne, a jedan s lijeve strane.

"Sjednite", rekao sam. "Molim vas."

"Imamo zapovijedi da vas odvedemo u Kelham", rekao je narednik.

"To se neće dogoditi, naredniče", odvratio sam.

Bez odgovora.

Sat u mojoj glavi pokazivao je 19:45.

Rekao sam: "Dečki, situacija je ovakva. Ako me pokušate odvesti protiv moje volje, doći će do priličnog meteža. Pretpostavljam da bismo razbili tri ili četiri stola ili stolca. Moglo bi biti i ozljeda. Konobarica će pretpostaviti da smo iz Druge satnije. Jer samo oni trenutačno imaju slobodan izlazak iz Kelhama. Vjerujte mi, ona to prati jer joj prihodi ovisno o tomu. Zna da zapovjednika Druge satnije svaki čas očekuju u Brannanovom baru. Bilo bi sasvim prirodno da ode tamo požaliti se. Pritom bi gotovo sigurno omela oca i sina u ugodnom druženju. To bi bila velika sramota za sve umiješane, naročito za vas."

Bez odgovora.

"Sjednite, dečki", rekao sam.

Sjeli su, ali ne tamo gdje sam to želio. Nisu bili glupi. To je bio problem s profesionalnom vojskom. Morali su zadovoljiti određene preduvjete. Sjedio sam pokraj prolaza, za stolom za četvero, okrenut prema vratima. Da su sjeli za moj stol, imao bih slobodu kretanja. No nisu svi sjeli za moj stol. Narednik je sjeo nasuprot mene, no rendžeri su sjeli za stol za dvoje, s druge strane prolaza. Izvukli su stolce i postavili ih tako da su sjedili okrenuti prema meni, spremni na reakciju ako pokušam pobjeći u bilo kojem smjeru.

"Naručite pitu", rekao sam. "Zbilja je dobra."

"Neću pitu", rekao je narednik.

"Morate naručiti nešto ili će vas konobarica izbaciti. Ako odbijete otići, zna koga pozvati."

Bez odgovora.

"Ovdje ima i civila", rekao sam. "Ne možete si dopustiti privlačenje pozornosti."

Pat pozicija.

Deset minuta do osam sati navečer.

Telefon pokraj vrata nije se oglasio.

Došla je konobarica, a narednik je slegnuo ramenima i naručio tri kriške pite tri šalice kave. U zalogajnicu je ušlo još dvoje ljudi, oboje civili. Djevojka u lijepoj

haljini i mladić u *jeans* hlačama i sportskoj jakni.

Sjeli su za stol za dvoje, tri stola dalje od dvojice rendžera i točno nasuprot starom paru iz hotela. Nisu baš izgledali kao ljudi koji zovu svog kongresnika za svaki manji ispad u javnosti, ali što više ljudi u prostoriji, to bolje.

"Sjedit ćemo tu cijelu večer, ako je potrebno", rekao je narednik.

"Dobro je to znati", rekao sam. "Sjedit ću ovdje dok telefon ne zazvoni, a zatim ću otići."

"Žao mi je, ali ne smijem vam dopustiti da s bilo kime komunicirate. Dobio sam takve zapovijedi."

Nisam rekao ništa.

"I ne smijem vam dopustiti da odete. Ako ne pristanete otići u Kelham."

"Nismo li upravo razgovarali o tomu?" pitao sam.

Nisam dobio odgovor.

Telefon nije zazvonio.

Pet minuta do osam.

U osam sati čovjek u svijetlom odijelu platio je račun i otišao, a stara vlasnica hotela okrenula je stranicu u knjizi. Ništa se drugo nije dogodilo. Telefon se nije oglasio. U 20:05 počeo sam slušati buku izvana, iza sebe. Zvukovi automobila i guma koje su se zaustavljale uz struganje. Osjetio sam i promjenu u noćnom zraku, poput porasta tlaka, dok je Druga satnija dolazila u grad. Najprije po jedan ili dva, a zatim u hrpama. Pretpostavljam da paradu predvodi Reed Riley u posuđenom vojnom automobilu, dok na suvozačkom mjestu sjedi njegov otac. Upravo u tom trenutku stari je vjerojatno stajao ispred vrata Brannanovog bara, dočekujući i pozdravljajući vojnike iz satnije svog sina, cereći se poput idiota.

Trojica rendžera koji su me okruživali, pojeli su svaki svoju pitu, ali jedan po jedan. Dok je jedan jeo, dvojica su me nadzirala. Bili su prilično dobri. U svakom sam slučaju vidio i mnogo lošije. Konobarica je pokupila njihove tanjure. Činilo se da osjeća što se događa. Svaki put kad je prošla, uputila mi je zabrinut pogled. Nije bilo sumnje na čijoj je strani. Poznavala me, a njih nije. Ja sam joj dao napojnicu mnogo puta. Nijedan od njih nije to učinio.

Buka izvana nastavila je rasti.

Telefon nije zazvonio.

Sljedećih nekoliko minuta proveo sam razmišljajući o njihovom *Humveeju*. Znao sam da, kao i svaki *Humvee*, ima veliki dizelski motor *General Motorsa* te da, kao i svaki *Humvee*, ima automatski mjenjač s tri brzine te je, kao i svaki *Humvee*, težak malo više od četiri tone. Sve je to značilo da ne može ići brže od 100 km/h. To nije bila brzina trkaćeg automobila, no bilo je petnaestak puta brže od hodanja, a to je bilo dobro.

Čekao sam.

Zatim su se, odmah nakon 20:30, dogodile tri stvari. Prva je bila nepovoljna, druga je bila bez presedana, a to je treću činilo nezgodnom.

Najprije je mladi par otišao. Djevojka u lijepoj haljini i momak u sportskoj jakni. On je stavio novac na stol, a zatim su izašli držeći se za ruke. Dovoljno brzo da bude jasno kako večernja molitva nije ono što su planirali sljedeće.

Zatim je otišao i stari par. Ona je zatvorila svoju knjigu, a on svoje novine, pa su ustali i polako krenuli prema vratima. Vjerojatno natrag u hotel. Mnogo ranije nego prije. Bez očitog razloga, osim možda uzaludne nade da bi stari Riley mogao otkazati let i odlučiti prenoćiti u gradu.

U tom je trenutku konobarica bila u kuhinji, pa su u prostoriji ostala samo četvorica ljudi. Jedan od njih bio sam ja, a trojica su bili moji čuvari.

Narednik se nasmiješio i rekao: "Napokon sami."

Nisam odgovorio.

"Više nema civila", rekao je.

Nisam odgovorio.

"A mislim da konobarica nije od onih koje bi se bunile", nastavio je. "Ne baš. Zna da bi se ovo mjesto moglo vrlo lako naći na crnoj listi za izlaske. Na jedan mjesec. Ili dva. Ili koliko god je potrebno da ona bankrotira."

Naginjao se naprijed, preko stola. Bio mi je bliži nego prije. Gledao je ravno u mene. Njegova dvojica nagnula su se naprijed preko prolaza, s laktovima na koljenima, opuštenih šaka, čvrsto oslonjeni na stopala, gledajući me.

Zatim se dogodila treća stvar.

Zazvonio je telefon.

83. POGLAVLJE

Trojica rendžera bili su dobri. Vrlo dobri. Telefon je bio starinski. Imao je u sebi veliko metalno zvono koje je zvonilo jednu sekundu, nakon čega je slijedio odjek koji se gubio također jednu sekundu, a onda bi se sve to ponavljalo dok se netko ne bi javio ili pozivatelj ne bi odustao. Bio je to staromodan, poznati zvuk koji se rabio već stotinu godina. No već na polovici prvog zvona sva su trojica rendžera bila u pokretu. Onaj s moje lijeve strane odmah je ustao i stao iza mene. Stavio je svoje krupne ruke na moja ramena, pritisnuo me dolje u stolac i nagnuo me malo unatrag, stavljajući me tako u slab i neučinkovit položaj. Narednik nasuprot meni odmah se nagnuo naprijed, zgrabio moje zglavke i pritisnuo ih o stol svojim dlanovima. Treći je ustao, stisnuo šake i blokirao prolaz, spreman udariti me ako se maknem.

Lijepo su to izveli.

Nisam pružao otpor.

Samo sam sjedio.

Svi imaju plan, uključujući i mene.

Telefon je zvonio dalje.

U tom je trenutku konobarica izašla iz kuhinje. Zastala je na trenutak, pogledala nas jednom, a zatim se progurala pokraj rendžera koji je stajao na prolazu i uputila se prema telefonu. Javila se na telefon, slušala neko vrijeme, a zatim pogledala u mom smjeru i počela govoriti.

I dalje je gledala u mom smjeru, kao da nekomu opisuje nevolju u kojoj sam se našao.

Pretpostavljao sam da razgovara s Frances Neagley.

Ili se nadao.

Konobarica je još jednom poslušala, a zatim postavila slušalicu između uha i ramena pa izvadila blok za narudžbe i olovku. Počela je pisati. I nastavila pisati. Bio je to gotovo sastavak. Okrenula je stranicu. Rendžer iza mene nije popuštao. Narednik je i dalje držao moje zglavke. Treći se rendžer približio. Konobarica je sricala usnama, koncentrirajući se dok je pisala dulje riječi. Zatim je prestala pisati i pregledala ono što je dotad napisala. Zatim je jednom trepnula i dvaput progutala, kao da je čeka težak zadatak.

Spustila je slušalicu. Iščupala je dvije napisane stranice, držeći ih kao da su vrele. Napravila je korak prema nama. Rendžer iza mene popustio je stisak. Narednik je pustio moje zglavke. Treći je opet sjeo za stol.

Konobarica je prošla cijelom duljinom prolaza i zakoračila izravno u našu malu skupinu, poput petog člana, pa promijenila redosljed ispisanih papira koje je držala u ruci, a zatim provjerila ovratnike trojice rendžera. Usredotočila se na narednika. On je zapovijedao.

Rekla je: "Gospodine, imam poruku u dva dijela za vas."

Narednik je kimnuo glavom, a ona je počela čitati.

Rekla je: "Kao prvo, ma tko bili, odmah oslobodite ovog čovjeka, radi svoje

dobrobiti i dobrobiti vojske, jer, kao drugo, ma kakve zapovijedi imali i ma što mislili trenutačno, on vjerojatno ima pravo, a vi nemate. Poruku vam šalje vaš kolega dočasnik i čini to isključivo u vašem najboljem interesu i najboljem interesu vojske."

Tišina.

"Primio na znanje", rekao je narednik.

Ništa više.

Neagley, pomislio sam. *Dobar pokušaj.*

Zatim se konobarica nagnula naprijed i položila drugi ispisan list na stol, licem prema dolje, i gurnula ga prema meni, na isti način na koji je već gurnula milijun računa za hranu i piće gostima zalogajnice. Pokrio sam list lijevim dlanom i pripremio desnu šaku.

Nitko se nije pomaknuo.

Konobarica je na trenutak ostala stajati, a zatim se vratila u kuhinju.

Lijevim sam palcem okrenuo ugao papira prema gore, poput igrača pokera, i pročitao prva dva retka poruke. Sedam riječi. Prve dvije bile su na latinskome. Tipično za *Neagley*. *De facto*. U ovom kontekstu to je značilo *činjenično stanje*. Sljedećih pet bilo je *prema zapovjedništvu osoblja Američkih marinaca*. To je značilo da su informacije sadržane u ostatku poruke došle sa samog izvora. Bile su pouzdane. Bile su definitivne. Bile su zlata vrijedne.

Bit će dovoljno dobre za mene.

Pustio sam da se gornji dio papira spusti natrag na stol.

Raširio sam palac i dva prsta, a zatim ih opet sklopio, presavijajući list papira jednom rukom, s praznom stranom prema van, a ispisanom prema unutra. Presavijeno mjesto zagladio sam palcem desne ruke, a zatim spremio papirić u gornji desni džep, iza Munrove crne knjižice, a ispod trake s mojim prezimenom.

Bilo je 21:50.

Pogledao sam u narednika rendžera i rekao: "Dobro, pobijedili ste. Hajdemo u Kelham."

84. POGLAVLJE

Prošli smo kroz kuhinju, u koloni jedan po jedan, i izašli kroz stražnja vrata zalagajnice jer je to bio najkraći put do njihovog *Humveeja*. Narednik je išao prvi. Ja sam bio u sendviču između dva rendžera. Jedan mi je držao dlan položen na leđima i gurao me, a drugi me držao za prednji dio jakne i vukao me. Noćni je zrak bio oštar, ni topao ni hladan. Područje utabane gole zemlje ispred barova bilo je prepuno parkiranih automobila. Pedesetak metara nadesno bilo je ljudi. Svi su bili muškarci i svi su bili u vojnim odorama. Bili su tihi i mirni, uzornog ponašanja i raspoređeni u nepravilan polukrug oko ulaza u Brannanov bar. Poput žive aureole oko glave sveca ili krajnjeg ruba gomile koja gleda boks meč. Većina ih je imala boce piva u rukama, vjerojatno kupljene drugdje i donesene nadomak glavnoj atrakciji. Pretpostavljao sam da senator uživa u pozornosti, a njegov se sin pretvara da ne uživa.

Humvee je izgledao široko i masivno među običnim automobilima. A to je i bio. Pokraj njega, ali na pristojnoj razdaljini, bio je parkiran obični osobni automobil zelene boje. Posuđeni vojni automobil Reeda Rileyja, pretpostavio sam, stigao je drugi i parkirao se pokraj vojnog terenca kako bi pojačao svoj imidž čvrstog momka. Za političare to je pitanje instinkta.

Narednik je malo usporio, a mi ostali smo se nagurali iza njega, a zatim smo krenuli novim smjerom, ravno prema terencu, ni brzo, ni sporo. Nitko nije obraćao pozornost na nas. Bili smo samo četiri tamne figure, a svi ostali bili su okrenuti u drugom smjeru.

Humvee nije bio zaključan. Narednik je otvorio stražnja lijeva vrata, a rendžeri su se nagurali iza mene ne ostavljajući mi drugi izbor nego da uđem. U terencu se osjetio miris tkanine i znoja. Narednik je pričekao da dvojica rendžera uđu, jedan na prednje sjedalo, a drugi pokraj mene straga, prekoputa širokog tunela sustava prijenosa. Na trenutak je pustio da motor radi u praznom hodu, a zatim se smjestio u svom sjedalu i pripremio za polazak. Uključio je prednja svjetla. Ubacio je u brzinu. Krenuo je naprijed. *Humvee* je poskakivao iako je brzina bila mala i narednik nije radio nagle pokrete upravljačem. Krenuo je na sjever preko neravnog terena, prema cesti za Kelham, pokraj redova parkiranih automobila i stražnjeg dijela zgrade šerifova ureda. Iz navike je pogledao u retrovizor, zatim nakratko okrenuo glavu ulijevo i pripremio se za skretanje udesno nakon trideset metara.

"Koja vam je specijalnost? Za što ste uvježbani?" pitao sam.

"Prijenosni protuzračni raketni sustavi koji se lansiraju s ramena", rekao je.

"Znači, niste uvježbani za policijske poslove?"

"Ne."

"Shvatio sam to i sam", rekao sam. "Niste me pretražili. Trebali ste."

Izvukao sam *Berettu* desnom rukom. Lijevom sam posegnuo naprijed, zgrabio ga za ovratnik i stegnuo dovoljno snažno da mu prekinem dovod zraka. Povukao sam ga natrag i pritisnuo uza sjedalo. Zabio sam mu cijev pištolja u desno rame, točno iznad pazuha. *Humvee* je čvrsto građeno vozilo, a takva su i sjedala. Privukao sam ga uz

nepomičan objekt i gurnuo pištolj u njega. Neće se ni pomaknuti. Neće ni disati ako mu to ne dopustim.

"Ostanimo svi mirni i ne mičimo se."

Učinili su oboje, zbog dijela tijela u koji sam uperio pištolj. Da sam mu ga prislonio na vrat ili uz uho, to ne bi upalilo. Ne bi mi povjerovali da sam ga spreman ustrijeliti. Ne vojnik vojnika, ma koliko očajan bio. No ranjavanje u meso ispod lopatične kosti bilo je moguće.

I zastrašujuće. Uništilo bi mu karijeru. Uništilo bi mu život kakav je poznavao i ne bi mu ostavilo ništa osim snažnih bolova, redovitih posjeta odboru za invaliditet i kućanskih predmeta za ljevake.

Popustio sam malo stisak na ovratniku, ali ne dovoljno da se odmakne od sjedala.

"Skreni lijevo", rekao sam.

Poslušao me i skrenuo lijevo na cestu koja se pružala u smjeru istokzapad.

"Vozi dalje", rekao sam.

Nastavio je voziti i uskoro smo zašli među stabla, krećući se prema Memphisu, a što dalje od Kelhama.

"Brže", rekao sam.

Ubrzao je i teški je terenac uskoro jurio blizu 100 km/h, mučeći se uz glasnu buku motora. U tom smo trenutku ušli u područje jednostavne aritmetike. Bilo je devet sati navečer. Vozili smo cestom dugom oko sedamdeset kilometara. Izgledi da naiđemo na još neko vozilo bili su vrlo mali. Zaključio sam da će biti dovoljno voziti se pola sata i prijeći pedeset kilometara.

"Vozi dalje", rekao sam.

Narednik me poslušao i nastavio voziti.

Trideset minuta poslije nalazili smo se na nekoj bezličnoj točki pedeset kilometara zapadno od Carter Crossinga i petnaestak kilometara od ceste koja je vodila do Memphisa. "Dobro, to je dovoljno daleko", rekao sam. "Stani ovdje."

I dalje sam ga vukao za ovratnik u jednom smjeru, a gurao pištoljem u drugom, pa je maknuo nogu s gasa, polako pritisnuo kočnicu i zaustavio terenac. Stavio je mjenjač u položaj za parkiranje, maknuo ruke s upravljača i ostao sjediti kao da zna što slijedi. Možda je zbilja znao, a možda i nije.

Okrenuo sam se, pogledao rendžera pokraj sebe i rekao mu: "Skinu čizme."

U tom su trenutku svi shvatili što slijedi i nastala je kratka stanka, kao da se sprema pobuna, no pustio sam da ih to prođe, sve dok rendžer pokraj mene nije slegnuo ramenima, sagnuo se i učinio što sam mu rekao.

"Sad čarape", rekao sam.

Skinuo ih je, smotao ih u loptice i gurnuo u čizme, baš kako bi dobar vojnik i trebao.

"Sad jaknu", rekao sam.

Skinuo je i jaknu.

"A sad i hlače", rekao sam.

Usljedila je još jedna duga, duga stanka, a zatim je onaj pokraj mene podigao stražnjicu i spustio hlače. Pogledao sam rendžera na suvozačkom mjestu i rekao: "Sad i ti učini sve to."

Odmah je poslušao, a kad se svukao, morao je pomoći svom naredniku da učini isto. Nisam ga namjeravao pustiti da se nagne naprijed i udalji od mene. Ne u tom trenutku. Kad su završili, okrenuo sam se onom pokraj sebe i rekao: "Sad izađi i napravi dvadeset koraka prema naprijed."

Njegov je narednik rekao: "Nadaj se da se više nikada nećemo sresti, Reacheru."

"Ne, nadam se da hoćemo", rekao sam. "Jer ćeš mi nakon pomnog promišljanja sigurno htjeti zahvaliti što te nisam povrijedio ni na koji način. A mogao sam, amateru izgubljeni."

Nije odgovorio.

"Izađi iz auta", rekao sam opet.

Minutu poslije sva su trojica stajala na cesti osvijetljeni farovima. Bosi, bez hlača, samo u majicama i boksericama. Bili su pedeset kilometara od mjesta na kojem su željeli biti. Da stignu pješke, trebalo bi im sedam sati u najboljim uvjetima, a hodati bos po seoskoj cesti nikomu nisu najbolji uvjeti. Čak i ako nekim čudom naiđe automobil, nisu imali nikakvih izgleda da ih poveze. Ni najmanjih. Nitko normalan ne bi se zaustavio po mraku zbog trojice polugolih muškaraca koji luđački gestikuliraju.

Sjeo sam za upravljač, vozio unatrag stotinjak metara, a zatim se okrenuo i krenuo natrag u smjeru iz kojeg smo došli, a društvo mi je pravila samo buka motora i kiseli zadah cipela i čarapa. Sat u mojoj glavi pokazivao je 21:35. Zaključio sam da je *Humvee* sada lakši, pa bi možda mogao postići i 110 km/h u kom bih slučaju u Carter Crossingu bio već nekoliko minuta iza deset navečer.

85. POGLAVLJE

Veliki dizelski motor ipak mi je dao malo više od 110 km/h, pa sam stigao dvije minute prije deset. Zaustavio sam terenac i ostavio ga skrivenog kod posljednjih stabala uz cestu, a ostatak puta sam prešao pješke. Čovjek koji hoda manje je uočljiv od vojnog vozila teškog četiri tone, a uvijek je bolje biti siguran.

No nisam se imao od koga kriti. Glavna ulica bila je tiha. Vidjelo se samo svjetlo iz zalogajnice te moj posuđeni *Buick* i Deverauxin policijski auto parkirani ispred nje. Pretpostavljao sam da Deveraux drži situaciju na oku, ali ne brine se previše zbog nje. Nazočnost senatora gotovo je jamčila neuobičajeno tihu večer.

Ostao sam na cesti za Kelham, prošao pokraj skretanja za glavnu ulicu te je zaobišao u širokom i opreznom luku. Držao sam se iza posljednjeg reda parkiranih automobila i hodao dok nisam bio u razini Brannanovog bara. Ispred ulaza je još bila gužva. Vidio sam pedesetak vojnika okupljenih u polukrug, kao i prije. Iza njih sam vidio još veću gomilu u samom baru. Neki su stajali, a neki su, pretpostavljao sam, sjedili za stolovima dublje u prostoriji, iako te druge nisam izravno vidio. Prišao sam bliže, provlačeći se između parkiranih automobila i kamioneta, a sa svakim mojim korakom žamor ispred mene postajao je sve glasniji. Ali ne mnogo. Buka je bila mnogo tiša i mnogo pristojnija nego što bi bila bilo koje druge večeri. Najbolje moguće ponašanje.

Prošao sam prolaz između prvog reda automobila te nastavio dalje, zavukavši se između *Cadillaca* starog dvadesetak godina i oronulog *Chevroletovog* kamioneta, kad je glas pokraj mene tiho rekao: "Zdravo, Reacheru."

Okrenuo sam se i vidio Munroa kako stoji u sjeni s druge strane kamioneta, naslonjen na njega. Opušten, strpljiv i na oprezu.

"Bok, Munro", rekao sam. "Drago mi je što te vidim. Iako moram reći da to nisam očekivao."

"I ja mogu reći isto za tebe", rekao je.

"Je li te Stan Lowrey nazvao?"

Kimnuo je glavom. "Iako malo prekasno."

"Trojica?"

Opet je kimnuo glavom. "Posada minobacača iz 75. brigade."

"Gdje su sad?"

"Vezani telefonskom žicom, s vlastitim majicama naguranim u usta, zaključani u mojoj sobi."

"Dobro obavljeno", rekao sam. A to je i bila istina. Jedan protiv trojice, bez upozorenja, no uspio je postići povoljan ishod. Bio sam impresioniran. Munro nije bio budala. To je bilo jasno.

"Koga si ti dobio?" pitao je.

"Protuzračnu obranu."

"Gdje SU sad? "

"Na pola puta do Memphisa, bez cipela i hlača."

Nasmiješio se, a zubi su mu bljesnuli u mraku. "Nadam se da nikada neću biti razmješten u Benning."

"Je li Riley u baru?" pitao sam.

"Došao je prvi, s taticom. Prave su zvijezde večeri. Račun je već najmanje tristo dolara."

"Povečerje kao i obično?"

Kimnuo je glavom. "Ali svi će juriti u posljednji trenutak. Znaš kako je. Ako raspoloženje bude dobro, nitko neće htjeti otići prvi."

"Dobro", rekao sam. "Pobrini se da Riley otiđe posljednji. Želim da ne ostane nijedan auto nakon njegovog. I to ne sekundu ili dvije poslije ostalih. Barem minutu. Učini što god moraš kako bi to ostvario, dobro? Ovisim o tomu."

Nekomu drugom bih možda predložio nekoliko načina da ostvari taj cilj, na primjer da im probuši gumu ili starog zatraži autogram, ali već mi je bilo jasno da Munrou nije trebala pomoć. Sjetio bi se svega čega bih se sjetio i ja, a vjerojatno i još nečega povrh toga.

"Shvaćam", rekao je.

"A nakon toga moraš otići praviti društvo Elizabeth Deveraux. Mora ti stalno biti na oku. U zalogajnici ili gdje god. Opet, učini što god moraš."

"Shvaćam", rekao je opet. "Trenutačno je u zalogajnici."

"Neka ostane tamo", rekao sam. "Nemoj joj dopustiti da večeras ode u prometnu patrolu. Reci joj da će se zbog senatora svi ponašati uzorno."

"Ona to zna. Dala je zamjenicima slobodnu večer."

"Dobro je to znati", rekao sam. "Sretno. I hvala."

Progurao sam se natrag između *Cadillaca* i kamioneta, preko prolaza, pa kroz posljednji red automobila i natrag kuda sam i došao. Pet minuta poslije već sam prešao prugu i stajao skriven između stabala uz rub ceste koja je vodila do Kelhama, opet čekajući.

Munrova procjena raspoloženja među rendžerima pokazala se točnom. Zbog neobične atmosfere koja je okruživala senatora, nitko nije krenuo prije 22:30. Već sam vidio takvo što. Siguran sam da se nitko iz Druge satnije ne bi popišao na njega da gori, no svi su bili fascinirani njegovom neobičnom nazočnošću, a bio sam siguran da su svima u ušima još zvonile zapovjednikove upute. *Budite fini prema gostu. Pokažite mu poštovanje.* Stoga nitko nije krenuo rano. Nitko nije želio krenuti prvi. Nitko nije želio izići prvi. Došlo je i 22:30, ali na cesti nije bilo nikoga. Ni žive duše.

Kao ni u 22:35.

Niti u 22:40.

Ali u 22:45 brana je popustila i svi su nahrupili.

Čuo sam buku nalik prigušenoj inačici pokretanja oklopne divizije, vidio dim iz ispušnih djevi i zrake automobilskih svjetala kako presijecaju tamu dok su se vozači okretali, zauzimali položaj i jedan po jedan izlazili s parkirališta. Svjetla su krenula prema meni, u naoko beskrajnom lancu, i trideset sekunda poslije prvi je auto prešao prugu i projurio pokraj mene. Slijedili su svi ostali, jedan za drugim, previše njih da bih ih prebrojio, s jedva nekoliko metara razmaka, poput trkaćih automobila na ravnom dijelu staze. Motori su urlali i šištali, a istrošene gume klopotale preko tračnica, dok

se u zraku osjetio slatkast i oštri miris bezolovnog benzina. Vidio sam stari *Cadillac* i *Chevroletov* terenac između kojih sam se provukao, kao i mnoge druge *Chevrolete*, *Dodgeve*, *Fordove*, *Plymoutha*, *Jeepove* i *Chryslere*, osobne automobile i kamionete, terence i dvosjede. Nastavili su dolaziti u neprekinutom nizu. Vraćali su se kući, veseli i opušteni. Obavili su svoju dužnost.

Nakon deset minuta kolona se prorijedila, razmaci između automobila povećali su se, a u daljini sam vidio posljednje rendžere kako kreću s parkirališta. Bila je potrebna cijela minuta da bi posljednjih desetak vozila prošlo pokraj mene. Nijedno od njih nije bilo zeleni vojni auto bez oznaka. Posljednji u koloni bio je stari *Pontiac*, izubijan i trošan. Gledao sam kako se približava. *Čim prođe pokraj nas, jamčim ti da smo sami na svijetu*, rekla je Deveraux. Stari je *Pontiac* tiho poskočio preko pruge na mekanim gumama, a zatim nestao u noći.

Izašao sam iz sjene stabala, okrenuo se prema istoku i vidio sitna crvena svjetla kako nestaju u tami. Nakon njih se izgubila i buka motora, a ispušni su se plinovi prorijedili i razišli. Okrenuo sam se na drugu stranu i u daljini ugledao prednja svjetla automobila kako se uključuju. Njihove dvije zrake poskakivale su i sijevale lijevoddesno te goredolje, a zatim su se primirile u pravcu sjevera, pri izlasku s parkirališta, pa se okrenule prema meni i još dvaput poskočile kad su se kotači iza njih popeli s utabane zemlje na asfalt.

Sat u mojoj glavi pokazivao je 22:59. Krenuo sam na zapad, opet prešao prugu, nastavio još desetak metara, a zatim stao, izašao na sredinu ceste i visoko podigao dlan desne ruke, poput prometnog policajca.

86. POGLAVLJE

Bili su oko stotinu metara od mene kad sam se našao u snopu njihovih svjetala. Osjetio sam toplinu svjetla na licu i dlanu. Znao sam da me Reed Riley može vidjeti. Čuo sam kako popušta gas i usporava. Bila je to čista navika. Pješaštvo je mnogo vremena provodilo u vozilima, a mnoga su njihova putovanja omogućavali, usmjeravali ili na drugi način prekidali vojnici u maskirnim odorama koji bi im mahali, pokazivali im da skrenu lijevo ili desno ili pak da se privremeno zaustave.

Nisam se micao, niti sam spuštao ruku. Zeleni se automobil zaustavio tako da je njegov prednji odbojnik bio na metar od mojih koljena. Svjetla mi više nisu udarala u oči, pa sam iza vjetrobrana vidio Rileyja i njegova oca kako sjede jedan pokraj drugog. Nijedan nije izgledao iznenađeno ili nestrpljivo. Obojica su izgledali spremni potrošiti minutu na običnu rutinu. Riley je izgledao točno kao na fotografiji, a otac mu je bio njegova starija verzija. Malo mršaviji, malo krupnijih ušiju i nosa, malo našminkaniji i dotjeraniji. Bio je odjeven poput kretena, baš kao i svaki političar u posjetu kojeg sam ikad vidio. Nosio je vojnu bluzu kaki boje, a ispod nje svečanu košulju bez kravate. Na bluzi je imao kružnu vojnu oznaku Senata SAD-a, kao da je ta sigurna i izolirana institucija zakonodavne vlasti zapravo borbena jedinica.

Prišao sam vratima uz mjesto vozača, a Reed Riley je spustio prozor. Izraz lica koji je isprva imao, promijenio se kada je ugledao oznaku čina na mom ovratniku. "Bojniče?" rekao je.

Nisam odgovorio. Napravio sam još jedan korak, otvorio stražnja vrata i sjeo na stražnje sjedalo iza njega. Zatvorio sam vrata za sobom i pomaknuo se na sredinu klupe. Obojica su istegnuli vratove i pogledali preko ramena prema meni.

"Bojniče?" rekao je Riley opet.

"Što se događa?" pitao je njegov otac.

"Promjena plana", rekao sam.

Osjetio sam zadah piva u njihovu dahu, kao i miris dima i znoja u njihovoj odjeći.

"Moram stići na avion", rekao je senator.

"U ponoć", rekao sam. "Prije toga vas nitko neće tražiti."

"O čemu, dovraga, govorite? Znate li tko sam?"

"Da", rekao sam. "Znam."

"Sto želite?"

"Bespogovornu poslušnost", rekao sam. Izvukao sam *Berettu* drugi put te večeri, brzo i glatko, poput mađioničara. U jednom mi je trenutku ruka bila prazna, a u drugom je bila puna tamnog metala. Otkočio sam oružje. Bio je to tih zvuk, ali zlokoban u tišini. "Činiš ozbiljnu pogrešku, mladiću", rekao je senator. "Tvoja je vojna karijera od ovog trenutka završena. Ovisi samo o tebi hoće li ti sudbina biti još gora."

"Tišina", rekao sam. Nagnuo sam se naprijed i zgrabio ovratnik Reeda Rileyja rukom, baš kao što sam učinio naredniku iz Benninga. No ovaj put sam cijev njegova pištolja prislonio iza njegova desnog uha. Mekana točka. Samo meso, bez kosti. Prava veličina.

"Vozi dalje", rekao sam. "Vrlo polako. Skreni lijevo na samom prijelazu. Nastavi dalje po pruzi."

"Što?" rekao je Riley.

"Čuo si me."

"Ali vlak dolazi."

"U ponoć", rekao sam. "Penji se na prugu, vojniče."

Bio je to težak zadatak. Instinktivno se želio nagnuti naprijed preko upravljača kako bi bolje vidio naprijed, no nisam mu dopustio. Čvrsto sam ga privukao uza sjedalo istodobno ga gurajući pištoljem. Unatoč tomu, izveo je to dobro. Polako je krenuo naprijed, naglo okrenuo upravljač i dijagonalno se popeo na prijelaz. Poravnao se s tračnicama tako da mu je prednji desni kotač upao u utor u asfaltu. Nastavio je ravno naprijed, vrlo sporo, sve dok asfalt nije nestao ispod nas. Desni su kotači ostali na tračnici. Lijevi su kotači bili dolje na pragovima. Dobro obavljeno. Ništa lošije od Deveraux.

"Već si to radio", rekao sam.

Nije odgovorio.

Nastavili smo se kotrljati, sporije od hoda, oštro nagnuti, s podignutom desnom stranom koja je glatko klizila i spuštenom lijevom koja je poskakivala na pragovima poput čamca na valovima. Prošli smo pokraj starog tornja za vodu, zatim još deset metara, a onda sam rekao: "Stani."

"Ovdje?"

"Ovo je dobro mjesto", rekao sam.

Blago je zakočio i auto se zaustavio, i dalje na pruzi, i dalje nagnut. Držao sam ga za ovratnik i nisam micao pištolj. Ispred sebe sam kroz vjetrobran vidio tračnice koje su vodile ravno na sjever i gubile se u daljini, poput tankih srebrnih traka na mjesecini.

Rekao sam; "Satniče, lijevom rukom otvori sve prozore."

"Zašto?"

"Jer vas dvojica već smrdite. A postat će samo gore, vjerujte mi."

Riley je naslijepo pipao prstima i najprije se spustio prozor pokraj njegova oca, pa moj, pa onaj nasuprot mene.

Povjetarac je donio svjež noćni zrak.

"Senatore", rekao sam. "Isključite svjetla."

Trebalo mu je oko sekundu da pronađe sklopku, no uspio je.

"Sad zaustavite motor i dajte mi ključ", rekao sam.

"Ali stojimo na željezničkoj pruzi", odvratio je.

"Svjestan sam toga."

"Znate li tko sam?"

"To ste me već pitali. A ja sam odgovorio. Sad radite što vam se kaže. Ili najprije moram donirati za vašu kampanju? Moja bi donacija mogla biti to što neću pucati vašem sinu u koljeno."

Stari je ispustio zvuk iz grla, kakav sam čuo već jednom ili dvaput, kad bi se pokazalo da šala nije šala, kad bi teška situacija postala još gora, kad bi postalo jasno da je noćna mora zapravo stvarnost. Okrenuo se bočno, zaustavio motor, izvukao ključ i pružio mi ga.

"Bacite ga na stražnje sjedalo", rekao sam.

Učinio je to, a ključ je pao pokraj mene pa skliznuo dolje po sjedalu zbog nagiba auta.

"Sad obojica stavite ruke na glave", rekao sam.

Senator je poslušao prvi, a ja sam malo povukao pištolj unatrag da njegov sin može učiniti isto. Pustio sam mu ovratnik, spustio se leđima u naslon sjedala i rekao: "Koja je brzina metka iz *Berette M9*?"

"Nemam pojma", rekao je senator.

"Ali vaš bi dečko morao znati. Potrošili smo mnogo novca i vremena kako bismo ga uvježbali."

"Ne sjećam se", rekao je Riley.

"Gotovo četiristo metara u sekundi", rekao sam. "Vaše su kralježnice jedan metar od mene. To znači da ćete oko dvije tisućinke nakon što pomaknete ijedan mišić biti mrtvi ili invalidi. Shvaćate?"

Bez odgovora.

"Moram dobiti odgovor", rekao sam.

"Shvaćamo", rekao je Riley.

"Što želite?" pitao je njegov otac.

"Potvrdu", rekao sam. "Želim biti siguran da sam dobro shvatio."

87. POGLAVLJE

Podigao sam ključeve auta sa sjedala i stavio ih u džep. Stavio sam lijevu nogu sa strane, oslonio se na nju i udobno se smjestio na nakošenom sjedalu. Rekao sam: "Satniče, lagao si svojim vojnicima o tomu da si izlazio sa šerificom Deveraux, zar ne?"

"Na temelju čega nas ispitujete?" pitao je Rileyjev otac.

"Četrdeset i devet minuta", rekao sam. "A onda stiže vlak."

"Jeste li poludjeli?"

"Samo sam malo mrzovoljan."

"Ne govori mu ništa, sine", rekao je.

"Satniče, odgovori mi na pitanje" rekao sam ja.

"Da, lagao sam o Deveraux", rekao je Riley.

"Zašto?"

"Strategija zapovjednika", rekao je. "Moji se vojnici ugledaju u mene."

Rekao sam: "Senatore, zašto su Prva i Druga satnija prebačene iz Benninga u Kelham?"

Stari je uzdisao i gundao nekoliko trenutaka, pokušavajući se uvjeriti da bude hrabar i ne popusti, no naposljetku je rekao: "Bilo je politički prikladno. Mississippi uvijek pruža ruku za milostinju. Ili u nečiji džep."

"Ne zbog Audrey Shaw? Ne zato da nagradite sinčića jer je postao zapovjednik?"

"To je suludo."

"Ali se dogodilo."

"To je samo slučajnost."

"Glupost."

"Dobro, to je bila dodatna pogodnost. Mislio sam da bi moglo biti zabavno. Ali ništa više. Takve se odluke ne donose iz trivijalnih razloga."

"Satnice, pričaj mi o Rosemary McClatchy", rekao sam.

"Izlazili smo, a onda smo prekinuli", rekao je Riley.

"Je li bila trudna?"

"Ako jest, meni nije rekla ništa o tomu."

"Je li se željela vjenčati?"

"Ma dajte, bojniče, znate da bi se svaka od njih udala za bilo kojeg od nas."

"Kakva je bila?"

"Nesigurna", rekao je. "Izluđivala me."

"Kako si se osjećao kad je ubijena?"

"Loše", rekao je. "Žao mi je što se to dogodilo."

"Sad mi pričaj o Shawni Lindsay."

Ali u tom je trenutku senator odlučio da više neće trpjeti sranja od mene. Počeo se okretati prema meni kako bi me izgrdio, ali onda se sjetio da se ne smije micati pa se odmah vratio u početni položaj poput stare kobile koja se opržila na novu električnu ogradu. Zurio je pred sebe i duboko disao. Njegov se sin nije ni pomaknuo. Znači, ipak

su trpjeli malo sranja od mene. Bilo je široko barem devet milimetara. Trideset i pet stotina dijelova inča. Malo manje od kalibra .38, mnogo veće od kalibra .25. Toliko su sranja trpjeli.

Stari je opet duboko udahnuo.

"Vjerujem da je to riješeno", rekao je. "Slučaj Lindsayjeve. I one druge djevojke."

"Satniče, pričaj mi o mrtvim ženama na Kosovu."

"Nema mrtvih žena na Kosovu", rekao je njegov otac.

"Ozbiljno?" rekao sam. "Žene tamo žive zauvijek?"

"Naravno da ne žive zauvijek."

"Sve umiru prirodnom smrću?"

"Bile su to žene s Kosova i to se dogodilo na Kosovu. To je lokalni problem. Baš kao što je i ovo što se dogodilo ovdje lokalni problem. Ubojica je pronađen. Riječ je o lokalnom civilu. Vojska nije pod sumnjom. Zbog toga smo slavili večeras. Trebali ste i vi biti tamo. Uspjehu se valja veseliti. Volio bih da više ljudi to razumije."

"Satnice, koliko ti je godina?" upitao sam.

"Dvadeset i osam", rekao je Riley.

"Senatore", rekao sam, "kako biste se osjećali da vaš sin s trideset i tri godine i dalje bude satnik?"

"Bio bih vrlo nesretan", rekao je stari.

"Zašto?"

"Bio bi to potpuni neuspjeh. Nitko ne ostaje na istom činu pet godina. Morao bi biti budala."

"Bila je to njihova prva pogreška", rekao sam.

"Što?"

"Čuli ste me."

"Kako to mislite, njihova? Tko su to *oni*?"

"Imate li djeda?"

"Imao sam ga nekoć."

"Imao sam ga i ja. Bio je moj djed, ali naravno bio je djed i mnogoj drugoj djeci. Bilo nas je desetak, mislim. Četiri obitelji. Uvijek bi me to iznenadilo, iako sam znao."

"O čemu, dovraga, govorite?"

"Isto je i s časnikom za vezu u Senatu. Tu smo mi, tu su zapovjednici u Washingtonu i tu ste vi. Poput djeda. Ali vi ste i djed Ma rincima. I oni imaju svog časnika za vezu u Senatu. Vjerojatno mnogo boljeg od nas. Vjerojatno je spreman učiniti što god tražite. Pa ste im se obratili za pomoć. No napravili su nekoliko pogrešaka."

"Pročitao sam izvješće. Nije bilo pogrešaka."

"Bila je isti čin pet godina? Deveraux nije osoba koja bi provela pet godina s istim činom. Kao što ste rekli, morala bi biti budala. Deveraux nije budala. Prije pet godina vjerojatno je bila dva čina niže. Sigurno je dvaput unaprijeđena odonda. Ali vaši su marinci napisali čin koji je imala kad ih je napustila, a trebao je biti star pet godina. Stavili su staru fotografiju, ali nisu joj smanjili čin. A to je bila pogreška. Previše su se žurili."

"Žurili se?"

"Janice Chapman bila je bjelkinja. Žrtva koja neće proći neprijetečeno. A mogli su je povezati s vama. Niste smjeli gubiti vrijeme."

"O čemu, dovraga, govorite?"

"U svemu ovome očita je prevelika žurba. Radili ste kao ljudi i onemogućavali nam pristup kako biste dobili više vremena. No napokon ste završili u nedjelju nakon ručka. Dopršili ste spis. Saznali ste to kad je helikopter već bio u zraku. Pa se vratio prazan. No čekali ste do utorka prije nego što ste ga dali u javnost. Imao sam vrlo umišljeno objašnjenje toga. Mislio sam da je razlog to što sam u nedjelju bio tu, a u utorak nisam. Ali prevario sam se. Trebala su vam dva dana da postignete da spis izgleda staro. To je bio pravi razlog. Morali ste ga povlačiti uokolo kako bi se pohabao."

"Želite reći da je spis krivotvoren?"

"Znam da ste šokirani. Možda znate već devet mjeseci, možda šest, možda samo jedan tjedan, ali sada znamo svi."

"Što to?" rekao je Reed Riley.

Okrenuo sam se prema njemu. I on je gledao pred sebe, ali znao je da se obraćam njemu. Rekao sam: "Možda je Rosemary McClatchy bila nesigurna jer je imala samo svoju ljepotu, pa je postala ljubomorna i to vam je dalo ideju za osvetoljubivu ženu. Bila je i trudna, a ti si već provjerio lokalnu šerificu jer to svaki ambiciozni zapovjednik radi, no tebi je bilo još lakše zbog tvojih veza, pa si znao i za praznu kuću. K tomu si i bolesni gad pa si odveo jadnu trudnu Rosemary McClatchy tamo i sasjekao je."

Bez odgovora.

"I svidjelo ti se", rekao sam.

Bez odgovora.

"Pa si to učinio opet. I postao si bolji u tomu. Nisi ih više samo bacao u kanal pokraj pruge. Bio si spreman za nešto pustolovnije. Možda nešto prikladnije. Možda se Shawna Lindsay zanosila iluzijama o braku. Možda je govorila o zajedničkom životu, u zajedničkoj kući, pa si bacio njezino truplo na napuštenom gradilištu. Mogao si se voziti kroz tu četvrt kad god si htio. Uvijek si to radio. Alfa mužjak, vani, u lov, u svom starom plavom autu. Savršeno stopljen s pozadinom."

"Prekinuo sam sa Shawnom tjednima prije njezine smrti. Kako to objašnjavate?"

"Kad ih pozoveš da ti se vrate, one dolaze trkom, zar ne?"

Bez odgovora.

"Truplo Janice Chapman ostavio si iza bara iz istog razloga. Voljela se zabavljati. Možda si te noći želio i dodatni izazov. Treća sreća. Malo raznolikosti da začini rutinu. Možda si rekao dečkima da ideš na WC i obavio sve za onoliko vremena koliko bi ti bilo potrebno da isprazniš mjehur i vratiš se. Vjerojatno za šest minuta i četrdeset sekunda. A to Deveraux nikako ne bi mogla učiniti. Alternativna teorija tu počinje popuštati. Nitko nije razmišljao o tomu kako je građena. Ne bi mogla podići truplo odrasle žene s okvira za jelene. Ne bi ga mogla odnijeti do auta."

"Spis je autentičan", rekao je senator Riley.

"Isprva je bio prihvatljiv. Netko je smislio zgodnu priču. Ljubomorna žena,

slomljena ruka. Ukradenih četiristo dolara. Bilo je prilično suptilno. Zaključci su prepušteni čitatelju. Ali onda se netko prepao. Više nisu željeli suptilnost. Željeli su da poruka bude jasna poput jarkocrvenog svjetla. Pa ste ponovno sve napisali i ubacili auto. Zatim ste telefonom javili sinu da stavi svoj auto na prugu."

"To je suludo."

"Nije bilo drugog razloga za to s autom. Bilo je to besmisleno. Nije imalo nikakve svrhe. Osim da zabije posljednji čavao u Deverauxin lijes čim netko otvori spis."

"Spis je autentičan."

"U njemu ima previše mrtvih. James Dyer mogao bi proći. To bismo mogli povjerovati. Bio je visoki časnik. Možda nije bio najboljeg zdravlja. Ali Paul Evers? Predobro se uklapao. Kao da ste se bojali da će ljudi postavljati pitanja. Mrtvi ne mogu odgovoriti. To nas dovodi do Alice Bouton. Hoće li i ona biti mrtva? Ili ćemo je pronaći živu? Ako je živa, što bi nam rekla da je pitamo za njezinu slomljenu ruku?"

"Spis je u potpunosti autentičan, Reacheru."

"Znate li čitati, senatore? Ako znate, pročitajte ovo." Iz džepa sam izvukao presavijeni račun iz zalogajnice i bacio mu ga u krilo.

"Ne smijem se micati", rekao je.

"Smijete uzeti papirić", rekao sam.

Uzeo je papirić. Tresao mu se u ruci. Pogledao je stražnju stranu, a zatim i prednju. Okrenuo ga je ispisanom stranom prema gore. Glasno je udahnuo.

"Jeste li ga pročitali?" upitao je. "Znate li što piše?"

"Ne, nisam ga pročitao", rekao sam. "Niti ne trebam. Kako bilo, imam dovoljno da vas sredim."

Oklijevao je.

"Ali pročitajte ga točno", rekao sam. "Pročitat ću ga odmah nakon vas kako bih provjerio."

Glasno je udahnuo.

Pročitao je: "Prema zapovjedništvu osoblja Američkih marinaca."

Stao je.

"Želim znati je li ovo strogo povjerljiv materijal."

"Zar je to važno?"

"Nemate dopuštenje za strogo povjerljiv materijal. A nema ni moj sin."

"Nije strogo povjerljivo", rekao sam. "Nastavite čitati."

Pročitao je: "Prema zapovjedništvu Američkih marinaca, nije bilo marinke po imenu Alice Bouton."

Nasmiješio sam se.

"Izmislili su je", rekao sam. "Nikad nije postojala. Vrlo loše izvedeno. Počinjem se pitati jesam li se prevario. Možda ste dva puta zaključili da je tekst previše suptilan. Možda je auto bio prvi. Možda ste Alice Bouton ubacili u posljednjem trenutku. Pa niste imali vremena ukrasti pravi identitet."

Stari je rekao: "Morali smo zaštititi vojsku. Morate to razumjeti."

"Kad je Kopnena vojska na gubitku, Marinci su na dobitku. A vi ste i njihov djed. Profesionalno vas nije briga. Štili ste svoga sina."

"Mogao je to biti bilo tko iz njegove postrojbe. Učinili bismo to za svakoga."

"Glupost", rekao sam. "Ovo je nevjerojatna razina korupcije. Ovo je bilo izuzetno. Bez presedana. Učinili ste to zbog vas dvojice, ni zbog koga drugog."

Bez odgovora.

"Osim toga", rekao sam, "ja sam taj koji štiti vojsku."

Naravno, nisam ih želio ustrijeliti. Iako patolozima ne bi ostalo mnogo tragova, valjalo je izbjegavati nepotrebne rizike. Spustio sam pištolj na sjedalo pokraj sebe, a zatim sam stavio dlan desne ruke straga na senatorovu glavu i snažno je gurnuo naprijed tako da je čelom udario o ploču s instrumentima. Prilično snažno. Čovjek može baciti lopticu za bejzbol brzinom od 150 km/h. S ljudskom glavom može postići oko 50 km/h. Proizvođači sigurnosnih pojaseva tvrde da vas nezaštićen udarac glavom pri 50 km/h može ubiti. No nisam želio ubiti senatora. Samo sam ga trebao izbaciti iz stroja na minutu i pol.

Zatim sam desnom rukom zgrabio Reeda Rileyja ispod brade. Spustio je ruke s glave i zgrabio me za zglavak desne ruke, no ja sam mu odmah lijevom rukom pritisnuo tjeme. Pritiskao sam i povlačio, prema gore i prema dolje, lijevom i desnom rukom, poput stege. Drobio sam mu glavu. Zatim sam polako podigao desnu ruku do njegove brade i rukom mu prekrio usta. Koža mu je bila poput finog brusnog papira. Obrijao se rano ujutro, a već se bližila ponoć. Lijevu sam ruku spustio dolje sve dok se korijenom dlana nisam oslonio na izbočenje u kostima lubanje iznad njegovih očiju. Spustio sam prste i zatvorio mu nos kažiprstom i palcem.

Nakon toga je sve bilo pitanje ljudske prirode.

Mislio je da se guši. Najprije me pokušao ugristi za dlan, ali nije mogao otvoriti usta. Prejako sam ga pritiskao. Mišići vilice snažni su, ali samo kad se zatvaraju. Otvaranje nikad nije bilo evolucijski prioritet. Stoga sam samo čekao. I dalje mi je pokušavao strgnuti ruke. Ja sam i dalje čekao. Vrpeljio se u sjedalu i udarao nogama. I dalje sam čekao. Savio se unatrag u leđima. Ja sam čekao. Pokušao je okrenuti glavu prema meni.

Promijenio sam zahvat, naglo mu zakrenuo glavu i slomio mu vrat.

Naučio sam to od Leona Garbera. Možda je vidio nekoga kako to radi. Možda je i sam to učinio. Svakako je bio sposoban za to. Gušenje olakšava zahvat. Uvijek visoko podignu glavu. To je nekakav loš instinkt. Sami izlože vrat. Rekao je da to uvijek uspijeva. Meni uvijek i jest.

A uspjelo mi je i minutu poslije sa senatorom. Bio je slabiji, ali mu je lice bilo sklisko od krvi jer sam mu razbio nos udarcem o ploču s instrumentima, pa sam morao uložiti otprilike jednak napor.

88. POGLAVLJE

Izašao sam iz auta točno u 23:30. Vlak je bio pedeset kilometara južno od nas. Možda je upravo prolazio ispod ceste 78 istočno od Tupela. Zatvorio sam vrata, ali sam ostavio prozore otvorene. Bacio sam ključeve u krilo Reeda Rileyja. Okrenuo sam se.

I osjetio nekoga s lijeve strane.

Pa još nekog s desne.

Netko se dobro postavio. Imao sam *Berettu*. Mogao sam pogoditi jednog od njih, ali ne oboje. Morao bih se okrenuti na suprotnu stranu između pucnjeva.

Čekao sam.

Onda je osoba s desne strane progovorila.

"Reacheru?" rekla je.

"Deveraux?" odvratio sam.

Osoba s moje lijeve strane rekla je "I Munro."

"Što vas dvoje radite ovdje?" rekao sam.

Počeli su mi se približavati, a ja sam ih pokušavao udaljiti od automobila. "Zašto ste ovdje?" pitao sam.

"Zar si zaista mislio da ću mu dopustiti da me zadrži u zalogaj nici?" rekla je Deveraux.

"Volio bih da jest", rekao sam. "Nisam želio da čujete išta od ovoga."

"Rekao si Rileyju da otvori prozore. Želio si da čujemo."

"Ne, samo sam želio svježeg zraka. Nisam znao da ste tu."

"Zašto ne bismo čuli?"

"Nisam htio da čuješ što govore o tebi. I želio sam da Munro ode u Njemačku čiste savjesti."

"Moja je savjest uvijek čista", rekao je Munro.

"No lakše se praviti glup kad zbilja ne znaš odgovor."

"Bez problema se pravim glup. Neki ljudi misle da jesam."

"Drago mi je što sam čula što su govorili o meni", rekla je De veraux.

Bilo je 23:31. Vlak je bio četrdeset i osam kilometara južno od nas. Otišli smo odande, hodajući po pragovima, između tračnica, i ostavili zeleni vojni auto i njegove putnike za sobom. Prošli smo pokraj starog tornja za vodu i došli do prijelaza. Skrenuli smo na zapad. Četrdeset metara dalje Deverauxin policijski auto bio je parkiran uz rub ceste. Munro nije želio ući. Rekao je da će otići pješke do Brannanovog bara gdje je ostavio auto koji je posudio. Rekao je da se mora što prije vratiti u Kelham kako bi oslobodio trojicu rendžera i naspavao se jer je sutradan morao rano krenuti na put. Formalno smo se rukovali i ja sam mu najiskrenije zahvalio na pomoći. Zatim je krenuo i nakon deset koraka izgubio se u mraku.

Deveraux me odvezla do glavne ulice i parkirala ispred hotela. Bilo je 23:36. Vlak je bio udaljen trideset osam kilometara. "Odjavio sam se iz svoje sobe", rekao sam.

"Ja još imam svoju", odgovorila je.

"Najprije moram telefonirati."

Nazvao sam iz ureda iza recepcije. Stavio sam novčanicu od jednog dolara na stol i nazvao Garberov ured. Možda su još prisluškiivali liniju, a možda i nisu. Meni je bilo svejedno. Javio se neki poručnik. Rekao je da je najviši čin na dužnosti. Zapravo, rekao je da je jedina osoba na dužnosti. Noćna smjena. Pitao sam ga ima li papir i olovku pri ruci. Odgovorio je da ima oboje. Rekao sam mu da zapiše poruku koju ću mu izdiktirati. Rekao sam mu da je poruka hitna i da je ostavi na Garberovom stolu kako bi je vidio odmah ujutro.

"Jesi li spreman?" pitao sam ga.

Odgovorio je da jest.

Počeo sam diktirati. "Sinoć se u pospanom gradiću Carter Crossingu, u Mississippiju, dogodila tragedija. Teretni vlak udario je automobil u kojem je bio senator Carlton Riley. Autom je upravljao senatorov sin, satnik u Kopненоj vojsci SADA Reed Riley, smješten u obližnjoj bazi Fort Kelhamu, u Mississippiju. Senator Riley, iz Misso urija, bio je predsjednik senatskog Odbora za oružane snage, a satnik Riley, kojeg su u vojsci opisivali kao zvijezdu u usponu, bio je zapovjednik postrojbe koja je redovito obavljala strogo povjerljive zadatke. Obojica su ostala na mjestu mrtvi. Šerifica okruga Carter Elizabeth Deveraux potvrdila je da lokalni vozači često pokušavaju prijeći preko pruge neposredno prije vlaka kako bi izbjegli dugo i nezgodno čekanje. Vjeruje se da je i satnik Riley, nedavno razmješten u obližnju bazu i pustolovnog duha, kobno pogriješio u procjeni prilikom prelaska pruge."

Zastao sam.

"Zapisano", rekao je poručnik.

"Drugi odlomak", nastavio sam. "Senator i njegov sin vraćali su se u Fon Kelham nakon sudjelovanja u proslavi uspješnog rješavanja lokalnog umorstva održanoj u čast šerifice Deveraux. Krvavi pohod trajao je devet mjeseci i odnio pet žrtava. Tri lokalne žene dvadesetih godina, lokalni dječak i novinar iz obližnjeg Oxforda, u Mississippiju. Počinitelj odgovoran za svih pet smrti bio je bijelac, rasist i pripadnik paravojne postrojbe iz susjednog Tennesseeja. Ubila ga je lokalna policija dok se opirao uhićenju, u šumi blizu Fort Kelhama, ranije ovog tjedna."

"Zapisano", rekao je poručnik opet.

"Počni tipkati", rekao sam i spustio slušalicu.

Bilo je 23:42. Vlak je bio udaljen dvadeset osam kilometara.

Soba 17 bila je jednako obična kao i soba 21. Deveraux nije pokušala unijeti u nju ni dašak osobnosti. Odjeća joj je stajala u dva otvorena i trošna putna kovčega, rezervna odora visjela je na vješalici, a na noćnom ormariću bila je knjiga. I to je bilo to.

Sjeli smo jedno pokraj drugog na njezin krevet, još pomalo u šoku, a ona je rekla: "Učinio si što si mogao. Pravda je zadovoljena, a vojska neće trpjeti posljedice. Dobar si vojnik."

"Sigurno će pronaći razloga za prigovor", rekao sam.

"No razočarali su me Marinci. Nisu trebali pristati na suradnju. Zabili su mi nož u leđa."

"Zapravo i nisu", rekao sam. "Dali su sve od sebe. Bili su pod golemim pritiskom. Pravili su se da surađuju, ali zapravo su ubacili mnogo šifriranih poruka. Dvije mrtve i jedna izmišljena osoba? I to s tvojim činom? To su morale biti namjerne pogreške. Ubacili su ih kako priča ne bi držala vodu. Barem ne dugo. Isto je i s Garberom. Glasno te optuživao, no zapravo je glumio. Glumio je reakciju koja se od njega očekivala. Tjerao me na razmišljanje."

"Jesi li ti povjerovao spisu kad si ga prvi put vidio?"

"Iskren odgovor?"

"Drugo i ne očekujem od tebe."

"Nisam ga odmah odbacio. Trebalo mi je nekoliko sati."

"To je dugo za tebe."

"Vrlo dugo", rekao sam.

"Postavio si mi mnogo neobičnih pitanja."

"Znam", rekao sam. "Zao mi je."

Tišina.

Vlak je bio udaljen dvadeset četiri kilometra.

"Ne mora ti biti", rekla je. "Možda bih i ja povjerovala."

Bilo je to lijepo od nje. Nagnula se prema meni i poljubila me. Otišao sam oprati posljednje ostatke sasušene krvi Carltona Rileyja s ruku, a onda smo vodili ljubav šesti put i bilo je savršeno. Soba se počela tresti kao po zapovijedi. Čaša na polici u njezinoj kupaonici počela je zveckati, francuski je prozor počeo podrhtavati, pod se uvijao, vrata sobe su cviljela, naše su bačene cipele poskakivale i pomicale se, a krevet se tresao i kretao sitnim koracima. Na samom kraju bio sam siguran da sam čuo nešto poput udarca činele, kratkog, tihog i dalekog, poput trenutačne metalne eksplozije, poput molekula koje se raspadaju na atome, a zatim ponoćnog vlaka više nije bilo.

Poslije smo se skupa istuširali, a zatim sam se odjenuo i spremio za povratak u bazu kako bih se suočio s onim što me čekalo. Deveraux se hrabro smiješila i rekla mi da svratim kad god želim. Ja sam se hrabro smiješio i rekao da hoću. Izašao sam iz hotela, otišao do utihle zalogaj nice, ušao u posuđeni *Buick* i odvezao se na istok, pokraj impozantnih vrata Fort Kelhama, a zatim dalje u Alabamu pa na sjever. Nije bilo prometa. Vozio sam cijelu noć i vratio se u bazu prije zore.

Spavao sam četiri sata, krijući se od svih, a kad sam se probudio, otkrio sam da je moj užurbani diktat Garberovom dežurnom časniku vojska gotovo od riječi do riječi prihvatila kao službenu verziju doga đaja. Svi su bili tihi i puni poštovanja. Govorilo se o posthumnom odlikovanju za Reeda Rileyja, u čast njegove službe u nenavedenoj stranoj državi, te zadušnici za njegova oca u velikoj crkvi u Washingtonu sljedeći tjedan, u čast tko zna čega.

Nisam dobio ni medalju, ni misu zadušnicu. Dobio sam trideset minuta s Leonom Garberom. Odmah mi je rekao da vijesti nisu dobre. Debeli stožerni časnik iz Kelhamova odreda za odnose s javnošću prilično mi je naškodilo. Njegov poziv u Berming proširio se uokolo, u vrlo lošem trenutku. Nakon toga je uslijedilo pismeno izvješće. Zbog obojeg sam se našao na popisu za prisilno otpuštanje. Garber je rekao da bi u trenutačnim okolnostima bilo vrlo lako maknuti me s tog popisa. U to nije bilo

sumnje. Mogao sam navesti cijenu za svoju šutnju. On bi rado sve dogovorio.

Zatim je utihnuo.

"Što je?" upitao sam.

"Ali život bi ti bio više nego jadan", rekao je. "Više nikada ne bi bio promaknut. Do kraja života ostao bi vojnik. Premjestili bi te u skladište u New Jerseyju. Možeš se maknuti s popisa za otpuštanje, ali nikada se nećeš maknuti s popisa usranih. Tako vojska funkcionira. Znaš to."

"Zaštitio sam vojsku."

"Vojska će se sjetiti toga svaki put kad te vidi."

"Odlikovan sam Purpurnim srcem i Srebrnom zvijezdom."

"Ali što si učinio za mene u zadnje vrijeme?"

Garberov mi je činovnik dao list papira na kojem je bio objašnjen postupak. Mogao sam to učiniti osobno u Pentagonu ili poslati dokumente poštom. Stoga sam opet sjeo u *Buick* i krenuo prema Washingtonu jer sam ionako morao vratiti auto Neagleyjici. Stigao sam pola sata prije zatvaranja banaka pa sam odabrao jednu i premjestio svoj račun u nju. Ponudili su mi toster ili CD player kao poklon. Nisam uzeo nijedno, ali sam ih tražio broj telefona i registrirao lozinku kod njih.

Zatim sam krenuo prema Pentagonu. Odabrao sam glavni ulaz, došao blizu samih vrata, a onda stao. Ljudi oko mene nastavili su dalje, ne primjećujući me. Nisam želio ući. Posudio sam penkalu od nestrpljivog prolaznika, potpisao obrazac i ubacio ga u poštanski sandučić. Zatim sam prošao kroz groblje, izašao na glavni ulaz te zašao u labirint ulica koje su vodile prema rijeci.

Imao sam trideset i šest godina i bio sam državljanin zemlje koju sam jedva vidio. Bilo je mnogo mjesta koja je valjalo vidjeti i mnogo toga što je valjalo učiniti. Bilo je gradova i sela. Bilo je planina i dolina. Bilo je rijeka. Bilo je muzeja i glazbe i motela i klubova i restorana i barova i autobusa. Bilo je bojnih polja i rodni mjesta, legenda i cesta. Bilo je društva ako sam ga želio i samoće ako nisam.

Nasumce sam odabrao cestu, stao jednom nogom na rubnik, a jednom na kolnik i podigao palac.

SVRŠETAK